Tarzan
i čovjek lav

Naslov originala
TARZAN AND THE LION MAN

S engleskog preveo
VLADO KUŠČER

Urednik
ĐURO ŠNAJDER

Oprema i ilustracije
JULIO RADILOVIĆ

EDGAR RICE BURROUGHS

TARZAN

I ČOVJEK LAV

EPOHA
ZAGREB, 1965

dogovor

Milton Smith, potpredsjednik kompanije, zadužen za produkciju držao je sastanak. Pola tuceta ljudi udobno se odmaralo u dubokim, mekim naslonjačima i na divanima u njegovu prostranom, ukusno namještenom uredu u studiju kompanije B. O. Smithova stolica bila je iza velikog pisaćeg stola, ali je on rijetko sjedio. Bio je maštovita, snažna i dinamična ličnost koja je uvijek tražila slobodni prostor da bi došla do punog izražaja. Njegova velika stolica bila mu je premalena, pa je češće koračao gore-dolje nego što je sjedio, a ruke su mu izražavale misli jednako tečno kao i jezik.

— To će biti pravi šok — uvjeravao je svoje slušaoce — nikakva umjetna džungla, nikakvi lažni zvučni efekti, nikakvi krezubi stari lavovi koje svaki kino-gledalac u Sjedinjenim Državama već zna po imenu. Ne! To će biti stvarnost.

U sobu uđe sekretarica i zatvori vrata.

— Orman je ovdje.

— Dobro! Neka uđe. Smith protrlja dlanove i okrene se ostalima. — Zaista sam presretan što sam se u trenutku nadahnuća sjetio Ormana! On je pravi čovjek za taj film.

— Samo još jedno u nizu vaših nadahnuća, šefe, — primijeti jedan od prisutnih. — Donijeli su vam ga na tanjuru.

Drugi, koji je sjedio tik do govornika, primakne mu se bliže. — Mislim da si ti predložio Ormana — šapne.

— Jesam — procijedi prvi kroz zube.

Vrata se ponovo otvore i sekretarica uvede zdepastog, suncem opaljenog čovjeka kojeg svi u sobi pozdrave kao starog znanca. Smith mu priđe i pruži ruku.

— Drago mi je da te vidim, Tom. Nisam te vidio otkad si se vratio s Bornea. Veliku stvar si tamo ostvario. Ali ja sam ti spremio nešto još veće. Znaš kakav je uspjeh kompanija »Superlative Pictures« postigla svojim posljednjim filmom o džungli?

— Kako da ne, samo o tom i slušam otkad sam se vratio. Pretpostavljam da će sada svi snimati filmove o džungli.

— Pa, ima svakakvih filmova o džungli. Mi ćemo snimiti jedan pravi. Svaka scena u filmu kompanije »Superlative Pictures« snimljena je najviše dvadeset i pet milja daleko od Hollywooda, osim nekoliko snimaka džungle što su ih uzeli iz arhive, a zvučni efekti su im više nego jadni! — grimasa na Smithovu licu odavala je prezir.

— A gdje ćemo mi snimati? — upita Orman. — Pedeset milja daleko od Hollywooda?

— Ne! Poslat ćemo ekipu ravno u srce Afrike, ravno u... ovaj — kako se zove ona šuma, Joe?

— Ituri. |

— Da, ravno u šumu Ituri zajedno s aparaturom za snimanje zvuka i svim ostalim. Razmisli, Tom! Imaš istinski materijal, prave urođenike, džunglu, životinje, glasove. Slikaš žirafu i u isto vrijeme snimaš joj autentični glas.

— Za to ne trebaš zvučnu aparaturu, Milt.

— Zašto to?

— Žirafe ne daju od sebe nikakva glasa. Kažu da nemaju glasovne organe.

— Pa što onda? To je bila samo ilustracija. Ali uzmi neke druge životinje, na primjer: lavove, tigrove... Joe je u scenarij unio veliku sekvencu s tigrom. Ljudi će od oduševljenja skakati sa svojih stolica.

— Nema tigrova u Africi, Milt, — objasni režiser.

— Tko kaže da ih nema?

— Ja — odgovori Orman i naceri se.

— Što ti kažeš, Joe? — Smith se okrene prema scenaristu.

— Pa šefe, vi ste rekli da hoćete sekvencu s tigrom.

— To je uostalom potpuno svejedno. Imat ćemo sekvencu s krokodilom.

— A ti bi htio da ja režiram film? — upite Orman.

— Tako je, i on će te proslaviti.

— U to nisam previše siguran, ali pristajem — nikad nisam bio u Africi. Može li se kamionom u centralnu Afriku?

— Upravo smo se sastali da o svemu porazgovaramo — odgovori Smith. — Zamolili smo majora Whitea da prisustvuje sastanku. Vas dvojica se još niste upoznali — gospodin Orman, major White... Dok su se oni rukovali, Smith je nastavio. — Major je čuveni lovac na divlje zvijeri i poznaje Afriku kao knjigu. On će biti vaš tehnički savjetnik i pratilac.

— Što vi mislite, majore, možemo li kamionom doprijeti do šume Ituri? — upita Orman.

— Ovisi o tome koliko je težak. Sumnjam da biste mogli bilo kakvim vozilom kroz Afriku ako je teže od tone i pol.

— Jao! — uskliknu Clarence Noice, direktor zvuka. — Naš kamion za zvučnu apraturu ima sedam tona, a htjeli smo uzeti dva.

— Nemoguće — reče major.

— A kako je s agregatom — upita Noice. — On teži devet tona.

Major digne ruke u vis. — Zaista, gospodo, to je besmisleno.

— Možeš li to učiniti, Tom? — upitao je Smith i ne čekajući na odgovor izjavio: — Moraš to učiniti.

— Učinit ću, svakako — ako ti platiš račune.

— Sjajno! — usklikne Smith. — To smo, dakle, uredili i sad dajte da vam ispričam što je posrijedi. Joe je napisao kolosalnu priču — to će biti pravi šok. Vidite, taj momak se rodio u džungli, a odgojila ga je lavica. Cijeli život druži se samo s lavovima, nema drugih prijatelja. Lav je kralj životinja, a dječak kad odraste postaje kralj lavova i gazduje nad cijelom tom menažerijom. Shvaćate li? On je velika šarža u džungli.

— Čini mi se kao da sam to već negdje čuo — primijeti Orman.

— Onda dolazi djevojka i opet imamo jedan kolosalan kadar. Ona misli da nikoga nema u blizini i kupa se u jezeru. Dolazi čovjek-lav. Nikad prije nije vidio ženu. Vidiš li što se od toga može načiniti, Tom? Gledaoci će se onesvijestiti od uzbuđenja. — Smith je hodao po sobi izvodeći tu scenu. U jednom uglu sobe glumio je djevojku koja se kupa u jezeru, u drugom uglu čovjeka-lava. — Genijalno, zar ne? Treba da čestitate Joeu.

— Joe je uvijek bio originalan momak — reče Orman. — Reci, tko će igrati ovog čovjeka-lava koji treba da se druži s lavovima? Nadam se da je dovoljno hrabar.

— Taj je pravo otkriće, boljeg nisam mogao naći. Tako je savršeno građen da će sve djevojke za njim poludjeti.

— I one i njihove bake — dodao je netko od prisutnih.

— Tko je on?

— Svjetski prvak u maratonu.

— Pleše maraton?

— Ne, trči.

— Da ja igram tu ulogu radije bih bio sprinter nego trkač na duge pruge. Kako se zove?

— Stanley Obroski.

— Stanley Obroski. Nikad nisam čuo za njega.

— On je usprkos tome slavan, a osim toga uvjeren sam da je rođen za tu ulogu. Čekaj samo dok ga vidiš.

— Zna li glumiti?

— Uopće ne treba glumiti, ali zato kolosalno izgleda kad se svuče. Pokazat ću ti pokusne snimke.

— Tko su ostali glumci?

— Glavnu žensku ulogu igra Madisonova...

— M-m-m, Naomi je vruće na 34. stupnju sjeverne širine; na ekvatoru će se vjerojatno rastopiti.

— Gordon Z. Marcus glumit će njezina oca; on je bijeli trgovac.

— Misliš da Marcus to može izdržati? Već je zašao u godine.

— O, on ludo želi da ide. A major White, ovaj ovdje, bit će bijelac lovac.

— Bojim se — primijeti major — da neću znati kako da glumim odličnog lovca.

— Treba samo da se prirodno vladate. Ne brinite.

— Neka se o tome brine režiser — reče scenarist. — Zato je plaćen.

— I zato da prerađuje tvoj scenarij — uzvrati mu Orman. — Ali, Milt, vratimo se na Naomi. Ona je sjajna u kabaretskim prizorima i u filmovima o zapaljivoj omladini, ali kad se bude trebala pojaviti s lavovima — zaista ne znam.

— Angažirali smo Rhondu Terry da je dublira.

— Dobro! Rhonda bi otišla i ugrizla lava za zglavak kad bi joj režiser to naložio, a osim toga, sjetio sam se da ona veoma nalikuje Naomi.

— Što je po mome mišljenju veoma laskavo za Madisonovu — izjavio je scenarist.

— Nitko njoj nije htio laskati — odgovori Smith.

— I dalje, ako mene pitate — nastavio je Joe — Rhonda je mnogo bolja glumica od Madisonove. Nikako ne shvaćam kako neke od tih ništarija dospijevaju ondje gdje jesu.

— A ti se već deset godina potucaš od studija do studija! — pecne ga Orman. — Bit će da si nijem.

— Da nije nijem, ne bi pisao scenarije — podsmjehne se jedan od prisutnih.

— Dakle — upita Orman — koga još vodim? Tko je moj. glavni snimatelj?

— Bill West.

— Odlično.

— U ekipi ćeš zajedno s tehničkim osobljem, glumcima i vozačima automobila imati oko trideset i pet ili četrdeset bijelaca. Osim kamiona za agregat i dva kamiona za zvučnu aparaturu dobit ćeš dvadeset kamiona od pet tona i pet putničkih automobila. Među tehničarima i mehaničarima biramo ljude koji znaju voziti kamion tako da nam ekipa bude što manja. Žao

mi je što nisi bio u gradu da sam biraš, ali morali smo se žuriti. Već su svi potpisali ugovore osim asistenta režije. Možeš uzeti koga hoćeš.

— Kada polazimo?

— Za desetak dana.

— Divan je ovo život — uzdahne Orman. — Deset mjeseci na Borneu, deset dana u Hollywoodu i onda opet šest mjeseci u Africi! Vi, momci, dajete čovjeku jedva toliko vremena koliko mu treba da se obrije između dva putovanja.

— Između dva zalogaja, kažeš? — upita Joe.

— Između dva zalogaja! — dobaci netko od prisutnih. — Nema u Tomovu mladom životu nikakvog — između — kad su posrijedi dobri zalogaji.

blato

Šeik Ab el-Ghrennem i njegova tamnoputa pratnja sjedili su na svojim ponijima i šuteći promatrali kako ti ludi bijelci znojeći se od muke i proklinjući sve na svijetu prisiljavaju dvije stotine Crnaca da vuku kamion od devet tona s agregatom po blatnjavu dnu potoka.

Blizu njih, Jerrold Baine je naslonivši se na vrata blatnjavog putničkog automobila razgovarao s dvije djevojke koje su sjedile na stražnjim sjedištima.

— Kako se osjećaš, Naomi? — pitao je.

— Trulo.

— Opet imaš groznicu?

— Ne više otkako smo otišli iz Jinje. Željela bih da sam opet u Hollywoodu, ali nikad više neću vidjeti Hollywood. Umrijet ću ovdje.

— Gluposti! Naprosto si potištena. Sve će biti dobro.

— Sanjala je ružan san prošle noći — rekla je druga djevojka, Naomi vjeruje u snove.

— Šuti! — ljutito će gospođica Madison.

— Ti se prilično dobro držiš, Rhonda, — primijeti Baine. Rhonda Terry potvrdno kimne glavom. — Mislim da imam sreću.

— Bolje bi bilo da pokucaš o drvo — savjetovala joj je gospođica Madison. — Nitko ne zna što mi umjetnici trpimo s našim napetim, kompleksnim i nervoznim organizmima.

— Bolje je biti sretna krava nego nesretan umjetnik.

Šeik i njegova pratnja hladnokrvno su promatrali kako bijelci iz filmske ekipe — znojeći se od muke i proklinjući sve na svijetu — gone dvije stotine Crnaca da vuku kamion od devet tona s agregatom po blatnjavom dnu potoka.

— Osim toga, Rhonda ima sreće — tužila se Naomi. — Jučer su snimali prvu scenu u kojoj se pojavljujem, a gdje sam ja bila? Ležala sam u groznici, a Rhonda je glumila mjesto mene — čak i u krupnom planu.

— Dobro što ste tako slične — reče Baine. Zaista, iako vas obje odlično poznajem, teško vas razlikujem.

— To i jest nevolja — gunđala je Naomi. — Ljudi gledaju nju, a misle da sam to ja.

— Pa što onda? — upita Rhonda. — Tebi će pljeskati.

— Pljeskati! Draga moja, to će uništiti moju reputaciju. Ti si slatka djevojka, Rhonda, ali upamti, ja sam Naomi Madison. Moja publika očekuje od mene savršenu glumu. Bit će razočarana i mene će za to kriviti.

Rhonda se dobroćudno smijala. — Učinit ću sve što mogu da potpuno ne uništim tvoju reputaciju, Naomi.

— Oh, nisi ti kriva, ne okrivljujem ja tebe. Netko se rađa s talentom, a netko ne. To je sve. Nisi kriva što ne znaš glumiti, kao što ni ovaj šeik nije kriv što se nije rodio kao bijelac.

— Kako sam se razočarala u ovom šeiku! — uzvikne Rhonda.

— Zašto? — upita Baine.

— Kad sam bila mala djevojčica, vidjela sam Rudolfa Valentina na filmu. Šeici su u ono doba bili pravi šeici.

— Ova ptičica ne izgleda kao Valentino — složio se Baine.

— Zamislite da vas ovakav prljavko sa zaliscima odvede u pustinju! A ja sam sve ove godine Čekala da sretnem šeika koji će me odvesti.

— Govorit ću s Billom o tome — reče Baine.

Djevojka je prezirno frknula nosom. — Bill West je dobar snimatelj, ali on nije šeik. Romantičan je kao i njegova kamera.

— On je silan momak — reče Baine.

— Naravno. Ja sam luda za njim. On bi divno igrao ulogu brata.

— Koliko ćemo još dugo ovdje sjediti? — upita Naomi mrzovoljno.

— Dok ne izvuku agregat i preostala dvadeset i dva kamiona iz ove blatnjave rupe.

— Ne shvaćam zašto mi ne možemo dalje. Ne vidim zašto moramo ovdje sjediti i loviti muhe i buhe.

— Isto ih tako možemo loviti bilo gdje drugdje — rekla je Rhonda.

— Orman se ne usuđuje razdvojiti ekspediciju — objasni joj Baine. — Ovo je opasan kraj. Opomenuli su ga da ne dolazi s ekipom ovamo. Ovdašnji stanovnici nikad nisu bili potpuno pokoreni i nedavno su ponovo počeli dizati glave.

Šutjeli su jedno vrijeme, skidali sa sebe insekte i gledali kako urođenici izvlače teški kamion na blatnjavu obalu. Poniji na kojima su sjedili beduini mahali su repovima i grizli se tjerajući insekte koji su im dosađivali svojim ujedima.

Šeik Ab el-Ghrennem obratio se jednom čovjeku iz svoje pratnje, tamnoputom beduinu sa zlim očima. — Atewy, koja od ovih djevojaka čuva tajnu o dolini dijamanata?

— Ne znam! — uzvikne Atewy i otpljune. — Nalikuju jedna drugoj kao dva komada istog novca. Ne mogu ih razlikovati.

— Ali jedna od njih ima onaj papir? Siguran si?

— Jesam. Imao ga je onaj stari bijelac koji je otac jedne od njih, ali mu ga je ona uzela. Onaj mladić koji se naslonio na taj đavolji izum i koji sada s njima razgovara imao je plan da ubije starca kako bi ukrao papir; ali ova djevojka, njegova kći, saznala je za urotu i uzela je papir. Sada i starac i mladić vjeruju da je papir izgubljen.

— Ali ova djevojka razgovara s mladićem koji joj je htio ubiti oca — rekao je šeik. — Izgleda jako ljubazna s njim. Ne razumijem ovakve tipove.

— Ni ja — prizna Atewy. — Oni su svi ludi. Svađaju se i tuku, a odmah poslije toga zajedno sjede, smiju se i razgovaraju. Najpovjerljivije poslove obavljaju kad ih svatko gleda. Mladić je vidio kad je djevojka uzela onaj papir pa ipak izgleda da ništa o tome ne zna. Odmah poslije toga otišao je k njenom ocu i

zatražio da ga vidi. Starac ga je onda tražo i nije ga mogao naći. Rekao je da ga je izgubio i bio je zbog toga jako nesretan.

— Sve je to veoma čudno — mrmljao je šeik Ab el-Ghrennem. — Jesi li siguran da razumiješ taj njihov prokleti jezik i da znaš o čemu oni govore, Atewy?

— Zar se ne sjećaš da sam više od godinu dana radio s onim ludim starim bijelcem koji je kopao pijesak u Kheybaru? Kad je pronašao samo jedan komad razbijenog lonca, bio je do kraja dana sretan. Od njega sam naučio i njihov jezik.

— Istina — uzdahne šeik. — Mora da je posrijedi zaista golemo blago, veće nego što su blaga Howware i Geryeha zajedno. Inače ne bi došli s toliko mnogo kola... Ispitivački je zurio u kamione parkirane na suprotnoj obali potoka koji si čekali da ih prevuku.

— Kada treba da otmem djevojku koja ima papir? — upita Atewy nakon kratke šutnje.

— Čekajmo na najbolju priliku — odgovori šeik, — Ne treba žuriti jer nas oni vode sve bliže blagu i još nas i hrane. Bijelci su budale. Misle da će nas nasamariti svojim fotografiranjem, ali mi smo od njih pametniji. Znamo da im i snimanje filma služi samo kao izlika da sakriju pravu svrhu svoje ekspedicije.

Uznojen i blatnjav, gospodin Thomas Orman stajao je kraj Crnaca koji su vukli užad zavezanu za teški kamion. U jednoj ruci držao je dugačak bič. Tik do njega stajao je crni nosač, ali je umjesto puške držao bocu viskija.

Po svojoj prirodi Orman nije bio ni okrutan ni surov poslodavac. U pravilu su ga i njegove sklonosti i razum spriječili da upotrijebi bič. Ali prkosna šutnja urođenika umjesto da mu služi kao opomena da popusti i da se svlada, sve više ga je razdraživala.

Prošlo je već tri mjeseca otkad je otišao iz Holliwooda, a sa poslom je bio skoro dva mjeseca u zakašnjenju. Osim toga plašio se da će tek za mjesec dana stići do mjesta gdje će snimiti veći dio filma. Njegova glavna glumica ležala je u groznici, a

njena bolest, ako se razvije, mogla bi je spriječiti da nastupi u filmu. On je pretrpio već dva napada groznice što je utjecalo na njegovo raspoloženje. Činilo mu se da se sve urotilo protiv njega. »A sad ovi prokleti divljaci«, mislio je, »ljenčare umjesto da rade.«

— Na posao, vi lijene protuhe! — zaurla, a dugi bič se izvi i omota oko ramena urođenika.

Mladić u košulji kaki-boje i u kratkim hlačama okrenuo se s gnušanjem i pošao prema kolima gdje je Baine razgovarao s dvije djevojke. Zaustavi se u sjeni drveta i skinuvši tropski šljem obrisa znoj sa čela i s unutrašnje strane oboda; onda opet krenu i pridruži im se.

Baine se makne da mu načini mjesta kraj stražnjih vrata kola. — Izgleda kao da se na nešto ljutiš, Bili.

Snimatelj sočno opsuje. — Orman je poludio. Ako ne baci taj bič i ne prestane piti, mogli bismo gadno nastradati.

— Nešto se osjeća u zraku — reče Rhonda. — Ljudi se ne smiju i ne pjevaju kao obično.

— Vidio sam kako ga je Kwamudi gledao prije nekoliko minuta — nastavio je West. — Oči su mu bile pune mržnje, ali je u njima bilo još nešto gore.

— Znam — reče Baine — ali s tim radnicima treba biti grub, a što se Kwamudija tiče, Tom ga može otjerati i postaviti nekoga drugog za starješinu.

— Prošlo je vrijeme kada si s robom mogao raditi što si htio, Baine, a urođenici to znaju. Orman bi mogao imati velikih neprilika ako ga ovi ljudi prijave, a što se Kwamudija tiče, nemoj se zavaravati. On nije običan starješina, on je veliki poglavica u svojoj zemlji. Većina naših radnika su iz njegova plemena. Ako im on kaže da idu, oni će otići, nemoj to zaboraviti. Naći ćemo se u škripcu ako nas ti momci napuste.

— Što da radimo? Tom nas, kako vidim, ne pita za savjet.

— Ti bi mogla nešto učiniti, Naomi, — reče West, obrativši se djevojci.

— Tko, ja? Što ja mogu učiniti?

otrovne strijele

Uši čovjeka su tupe. Čak i na otvorenom pašnjaku one ne čuju pucanj ako dolazi iz bilo kakve veće udaljenosti. Ali uši divljih zvjeri nisu kao uši čovjeka; zato su se čak i zvjeri koje su bile veoma daleko zaustavile kad su čule puščanu vatru što je uplašila O'Gradyja i Whitea. Većina njih odšuljala se što dalje od ovog strašnog zvuka.

To, međutim, nisu učinili ova dvojica koji su ležali u sjeni drveta. Jedan je od njih bio veliki Zlatni lav sa crnom grivom; drugi je bio čovjek. Ležao je ispružen na leđima, a lav koji je ležao pored njega naslonio je svoju golemu šapu na njegove grudi.

— Bijelci! — promrmlja čovjek.

Potmulo režanje doprlo je iz dubine mesožderovih pluća.

— Morat ću vidjeti što se događa — možda danas, a možda sutra. — Zaklopi oči i ponovo utone u san, onaj iz kojeg su ga prenuli pucnji.

Lav je žmirkao svojim žuto-zelenim očima i zijevao; onda i on spusti svoju veliku glavu i zaspi.

Pored njih ležala je djelomično požderana strvina zebre, plijen što su ga ulovili u zoru. Ni Ungo, šakal, ni Dango, hijena, nisu još bili namirisali gozbu. Vladala je tišina koju je prekidalo jedino zujanje insekata i povremeno dozivanje ptica.

Prije nego je major White stigao do čela kolone, pucnjava je prestala. On je još samo vidio kako su se askariji i bijelci šćućurili iza drveća i s otkočenim puškama zurili u tamnu šumu. Dva crna vojnika ležala su na zemlji, a tijela su im bila

probodena strijelama. Grčili su se i trzali u samrtnim mukama. Naomi Madison zgurila se na podu svog automobila. Rhonda Terry stajala je jednom nogom na papučici i s pištoljem u ruci.

White pritrči Ormanu koji je stajao s puškom u ruci i zurio u šumu. — Što se dogodilo gospodine Ormane?

— Napad iz zasjede. Ovi đavoli su jednostavno ispalili salvu strelica i onda utekli. Jedva smo ih i vidjeli.

— To su bili Bansuti — reče White.

Orman kimne glavom. — Misle da me mogu uplašiti s nekoliko strelica, ali pokazat ću ja tim prljavim pacovima.

— To je bila samo opomena, Ormane. Ne žele nas na svojoj zemlji.

— Baš me briga što oni žele. Ja idem kamo hoću. Ne mogu oni mene uplašiti.

— Ne zaboravite, gospodine Ormane, da vi ovdje odgovarate za živote velikog broja ljudi uključujući i živote dviju bijelih žena, i da su vas opomenuli da ne prolazite kroz zemlju Bansuta.

— Ja ću svoje ljude provesti kroz tu zemlju zdrave i čitave, ja odgovaram za njih, a ne vi... — Ormanov je glas zvučao izazovno. Govorio je kao čovjek koji zna da ima krivo, ali mu tvrdoglavost ne dopušta da to prizna.

— Ne mogu da se i sam ne osjećam u izvjesnom smislu odgovoran — odgovorio je White. — Vi znate da su me poslali s vama u svojstvu savjetnika.

— Tražit ću vaš savjet kad ga budem trebao.

— Vi ga sada trebate. Ne poznajete ove ljude i ne znate što od njih možete očekivati.

— Dali smo im dobru lekciju kada smo ih dočekali spremni i ispalili na njih salvu metaka — hvalio se Orman. — Možete biti sigurni da nam više neće dosađivati.

— Želio bih da u to vjerujem, ali ne mogu. Ti prosjaci opet će se pojaviti. Ono što smo vidjeli bio je samo primjer njihove uobičajene ratne strategije. Oni nikad ne napadaju u velikom

broju ili na otvorenom — jednostavno svaki put ubiju dvojicu ili trojicu. Možda nikad nećemo ni jednog od njih vidjeti.

— Ako vas je strah, vratite se — osorno odgovori Orman. — Dat ću vam nosače i stražu.

White se osmjehne. — Ostajem s ekipom, naravno... Onda se okrene i priđe k Rhondi Terry koja je još uvijek stajala na istom mjestu, ponešto blijeda i s pištoljem u ruci.

— Bolje da ostanete u kolima, gospođice Terry, tamo ćete biti zaštićeni od strijela. Ne smijete se ovako izlagati.

— Čula sam što ste rekli gospodinu Ormanu — saopći djevojka. — Zar zaista mislite da će nas oni ovako ubijati?

— Bojim se da hoće. To je njihov način borbe. Ne bih vas želio nepotrebno plašiti, ali morate biti oprezni.

Pogledala je u dva tijela koja su sada mirno ležala u stravičnoj pozi smrti. — Nisam mislila da te strelice mogu tako brzo ubiti... — Njezine je riječi popratio lagan drhtaj.

— Bile su otrovne.

— Otrovne!... — U toj riječi bio je sadržan neizreciv užas.

White je pogledao u unutrašnjost automobila. — Mislim da se gospođica Madison onesvijestila.

— Kako i ne bi! — uzvikne Rhonda okrenuvši se prema onesviještenoj glumici.

Zajedničkim snagama podigli su je na sjedalo, a onda ju je Rhonda pokušala vratiti k svijesti. Orman je za to vrijeme pojačao straže i davao upute ljudima koji su se oko njega okupili.

— Držite puške cijelo vrijeme spremne. Pokušat ću da svakom kamionu dam još po jednog naoružanog čovjeka. Otvorite oči i čim primijetite bilo što sumnjivo, pucajte.

— Bili, ti i Baine vozite se s djevojkama; postavit ću po jednog naoružanog pratioca na obje papučice njihova automobila. Clarence, otiđi do kraja kolone i ispričaj Patu što se dogodilo. Reci da pojača zaštitnicu i ostani s njim da mu pomogneš. A vi, majore White! — Englez je istupio naprijed. — Želio bih da potražite starog šeika i da ga molite da pola svojih snaga pošalje na kraj kolone, a drugu polovicu ovamo k nama. Ako

bude potrebno, možemo ih upotrijebiti da prenose poruke s jednog na drugi kraj kolone.

— Gospodine Marcus — obratio se starom glumcu karakternih uloga — vi i Obroski držite se sredine kolone... — Iznenada se ogledao. — A gdje je Obroski?

Nitko ga nije vidio od časa kad su bili napadnuti. — Ostavio sam ga u kolima — reče Marcus. — Možda je ponovo zaspao... Stare oči prepredeno su svjetlucale.

— Evo ga, ide — reče Clarence Noice.

Visok, pristao mladić čupave crne kose prilazio im je duž kolone vozila. Oko bokova mu je visio revolver, u ruci je nosio pušku. Vidjevši da gledaju prema njemu, potrči u njihovu pravcu.

— Gdje su — vikao je — kamo su otišli?

— Gdje si ti bio? — upita Orman.

— Tražio sam ih. Mislio sam da su se vratili ovamo.

Bill West se okrene prema Gordonu Marcusu i namigne mu.

Kolona je malo kasnije ponovo krenula. Orman je bio u predstraži, na najopasnijem mjestu, a White je ostao zajedno s njim.

Poput velike zmije filmska ekipa se vijugavo kretala kroz šumu, a pratili su je samo škripa kočnica, zvuk automobilskih guma i prigušeno dahtanje ispušnih ventila. Zamro je svaki razgovor jer su svi bili puni napetog, bojažljivog iščekivanja.

Više puta su se zaustavljali dok su urođenici noževima i sjekirama krčili prolaz za velike kamione. Onda su išli dalje u mrak divljine. Njihovo je napredovanje bilo sporo, monotono i sumorno.

Napokon su dospjeli do rijeke. — Ovdje ćemo podići logor — reče Orman.

White potvrdno kimne glavom. Bila mu je povjerena dužnost da postavi logor. Mirnim glasom davao je upute za parkiranje automobila i kamiona koji su polagano vozili prema maloj čistini na obali rijeke.

Ormanova filmska ekipa više se puta morala zaustavljati dok su urođenici noževima i sjekirama krčili prolaz za velike kamione. Onda su ponovo kretali dalje u neizvjesnost.

Dok je on bio zabavljen ovim poslom, putnici su izlazili iz kola i protezali se. Orman je sjedio na papučici automobila i pio viski. Naomi Madison sjedne pored njega i zapali cigaretu. Bacala je bojažljive poglede prema šumi koja ih je okruživala i prema još tajanstvenijoj nepoznanici s onu stranu rijeke.

— Nije trebalo dolaziti ovamo, Tom, vratimo se prije no što nas sve poubijaju.

— Nisu me zato ovamo poslali. Došao sam snimiti film i ja ću to učiniti, pa makar morao kroz sito i rešeto.

Ona mu se primakne i pripije se svojim podatnim tijelom uz njega. — Ah, Tom, da me voliš, izveo bi me odavde. Bojim se. Znam da ću umrijeti. Ako ne od groznice, onda od onih otrovnih strelica.

— Idi i jadaj se svom čovjeku-lavu — progunđa Orman i ponovo ispije gutljaj iz boce.

— Ne budi stari podlac, Tom. Znaš da mi nije ni najmanje stalo do njega. Ti si jedini kojeg volim.

— Znam, osim kad misliš da ne gledam. Nisam valjda slijep.

— Ali si pijan! Ja...

Pucanj na kraju kolone presiječe joj riječ. Slijedio je drugi, pa odmah i treći te čitava salva pucnjeva.

Orman skoči. Ljudi počeše trčati prema kraju kolone. Pozvao ih je natrag. — Ostanite ovdje! Mogu nas i ovdje napasti — ako su to oni isti. Majore White! Recite šeiku da brzo pošalje konjanika k onima straga da vidi što se dogodilo.

Naomi Madison se onesvijestila. Nitko nije na nju obraćao pažnju. Crni askari i bijelci iz ekipe stajali su s puškama u napetim prstima i pažljivo gledali u šumu oko sebe.

Pucnjava na kraju kolone prestala je iznenadno kao što je i počela. Tišina koja je slijedila činila se puna značenja. Prekine je jeziv krik iz mračne šume na suprotnoj obali rijeke.

— Za ime božje! — uzvikne Baine. — Što je ovo bilo?

— Mislim da nas ovi prostaci hoće uplašiti — reče White.

— Što se mene tiče, to im je savršeno uspjelo — prizna Marcus. — Kad bi strah unazad djelovao na čovjekove godine, ubrzo bih opet bio dijete.

Bill West je zaštitnički zagrlio Rhondu Terry. — Podvuci se ispod kola. Tamo ćeš biti sigurna od strelica.

— Ne, hvala, ući će mi kolomast u oči.

— Dolazi šeikov čovjek — reče Baine. — Netko je iza njega na konju — bijelac.

— To je Clarence — reče West.

Kad je beduin zaustavio svog ponija pored Ormana, Clarence je skočio na zemlju.

— Dakle, što se dogodilo? — upita režiser.

— Isto što i onda kad su napali čelo kolone — odgovori Clarence. — Bez ikakve opomene ispalili su salvu strelica i ubili dvojica. Mi smo pucali, ali nismo vidjeli ni žive duše. To je strahovito neugodno. Čuj, svi naši nosači su potišteni. U mraku im se vide samo bjeloočnice, a tako se tresu da im zubi škljocaju.

— Požuruje li Pat ostatak ekipe u logor? — upita Orman.

Clarence se cerio. — Ne treba ih požurivati. Tako se žure da će vjerojatno proći kroz logor, a neće ga ni vidjeti.

Kraj njih se iznenada prolomi krik, tako blizu da je čak i spokojni major White skočio. Svi su se ustumarali spremni da pucaju.

Naomi Madison se uspravi u sjedeći položaj. Kosa joj je bila raščupana, a oči su divlje sjale. Još jednom krikne, a onda se ponovo onesvijesti.

— Šuti! — zaurla Orman bijesno, na rubu živčanog sloma, ali ga ona nije čula.

— Ako ti postaviš naš šator, spremit ću je u krevet — predložila je Rhonda.

Automobili, konjanici i Crnci, koji su išli pješice, okupili su se na čistini. Nitko nije želio ostati u šumi. Vladao je sveopći nered.

Major White je uz pomoć Billa Westa pokušavao učiniti red, a pomagao im je Pat O'Grady koji je upravo došao.

Napokon su podigli logor. Crnci, bijelci i konji gurali su se jedni pored drugih, Crnci na jednoj, a bijelci na drugoj strani.

— Ako vjetar promijeni smjer — rekla je Rhonda Terry — propali smo.

— Kakva gužva — uzdisao je Baine — a ja sam mislio da će to biti divan izlet. Tako sam se bojao da me neće povesti da sam se od muke gotovo razbolio.

— Sad ti je muka zato što su te poveli.

— Jeste, i nije me stid to priznati.

— Bit će ti još mučnije prije nego iziđemo iz zemlje Bansuta — primijeti Bill West.

— Kao da to i bez tebe ne znam.

— Kako je Madisonova, Rhonda? — upita West.

Djevojka slegne ramenima — Da se nije tako prokleto prestrašila, ne bi joj bilo tako loše. Nema više groznicu, ali leži tamo i trese se ukočena od straha.

— Ti si divna, Rhonda. Izgleda da se ničega ne bojiš.

— Pa, doviđenja, — reče Baine i pođe prema svom šatoru.

— Bojim se! — usklikne djevojka, — Bill, nikad prije nisam znala što znači bojati se. Sva sam se naježila od straha.

West potrese glavom. — Ti si silna. Nitko ne bi rekao da se ti bojiš — ne pokazuješ to.

— Možda sam samo toliko pametna da shvatim da me to nikamo neće dovesti. Nju čak i ne žale... Pokazala je glavom prema šatoru.

West se naceri. — Ona je... — oklijevao je tražeći prikladnu pogrdnu riječ.

Djevojka mu prstom pritisne usta i potrese glavom. — Šuti — prekori ga. — Ona sebi ne može pomoći. Ja je zaista žalim.

— Ti si silna. A ona s tobom postupa kao s ništarijom. Dijete, ti imaš divnu narav. Ne shvaćam kako možeš biti s njom tako pristojna. Ide mi na živce taj njezin prokleti zaštitnički stav prema tebi. Velika umjetnica! Pa ti glumiš mnogo bolje od nje, a da i ne govorimo o tvom izgledu. Ti si je potpuno zasjenila svojom pojavom.

Rhonda se nasmijala. — Zato ona i jest čuvena zvijezda, a ja samo njen dvojnik. Prestani me zadirkivati.

— Čitava ekipa o tome govori. Ti si je nadmašila u scenama koje smo snimili dok je ona ležala bolesna. Čak i Orman to zna, a on je lud za njom.

— Ti si pristran, ti je ne voliš.

— Ona meni ništa ne znači. Tebe volim, Rhonda. Veoma. Što da ti pričam, znaš što mislim ...

— Što to govoriš Bili, izjavljuješ mi ljubav?

— Pokušavam.

— Ti si bolji snimatelj nego ljubavnik. Ovo nije baš idealan dekor za ljubavnu scenu. Čudi me da tako veliki snimatelj kao ti nije to opazio. Ti nikad ne bi snimao ljubavnu scenu u ovakvom eksterijeru.

— Upravo sad snimam takvu scenu, Rhonda. Volim te.

— Prekini! — nasmijala se djevojka.

odmetnici

Kwamudi, crni poglavica, stajao je pred Ormanom. — Moji ljudi ići natrag, ne ostati u Bansuto zemlji i biti ubijeni.

— Ne možete ići natrag — zareži Orman. — Potpisali ste da ćete ostati s nama do kraja. Reci im da ne smiju ići, ili ću, sveca mi...

— Mi ne potpisati ići Bansuto zemlja, mi ne potpisati biti ubijeni. Ti se vratiti, mi doći s vama. Ti ostati, mi se vratiti. Mi ići ujutro.. — Okrenuo se i otišao.

Orman Ijutito skoči sa svoje stolice i zgrabi bič koji mu je uvijek bio pri ruci. — Naučit ću ja tebe, ti crni... — urlao je.

White koji je stajao kraj njega zgrabio ga je za rame. — Stoj! — govorio je tiho, ali odlučno. — Ne smiješ to učiniti! Nisam se prije uplitao, ali sada me moraš slušati. Životi sviju nas su na kocki.

— Ne miješaj se u moja posla, ti nametljiva stara budalo — izdere se Orman. — Ja rukovodim ovom ekipom.

Bolje bi bilo da odeš i da se otrijezniš, Tom, — reče O'Grady — pijan si. Major ima pravo. U gadnom smo škripcu, a viski nas iz njega nikad neće izvući... Okrenuo se Englezu. — Uredite to, majore. Ne obraćajte pažnju na Toma, on je pijan. Sutra će mu biti zbog toga žao — ako se otrijezni. Mi svi stojimo uz vas. Izvucite nas iz ove gužve ako možete. Koliko bi nam vremena trebalo da iziđemo iz zemlje Bansuta ako produžimo u smjeru kojim smo pošli?

Orman je izgledao zapanjen ovim iznenadnim odmetništvom svog asistenta. Ostao je bez riječi.

White je razmišljao o O'Gradyjevu pitanju. — Ako se ne budemo predugo zadržavali zbog kamiona, trebat će nam za to dva dana.

— A koliko bi nam trebalo da stignemo do cilja ako se vratimo i obiđemo zemlju Bansuta?

— Najmanje dva tjedna. Bili bismo jako sretni kad bismo taj put za to vrijeme prevalili — odgovorio je major. — Morali bismo skrenuti prema jugu i proći kroz vraški divlji kraj.

— Studio je u ovo uložio već mnogo novaca — reče O'Grady — a mi još ništa nismo učinili. Rado bismo stigli na odredište što prije. Mislite li da bismo mogli nagovoriti Kwamudija da ostane s nama? Ako pođemo natrag, ovi Bansuti će nam visiti za vratom barem još jedan dan. Ako nastavimo ići naprijed, imat ćemo samo još jedan dan više s njima posla. Ponudite Kwamudijevoj družini da ćete im posebno platiti ako ostanu — to bi nam bilo ipak mnogo jeftinije nego da uludo izgubimo još dva tjedna.

— Hoće li gospodin Orman dopustiti da im se još plati? — upita White.

— Učinit će sve što mu kažem, ili ću mu razbiti ludu glavu.

Orman utone u svoju poljsku stolicu i zabulji se u tlo. Ništa nije rekao.

— Vrlo dobro — reče White — vidjet ću što mogu učiniti. Razgovarat ću s Kwamudijem prijeko u svom šatoru. Pošalji jednog dječaka po njega.

White ode u svoj šator, a O'Grady pošalje dječaka da dovede poglavicu. Onda se obrati Ormanu. — Idi u krevet, Tom, i ostavi se pića!

Orman bez riječi ustane i ode u svoj šator.

— Ti si ga propisno ponizio, Pat, primijeti Clarence cereći se. — Platit ćeš za to.

O'Grady nije odgovorio. Oči su mu lutale po logoru, a na njegovu inače vedrom licu bio je zabrinut izraz. Osjećao je da je atmosfera puna napetosti i usiljenosti, kao da su svi čekali da se nešto dogodi, ali nisu znali što.

Vidio je kako dječak prilazi Kwamudiju i kako poglavica odlazi u Whiteov šator. Vidio je kako urođenici šutljivo pale male vatre na kojima su pekli jelo. Nisu pjevali niti su se smijali, a kad, su govorili, šaputali su.

Beduini su čučali podvitih nogu usred šeikova šatora. Oni su se uvijek kiselo držali, pa tako i noćas, ali O'Grady je ipak primjećivao razliku.

Čak su i bijelci govorili tiše nego obično i manje se međusobno zadirkivali. Svi su neprekidno pogledavali prema šumi što ih je okruživala.

Malo kasnije opazio je kako Kwamudi izlazi iz Whiteova šatora i vraća se svojim ljudima. O'Grady pođe prema Englezu koji je sjedio u poljskoj stolici otpuhujući dimove iz lule. — Jeste li imali sreće?'

— Primamila ga je nagrada — odgovori White. — Ići će s nama, ali pod jednim uvjetom.

— Kojim?

— Da ne bičujemo njegove ljude.

— Dobro.

— Kako ćete to spriječiti?

— Prije svega, bacit ću bič, a zatim ću reći Ormanu da ćemo ga svi napustiti ako s tim ne prestane. Nikad prije nije bio takav. U toku proteklih pet godina mnogo smo zajedno radili.

— Previše alkohola — reče White — napokon mu je podlegao.

— Sve će biti u redu s njim kad dođemo do odredišta i prihvatimo se posla. Ima previše briga. Kad jednom prođemo ovu zemlju Bansuta, sve će ići kao po loju.

— Nismo još izišli iz nje, Pat. Ubit će još nekoliko sutra i još nekoliko narednog dana. Ne znam kako će urođenici to izdržati. To je opasno. Zaista bi trebalo da se vratimo. Bolje bi bilo da izgubimo dva tjedna nego da izgubimo sve. A to se lako može dogoditi ako nas urođenici napuste. Znaš da se bez njih ne možemo ni pomaknuti u ovoj zemlji.

Kratak sumrak najavio je noć punu opasnosti. Napad je ponovo svaki čas mogao uslijediti. Ljudi su predlagali da se vrate iz zemlje Bansuta, pa makar izgubili dva tjedna, jer je postojala opasnost da nosači svojevoljno napuste ekipu.

— Izvući ćemo se nekako — uvjeravao ga je O'Grady — uvijek se nekako izvlačimo. Idem u šator. Laku noć, majore.

Kratak sumrak najavio je noć. Mjesec nije izišao. Šuma je nestala pod plaštem tame. Svijet se sastojao od svega nekoliko malih vatara, oko kojih su čučale zgurene ljudske prilike, i od nekoliko zvijezda visoko gore na nebu.

Obroski se zaustavio ispred šatora u kojem su bile djevojke, i zastrugao po zaklopcu. — Tko je? — upita Naomi Madison iz šatora.

— To sam ja, Stanley.

Pozvala ga je da uđe. Ušao je i našao je kako leži u visećem krevetu zaštićena mrežom od moskita, a na kutiji kraj nje gorio je fenjer?

— No — rekla je mrzovoljno — čudo da je uopće netko došao. Mogla bih tu ležati i umrijeti i nitko ne bi za to znao.

— Ja bih i prije došao, ali sam bio uvjeren da je Orman ovdje.

— On vjerojatno leži pijan u svom šatoru.

— Da, leži. Kad sam to ustanovio, došao sam ravno ovamo.

— Zar se ti njega bojiš? Čovjek bi mislio da se ti ničega ne bojiš ... Zadivljeno je gledala njegovo savršeno građeno tijelo i lijepo lice.

— Ja da se bojim te naduvene mješine podrugljivo je rekao. — Ja se ničega ne bojim, ali ti si sama kazala da Orman me smije saznati o — o tebi i meni.

— Ne — složila se Naomi zamišljeno — to ne bi bilo dobro. On ima gadnu narav, a režiser kad se naljuti može svašta učiniti.

— U filmu kao što je ovaj može ubiti čovjeka i montirati to tako da izgleda kao nesretan slučaj.

Ona potvrdno kimne glavom. — Vidjela sam to jedanput. I režiser i glavni glumac bili su zaljubljeni u istu djevojku. Režiser je dresiranom slonu uputio pogrešnu zapovijed.

Obroskom je postalo neugodno. — Misliš li da bi on mogao doći ovamo?

— Ne bi. On je mrtav za ovaj svijet do sutra ujutro.

— Gdje je Rhonda?

— Ah, vjerojatno igra bridž s Billom Westom, Baineom i starim Marcusom. Ona je u stanju igrati bridž a mene ostaviti da ovdje sama ležim i umrem.

— Ona neće ništa reći Ormanu o nama — o tome da sam bio ovdje?

— Nije ona takva.

Obroski je uzdahnuo od olakšanja. — Ona zna o nama, zar ne?

— Nije naročito bistra, ali nije ni budala. Jedina je nevolja s Rhondom što je sebi u vrtjela u glavu da može glumiti otkad je nastupila umjesto mene kad sam ležala u groznici. Netko joj je polaskao, i sad misli da je velika glumica. Drsko mi je rekla da ću požnjeti pljesak za ono što je ona uradila. Vjeruj, kad budu montirali film, neću dopustiti da uđe ni u jedan kadar.

— Nitko ne može glumiti kao ti, Naomi, — reče Obroski. — Dok još nisam ni sanjao da ću glumiti išao sam da gledam sve filmove u kojima si igrala. Imam album pun tvojih slika iz filmskih časopisa i novina. I sad, evo, nastupam u ekipi s tobom i — spustio je glas — ti me voliš. Voliš me, zar ne?

— Naravno.

— A zašto si tako ljubazna s Ormanom?

— Moram biti diplomata, moram misliti na karijeru.

— Ponekad se vladaš kao da si zaljubljena u njega — rekao je mrzovoljno.

— U tog ispičuturu! — Da on nije režiser, ne bih ga primijetila čak ni najoštrijim povećalom.

Iz daljine, kroz tamu noći, doprlo je zavijanje. Lav je odgovorio svojom gromoglasnom rikom, a zboru se pridruži jezivo podrugljiv glas hijene.

Djevojka protrne. — Dala bih milijun dolara da sam sada u Hollywoodu.

— Kao da se javljaju izgubljene duše — prošapta Obroski.

— One nas zovu. Čekaju. Znaju da ćemo doći i onda će nas šeepati.

Kapak od šatora se pomakne, a Obroski nervozno skoči na noge. Djevojka se uspravi na svome krevetu širom otvorivši oči. Kapak se digao i Rhonda Terry uđe u svjetlo usamljenog fenjera.

— Hej, kako ste? — veselo uzvikne.

— Bio bi red da zastružeš po platnu prije nego uđeš — prekori je Naomi. — Uplašila si me.

— Ako budemo svake noći morali logorovati ovako blizu šume, uskoro ćemo svi strugati zemlju posljednjim trzajima... Okrenula se prema Obroskom. — Idi kući, vrijeme je da svi mali ljudi-lavovi budu u krevetu.

— Upravo sam se spremao da pođem. Ja...

— Samo što prije. Upravo sam vidjela Toma Ormana kako tetura ovamo.

Obroski problijedi. — Idem — reče i brzo iziđe.

Naomi Madison je izgledala očito zabrinuta. — Jesi li zaista vidjela Toma vani?

— Jesam. Valjao se okolo poput broda na nemirnom moru.

— Ali rekli su da je otišao u krevet?

— Ako jeste, onda je uzeo bocu.

Izvana se začu Ormanov glas. — Hej, ti. Dođi!

— Jeste li to vi, gospodine Ormane? — Obroskijev glas je primjetno podrhtavao.

— Da, to sam ja. Što radite u ženskom šatoru? Zar nisam zapovjedio da nijedan od vas momaka ne smije ulaziti u taj šator?

— Tražio sam Rhondu. Htio sam je nešto pitati.

— Lažeš, Rhonda nije bila u šatoru. Vidio sam je malo prije kad je ulazila. Bio si s Naomi. Silno želim da ti razbijem njušku.

— Časna riječ, gospodine Ormane, bio sam samo jednu minutu u šatoru. Čim sam vidio da Rhonde nema, izišao sam.

— Izišao si kad je Rhonda ušla, ti prljavi, puzavi smrdljivče, i sad slušaj što ću ti reći. Ostavi Naomi na miru. Ona je

moja. Ako te još jednom nađem da majmunišeš oko nje, ubit ću te! Jesi li razumio?

— Jesam, gospodine.

Rhonda pogleda Naomi i namigne. Tatica se ljuti, bit će batina.

— Ubit će me — drhtala je Naomi.

Šator se silovito rastvori i Orman uđe. Rhonda se okrene prema njemu i pogleda mu u oči.

— Što tražiš u našem šatoru? Izlazi!

Ormanova je vilica klonula. Nije navikao da netko tako s njim razgovara, i to ga je učinilo nesigurnim. Bio je iznenađen kao što bi se iznenadio lav da ga pljusne miš. Stajao je jedan trenutak oklijevajući na ulazu i zurio u Rhondu kao da je otkrio neku novu vrstu životinje.

— Htio sam samo govoriti s Naomi. Nisam znao da ste ovdje.

— S Naomi možete razgovarati i ujutro. Osim toga, znali ste da sam ovdje, čula sam kad ste to rekli Stanleyu.

Na spomen imena Obroskog Ormanova je srdžba iznova nabujala. — O tome i hoću s njom razgovarati... Zakorakne u pravcu Naomina kreveta. — Slušaj, ti prljava, mala skitnice, — zaurla — nećeš ti praviti majmuna od mene. Ako te još jednom uhvatim kako se ljubakaš s ovim Poljakom, izbit ću te na mrtvo ime.

Naomi se uplašeno zguri izacvili. — Ne dotiči me! Nisam ništa učinila. Sve si krivo shvatio, Tom. On nije došao ovamo zbog mene, došao je zbog Rhonde. Ne dopusti mu da me tuče, Rhonda, ne daj da me tuče.

Orman je oklijevao i promatrao Rhondu. — Je li to istina?

— Jeste. Došao je k meni. Zvala sam ga.

— Zašto onda nije ostao kad si ti ušla u šator? — Orman je mislio da ju je uhvatio.

— Vidjela sam da dolaziš pa sam mu rekla da ode.

— S ovim treba da prekineš — ljutito će Orman. — Muškarci ne smiju ulaziti u ovaj šator, posjećujte se napolju.

— U redu. Laku noć.

Kađ je Orman otišao, Madison drhćuči klone na svoj krevet. — K vragu! — prošaputa kad je mislila da ih više ne može čuti. — Za dlaku sam izbjegla batinama... Nije zahvalila Rhondi. Bila je toliko sebična da je prihvaćala svaku uslugu kao pravo koje joj pripada.

— Čuj — rekla je Rhonda. Plaćena sam da nastupam mjesto tebe u filmu, ali ne i u tvojim ljubavnim aferama. Pazi što radiš.

Orman opazi svjetlo u šatoru u kojem su spavali West i još jedan snimatelj. Priđe šatoru i uđe. West se svlačio. — Halo, Tom! Što te je dovelo ovamo? Zar nešto nije u redu?

— Sad je sve u redu, ali malo prije nije bilo. Upravo sam istjerao onog prljavog Poljaka iz ženskog šatora. Bio je tamo s Rhondom.

West je problijedio. — Ne Vjerujem!

— Zar tvrdiš da lažem?

— Lažete i ti i svi oni koji to kažu.

Orman je slegnuo ramenima. — Ona mi je to sama rekla — kazala je da ga je zvala i otjerala kad je vidjela da dolazim. To mora prestati — rekao sam joj. Kazao sam to i tom prokletom Poljaku... Teturajući izišao je i uputio se prema svem šatoru.

Bill West je ležao budan gotovo do zore.

smrt

Dok je logor spavao, suncem opaljeni bijeli div, gol, izuzev komada krzna oko bokova, razgledao ga je — penjući se na grane drveća koje se nadvijalo nad šatore, ili provlačeći se po tlu između stražara. Tiho, poput sjene, prolazio je između šatora bijelaca i skloništa urođenika. Sve je vidio i čuo. U zoru je nestao stopivši se s maglom što je obavijala šumu.

Davno prije nego je svanulo logor se pokrenuo. Major White uspio je odspavati nekoliko sati poslije ponoći. Ustao je rano da probudi kuhare, izvuče bijelce iz njihovih kreveta, jer je trebalo rano krenuti i pravovremeno srušiti šatore, da nadgleda Kwamudijeve ljude dok pakuju i tovare stvari u kamione. Saznao je da je noćas pobjeglo dvadest i pet crnih nosača.

Ispitivao je stražu, ali nisu vidjeli da netko napušta logor po noći. Znao je da neki lažu. Kad je Orman izišao iz šatora, ispričao mu je što se dogodilo.

Režiser slegne ramenima. — Još ih je uvijek više no što ih trebamo.

— Ako danas opet budemo imali neprilika s Bansutima, noćas će ih još više pobjeći — opomene ga White. — Oni mogu otići usprkos Kwamudiju. A ako ostanemo u ovoj zemlji bez nosača, ne vjerujem da ćemo se ikada odavde izvući.

— Najpametnije je, gospodine Ormane, da se okrenemo i vratimo. Naša situacija je veoma ozbiljna.

— Ako želite, vratite se i povedite sa sobom štakore — zareži Orman. — Ja idem dalje s kamionima i ekipom ... Okrenuo se i otišao.

Bijelci su se okupili za stolom za kojim se posluživao doručak. Bio je to dugačak stol pa su svi mogli sjesti. U slabom svjetlu svitanja i magli što se dizala sa zemlje oblici su na maloj udaljenosti izgledali sablasno, a tu iluziju pojačavala je sveopća šutnja. Bili su pospani i bilo im je hladno. Strahovali su od pomisli što im donosi novi dan. Svima se i previše jasno u mozak urezalo sjećanje na crne vojnike koji su se probodeni otrovnim strelicama savijali na tlu.

Vruća kava ih je napokon malo otkravila. Pat O'Grady prvi je došao k sebi. — Dobro jutro, dragi učitelju, dobro jutro — zapjevao je pokušavajući imitirati dječji sopran.

— Baš se dobro zabavljamo — uzviknula je Rhonda Terry. Pogledala je niz stol i opazila Billa Westa. Malo ju je čudilo što ne sjedi kraj nje kao obično. Pokušala je uhvatiti njegov pogled i osmjehnuti mu se, ali on nije gledao u njezinu pravcu — izgledalo je da je izbjegava.

— »Jedimo, pijmo i veselimo se, jer ćemo sutra umrijeti« — pogrešno je citirao Gordon Z. Marcus stih jedne pjesme.

— To nije smiješno — reče Baine.

— Kad malo razmislim, potpuno se slažem s tobom. Htio sam se šaliti, a ispalo je ozbiljno.

— I više nego ozbiljno — reče Clarence Noice.

— Neki od nas neće možda dočekati ono sutra — izjavio je Obroski. — Neki će možda još danas umrijeti. Glas mu je zvučao promuklo.

— Prestani brbljati — okosi se na nj Orman. — Ako te je strah, drži to za sebe.

— Mene nije strah.

— Čovjeka-lava da je strah. Ne budite glupi... Baine je namignuo Marcusu. — Znaš li, Tom, što treba učiniti kad se već nalazimo u ovoj opakoj zemlji. Čudno da se nitko nije prije toga sjetio.

— O čemu je riječ — upita Orman.

— Treba da čovjeka-lava pošaljemo naprijed da utre put ostalima. On će jednostavno zgrabiti te Bansute i zdrobiti im kosti ako se ne budu vladali kako treba.

— Nije loša ideja — odgovori Orman hladno. — Što misliš o tome Obroski?

Obroski se usiljeno nasmiješi. — Volio bih da je autor ove priče s nama pa da njega pošaljemo u izvidnicu.

— Neki od ovih nosača su razborita bića — izjavio je jedan od šofera kamiona koji je sjedio na dnu stola.

— Zašto? — upita njegov susjed.

— Zar nisi čuo? Dvadaset i pet ili trideset Crnaca je noćas uteklo — pobjegli su kućama.

— Ti Crnci vjerojatno znaju što rade — mrmljao je drugi. — To je njihova zemlja.

— Šutite! — izdere se Orman. — Vi mi se, momci, gadite. Tko god da je sastavljao ovu ekipu, mora da je tražio ljude u dječjem vrtiću.

Naomi Madison sjedila je pokraj njega. Pogledala ga je uplašenim očima. — Zar su neki Crnci zaista pobjegli prošle noći?

— Molim te, nemoj još i ti početi! — uzviknuo je, a onda ustao i ljutito otišao od stola.

Na dnu stola netko je nešto smiješno promrmljao, ali nitko se nije nasmijao.

Jedan po jedan ustajali su od stola dovršivši doručak i prihvaćali se svog posla. Odlazili su šuteći i ne zbijajući uobičajene šale.

Rhonda i Naomi pokupile su ručnu prtljagu i otišle do svog automobila. Baine je bio za volanom i zagrijavao motor. Gordon Z. Marcus spremao je kutiju sa šminkom u prednji dio kola.

— Gdje je Bili? — upitala je Rhonda.

— Vozi se na kamionu na kojem su kamere — objasni Baine.

— Čudno. — Iznenada je shvatila da je on izbjegava i pitala se zašto. Pokušala se sjetiti svega što je rekla ili učinila što ga je

moglo uvrijediti, ali uzalud. Osjetila se čudnovato žalosnom.

— Neki kamioni krenuli su prema rijeci. Beduini i jedan odred askara već su bili prešli da čuvaju kamione pri prijelazu.

— Odlučili su najprije prebaciti agregat — objasni Baine. — Ako njega prevezu, sve ostalo je lako. Ako ne uspiju, morat ćemo se vratiti.

— Nadam se da će tako duboko zaglibiti da ga nikad neće izvući — reče Naomi.

Prijelaz preko rijeke, koji je major White očekivao s mnogo zlih slutnji, prošao je lako. Dno je bilo kamenito, a obale tvrde i kose. Nigdje nije bilo ni traga Bansutima, nitko nije napao kolonu dok je zavijala u šumu.

Cijelo jutro kretali su se razmjerno lako i zaustavljali se jedino kad je kao i obično trebalo očistiti prolaz za velike kamione i prorijediti drveće. Preko šikare su prelazili velikim teškim kotačima i poravnavali je u dobru cestu po kojoj su vozila lakša kola.

Raspoloženje je postalo vedrije, nigdje nije bilo traga Bansutima. Svi su osjećali primjetno olakšanje. Razgovor je oživio, a čuo se i smijeh. Čak su se i Crnci počeli vladati kao obično. Možda su primijetili da Orman više ne nosi bič, da više nije vođa puta ili da ne izdaje zapovijedi. On i White išli su pješice zajedno s predstražom i budno osmatrali okolinu. U njihovu vladanju još je uvijek bilo mnogo usiljenosti, a razgovarali su samo kad je to bilo neophodno potrebno.

Podnevni odmor za ručak je prošao i kolona se opet poput zmije kretala prašumom. Udaranje sjekira o drvo na čelu kolone pratili su pjesma i smijeh. Nosači su zaboravili strah.

Iznenada, bez opomene, dvanaestak strelica s perima doletjelo je iz naizgled puste šume. Dva urođenika su se srušila. Major White, koji je išao pored Ormana, zgrabi strelicu što mu je virila iz grudiju i pade do Ormanovih nogu. Askari i beduini naslijepo su pucali. Kolona se zaustavila.

— Opet — prošapta Rhonda Terry.

Naomi Madison vrisne i sklizne na pod kola. Rhonda otvori vrata i izađe.

— Vrati se, Rhonda! — vikao je Baine. — Skloni se!

Djevojka je odrečno potresla glavom kao da je taj prijedlog ljuti. — Gdje je Bili?

— Tu je blizu — odgovori Baine. — Svega nekoliko automobila ispred nas.

Ljudi duž cijelog reda vozila skočili su na zemlju sa svojim pušakama i stajali tražeći u šumi lijevo i desno nekakav trag neprijatelja.

Jedan je čovjek puzao ispod kamiona.

— Što, do vraga, radiš ovdje, Obroski? — upita Noice.

— Htio sam... htio sam da se ovdje sklonim dok ponovo ne krenemo.

Noice je prostački mljacnuo usnama i jezikom.

Na kraju kolone Pat O'Grady prestao je zviždati. Zaostao je tamo s askarima kao zaštitnica. Ogledavali su se i nervozno osmatrali u šumu. Jedan čovjek s posljednjeg kamiona im se pridružio i stajao je kraj O'Gradyja.

— Želio bih da ih već jedanput opazimo — rekao je.

— Neugodno je boriti se protiv napadača koje i ne vidiš — rekao je O'Grady.

— To čovjeku ide na živce — rekao je drugi. — Volio bih znati koga su ovaj put, tamo naprijed pogodili.

— Idući put je na nama red; tako je bilo jučer — rekao je čovjek.

O'Grady ga je gledao. Vidio je da se ne boji nego samo konstatira ono u što je vjerovao. — Nikad ne možeš znati. Ako je na tebi red, onda će te pogoditi, ako nije, neće.

— Vjeruješ li u to? Volio bih da u to mogu vjerovati.

— Naravno, zašto ne bih vjerovao? Tako je ugodnije. Ne volim se uzrujavati.

— Ne znam — rekao je drugi neodlučno. — Nisam praznovjeran ... Zašutio je i zapalio cigaretu.

— Nisam ni ja — rekao je O'Grady.

— Jutros sam jednu čarapu navukao s krive strane — rekao je čovjek zamišljeno.

— Jesi li je ponovo svukao? — upita O'Grady.

— Nisam.

— Dobro si učinio.

Duž kolone javljali su da su major White i dva askara ubijeni. O'Grady je opsovao. — Major je bio silan momak. Vrijedio je više od svih ušljivih afričkih divljaka. Nadam se da će mi zbog ovoga nekoliko tih Bansuta dopasti šaka.

Nosači su bili nervozni, prestrašeni, zlovoljni. Kwamudi je prišao O'Gradyju. — Moji ljudi ne ići dalje. Oni se vratiti kući.

— Bolje bi bilo da ostanu s nama — reče mu O'Grady. — Ako krenu natrag, sve će ih pobiti; neće imati nas, momke s puškama da se borimo za njih! Sutra treba da iziđemo iz zemlje Bansuta. Bolje bi bilo da im kažeš da ostanu s nama, Kwamudi.

Kwamudi nešto progunđa i ode.

— To je bio običan blef — povjerio je O'Grady onom drugom bijelcu. — Ne vjerujem da bi se oni vraćali sami kroz ovu zemlju.

Ubrzo kolona opet krene, a Kwamudi i njegovi ljudi su je pratili.

Na čelu kolone položili su tijela majora Whitea i dvojice urođenika na vrh jednog tereta da bi ih u narednom logoru pristojno pokopali. Orman je koračao daleko ispred ostalih, odlučnog, oporog izraza lica. Askari su bili nervozni i zaostajali su. Grupa Crnaca koji su krčili prolaz kamionima samo što se nije pobunila. Arapi su vukli odostrag. Svi su imali povjerenja u Whitea i njegova im je smrt svima oduzela hrabrost. Pamtili su Ormanov bič i njegove psovke; ne bi ga slijedili da nije bio tako hrabar. Njegova hrabrost ulijevala im je poštovanje.

Sada ih nije psovao. Razgovarao je s njima kao što je trebao činiti od samog početka. — Moramo ići naprijed. Ako se sad vratimo, bit ćemo u mnogo gorem položaju. Sutra bi trebalo da se izvučemo iz ovog.

Silu je upotrebljavao samo kad je uvjeravanje bilo uzaludno. Jedan drvosječa odbio je da radi i krenuo je prema kraju kolone.

Orman ga je oborio na zemlju, udario ga nogom i potjerao da radi svoj posao. To su svi mogli razumjeti, jer je bilo pravedno. Orman je znao da životi dvije stotine ljudi ovise o tome da li svaki radi svoj posao i pazio je da tako i bude.

Orman je drvosječu oborio na zemlju jer ovaj više nije htio da radi svoj posao. Orman je znao da životi dvije stotine ljudi ovise o zalaganju svakog pojedinca.

Zaštitnica kolone nije tog dana bila napadnuta, ali upravo prije nego su stigli do mjesta gdje su se htjeli utaboriti, još jedna salva strelica sručila se na čelo kolone. Ovaj put tri su čovjeka umrla, a jedna je strelica zbacila Ormanu tropski šljem s njegove glave.

Ljudi koji su kasno tog poslijepodneva podizali logor bili su potišteni i neveseli. Smrt majora Whitea učinila je da su bijelci postali još svjesniji opasnosti. Prije toga su se podsvjesno osjećali na neki način imuni, kao da otrovne strelice Bansuta pogađaju samo crne ljude. Sada su veoma živo osjećali sav užas svog položaja. Tko će biti idući? Koliki su sami sebi postavljali ovo pitanje!

grižnja savjesti

Atewy, koristeći se svojim znanjem engleskog često je obilazio oko Amerikanaca, postavljao pitanja, brbljao. Toliko su se navikli na njega, da nisu ni razmišljali o njegovoj prisutnosti. Nije im ni padalo na pamet da se možda iza njegovih nespretnih pokušaja da bude druževan sakriva kakva potajna namjera, iako je svaki pozorniji promatrač mogao vidjeti da Atewy po prirodi nije bio društven čovjek.

On je, međutim, bio lukav i uspio je sakriti da ga najviše zanimaju dva ženska člana ekipe. Nikad im nije prilazio ako nisu bile u društvu bijelaca.

Tog poslijepodneva Rhonda Terry pisala je za malim poljskim stolom ispred svog šatora jer se još nije spustio mrak. Gordon Z. Marcus se zaustavio da s njom razgovara. Atewy je — gledajući ih iskosa — to primijetio i kao slučajno došetao se bliže.

— Počela si se baviti književnošću, Rhonda? — upita Marcus.

Djevojka ga pogleda i osmjehne se. — Dovodim svoj dnevnik u red.

— Bojim se da će to biti veoma tužan dokument.

— Kakav bio da bio. Usput bih te nešto pitala! — Pokazala mu je savijeni komad papira. — Našla sam ovu mapu među svojim dokumentima. U posljednjoj sceni što smo je snimali pojavljujem se u krupnom planu i proučavam ovu mapu. Ne znam da li im ona još treba, voljela bih je zadržati za uspomenu.

Dok je ona odmatala papir, Atewy im se još više približio, a oči su mu zasjale novim sjajem.

— Zadrži je — savjetovao je Marcus — dok te za nju ne pitaju. Možda im više ne treba. Izgleda kao autentičan dokument, zar ne? Zanima me da li su je nacrtali u studiju.

— Ne. Bili kaže da ju je Joe našao među listovima neke knjige koju je kupio u antikvarijatu. Kad su od njega naručili scenarij, palo mu je na um da ga napiše oko ove stare mape, Zanimljiva je, zar ne? Čovjek bi gotovo povjerovao da bi pomoću nje lako našao dolinu dijamanata... Smotala je mapu i gurnula je u svoju torbu. Tamnoputi Atewy promatrao ju je oštro kao jastreb.

Marcus ju je gledao svojim prijaznim očima. — Govorila si o Billu. Što se događa između vas dvoje, djeco? Prije je tako često bio s tobom?

Nemoćnom kretnjom Rhonda je pokazala da ne zna. — Nemam pojma. On me jednostavno izbjegava kao da sam nekakva naročita vrsta peluda na koji je alergičan. Dobijaš li ti od mene osip ili hunjavicu?

Marcus se nasmijao. — Mogu zamisliti, Rhonda, da ti u muškarcima izazivaš visoke temperature, ali govoriti o hunjavici ili osipu — to je svetogrđe.

Naomi Madison je izišla iz šatora. Lice joj je bilo blijedo i ispijeno. — Kako se možete šaliti. Svakog časa mogu nekog ubiti!

— Moramo biti hrabri — rekao je Marcus. — Ne vrijedi jadikovati i prepuštati se tuzi.

— Kiselim licem nećemo oživjeti ni majora Whitea ni druge jadnike — rekla je Rhonda. — Svima nam je žao što se to dogodilo, ne moramo nositi crninu da to dokažemo.

— Mogli bismo se s poštovanjem odnositi prema mrtvima, bar dok ih ne pokopaju — rekla je Naomi.

— Ne budi glupa — rekla je Rhonda pomalo osorno.

— Kada će ih pokopati, gospodine Marcus? — upita Naomi.

— Ne prije mraka. Ne žele da Bansuti vide gdje su zakopani.

Djevojka je zadrhtala. — Kakva užasna zemlja. Ne vjerujem da ću ikada iz nje izići — živa.

— Mrtva sigurno nećeš... — Rhonda, koja je rijetko pokazivala svoje osjećaje, nije mogla sakriti ljutinu.

Madison je prezirno napućila usne. — Mene oni nikad ne bi ovdje pokopali. Moji obožavaoci im to nikad ne bi oprostili. Mene će svečano izložiti na odru u Hollywoodu.

— Hajde, smiri se! — uzviknuo je Marcus. — Vi, djevojke, ne smijete misliti o takvim bolesnim, ubitačnim stvarima. Klonimo se sumornih misli. Što mislite o partiji bridža prije večere? Imamo dovoljno vremena.

— Nemam ništa protiv — složila se Rhonda.

— Otkud bi ti imala nešto protiv — pecnula ju je Madisonova — ti, debelokožac. Ne želim u ovakvom času igrati bridž. Previše sam osjećajna i kompleksna. Mislim da su takvi svi istinski umjetnici; zar ne, gospodine Marcus? Svi smo mi kao vatreni, plemeniti konji.

— Lijepo — nasmijala se Rhonda uhvativši Marcusa ispod ruke. — Potražimo još dva partnera ako želimo igrati bridž prije večere. Možda Bili i Baine pristanu. Ni jedan od njih nema šanse da ikad dobije nagradu na izložbi konja.

Zatekli su Billa Westa zabavljenog oko kamera. Zlovoljno je odbio. — Pozovite Obroskog, ako ga uspijete probuditi.

Rhonda baci brz pogled na nj ispod spuštenih očnih kapaka. — Još jedan čistokrvni pastuh — rekla je odlazeći, A mislila je: »To je druga aluzija koju je napravio o Obroskom. U redu. Pokazat ću ja njemu.«

— Što ćemo sad, Rhonda, — upita Marcus.

— Pronađi Bainea, a ja ću Obroskog. Ipak ćemo se kartati.

I kartali su se. Slučajno su sjedili za stolom za kojim ih je Bill West morao vidjeti. Marcusu se činilo da se Rhonda smije više no obično i više no što je potrebno. Te su noći i bijelci i Crnci nosili svoje mrtve u mračnu šumu oko logora kamo nije dopiralo

svjetlo vatri. Grobove su prekrili lišćem i granjem, a preostalu iskopanu zemlju odnijeli su na drugi kraj logora i načinili male humke poput grobova.

Pravi su grobovi ležali tačno u smjeru kojim je sutradan kolona trebala krenuti. Dvadeset i tri kamiona i pet putničkih automobila izbrisat će i posljednji trag svježih grobova. Šutljivi ljudi koji su radili u tami vjerovali su da ih nisu vidjele ničije radoznale oči. Međutim, dugo u noć jedna je prilika, sakrivena u krošnji velikog drveta na ivici logora, motrila sve što se događalo. A kada je otišao u krevet i posljednji bijelac, tiho se odšuljala i stopila s tamnom dubinom šume.

Pred jutro Orman je ležao budan na svome vojničkom krevetu. Pokušao je čitati da bi se oslobodio sablasnih misli koje su ga progonile usprkos pokušajima da zaspi ili misli na nešto drugo. U svjetlu fenjera što ga je postavio do svog uzglavlja lice mu je izgledalo kao izobličeno, oronula maska.

Na svom krevetu, na drugoj strani šatora, Pat O'Grady otvorio je oči i promatrao šefa. — Do đavola, Torn, — reče — bilo bi bolje da pokušaš zaspati jer ćeš poludjeti.

— Ne mogu — Orman će umorno. — Stalno mi se prikazuje White. Ja sam ga ubio. I sve one Crnce.

— Gluposti! Kompanija te je poslala ovamo da snimiš film. I ti si učinio što si mislio da treba. Nitko ne može tebe optuživati.

— Kriv sam i tačka. White me je upozorio da ne idem ovim putem. Imao je pravo. Znao sam da ima pravo, ali sam bio suviše tvrdoglav.

— Treba da nešto popiješ. Jedan gutljaj će te osvježiti i pomoći da zaspiš.

— Ostario sam piće.

— Dobro je što si ga ostavio, ali ne smiješ odjednom — postepeno se privikavaj.

Orman odmahne glavom. — Ne krivim piće — rekao je — kriv sam jedini ja. Ali da nisam pio, nikad se to ne bi dogodilo. A White i oni jadni Crnci bili bi živi.

— Jedan gutljaj neće ti naškoditi, Tom. Potreban ti je.

Orman je šutke ležao, utonuvši u misli, Onda odmakne mrežu koja ga je štitila od moskita i ustane. — Možda imaš pravo, Pat.

Priđe teškoj, istrošenaj torbi od svinjske kože što je ležala kod podnožja kreveta i sagnuvši se izvadi oveću bocu i čašu. Tresao se dok je punio čašu do ruba.

O'Grady se naceri. — Rekao sam gutljaj, a ne četiri.

Orman polagano prinese čašu ustima. Držao ju je jedan trenutak i gledao je, a onda mu misli, izgleda, odlutaju dalje od čaše kroz platneni zid šatora u noć prema svježim grabovima.

Najednom zavitla, s kletvom, punu čašu na zemlju, a za njom i bocu koja se razbije u tisuću komadića.

— Bit će to pakao za bosonoge — reče O'Grady.

— Žao mi je, Pat — reče Orman i umorno sjedne na rub svog kreveta zakopavši lice u ruke.

O'Grady ustane, navuče cipele na bose noge i prijeđe preko šatora. Sjedne pored prijatelja i prebaci ruku preko njegovih ramena. — Saberi se, Tom!... Samo je to rekao, ali je pritisak prijateljske ruke ulijevao više snage od brda riječi i alkohola.

Odnekud iz noćne tame dopre rika lava, a trenutak kasnije i jeziv krik što nije zvučao ni ljudski ni životinjski.

— Do đavola! — izusti O'Grady. — Što je to?

Orman digne glavu pažljivo osluškujući. — Vjerojatno nam se sprema nova nevolja — odgovori proročanski.

Sjedili su šutke jedno vrijeme i osluškivali.

— Pitam se što je moglo proizvesti takvu buku. O'Grady je govorio prigušenim glasom.

— Pst! — Orman će ozbiljno. — Vjeruješ li u duhove?

O'Grady je oklijevao. — Ne znam, ali već sam svašta neobično doživio.

— I ja — reče Orman.

Ali vjerojatno ništa nije bilo neobičnije od stvarnosti. Jer kako su mogli znati da je ono što su čuli bio pobjednički urlik jednog engleskog lorda i velikog lava koji su zajednički uhvatili plijen.

katastrofa

Hladna i sumorna zora odražavala je raspoloženje ekipe dok su se bijelci apatično izvlačili ispod pokrivača. Ali prve koji su ugledali logor u danjem svjetlu odmah je razbudio prizor što se pružao pred njihovim očima.

Bill West prvi je shvatio što se dogodilo. Gledao je trenutak začuđeno oko sebe, a tada je pošao, gotovo potrčao, prema provizornim skloništima koja su Crnci sebi podigli prošle večeri.

Glasno je dozivao Kwamudija i one čija je imena znao, ali nitko mu nije odgovarao. Nije ih našao u njihovim skloništima. Požurio se prema Ormanovu šatoru. Režiser je upravo izlazio kad je West k njemu dotrčao. O'Grady je stajao na ulazu u šator.

— Što je s doručkom? Nigdje ne vidim kuhare.

— I nećeš — rekao je West. — Otišli su, strugnuli, odmaglili. Ako želiš doručak, kuhaj sam.

— Što znači to — otišli, Bili, — upita Orman.

— Pobjegli su, svi od reda. Nema ni jedne vatre u logoru. Čak su i stražari utekli. Nema ni jednog da čuva logor — sam bog zna otkada.

— Otišli! ? — Orman nije vjerovao. — Kako su mogli! Kamo su otišli?

— Nemam pojma — odgovori West. — Ponijeli su velik dio naših zaliha. Pretpostavljam da su se obilato snabdjeli. Izgleda da su opljačkali nekoliko kamiona.

Orman ispod glasa sočno opsuje, a onda se uspravi i s njegova lica nesta izmučenog paćeničkog izraza. O'Grady ga je

cijelo vrijeme zabrinuto promatrao i sada s olakšanjem uzdahne i naceri se — šef je opet bio onaj stari.

— Probudite ljude, dižite ih iz kreveta — zapovjedi Orman. Neka šoferi pregledaju svoje terete. Vodi o tome računa, Bili, a Pat neka postavi stražu oko logora. Vidim da su još s nama stari šeik i njegovo društvo. Zaduži ih da čuvaju stražu, Pat. Onda pozovi sve ostale neka se okupe oko stola za doručak radi dogovora.

Dok su izvršavali njegove zapovijedi, Orman je žurno pregledavao logor. Mozak mu se razbistrio. U ovom kritičnom času nije osjećao nikakve posljedice neprospavane noći. Svoju energiju više nije rasipao na uzaludno žaljenje, iako je bio potpuno svjestan da je sam skrivio sve ono što se dosad dogodilo.

Nakon pet minuta priđe dugačkom stolu, gdje su stajali okupljeni svi članovi ekipe, uzbuđeno raspravljajući o odmetništvu Crnaca i o izgledima za budućnost koji nisu bili naročito ružičasti.

Orman je slučajno čuo jednu primjedbu, — Sanduk viskija bio je dovoljan da nas uvuče u ovu gužvu, ali nas nikakav viski neće iz nje izvući.

— Svi znate što se dogodilo — počne Orman — a pretpostavljam da znate i zašto se dogodilo. Ali uzajamnim okrivljavanjem nećemo ništa riješiti. Naš položaj zaista nije tako beznadan. Nemojmo zato što su nas nosači napustili ovdje sjesti i čekati sudnji dan.

— Nema smisla da se okrenemo i pođemo natrag — najkraći put iz zemlje Bansuta vodi ravno naprijed. Kad iziđemo možemo unajmiti nove Crnce iz prijateljskih plemena i nastaviti snimanje.

— U međuvremenu svatko mora raditi, i to mnogo i naporno. Trebamo raditi umjesto Crnaca — postavljati i dizati logor, skidati teret s kamiona i ponovo ga tovariti, kuhati, krčiti prolaz za kamione, vući kamione kroz blato, čuvati stražu na maršu i u logoru. To je opasno kao i krčenje šume, ali će svatko morati to raditi kad na njega dođe red — svi osim djevojaka i

kuhara; to su najvažniji članovi ekspedicije — Na Ormanovim se usnama i očima pojavio slab smiješak.

— A sada — nastavio je — prvo doručkujmo. Tko zna kuhati?

— Ne volim jesti što drugi kuhaju — rekla je Rhonda.

— Jamčim za to — reče Marcus. — Rhonda me jednom pozvala u svoj stan na večeru i servirala pile sa svim potrebnim prilozima.

— Ja znam kuhati — javio se muški glas.

Svi se okrenu da vide tko to govori. Bio je to jedini muškarac koji se dobrovoljno javio za bezopasan posao.

— Kad si naučio kuhati, Obroski? — upita Noice. — Jednom smo zajedno bili na izletu, a ti nisi znao čak ni kako se vatra pali, a kamoli kuhati.

Obroski se zacrveni. — Pa netko treba pomoći Rhondi — reče tromo — a nitko se drugi nije javio.

— Jimmy, ovaj ovdje, zna kuhati — reče jedan električar. — Bio je pomoćnik glavnog kuhara u kafeteriji u Los Angelesu.

— Ne želim kuhati — reče Jimmy. — Zašto da radim takav posao. Služio sam u mornarici u Nicaragui. Dajte mi pušku i pustite da čuvam stražu.

— Tko još zna kuhati? — upita Orman. — Trebamo troje.

— Shorty zna — javi se jedan glas iz pozadine. — Pekao je kobasice na kiosku na bulevaru Ventura.

— O. K. reče Orman. — Gospođica Terry bit će glavni kuhar, a Jimmy i Shorty pomoćnici. Pat će svakog dana odrediti još troje da ispomažu. Sada na posao. Dok kuhari nešto pripreme, vi ostali sklopite šatore i natovarite kamione.

— Oh, Tom, — javila se Naomi Madison koja je stajala tik do njega — dječak što me je služio pobjegao je noćas. Trebalo bi da mi dodijeliš nekog.

Orman se okrene prema njoj i pogleda je zaprepašteno.

— Gotovo zaboravih na tebe, Naomi. Drago mi je da si me podsjetila. Ako ne znaš kuhati, a to pretpostavljam, gulit ćeš krumpir, posluživati za stolom i pomoći prati suđe.

Madisonova je trenutak zabezeknuto gledala, a onda se ledeno nasmiješila. — Vjerojatno misliš da si duhovit, ali zaista, nije vrijeme za šalu.

— Ne šalim se, Naomi... Govorio je ozbiljno i nije se smiješio.

— Očekuješ li da ja, Naomi Madison, ljuštim krumpire, poslužujem za stolovima i perem suđe?! Ne budi smiješan — ne pada mi ni na um.

— Opameti se, Naomi! Prije nego te je Milt Smith otkrio, sjeckala si meso u krčmi na Main Streetu; radit ćeš to i ovdje ili nećeš jesti... Okrenuo se i otišao.

Za vrijeme doručka Naomi Madison ostala je u svom automobilu, ohola i uvrijeđena. Nije posluživala za stolom i nije jela.

Kad je ekspedicija napokon ponovo krenula, Amerikanci i Arapi sačinjavali su predstražu i zaštitnicu. U grupi koja je krčila put bili su isključivo Amerikanci. Arapi su se htjeli boriti, ali nisu htjeli raditi. To je bilo ispod njihova dostojanstva.

Kad su i posljednju kuhinjsku posudu oprali, spakovali i utovarili u kamion, Rhonda je sjela u automobil u kojem su se vozile ona i Naomi Madison. Bila je rumena i malo umorna.

Naomi ju je gledala stisnutih usana. — Budala si, Rhonda, — napala ju je. — Spuštaš se tako nisko pa radiš taj prosti posao. Nisu nas uzeli da budemo sudopere.

Rhonda glavom pokaže prema čelu kolone. — U ugovorima onih momaka vjerojatno ne piše ništa o sječi drveća ili borbi s ljudožderima... Izvadila je iz svoje torbe paketić zamotan u papir. — Donijela sam ti nekoliko sendviča. Mislila sam, možda si gladna.

Madisonova je šuteći jela utonuvši u misli.

Kolona je sporo napredovala. Ljudi koji su sjekli drveće nisu bili navikli na ovaj posao, a vrućina ekvatorijalne šume brzo ih je umarala. Probijali su se ubitačno sporo kroz džunglu, a ona kao da im je zavidjela na svakom koraku. Orman je radio kao i ostali, zamahivao sjekirom kad je trebalo rušiti drveće i stupao na čelu u predstraži kad je prolaz bio slobodan.

— Težak je to život — primijeti Bill West podbočivši se na držak sjekire i brišući znoj sa čela.

— Čekaju nas i teže stvari — odgovori Orman.

— Što misliš time reći?

— Otkad su vodiči pobjegli, mi i ne znamo kuda idemo?

West je zazviždao. — Nisam na to ni pomislio.

Teškom su se mukom probijali kroz šumu, a poslije podneva ugledali su pred sobom čistinu. Na njoj gotovo da i nije bilo drveća, a bila je prekrivena gustom, visokom travom, višom od čovjeka.

— Ovo mjesto izgleda privlačno — primijeti Orman. — Mogli bismo se tu nekoliko minuta odmoriti.

Prvi kamion je ušao u čistinu izravnavajući travu pod svojim širokim gumama.

Penjite se na kamione — doviknuo je Orman predstraži i drvosječama. — Ovi nam Bansuti ovdje neće dosađivati jer nema drveća iza kojeg bi se sakrili.

Duga kolona vozila ulazila je u travu. Svi su živnuli osjetivši olakšanje što su se oslobodili tjeskobne blizine šume.

A kada je i posljednji kamion ušao u travu, najednom se na njih sruči iz visoke trave duž cijele kolone tuča strelica. Divlji ratnički poklici ispuniše zrak. Bansuti su jurišali na kolonu s krvožednim kricima punim mržnje.

Jedan od šofera na prednjim kamionima skotrlja se sa svog sjedišta kad mu je strelica probola srce. Njegov kamion zaokrene nalijevo i izvrne se na bok usred grupe divljaka.

Puške su pucale, ljudi vikali i psovali, ranjenici vrištali od bola. Kolona se zaustavila da bi svaki čovjek mogao upotrijebiti svoju pušku, Naomi Madison sklizne na pod svog automobila. Rhonda izvuče revolver i ispali nekoliko metaka u divljake koji su navaljivali. Dvanaestak ljudi požurilo je da zaštiti kola u kojima su bile djevojke.

Netko je viknuo: — Pazite! Napadaju i s druge strane! — Puške se okrenu u pravcu nove prijetnje. Paljba je bila neprekidna i smrtonosna. Bansuti, koji su im bili prišli sasvim blizu,

pokolebaše se i uzmaknuše. Puščana paljba ih je pratila dok su nestajali u gustoj travi i mnogi su meci pogodili cilj.

Kada je i posljednji kamion stigao na čistinu, najednom se na njih sruči iz trave duž cijele kolone tuča strelica. Divlji ratnički poklici ispuniše prostor. Bansuti su jurišali na kolonu s krvožednim kricima punim mržnje.

Sve se brzo završilo. Čitava priča nije trajala više od dvije minute, ali je za sobom ostavila strahovitu pustoš. Dvanaestak mrtvih ili umirućih, jedan kamion uništen, a moral ove male grupe uzdrman.

Orman preda komandu nad predstražom Billu Westu i požuri niz kolonu da prebroji mrtve, O'Grady mu je trčao u susret.

— Bolje bi bilo da odemo odavde, Tom — vikne — ovi bi đavoli mogli zapaliti travu.

Orman problijedi. Toga se nije sjetio. — Natovarite mrtve i ranjene na kola i krenite! Kasnije ćemo vidjeti koga smo izgubili.

Olakšanje koje je grupa osjetila ulazeći u travu jedva da je bilo ravno onome što ga je osjećala kad ju je napuštala sklanjajući se u gustu, vlažnu šumu gdje bar nije bilo nikakve opasnosti od vatre.

O'Grady krene duž kolone s popisom imena članova ekipe provjeravajući tko je živ, a tko je mrtav. Tijela Noicea, Bainea, sedmorice ostalih Amerikanaca i trojice Arapa nalazila su se na kamionima.

— Obroski! — vikne O'Grady. — Obroski! Da li je itko vidio Obroskog?

— Gospode! — uzvikne Gordon Z. Marcus. — Ja sam ga vidio. Sjećam se. Kad su ovi đavoli navalili s lijeva, on je s druge strane iskočio iz kola i pobjegao u visoku travu.

Orman pođe prema kraju kolone. — Kamo ćeš, Tom? — upita West.

— Idem potražiti Obroskog.

— Ne možeš sam. Poći ću s tobom.

Pridružiše im se još šestorica. Iako su ga tražili dulje od sata, nisu naišli ni na kakav trag Obroskome, živom ili mrtvom.

Šutljivi, tužni i sumorni tek su kasno poslijepodne našli mjesto gdje su mogli podići logor. Govorili su prigušenim glasovima. Nitko se nije šalio ni smijao. Potišteno su sjeli za stol da večeraju i jedva da je tko i primijetio da ih poslužuje čuvena Naomi Madison.

kukavica

Svi smo mi ili žrtve svog naslijeđa i okoline ili sretnici koji uživaju u njihovim blagodatima. Stanley Obroski bio je jedna od žrtava. Naslijedio je snažno tijelo, izvanredno držanje i privlačno lice. Okolina ga je uvijek štitila i čuvala. Svi s kojima je dolazio u dodir divili su se njegovoj snazi i pripisivali mu hrabrost primjernu izgledu.

Nikad, sve do ovih nekoliko proteklih dana, Obroski nije bio u situaciji u kojoj bi provjerio svoju hrabrost. I tako se cijelog života pitao hoće li mu u kritičnom času hrabrost biti ravna onome što se od njega očekuje.

O tome je razmišljao više od drugih snažnih ljudi, jer je znao da se od njega očekuje mnogo više nego od običnog čovjeka. Za njega je to postala prava opsesija, plašio se da bi mogao iznevjeriti očekivanja svojih obožavalaca. I napokon se počeo bojati — plašio se da ne ispadne kukavica.

Gotovo svi krupni ljudi strahuju da ne ispadnu smiješni. Obroski se nije bojao fizičkih patnji, nesvjesno je strahovao da bi ga mogli ismijati ako pokaže strah. Njegova je psiha bila previše složena da bi je čovjek mogao lako analizirati.

Posljedice su bile katastrofalne. Obroski je osjećao podsvjesnu potrebu da izbjegne sve opasnosti, samo da ne bi pokazao da se boji i da se ne izvrgne ruglu.

I tako je Obroski, kada se prva salva strelica sručila na ekspediciju, iskočio iz automobila na suprotnu stranu u visoku trava. Reagirao je na opasnost spontano i neovisno o svojoj volji.

Dok se naslijepo probijao kroz travu ni o čemu nije razmišljao, vladao se kao prestrašena životinja u bijegu. Pretrčao je svega nekoliko metara i zaletio se ravno u naručje gorostasnog crnog ratnika.

Ovo je zaista bila kritična situacija. Crnac nije bio manje iznenađen od Obroskog. Vjerojatno je mislio da su svi bijelci krenuli u napad i uplašio se. Htio je pobjeći, ali je bijelac bio preblizu; preostalo mu je samo da ga napadne i pozove u pomoć ostale.

Obroski nije imao vremena da umakne šakama Crnca. Ako nešto ne učini, ovaj će ga čovjek ubiti! Ako ga se oslobodi, moći će se vratili ekspediciji. Znači, mora se osloboditi!

Crnac ga ščepa za odjeću. Obroski je vidio da u drugoj, slobodnoj ruci drži nož. Suočio se sa smrću! Sve opasnosti u kojima se Obroski dotad nalazio bile su više ili manje plod mašte; ali ovo je bila surova stvarnost.

Strah ga je potakao na akciju i svojim divovskim mišicama u tren oka zgrabi Crnca i podigne visoko iznad glave, a onda ga tresne o zemlju.

Bojeći se za svoj život Crnac je pokušao ustati. Obroski, u istoj mjeri strahujući za svoj, ponovo ga podigne iznad glave i ponovo tresne. U tom času okružiše ga pola tuceta Crnaca koji su došli kroz visoku travu i oboriše ga na zemlju.

Napola ošamućen od straha, Obroski se borio kao pacov kojeg su natjerali u škripac. Crnci nisu bili dorasli njegovim snažnim mišicama. Zgrabio ih je i zbacio sa sebe, a onda se dao u bijeg. Ali ga je Crnac kojeg je prvog tresnuo o zemlju uhvatio za gležanj, tako da je posrnuo i pao. Tada se i ostali oboriše na nj, a nove su im snage pritekle u pomoć. Savladali su ga zahvaljujući brojčanoj nadmoći i svezali mu ruke na leđima.

Obroski se nikad prije nije tukao. Njegova dobra narav i kompleks koji ga je mučio učinili su da se klonio kavge, a njegova pojava i snaga odvraćali su druge od toga da se s njim biju. Nikad nije bio svjestan svoje vlastite snage. A i sada, nesposoban da misli od silnog straha, tek je djelomično shvaćao

što se dogodilo. Jedino o čemu je mogao misliti bilo je da su mu zavezali ruke, da je bespomoćan i da će ga vjerojatno ubiti.

Napokon su mu dopustili da ustane. Nije shvaćao zašto ga nisu ubili. Činilo se da se boje njegove veličine i snage. Cijelo su vrijeme nešto govorili dok su ga vodili prema šumi.

Obroski je čuo divlje ratničke povike Crnaca koji su napadali ekspediciju i pucnjavu koja je značila da su se njegovi drugovi hrabro branili. Nekoliko metaka prozujalo je i pokraj njih, a jedan se od njegovih crnih otmičara pogođen srušio na zemlju.

Vodili su ga kroz šumu duž vijugava puta gdje su ih ubrzo dostigli ostali članovi plemena. Svi su ga novodošli divljaci okruživali, štipali i opipavali njegove jake mišiće uspoređujući njegovu visinu sa svojom.

Zakrvavljene oči zurile su u njega iz užasnih, bojama premazanih lica, izražavajući mržnju koju je mogao shvatiti i ne znajući urođenički jezik. Neki su mu prijetili kopljima i noževima, ali ga je grupa koja ga je zarobila štitila.

Stanley Obroski bio je toliko uplašen da je hodao kao u snu, ne odajući nikakvim vanjskim znakom što osjeća; Crnci su vjerovali da je njegovo vladanje znak ravnodušnosti i velike hrabrosti.

Naposljetku ih je dostigao jedan visoki ratnik. Na njemu su blistale boje, sav je bio okićen perjem, ogrlicama, narukvicama i kolutovima. Nosio je oslikani štit, a njegovo koplje, luk i tobolac za strijele, bili su mnogo raskošnije okićeni nego u ostalih.

Obroski je zaključio po njegovu autoritativnom vladanju i zapovjedničkom izgledu da je poglavica. Dok je slušao izvještaje onih koji su ga zarobili, poglavica je promatrao zarobljenika s divljim prezirom, a tada je nešto zapovjedio ljudima oko sebe i krenuo dalje. Ostali su ga slijedili, ali nitko se više nije prijetio bijelom čovjeku.

Hodali su, čitavo poslijepodne ulazeći sve dublje u šumu. Konopac kojim su mu zavezali ruke urezao se Obroskome u meso nanoseći mu bol; drugi konopac, koji su mu prebacili oko vrata i za koji ga je urođenik vodio, snažno ga je stezao, i kad bi

ga god divljak povukao, što je povremeno i činio, Obroski bi se gotovo zagušio.

Osjećao se jadno, ali je bio tako ošamućen od užasa da se nije ni tužio ni vikao. Možda je osjećao da bi to bilo beskorisno i da će bolje proći ako im bude manje dosađivao i privlačio njihovu pažnju.

Nije ni slutio što je ovim postigao. Nije ih razumio kad su razgovarali o hrabrosti bijelog čovjeka.

Za vrijeme ovog dugog marša često je mislio o članovima filmske ekipe. Pitao se kako su prošli u ovom okršaju i da li je tko ubijen. Znao je da su ga mnogi prezirali. Što će sada o njemu misliti. Marcus ga je sigurno vidio kad je pobjegao na prvi znak opasnosti. Obroski osjeti kako ga hvata onaj stari grozan strah od podsmijeha, ali to nije bilo ništa prema strahu koji je trpio dok je oko sebe gledao divlja lica otmičara i prisjećao se priča koje je slušao o mučeničkoj smrti onih koji su pali u šake ljudoždera.

Začuo je viku ispred sebe i malo kasnije nađe se na čistini usred koje ugleda koljem ograđeno selo i stožaste slamom pokrivene kolibe. Bilo je kasno poslijepodne i Obroski je znao da su prevalili prilično velik put od vremena kad su ga zarobili. Pitao se da li bi, kad bi pobjegao ili kad bi ga oslobodili, mogao naći put do filmske ekipe. Sumnjao je u to.

Kad su ušli u selo, žene i djeca nagrnuše naprijed da ga vide. Vikali su na njega. Po izrazima lica mnogih žena pretpostavljao je da ga psuju i proklinju. Neke žene počeše ga udarati i grepsti. Djeca su se nabacivala kamenjem i smećem.

Ratnici koji su ga čuvali tjerali su napadače dok su ga vodili niz jedinu seosku ulicu do kolibe koja je bila jedna od posljednjih. Pokazali su mu da uđe. Ali kroz niska vrata kolibe moglo se ući samo četvoronoške. A njegove ruke bile su vezane pa nije mogao ući. Oborili su ga na zemlju i uvukli unutra. Svezali su mu gležnjeve i ostavili ga.

U kolibi je bilo mračno, ali kad su mu se oči privikle na tamu opazio je da nije sam. Vidio je tri ljudske prilike. Jedna je ležala ispružena na zemljanom podu, druge dvije su sjedile nagnute

naprijed preko savijenih koljena. Osjeti da ga jedan od ljudi promatra. Pitao se što oni ovdje rade ako su također zarobljenici.

Odmah zatim jedan od njih progovori. — Kako su te Bansuti uhvatili, Bwana Simba? — To je bilo ime koje su mu urođenici iz ekspedicije dali zbog uloge čovjeka-lava koju je igrao u filmu.

— Do đavola, tko si ti? — upita Obroski.

— Kwamudi.

— Kwamudi! Nije ti baš koristilo što si pobjegao. — Gotovo je bio dodao »također«, ali se pravovremeno zaustavio. — Napali su ekipu odmah iza podneva i zarobili me. Kako su tebe uhvatili?

— Rano ujutro. Pošao sam za svojim ljudima da ih nagovorim da se vrate... Obroski je znao da Kwamudi laže. — Naišli smo na grupu ratnika koji su dolazili iz udaljenog sela da se priključe glavnini plemena. Ubili su mnoge od mojih ljudi. Neki su pobjegli, a neke su zarobili. Sve su pobili samo su Kwamudija ostavili i ovu dvojicu. Doveli su nas ovamo.

— Što će uraditi s vama? Zašto nisu ubili i vas kad su ubili druge?

— Nisu ubili tebe, nisu ubili Kwamudija, nisu ubili ovu dvojicu — iz istog razloga. Ubit će kasnije.

— Zašto nas ubijaju kasnije?

— Oni jedu.

— Misliš li reći da su oni ljudožderi?

— Ne kao ostali. Bansuti ne jedu sve. Samo poglavice, hrabre ljude, jake. Jesti hrabre ljude, postati hrabri; jesti jake ljude, biti jaki; jesti poglavice, postati mudri.

— Užasno! — promrmlja Obroski. — Ali oni ne mogu mene pojesti — ja nisam ni poglavica — nisam ni hrabar — kukavica sam — mrmljao je.

— Što kažeš, Bwana?

— Ah, ništa. Kad misliš da će to učiniti? Odmah?

Kwamudi odmahne glavom. — Možda. Možda mnogo kasni je. Vračevi će govoriti s duhovima i razgovarati s Mjesecom. Oni će im reći kada. Možda će nas pojesti ubrzo, a možda će mnogo vremena proći.

— Hoće li nas držati ovako zavezane sve dok nas ne ubiju? To nije nimalo ugodno. Ali ti nisi zavezan, je li?

— Jesam, Kwamudi zavezan — ruke i noge. Zato on nagnut naprijed preko koljena.

— Govoriš ti njihov jezik, Kwamudi?

— Malo.

— Reci im da nam odvežu ruke i noge.

— Ne isplati se. Uzalud govoriti.

— Čuj, Kwamudi! Oni žele da budemo jaki kad nas budu jeli, zar ne?

— Da, Bwana.

— Vrlo dobro. Onda nađi poglavicu i reci mu da ćemo oslabiti ako nas drži ovako zavezane. Sigurno je toliko pametan da shvati da je to istina. Ima dovoljno ratnika da nas čuvaju, a osim toga ne vidim kako bismo mogli pobjeći iz ovog sela, pogotovu kad se ova derišćad i ove žene motaju okolo.

Kwamudi je shvatio što mu je bijelac htio reći. — Čim budem imao priliku, reći ću mu — obeća.

Spustio se mrak. Svjetlo vatara prodiralo je kroz niski ulaz u kolibu. Žene su plakale i jadikovale za poginulim ratnicima. Mnoge su se premazale od glave do pete pepelom i izgledale su užasnije nego što ih je načinila priroda. Drugi su se smijali i brbljali.

Obroski je bio i gladan i žedan, ali mu nisu donijeli ni hrane ni vode. Sati su se vukli. Ratnici su počeli plesati pobjednički ples. Tam-tam je zloslutno odjekivao u noći. Jadikovke i urlici i ratnički poklici plesača stopiše se s divljinom prizora i povećavali su potištenost zarobljenih.

— Tako se ne postupa s ljudima koje se želi pojesti gunđao je Obroski. — Njih bi trebalo toviti, a ne moriti glađu.

— Bansuti ne mare za naše salo — reče Kwamudi.— Oni jedu naša srca, naše dlanove i naše tabane. Jedu mišiće ruku i nogu. Oni pojesti moj mozak.

— Nisi ni naročito zabavan ni naročito učtiv — Obroski će kiselo. — Između naših mozgova nema velike razlike, obojica smo upali u istu stupicu.

izdaja

Orman i Bill West ušli su u kuhinjski šator poslije večere.

— Mi ćemo oprati suđe, Rhonda reče režiser. — Ostalo nas je tako malo da moramo povući ljude iz kuhinje i dati ih Patu da čuvaju stražu. Jimmy i Shorty ostat će da pomažu u kuhinji.

Rhonda odrečno odmahne glavom. — Vi ste, momci, danas imali težak dan. Mi nismo ništa drugo radili nego sjedili u automobilu. Sjednite, zapušite i razgovarajte s nama — treba nam netko da nas ohrabri. Nas četvoro ćemo već oprati suđe. Je li tako? — obratila se Jimmyju, Shortyju i Naomi.

Tako je! — rekoše u jedan glas Jimmy i Shorty. Naomi potvrdno kimne glavom. — Često sam u krčmi na Main Streetu prala suđe sve do poslije ponoći. Zašto ne bih ovdje — rekla je i nasmijala se. — Ali, za ime božje, učinite što vam je Rhonda rekla — sjednite i razgovarajte s nama, recite nešto šaljivo. Umalo što nisam dobila slom živaca.

Slijedio je trenutak neugodne šutnje. Ne bi se više iznenadili da su vidjeli englesku kraljicu gdje prodaje sladoled na Trafalgar Squareu.

Onda se Tom Orman nasmije i pljesne Naomi po stražnjici. — Što je ovo cura!

To je bila nova Madison, i svi su znali da će je voljeti više od one stare.

— Nemam ništa protiv da sjednem — prizna West — i nemam ništa protiv toga da pričam, ali proklet bio ako mi je do šale — ne mogu zaboraviti Clarenca i Jerrolda i sve ostale.

— Jadni Obroski — reče Rhonda — neće imati čak ni pristojan pogreb.

— I ne zaslužuje ga. — promrmlja Jimmy koji je služio u mornarici — dezertirao je u času napada.

— Nemojmo ga preoštro osuđivati — molila je Rhonda.

— Nitko nije kukavica zato što bi htio biti. Tu je čovjek bespomoćan. Trebalo bi ga žaliti... Jimmy je mislio drukčije.

Bill West progunđa: — Možda bismo ga i žalili da smo svi zaljubljeni u njega.

Rhonda se okrene i hladno ga pogleda. — Imao je svojih pogrešaka, ali nikad nisam čula da je o bilo kome ružno govorio.

— Uvijek bi zaspao prije nego bi počeo govoriti — reče s prezirom Jimmy.

— Ne znam što ću bez njega — reče Orman. — U ekipi nema tko da ga zamijeni.

— Zar ti namjeravaš nastaviti snimanje poslije svega što se dogodilo? — upita Naomi.

— Zato smo i došli ovamo i to ćemo učiniti pa makar svi izgubili glave — rekao je Orman.

— Ali izgubio si glavnog glumca, stražare, snimatelje zvuka i mnoge druge, nemaš više ni vodiče ni nosače. Ako misliš da možeš nastaviti snimati, obična si budala, Tom.

— Nikad još nisam vidio dobrog režisera koji nije budala — reče Bill West.

Pat O'Grady priviri u šator. — Je li šef tu? Ah, tu si! Čuj, Tom, Atewy kaže da će stari šejk sam sa svojim ljudima čuvati stražu od 12 do 6 ako je mi čuvamo od sada do ponoći. Pita da li se ti s tim slažeš. Atewy kaže da je njima lakše kada su sami nego kad su s Amerikancima koje ne razumiju.

— U redu — odgovori Orman. — Pristojno je što su odabrali ovu smjenu. Naši će se momci moći odmoriti prije nego krenemo sutra ujutro, a odmor im je itekako potreban. Reci im da ćemo ih pozvati u ponoć.

Iscrpljeni tjelesnim i duševnim naporom tog dana članovi ekipe koji nisu bili na straži ubrzo su zaspali. Za stražare vri-

jeme do ponoći sporo je pretjecalo, a ubitačna monotonija i gotovo potpuna tišina džungle dovodile su ih u iskušenje da zaspu. Samo su iz daljine dopirali slabi oubičajeni zvuci na koje su se već navikli. Činilo se kao da su ih napustile čak i šumske životinje. Napokon je došla ponoć i O'Grady je probudio beduine. Umorni ljudi, posrćući kroz mrak, odlazili su u svoje šatore i za petnaest minuta svi su Amerikanci u logoru, krajnje iscrpljeni, zaspali dubokim snom.

Ni neobična djelatnost beduina nije ih mogla probuditi, iako treba priznati da su se ti sinovi pustinje kretali tako tiho koliko im je to dopuštao njihov ponos. Taj posao bio je zaista neobičan za čuvare logora.

Dan je već bio svanuo prije nego što se prvi Amerikanac probudio, a to je bilo nekoliko sati kasnije nego što je obično započinjao život u logoru.

Gordon Z. Marcus prvi je ustao jer starcima ne treba toliko sna kao mladima. Žurno se obukao; primijetio je da je dan i da je u logoru mrtva tišina. I prije no što je izišao iz šatora naslutio je da nešto nije u redu. Brzo se ogledao oko sebe. Logor je izgledao napušten. Vatre su se pogasile i samo je još žeravica tinjala. Nikoga nije bilo na straži.

Marcus požuri prema šatoru u kojem su spavali Orman i O'Grady i bez ikakvih formalnosti uđe. — Gospodine Orman, gospodine Orman!

Uzbuđeni starčev glas trgne Ormana i O'Gradyja iz duboka sna. Odmaknuvši mreže koje su ih štitile od komaraca skočili su sa svojih kreveta.

— Što se dogodilo? — upita Orman,

— Beduini! — odgovori Marcus uzbuđeno. — Otišli su. Nema ni njihovih šatora, ni konja.

Režiser i njegov asistent bez riječi su se na brzinu obukli i napustili šator. Orman je brzo pogledao po logoru.

— Davno su već otišli — rekao je — vatre su se ugasile. — Slegne ramenima. — Morat ćemo dalje bez njih, ali to ne znači

da ćemo prestati jesti. Gdje su kuhari? Probudi djevojke, Marcus, izvuci Jimmyja i Shortyja iz kreveta.

— Pomislio sam da su ti momci iznenada postali strašno uviđavni kad su se prošle noći ponudili da čuvaju stražu od ponoći do jutra — reče O'Grady.

— Mogao sam pretpostavljati da nešto smjeraju — gunđao je Orman. — Izigrali su me kao dojenče. Ja sam običan prokleti klipan.

Gordon Z. Marcus doista se uznemirio. Prije no što je stigao do Ormana i njegova asistenta, vikao im je da Madison i Rhonda nisu u šatoru.

— Marcus se vraća — reče O'Grady. — Što ga opet muči? Izgleda uznemiren.

Gordon Z. Marcus je uistinu bio uznemiren. Prije nego što je stigao do ove dvojice, dovikne im glasno: — Djevojke nisu unutra, a šator im je u neredu.

Orman se okrene i potrči prema šatoru u kojem je bila kuhinja. — Vjerojatno spremaju doručak — objasnio je. Ali u kuhinji nije bilo nikoga.

U međuvremenu su se svi probudili. Logor su temeljito pretražili, ali nigdje ni traga Naomi Madison ni Rhondi Terry. Bill West je svako mjesto pregledavao dva i tri puta ne vjerujući vlastitim očima. Orman je spremao mali zavežljaj hrane, pokrivača i municije.

— Što misliš, zašto su ih odveli? — upita Marcus.

— Vjerojatno radi ucjene — odgovori O’Grady.

— Želio bih u to vjerovati — reče Orman ali u Africi i Aziji još uvijek cvjeta trgovina bijelim robljem.

— Zašto su sve u šatoru poderali i iscijepali — glasno je razmišljao Marcus. — Kao da ga je ciklon opustošio.

— Nije bilo borbe — reče O'Grady. — Inače bi se netko probudio.

— Beduini su vjerojatno tražili dragocjenosti — pretpostavio je Jimmy.

Bill West je promatrao što Orman radi. Tada i on počne pakirati zavežljaj. Režiser to primijeti.

— Što namjeravaš?

— Idem s tobom.

Orman odmahne glavom, — Ni govora! Dovoljno je da ja umrem.

West bez riječi nastavi pakovati.

— Ako vi, momci, idete u potragu za djevojkama, i ja ću s vama — izjavi O'Grady.

— I ja — reče još netko.

Čitava ekipa se dobrovoljno javi da ide u potragu.

— Idem sam — izjavi Orman. — Jedan čovjek može pješice mnogo brže napredovati nego čitava kolona kamiona, i brže od ljudi na konjima koji se moraju zaustavljati da krče prolaz.

— Ali što, do đavola, može jedan čovjek protiv beduina — upita O'Grady. Ubit će ga. Ne može se sam protiv njih boriti.

— Ne namjeravam se boriti — odgovori Orman. — Doveo sam svojom nepromišljenošću djevojke u opasnost i sada ih moram izbaviti pomoću lukavstva. Ti će otmičari sve učiniti za novac, a ja ću im obećati više nego što se mogu nadati.

O'Grady se počeše iza uha. — Mislim da imaš pravo, Tom.

— Naravno. Ti vodi računa o ekipi dok sam ja na putu. Odvedi ih do Omwamwi slapova i čekaj tamo. Tamo ćeš moći unajmiti urođenike. Pošalji glasnika natrag u Jinju južnim prolazom s porukom za kompaniju i javi što se dogodilo ako se ja ne pojavim za trideset dana. Zahtijevaj da ti jave što da učiniš.

— Valjda nećeš otići bez doručka — upita Marcus.

— Neću, najprije ću jesti.

— Hej, kuhari, je li gotovo — vikne O'Grady.

— Evo, odmah! — javi se iz kuhinjskog šatora Shorty.

Orman je užurbano jeo i između zalogaja davao O'Gradyju posljednje upute. Kad je završio, ustane, prebaci svoj zavežljaj preko ramena i dohvati pušku.

— Do viđenja, momci!

Okupili su se oko njega da mu pruže ruku i požele sreću. Bill West je stezao kaiševe na svojoj uprtnjači i onda je prebaci preko leđa. Orman ga je gledao.

— Ostani ovdje, Bill. To je moja stvar.

— Idem s tobom — reče West.

— Ne dopuštam ti.

— Nemoj — izjavi West i onda doda prigušujući drhtanje u svom glasu — oteli su Rhondu.

Tvrd, nepopustljiv izraz na Ormanovu licu se ublažio. — Hajde, onda — nisam na to mislio, Bili.

Dva čovjeka iziđoše iz logora i krenuše po jasnom tragu koji su za sobom ostavili konjanici u pravcu sjevera.

mučenje

Stanley Obroski nikad nije tako oduševljeno pozdravljao zoru. Novi dan mu je mogao donijeti smrt, ali sve bi radije podnio od užasnih muka protekle noći kojoj se činilo da nema kraja.

Vezovi na rukama i nogama zadavali su mu bol, zglobovi mu utrnuše od hladnoće i mirovanja; bio je gladan, ali najviše je trpio od žeđi. Gamad je puzala po njemu i grizla ga. Sve to, i hladnoća, jezivo urlanje plesača i onih koji su žalili za mrtvima, i udaranje u bubnjeve nije mu dalo da zaspi.

Bio je i tjelesno i duševno posve iscrpljen i osjećao se kao uplašeno dijete koje bi rado zaplakalo. Jedva se suzdržavao od plača. Činilo mu se kao da bi to donijelo neizrecivo olakšanje.

Nejasno poluuvjerenje prodrlo mu je u ošamućenu svijest da bi plakanjem pokazao da se boji, a strah znači kukavičluk! Obroski nije zaplakao. Umjesto toga našao je djelomično olakšanje u psovanju. Inače nije psovao, ali ako mu je nedostojalo prakse, u ovoj je situaciji to činio prilično dobro.

Njegove psovke su probudile Kwamudija koji je mirno spavao. Njih dvojica su počeli razgovarati — uglavnom o svojoj gladi i žeđi.

— Traži da nam donesu vode i nešto za jelo predloži Obroski — i viči sve dok se ne odazovu.

Kwamudi je smatrao da je to dobar plan i počne vikati. Poslije pet minuta pokazali su se rezultati. Jedan od čuvara, koji su vani spavali, se probudio. Uđe u kolibu i počne psovati.

Probudila su se i druga dva zarobljenika i uspravila se u sjedeći položaj. Jedan od njih sjedio je bliže ulazu u kolibu nego ostali. Stražar je na njega prvog naišao i počne ga udarati kopljem po glavi i ramenima.

— Ako i dalje budete vikali odsjeći ću vam jezike! — reče strogo. Onda iziđe napolje i opet zaspi.

— Ova ideja nije baš naročito uspjela — primijeti Obroski.

— Što kažeš, Bwana? — upita Kwamudi.

Već je bilo podne, a selo je još spavalo. Spavalo je iscrpljeno orgijanjem prošle noći. Napokon se žene ipak pojave i počnu pripremati doručak.

Sat kasnije pojave se i ratnici u kolibi. Izvuku zatvorenike i odvežu im noge i udarcima ih prisile da ustanu. Zatim ih povedu do velike kolibe blizu sredine sela. To je bila koliba Rungule, poglavice Bansuta.

Rungula je sjedio na niskom stolcu pred ulazom u kolibu. Iza njega stajali su najugledniji plemenski starješine, a sa strane u širokom polukrugu okupili su se ostali ratnici oko tisuću ratobornih divljaka iz mnogih udaljenih sela plemena Bansuta.

Na vratima poglavičine kolibe nekoliko njegovih žena promatralo je ovaj ceremonijal, dok im je gomila dječurlije provirivala između nogu.

Rungula je namrgođeno gledao bijelog zarobljenika, a onda mu se obratio.

— Što on kaže, Kwamudi? — upita Obroski.

— Pita što tražiš u njegovoj zemlji.

— Reci mu da smo mi prolazili kroz ovu zemlju, da smo prijatelji — i da nas mora osloboditi.

Kad je Kwamudi protumačio poglavici što je Obroski rekao, Rungula se nasmijao. — Reci bijelom čovjeku da samo poglavica veći od Rungule smije Rimguli reći »moraš«, i da nema većeg poglavice od Rungule.

— Bijelog čovjeka ćemo ubiti i ostale njegove ljude. Ubili bismo ga još jučer da nije tako velik i snažan.

— Neće ostati snažan ako mu ne date hrane i vode — odgovori Kwamudi. — Ni jedan od nas vam neće koristiti ako nas morite glađu i držite ovako zavezane.

Rungula je razmislio i posavjetovao se sa svojim doglavnicima. Onda ustane i priđe Obroskome. Opipa bijelčevu košulju, cijelo vrijeme nešto govoreći. Obroskijeve hlače i cipele, izgleda, snažno su ga se dojmile.

— Kaže da skineš odjeću, Bwana, — reče Kwamudi. — Traži da mu je daš.

— Sve da skinem? — Sve, Bwana.

Iscrpljen besanicom, neudobnošću i strahom, Obroski je vjerovao da ništa osim mučenja ne može povećati njegov jad, ali ga je pomisao na golotinju užasnula. Civiliziranom čovjeku odjeća ulijeva samopouzdanje i sastavni je dio njegova bića. Ali Obroski se nije usudio suprotstaviti poglavici.

— Reci mu da ne mogu skinuti svoju odjeću dok su mi ruke zavezane na leđima.

Kad je Kwamudi protumačio što je Obroski rekao, Rungula je naredio da mu oslobode ruke.

Bijelac skine košulju i baci je Runguli. Poglavica je pokazao i na cipele. Polagano Obroski se razvezivao i izuo sjedeći na zemlji. Dok je to radio, Rungulu su zbunile bijelčeve čarape pa ih je sam svukao.

Obroski ustane čekajući. Rungula opipa njegove snažne mišice i nešto objasni svojim sunarodnjacima. Onda pozove svog najvišeg ratnika i postavi ga pored zatvorenika. Obroski je bio za glavu viši od njega. Crnci su uzbuđeno brbljali.

Rungula dodirne Obroskijeve hlače i nešto progunđa. — Traži da ih skineš — reče Kwamudi.

— Oh, Za ime božje, reci mu da se smiluje — uzvikne Obroski. — Reci mu da moram nešto imati na sebi.

Kwamudi i poglavica su se dogovarali, živo gestikulirajući.

— Skini ih, Bwana, — reče Kwamudi. — Ništa ti drugo ne preostaje. Rekao je da će ti dati da obučeš nešto drugo.

Dok je otkopčavao hlače i svlačio ih, Obroski je s grozom primjećivao kako se djevojke i žene iza njega hihoću. Ali to još nije bilo najgore — Rungula se silno oduševio njegovim svilenim gaćicama koje je otkrio kad je Obroski skinuo hlače.

Kad su i ove prešle u Rungulino vlasništvo, Obroski je osjećao kako se zacrvenjeo od stida, iako se to na njegovoj koži, preplanuloj od sunca na plaži u Malibuu, nije vidjelo.

— Reci mu da mi da nešto da obučem — molio je.

Rungula se gromoglasno nasmijao kad mu je Kwamudi preveo ovu molbu, ali se okrenuo i doviknuo nešto ženama u svojoj kolibi, i trenutak kasnije mali crnački dječak je istrčao napolje noseći veoma prljav pojas koji je bacio Obroskom pred noge da ga omota oko bedara.

Ubrzo poslije toga odveli su zatvorenike u kolibu, ali im više nisu vezali gležnjeve, a i Obroskom su ostavili slobodne ruke. Dok je on odvezivao konopac s ručnih zglavaka ostale trojice zatvorenika, pojavila se jedna žena koja im je donijela hranu i vodu. Poslije toga su ih redovito hranili.

Dani su se monotono vukli. Svaka polagana, užasna noć činila se bijelcu kao da traje čitavu vječnost. Drhtao je onako gol od hladnoće tražeći toplinu, šćućuren između tijela dvojice urođenika. Po svima je plazila gamad.

Prošla je nedjelja dana, a onda su jedne noći došli neki ratnici i odveli jednog od crnih zatvorenika. Obroski i ostali gledali su kroz vrata. Čovjek nestade iza ugla kolibe koja je stajala uz poglavičinu. Nikad ga više nisu vidjeli.

Tam-tami su započeli polagano bubnjati; ljudski su glasovi izvodili čudnovate napjeve, a s vremena na vrijeme ugledali su plesače kad su ovi izišli iza ugla kolibe koja je od njih skrivala ostatak prizora.

Iznenada užasan samrtni vrisak nadjača glasove plesača. Više od pola sata povremeno stenjanje miješalo se s divljačkim kricima ratnika dok napokon nije prestalo.

— Otišao je, Bwana, — prošaputa Kwamudi.

— Kakve muke je morao pretrpjeti — promrmlja bijelac.

Naredne noći ponovo dođoše ratnici i odvedoše drugog crnog zatvorenika. Obroski je pokušao začepiti uši da ne čuje jauke umirućeg. Ta je noć bila veoma hladna jer je samo Kwamudi ležao pored njega da ga grije.

— Sutra naveče, Bwana, — reče Crnac — spavat ćeš sam.

— A iduće noći... ?

— Nju više nećeš doživjeti, Bwana.

Za vrijeme hladnih, besanih sati misli Obroskog vraćale su se u prošlost, a naročito u blisku prošlost. Mislio je o Naomi Madison i pitao se da li ona žali što je nestao. Nešto mu je govorilo da ne žali.

Većina ostalih lica izblijedjela je u njegovu sjećanju — nije ih ni volio ni mrzio. Ali jednog se čovjeka sjećao mnogo jasnije nego čak i Naomi. To je bio Orman. Mržnja na Ormana nadjačala je sve ostale strasti — bila je veća čak i od njegove ljubavi prema Naomi, veća od njegova straha od muka i smrti. Privijao ju je na grudi i tetošio je, zahvaljujući bogu što mrzi tog čovjeka, jer mu je to pomoglo da zaboravi uši i hladnoću i ono što će mu se dogoditi narednih noći.

Sati su se vukli, dan je došao i prošao i opet je nastupila noć. Obroski i Kwamudi vidjeli su kako se ratnici približavaju njihovoj kolibi.

— Dolaze, Bwana, — reče Crnac. — Zbogom.

Ali ovaj su ih put obojicu odveli. Poveli su ih do čistine ispred kolibe Rungule, poglavice Bansuta i privezali ih uz dva debla tako da su stajali jedan nasuprot drugom.

Obroski je promatrao što rade s Kwamudijem. Vidio je kako ga muče na tako užasan, tako odvratan način, misleći da je sišao s uma i da je taj prizor samo izmišljotina njegove poremećene psihe. Pokušao je odvratiti pogled, ali ga je užas ovog prizora opčarao. I tako je vidio kako Kwamudi umire.

Poslije toga je vidio još mnogo ogavnije, stvari, koje su ga tjerale na povraćanje. Pitao se kad će njega početi mučiti i molio se da se to što prije dogodi i da što prije svrši. Pokušao je zatomiti strah, ali je znao da se boji. Odlučio je da će se svim

silama truditi, kad na njega dođe red, da im ne pokaže da pati, jer je vidio da su uživali u Kwamudijevim mukama.

Bilo je skoro već jutro kad su ga odvezali i odveli u kolibu. Tada mu je postalo jasno da ga nisu namjeravali ubiti te noći. To je značilo da se njegove muke produžuju.

U jutarnjoj hladnoći skvrčio se sam na prljavom podu zatvora, budan i drhteći od zime. Uši su mu nesmetano gmizle po tijelu. Dospio je do najniže tačke bijede i očajanja i ondje ga je zahvatila tupa apatija koja mu je sačuvala razum.

Napokon je zaspao i nije se probudio sve do kasnog poslijepodneva. Bilo mu je toplo i činilo mu se da novi život struji njegovim žilama donoseći sobom novu nadu. Počeo je kovati planove. Nije htio umrijeti kao ostali, poput ovce koju vode na klaonicu. Što je duže razmišljao o svom planu, više mu je bilo stalo da ga provede i u djelo. Nestrpljivo je očekivao one koji će ga povesti na muke.

U svome planu nije imao bijeg; znao je da je bijeg nemoguć, ali se zato htio na neki način osvetiti svojim mučiteljima i umrijeti bezbolno. Obroski više nije bio u stanju da razumno misli.

Kad je vidio da ratnici dolaze po njega, izišao je iz kolibe i dočekao ih se smiješkom na licu.

Onda su ga odveli kao i trojicu urođenika prije njega.

posljednja žrtva

Tarzan-majmun krstario je krajem koji nije poznavao i zato je oprezno, kao i sva divlja stvorenja, vodio računa o svemu što mu je bilo nepoznato ili čudnovato. Želio je što više znati da bi se što uspješnije mogao uhvatiti u koštac s opasnostima koje u sebi krije nepoznata okolina. Sve je bilo važno, sve je krilo opasnosti i zavrijedilo je da se istraži. Zato je on o navikama i skrovištima divljači, male i velike, znao isto toliko, ako ne i više, od mnogih bića koja su se ovdje rodila.

Tri je noći slušao gotovo neprekidno slabo bubnjanje tam-tama koje je dolazilo iz daljine. Četvrtog je dana loveći divljač polagano krenuo u pravcu odakle su dolazili ovi zvuci.

Vidio je već neke urođenike koji su nastavali ovaj kraj. Upoznao je metode njihova ratovanja protiv bijelaca koji su prodrli u njihovu zemlju. Njegove simpatije nisu bile ni na jednoj ni na drugoj strani. Vidio je Ormana pijanog kako bičuje svoje crne nosače i osjećao da je zaslužio svu nesreću koja ga je snašla.

Tarzan nije poznavao ove Tarmanganije i zato su mu oni značili manje od ostalih životinja, koje je on, poznavajući dobro sve vrste živih bića, držao za nadmoćnije i po srcu i po umu.

Neki prolazni hir, neki neznatan poriv, mogao ga je potaknuti da im pomogne kao što je često pomagao Numi i Saboru i Šiti koji su po svojoj prirodi bili njegovi neprijatelji. Međutim nikakav ga hir na to nije poticao. Gledao ih je kako idu svojim putem i rijetko je o njima razmišljao sve do prošle noći kad je bio ušao u njihov logor.

Čuo je puškaranje koje je uslijedilo nakon napada Bansuta na ekipu, ali je bio predaleko. Budući da je proteklih dana već bio svjedokom sličnih napada, nije bio ni naročito znatiželjan. Zato nije išao da vidi što se dogodilo.

Mnogo su ga više zanimali Bansuti. Tarmangani će uskoro otići, — neki mrtvi a neki živi — ali Gomangani će ostati ovdje i zato ih on mora upoznati ako želi ostati u njihovoj zemlji.

Lijeno se provlačio kroz drveće u pravcu njihova sela. Bio je sam jer je veliki Zlatni lav, Jad-bal-ja pošao drugdje da lovi, i da sebi navuče nevolju na vrat — mislio je Tarzan i osmijehnuo se sjetivši se mlade lavice glatke kože za kojom je velika zvijer krenula u duboku šumu.

Već je pao mrak kad je čovjek-majmun došao do Rungulina sela. Ritam tam-tama stapao se s poluglasnim tugaljivim napjevom. Nekoliko je ratnika nehajno plesalo — to su bili tek prvi probni koraci, uvod u divljačku ekstazu kojoj će se kasnije predati kad se njihov broj poveća uporedo sa sve bržim tempom plesa.

Tarzan ih je promatrao sakriven u krošnji drveta na ivici čistine. Prizor ga nije naročito zanimao jer su divljačke orgije Crnaca za nj bile stara priča. Očevidno nije bilo ničega što bi mu privuklo pažnju. Upravo je htio otići, kad najednom ugleda ljudsku priliku čiji se izgled neobično razlikovao od divljih crnih stanovnika sela.

Visok, suncem opaljen i gotovo gol bijelac ulazio je u krug u kojem su plesači plesali, okružen grupom ratnika. Očevidno je bio zarobljenik.

Njegova pojava probudila je znatiželju čovjeka-majmuna. Bešumno je skočio na zemlju i kroz mračnu šumu, u koju nije prodiralo mjesečevo svjetlo, odšuljao se u polukrugu do kraja sela. Tamo nije bilo žive duše jer su svi stanovnici otišli da gledaju prizor ispred poglavičine kolibe.

Brzo i oprezno je pretrčao preko mjesečinom obasjanog pojasa između šume i ograde od kolja. Ograda se sastojala od kolaca koji su bili gusto zabijeni u zemlju i povezani lijanama. Bila je visoka oko dva i pol metra.

Tarzan je potrčao, skočio i uhvatio se za vrh prepreke, a onda se na rukama privukao gore i pogledao prijeko u selo. Oslušnuo je pažljivo i onjušio zrak. Zadovoljno je prebacio nogu preko ruba ograde i trenutak kasnije lako skočio na tlo Rungulina sela.

Kad su krčili čistinu da na njoj sagrade selo, urođenici su ostavili nekoliko stabala unutar ograde da se u njihovoj sjeni zaklone od vrelog ekvatorijalnog sunca. Jedno od njih nadvijalo se nad Rungulinu kolibu, Tarzan je odlučio da se popne na nj i odatle izbliza razgleda bijelog zarobljenika.

Poglavičina koliba skrivala ga je od pogleda urođenika. Krećući se oprezno u sjeni koliba čovjek-majmun se približavao svom cilju. Čak da je i pravio buku krećući se, nitko ga ne bi čuo od bubnjanja tam-tama i glasova koji su pjevali. Ali on se kretao bešumno u skladu sa svojom drugom prirodom.

Otkriti ga je mogao samo urođenik koji još nije izišao iz svoje kolibe da se pridruži gomili plesača. Taj bi, vjerojatno, digao uzbunu kad bi ugledao čudnovatog bijelog diva. Međutim, Tarzan se neprimijećen došuljao do Runguline kolibe.

Ovdje ga je opet poslužila sreća. Jer dok je drvo na koje se želio popeti stajalo ispred kolibe gdje ga je cijelo pleme vidjelo, drugo, manje drvo, raslo je iza kolibe. Njihove su se grane isprepletale.

Dok se čovjek-majmun kriomice provlačio kroz granje ovog drveća i popeo na veliku granu koja se nije savijala pod njegovom težinom, pred njim se odvijao divljački prizor. Ples je postajao brži. Bojama premazani ratnici skakali su oko male grupe što je okruživala zarobljenika. Kad je Tarzan ugledao tog čovjeka, osjetio je snažno uzbuđenje. Činilo mu se kao da to nije on, već njegov duh koji ovdje gore lebdi i gleda dolje na sebe, tako je zapanjujuće sličan bio ovaj čovjek gospodaru džungle.

Po stasu, boji kože, čak i po crtama lica, taj je čovjek bio slika i prilika Tarzana-majmuna. Tarzan je to u tren oka shvatio, premda se rijetko događa da primijetimo sličnost sa sobom u drugom čovjeku, čak kad je ona i očita.

Čovjek-majmun postao je znatiželjan. Pitao se tko je taj čovjek, odakle dolazi. Pukim slučajem nije ga primijetio kad je posjetio logor filmske ekipe i zato ga nije dovodio u vezu s tim ljudima. To nije učinio možda i zato što je ovaj čovjek bio gol. Da je imao na sebi odjeću koju su mu oduzeli, Tarzan bi shvatio kome on pripada. Njegova golotinja ga je činila bližim životinjama. Možda je upravo zato Tarzan o njemu na prvi pogled stekao povoljan dojam.

Obroski, koji nije znao da ga gledaju još nečije oči osim očiju njegovih crnih neprijatelja, sumorno je promatrao prizor oko sebe. Ovdje su njegova tri druga iz zarobljeničke kolibe doživjela užasna mučenja i smrt. Obroski nije želio poslušno slijediti njihov primjer.

Znao je da će umrijeti. Nije imao ni najmanje nade u spas, ali je odlučio da im ne dopusti da ga muče. Imao je plan.

Rungula je čučao na stolcu i svojim zakrvavljenim očima namrgođeno promatrao prizor. Zatim dovikne upute ratnicima koji su čuvali Obroskog i oni ga povedu do drveta na suprotnoj strani čistine. Spremali su se upravo da ga remenjem privežu za deblo, i u tom času je zarobljenik odlučio provesti u djelo svoj plan, plan čovjeka izbezumljena od straha.

Zgrabivši ratnika koji mu je bio najbliži, zavitla ga poput malog djeteta preko svoje glave i baci na ostale oborivši nekolicinu njih na zemlju. Onda se zaleti i baci na jednog od plesača oborivši ga takvom snagom na zemlju da je ovaj ostao ležati kao mrtav.

Taj je napad bio tako iznenadan i neočekivan da je u prvi mah zapanjio Bansute. Onda Rungula skoči na noge. — Zgrabite ga! Ali nemojte ga ubiti... Rungula je želio da snažni stranac umre na način koji će Rungula sam odabrati, a ne brzom smrću kojoj se Obroski nadao kad je goloruk navalio na tisuću naoružanih ratnika.

Kad su ga okružili, izbezumljeni Obroski ih je s lijeva i s desna obarao snažnim udarcima. Strah ga je pretvorio u bjesomučnika.

Kada su ga Rungulini ratnici okružili, zarobljenik Obroski ih je obarao snažnim udarcima. Povici ratnika i vrištanje žena i djece parali su mu uši i podjarivali bijes. Ruke, koje su se pružale da ga zgrabe, hvatao je i lomio poput kamiša od lule. I tako se, izbezumljen od užasa, borio protiv tisuću ljudi.

Povici ratnika i vrištanje žena i djece parali su mu uši i podjarivali bijes. Ruke, koje su se pružale da ga zgrabe, hvatao je i lomio poput kamiša od lule.

Želio je završtati i psovati, ali se borio ne dajući od sebe glasa. Htio je vikati da se oslobodi straha koji ga je gušio, ali nije mogao. I tako se izbezumljen od užasa borio protiv tisuću ljudi.

Ali ova neravnopravna bitka nije mogla dugo trajati. Polagano su ga brojno nadmoćni Crnci pritisli, zgrabili ga za noge. Svojim teškim šakama udarao je po njima i jednim ih udarcem rušio u nesvijest, ali naposljetku su ga ipak savladali.

A onda...

mapa

Čini mi se da je šeik pogriješio što je oteo ove djevojke. Sad će nas bijelci slijediti s mnogim puškama i neće prestati da pucaju dok nas sve ne pobiju i ne otmu djevojke. Poznajem ja te bijelce — rekao je Eyad.

— Ti si strašljivac! — rugao mu se Atewy.

— Našao si mapu i zar to nije bilo dovoljno? Oni nas ne bi slijedili i ne bi nas ubijali zbog mape, ali kad ljudima odvedeš žene, onda idu za tobom i ubijaju — da, bili oni Arapi, Englezi ili Crnci... Eyad je pljunuo.

— Reći ću ti, budalo, zašto smo poveli ove dvije djevojke rekao je Atewy. — Možda ne postoji dolina dijamanata ili je možda nećemo moći naći. Zar da se onda nakon tolikih muka vratimo praznoruki u našu zemlju? Ove djevojke nisu ružne. Za njih možemo na mnogo mjesta dobiti novaca, a možda će i ti ludi bijelci platiti veliku svotu samo da ih dobiju natrag. U svakom slučaju na njima ćemo zaraditi ako im ne učinimo ništa na žao. Sjetio sam se, Evad, da sam te vidio kako ih požudno gledaš. Zaista, ako ih itko dotakne, šeik će ga ubiti, a ako šeik to ne učini, onda ću ja.

— One će nam donijeti samo nesreću — ponavljao je Eyad. — Želio bih da ih se riješimo.

— Postoji još jedan razlog zašto smo ih odveli — nastavio je Atewy. — Mapa je pisana njihovim jezikom koji ja govorim, ali ga ne znam čitati. Djevojke će mi pročitati mapu i zato ih moramo zadržati.

Eyad je i dalje gunđao. Bio je to mrki mladi beduin s opakim očima i predebelom donjom usnom. On nije rekao ono što je mislio jer po prirodi baš nije bio istinoljubiv.

Od ranog jutra konjanici su se probijali prema sjeveru zajedno s dvije djevojke. Naišli su na otvoren prolaz i slijedili ga pa se zato nisu morali zaustavljati. Zarobljenice su jahale u sredini male kolone, često jedna do druge, jer je put uglavnom bio dovoljno širok. Za njih je to bio težak dan, ne samo zbog umora i napornog jahanja nego i zbog nervnog šoka koji su pretrpjele kad se Atewy s još dva beduina uvukao u njihov šator sat poslije ponoći, ušutkao ih zaprijetivši im smrću i onda ih, pošto je pretražio njihov šator, odveo u noć.

Cio dan čekale su na neki znak spasenja iako su shvaćale da čekaju uzalud. Ljudi koji su pješačili nisu mogli dostići konjanike, a nikakvo vozilo nije se moglo bez dugog zadržavanja kretati stazom kojom su oni prolazili, jer je na mnogim mjestima trebalo sjeći drveće.

— Neću više dugo izdržati — rekla je Naomi. — Padam od umora.

Rhonda pritegne uzde jašući tik uz nju. — Ako misliš da ćeš pasti, prihvati se za mene — reče. — To ne može više dugo trajati. Uskoro će se zaustaviti i ulogoriti se. Ovo jahanje je svakako naporno — sasvim različito od onog što sam doživjela kad sam, s Erniem Vogtom jahala kroz Coldwater Canyon, a onda sam mislila da sam izvršila neki podvig. Ah! Mora da su ovo sedlo pravili od opeka.

— Ne shvaćam kako možeš biti tako vesela.

— Vesela! Vesela sam kao i filmska zvijezda kojoj nisu obnovili ugovor.

— Misliš li da će nas ubiti, Rhonda?

— Ne bi nas vodili sa sobom ovako daleko da nas žele ubiti. Vjerojatno su nas oteli zbog ucjene.

— Nadam se da imaš pravo. Tom će im platiti koliko god traže samo da nas dobije. Ali pretpostavi da nas hoće prodati.

Čula sam da oni prodaju bijele djevojke crnim afričkim sultanima.

— Onaj sultan koji mene dobije bit će slabe sreće.

Sunce je već nestajalo na zapadu kad su se zaustavili da načine logor. Šeik Ab el-Ghrennem nije sumnjao da ga progone ljutiti i odlučni ljudi, ali je bio siguran da ga više neće dostići.

Prva stvar na umu bila mu je da pobjegne daleko od bijelaca koje je izdao, i tek je sada mogao pogledati mapu o kojoj mu je Atewy govorio i koja ga je potakla na ovo lupeštvo.

Poslije večere sjeo je podvijenih nogu pored vatre koja je bacala svjetlo na dragocjeni dokumenat. Atewy se nadvio preko njegova ramena i zajedno s njim pomno ispitivao mapu.

— Ništa ne razumijem — gunđao je šeik. — Dovedi onu djevojku od koje si je uzeo.

— Morat ću ih obje dovesti — odgovorio je Atewy jer ne razlikujem jednu od druge.

— U redu, dovedi ih obje — zapovjedi stari šeik. Dok je čekao zamišljeno je pušio svoju nargilu i razmišljao o dolini punoj dijamanata i o mnogim devama i kobilama koje će kupiti. Bio je odlično raspoložen kad se Atewy vratio sa zarobljenim djevojkama.

Rhonda se približavala uzdignute glave i izazovna pogleda, dok su Naomino blijedo lice i klecava koljena pokazivali da se boji.

Šeik Ab el-Ghrennem je pogleda i nasmiješi se. — Ne bojte se — reče glasom koji je trebalo da zvuči ohrabrujuće.

— On kaže — tumačio je Atewy — da se ne trebate bojati, da vam se nikakvo zlo neće dogoditi.

— Reci mu — odgovorila je Rhonda — da će biti zlo po njega ako nam se nešto dogodi, neka nas odmah vrati našim ljudima ako želi sačuvati vlastitu kožu.

— Mi se ne bojimo vaših ljudi — odgovori Atewy — ali ako učinite ono što vam šeik zapovjedi, ništa vam se neće dogoditi.

— Što želi od nas? — upita Rhonda.

— Da mu pomognete naći dolinu dijamanata.

— Kakvu dolinu dijamanata?

— Ucrtana je u mapi koju ne razumijemo jer ne znamo čitati vaš jezik... Pokazao je na mapu u šeikovoj ruci.

Rhonda je pogledala taj papir i prasnula u smijeh. — Zar ste nas vi, glupani, oteli zato što ste povjerovali da postoji dolina dijamanata. Pa ta mapa je običan rekvizit za snimanje.

— Glupani! Rekvizit! Ne razumijem.

— Pokušavam ti reći da ta mapa ništa ne predstavlja. Trebala nam je za film koji smo snimali. Mirne nas duše možeš vratiti našim ljudima, dolina dijamanata uopće ne postoji.

Atewy i šeik su se uzbuđeno o nečem dogovarali, a onda se prvi opet obratio djevojkama. — Ne možete vi nama podvaliti. Pametniji smo mi od vas. Znali smo da ćete tvrditi da ne postoji dolina dijamanata jer je želite za vašeg oca. Ako želite ostati žive i zdrave, pročitat ćete nam mapu i pomoći da nađemo dolinu. Inače... — odvratno se namrgodio i potegnuo kažiprst preko svog grla.

Naomi protrne, ali Rhondu ta prijetnja nije uzbudila. Znala je da ih beduini neće ubiti dokle god mogu za njih dobiti novac osim u samoobrani.

— Vi nas nećete ubiti, Atewy, — rekla je — čak ako vam i ne protumačim mapu, ali nema razloga da to ne učinim. Rado ću vam je pročitati, ali nemojte nas kriviti ako dolina dijamanata ne postoji.

— Dođi, sjedni kraj Ab el-Ghrennema i objasni nam što piše u mapi — zapovjedi Atewy.

Rhonda klekne pored šeika i preko njegova ramena pogleda u požutjelu, izlizanu mapu. Svoj nježni prstić uprla je u vrh mape. — To je sjever — reče — a ovdje gore nalazi se dolina dijamanata. Vidite li ovu nepravilnu stvar tačno zapadno od doline, odmah do nje? Tu je strelica i tu piše: »Monolitska gromada. Sloj crvenog granita proviruje iz zemlje blizu jedinog ulaza u dolinu.« A sjeverno od te strelice piše »Ulaz u dolinu.«

— Ovdje na južnom kraju doline piše »Slapovi«, a ispod slapova je rijeka koja teče prema jugu, a onda skreće prema jugoistoku.

— Pitaj što je to — reče šeik Atewyju pokazujući na ljudske prilike na istočnoj ivici mape jugoistočno od slapova.

— Piše da je to »selo ljudoždera« — objasni djevojka. — A preko čitave mape ovdje dolje piše »Šuma«. Vidite li ovu rijeku koja izvire na jugoistočnom kraju doline, teče prema istoku i jugoistoku, a onda u velikom luku zavija prema zapadu prije nego što se ulijeva u »veliku rijeku«. Unutar zavoja piše »visoravan«, a blizu zapadnog kraja zavoja nalazi se »golo stožasto brdo — vulkanskog porijekla«. Ovdje je još jedna rijeka koja dolazi iz jugoistočnog dijela mape, teče prema sjeverozapadu i ulijeva se u drugu rijeku blizu mjesta gdje se ova spaja s velikom rijekom.

Šeik Ab el-Ghrennem provlačio je prste kroz svoju bradu i zamišljeno gledao u mapu. Naposljetku upre prstom u slapove.

— Gledaj, Atewy! — usklikne. — To su Omwamwi slapovi, a ovdje gore je selo Bansuta. Stigli smo na cilj... Pokazao je na tačku blizu ušća druge u treću rijeku. — Sutra ćemo prijeći preko ove rijeke i izbiti na visoravan. Tamo ćemo naći golo brdo.

— Zaista! — usklikne Atewy. — Ako je tako, onda ćemo skoro biti u dolini dijamanata jer je put pred nama čist.

— Što je rekao šeik? — upita Rhonda.

Atewy joj protumači i doda: — Bit ćemo jako bogati, a ja ću te onda kupiti od šeika i odvesti u svoj harem.

— Ti i tko još?

— Nitko više. Kupit ću te samo za sebe.

— Pokajat ćeš se — savjetovala mu je djevojka.

— Ne razumijem te, djevojko, — reče Atewy.

— Razumjet ćeš ako me ikad budeš kupio.

Atewy se nacerio. Preveo je šeiku što je ona rekla i obojica su se smijali. — Volio bih da imam ovu bjelkinju u svom haremu — reče šeik koji nije razumio ni riječi od onog što je Atewy kazao Rhondi. — Kad dovršimo ovaj posao, možda ću ih obje zadržati.

Bit ću dovoljno bogat pa ih neću morati prodati. Ova će me cura zabavljati, ima oštar jezik poput začina u neukusnoj hrani.

Atewyju to nije bilo naročito drago. Želio je zadržati Rhondu za sebe. Odlučio je da će biti njegova bez obzira na šeika. Tog časa Atewy je počeo kovati planove zbog kojih bi šeiku porastao krvni tlak da je za njih znao.

Beduini su prostrli pokrivače uz vatru za djevojke. Stražar koji je čuvao logor stajao je kraj njih da ne bi slučajno pobjegle.

— Moramo pobjeći ovim ljudima — reče Rhonda ležeći uz Naomi ispod pokrivača. — Kad ustanove da dolina dijamanata nije tu odmah iza ugla, razbjesnit će se. Te jadne budale zaista vjeruju da je mapa originalna i očekuju da će sutra otkriti golo vulkansko brdo. Kad ga ne nađu ni sutra, ni za nedjelju, ni za dvije nedjelje dana, prodat će nas kao bijelo roblje, a onda će biti prekasno da tražimo našu ekipu.

— Zar bi se usudila sama noću zaći u ovu šumu? — prošapta Naomi prestravljeno. — Pomisli na lavove!

— Mislim, ali i na debelog, masnog, crnog sultana. Radije ću pokušati sreću s lavom.

— Sve je to tako grozno. Da bar nisam nikad odlazila iz Hollywooda.

— Znaš li, Naomi, čudno je da se žena više boji ljudi nego zvijeri. Nije li tu nešto naopako — teško je vjerovati da bi nekakav bog mogao stvoriti biće nalik sebi a koje je pokvarenije, okrutnije i surovije od svega ostalog što je stvorio. To objašnjava zašto su stari narodi obožavali zmije, bikove i ptice. Bili su pametniji od nas.

Na kraju logora Atewy je čučao pored Eyada. — Ti bi volio da imaš jednu od ovih bijelih žena, Eyad, — šapne Atewy. — Vidio sam to u tvojim očima.

Eyad ga pogleda ispod spuštenih kapaka. — A tko ne bi? Zar ja nisam muškarac?

— Ali, nećeš je dobiti jer šeik hoće obje da zadrži za sebe. Nećeš dobiti ni jedne, ukoliko...

— Ukoliko, što?

— Ukoliko se šeiku ne dogodi nesreća. Nećeš dobiti ni mnogo dijamanata jer šeik traži za sebe četvrtinu plijena. Kad ne bi bilo šeika, ostalo bi više za nas dvojicu.

— Ti si pravi zloduh — uzvikne Eyad.

— Možda i jesam — prizna Atewy.

— Što ćeš time dobiti? — upita nakon kratke šutnje Eyad.

Atewy od olakšanja nečujno uzdahne. Eyad je zagrizao u meku. — Isto što i ti, moj dio dijamanata i jednu djevojku.

»Nesreća se može dogoditi šeiku baš kao i svakom drugom čovjeku« — mislio je Eyad umatajući se u svoj pokrivač i spremajući se na spavanje.

Logor je utihnuo. Jedan jedini stražar čučao je kraj vatre i napola drijemao. Ostali su spavali.

Rhonda Terry nije spavala. Ležala je i slušala kako glasovi u logoru zamiru, kako dišu pozaspali ljudi, promatrala je stražara koji joj je okrenuo leđa.

— Čuj — šapne Naomi Madison u uho — ne miči se i ne pravi buku. Kad ustanem, slijedi me. To je sve što treba da radiš. Nastoj biti tiha.

— Što namjeravaš? — Naomin glas je drhtao.

— Šuti i radi što sam ti rekla.

Rhonda Terry je sve isplanirala. U mislima je uvježbala i najmanji djelić drame koju je trebalo odigrati. U drami nije bilo dijaloga bar se nadala da ih neće biti. Ako ih bude, drama bi mogla završiti drukčije nego se nadala.

Pružila je ruku i dohvatila kladu koja je ležala kraj vatre. Polagano, kradomice, poput mačke, izvukla se ispod pokrivača. Naomi Madison ju je drhćući slijedila.

Rhonda ustane i s komadom drveta u ruci prišulja se stražaru koji nije ništa slutio. Podigla je batinu i zamahnula njome iznad glave, a onda...

duh

Orman i Bill West lutali su kroz šumu, koja kao da nije imala kraja. Dan za danom slijedili su jasan trag konjanika, a jednog su ga dana izgubili. Ni jedan od njih nije bio iskusan tragač. Trag ih dovede do malog potoka i u njemu se izgubio jer ga na suprotnoj obali više nije bilo.

Pretpostavljajući da su beduini morali jahati duž korita potoka, uzvodno ili nizvodno prije nego su prešli na drugu stranu, njih dvojica su prešli prijeko i pretražili obalu, ali bez rezultata. Nisu se dosjetili da su progonjeni izišli na istu stranu potoka s koje su ušli, pa ih ovdje nisu ni tražili. Pretpostavili su da je onaj koji je ušao u rijeku učinio to da bi prešao na drugu stranu.

Potrošili su mršavu zalihu hrane koju su ponijeli iz logora, a u lovu na divljač nisu imali sreće. Ubili su iz pušaka nekoliko majmuna i glodavaca da ne bi umrli od gladi, ali budućnost nije izgledala ružičasto. Prošlo je već jedanaest dana, a oni nisu ništa obavili.

— Najgore je od svega što smo se izgubili — reče Orman. — Otišli smo tako daleko od potoka u kojem se izgubio trag da više ne znamo natrag.

— Ne želim natrag — reče West. — Dok ne nađem Rhondu, ne vraćam se u logor.

— Bojim se da je prekasno da išta učinimo, Bili.

— Još uvijek možemo ispaliti nekoliko metaka u te ušljive otmičare.

— Volio bih to učiniti, ali treba misliti i na ostatak ekipe. Moram ih izvesti iz ove zemlje. Vjerovao sam da ćemo još prvog dana dostići šeika i idućeg se dana vratiti u logor. Sve sam upropastio. Ona dva sanduka viskija stajat će blizu milijun dolara i sam bog zna koliko ljudskih života prije nego bilo tko iz ekipe ponovo ugleda Hollywood. Pomisli, Bili — major White, Noice, Baine, Obroski i još sedmorica su ubijeni, da i ne govorimo o beduinima i Crncima, a djevojke su otete. Ponekad mislim da ću poludjeti kad se toga sjetim.

West je šutio. O tome je mnogo razmišljao, a mislio je i o danu kad će u Hollywoodu Orman morati pogledati u oči ženama i djevojkama ovih ljudi. West ga je žalio.

Kad je Orman ponovo progovorio, činilo se kao da je pročitao njegove misli. — Kad to ne bi bilo kukavički, jednostavno bih se ubio. To bi bilo mnogo lakše od onog što me kod kuće čeka.

Razgovarajući nasumce slijedili su tragove divljači. Znali su da su beznadno izgubljeni.

— Ne znam zašto uopće hodamo — reče West. — Ne znamo ni kamo idemo.

— Još manje ćemo znati sjedeći, a ovako ćemo možda na nešto naići.

West se iznenada okrene i pogleda iza sebe. To sam i mislio — izusti prigušenim glasom. — Kao da sam nešto čuo.

Orman je slijedio pogled svog druga. — To je u svakom slučaju dovoljan razlog da ne sjedimo i da se ne vraćamo natrag — reče.

— On nas već duže vremena slijedi — primijeti West. — Sad se sjećam da sam ga čuo dok smo još bili daleko odavde.

— Nadam se da nam neće učiniti ništa nažao.

— Zašto misliš da nas slijedi? — upita West.

— Možda se osjeća osamljeno.

— Ili je gladan.

— Zaista, izgleda gladan — složi se Orman.

Ovdje nas lako može uhvatiti. Prolaz je uzak, a šikara na obje strane tako gusta da mu teško možemo umaći. Drveće je preveliko da se na nj popnemo.

— Možemo pucati u njega — predloži Orman — ali ne vjerujem ovim puškama. White je rekao da su prelagane za veliku divljač, a ako ga ne ubijemo, to će za jednog od nas značiti kraj.

— Ja sam slab strijelac — prizna West. — Vjerojatno ga neću čak ni pogoditi.

— Ali on nam se još ne približava. Pođimo dalje i vidimo što će se dogoditi.

Produžiše stazom neprekidno se osvrćući. Otkočili su puške i držali ih spremne. Na zavojima za trenutak gubili su iz vida nemilosrdnog progonitelja.

— Izgledaju nekako drukčije u džungli, zar ne? — primijeti West. — Krvoločni i neizbježni — ako shvaćaš što želim reći — kao smrt i porezi.

— Imaš pravo. Ponekad kad sam režirao mislio sam kako su krotitelji dosadni ljudi, ali bih sada volio da se Charlie Gay pojavi iz ove šikare i kaže: »Slats, lezi!«

— Ne čini li ti se da ovaj momak izgleda slično kao Slats — ima isti podmukao izraz.

Dok su razgovarali staza je izbila na malu čistinu gdje je šikara bila niža a drveće rjeđe. Bili su tek malo dalje odmakli kad se zvjer koja je slijedila njihov trag pojavila iza posljednjeg zavoja i ušla u čistinu.

Zaustavila se na kraju staze mašući repom dok joj je slina curila iz golemih čeljusti. Spuštene glave prijeteći ih je promatrala svojim žutozelenim očima. Onda se zgurila i počela puziti prema njima.

— Treba da pucamo — reče Ormari — napast će nas.

Režiser je zapucao prvi, ali je njegov metak samo okrznuo kožu na glavi lava. West opali i promaši. Riknuvši, mesožder nasrne na njih. Prazna čahura se zaglavila u ležištu Westove puške. Orman ponovo opali kad je lav bio svega nekoliko koraka daleko od njega, a onda se spremio da ga udari kundakom.

Golema lavlja šapa izbije mu pušku iz ruke i zavitla je u stranu, a zatim se i Orman nađe na zemlji.

West je stajao paraliziran stišćući oružje koje mu više nije koristilo. Vidio je kako se lav okrenuo da skoči na Ormana, a onda je vidio nešto od čega se zaprepašten skamenio. Neki gotovo gol čovjek skočio je s drveta iznad njih na leđa lava.

Snažna ruka uhvatila je zvijer za vrat. Nož je bljeskao pri svakom zamahu, a onda se zabadao u tijelo lava. West i Orman, kao začarani, promatrali su ovu borbu.

Snažna ruka uhvatila je zvijer za vrat kad se okrenula da se suprotstavi novom napadaču. Noge bronzane boje poput kliješta stegle su joj truplo. Nož je bljesnuo dok su snažni mišići zabadah oštricu u tijelo mesoždera drugi, treći, četvrti put. Lav se valjao po tlu nastojeći sa sebe zbaciti čovjeka. Njegova snažna rika odzvanjala je po proplanku i potresala zemlju.

Orman je nepovrijeđen ustao. Kao začarani promatrali su ovu primitivnu bitku titana. Urlanje čovjeka miješalo se s rikom lava. Osjećali su kako im se koža ježi.

Čas kasnije lav je skočio visoko u zrak, a kad je pao na zemlju nije se više digao. Čovjek koji ga je nadvladao skočio je na noge. Jedan je trenutak promatrao lešinu, a onda stao nogom na nju i podignuvši lice prema nebu ispustio užasan krik od kojeg su tijelima dvojice Amerikanaca prostrujali trnci.

Dok su posljednji tonovi ovog stravičnog urlika odjekivali šumom, stranac je, ne pogledavši dvojicu ljudi koje je spasio, skočio na granu obližnjeg drveta i nestao u krošnji.

Orman se, blijed kao krpa ispod svoje, suncem opaljene kože, okrenuo prema Westu. — Jesi li i ti vidio ono što i ja, Bili? — Upita drhtavim glasom.

— Ne znam što si ti vidio, ali znam što sam mislio da sam vidio — mada to nisam mogao vidjeti.

— Vjeruješ li u duhove, Bili?

— Ja ... ne znam ... ti valjda ne misliš...

— Znaš dobro kao i ja da to nije mogao biti on i zato mora da je bio njegov duh.

— Ali mi ne znamo da li je Obroski sigurno mrtav, Tom.

— Sada znamo.

luđak

Kad su Stanleya Obroskog oborili na tlo u Rungulinom selu i kad se oko njega okupila gomila gorostasnih crnih ratnika, bijelac, koji je na sebi imao samo povezana bedra, promatrao je ovaj prizor iz krošnje obližnjeg drveta.

Jak konopac, ispleten od trave koja raste u džungli, vitlao je svojim snažnim rukama, a oko usana igrao mu je okrutan osmijeh.

Iznenada konopac poleti dolje, a omča na njegovu donjem kraju obavije se oko Rungulina tijela pritisnuvši mu ruke uz bokove. Poglavica krikne od iznenađenja i užasa kad je osjetio da je vezan. A kad su se oni pokraj njega okrenuli čuvši njegov krik, vidjeli su ga kako lebdi u zraku i nestaje u krošnji drveta iznad kolibe, kao da ga u vis vuče neka nadnaravna sila.

Rungula se našao na jednoj debeloj grani, a onda ga zgrabi i ušutka nečija snažna ruka. Bio je uplašen misleći da mu je došao kraj. U selu ispod njega nije se čuo glas. Svi su zaboravili čak i na zarobljenika, uzbuđeni i užasnuti zbog misterioznog nestanka poglavice.

Obroski je stajao zapanjeno gledajući oko sebe. Bio je okružen ratnicima koji su na nj navaljivali pa nije vidio kakvo se to čudo dogodilo s Rungulom. Svi su gledali gore prema drvetu koje se uzdizalo iznad poglavičine kolibe. Pitao se što gledaju. Nije opažao ništa neobično. Sjećao se samo iznenadnog uplašenog Rungulinog krika kad se stegla omča oko njegova tijela.

Rungula je čuo glas koji mu se obratio na njegovu vlastitom jeziku. — Pogledaj me — zapovjedio je taj glas.

Rungula se okrenuo. Svjetlo iz sela probijalo se kroz lišće i nejasno otkrivalo crte lica bijelog čovjeka koji se naginjao nad njega. Rungula zine od čuda i ustukne. — Walumbe! — izusti užasnuto.

— Ja nisam bog smrti — odgovori Tarzan. — Nisam Walumbe. Ali ja mogu zadati smrt jednako brzo kao i Walumbe jer sam moćniji od njega. Ja sam Tarzan-majmun.

— Što hoćeš? — upita Rungula cvokoćući zubima. — Što ćeš uraditi sa mnom?

— Iskušao sam te da vidim da li si dobar čovjek i da li su tvoji ljudi dobri ljudi. Pretvorio sam se u dva čovjeka i jednog sam poslao tamo gdje ga tvoji ratnici mogu uhvatiti. Htio sam vidjeti što ćeš učiniti sa strancem koji ti nije napravio ništa na žao. Sad znam. Zbog onog što si učinio treba da umreš. Što mi na to možeš odgovoriti?

— Ti si ovdje i tamo dolje — Rungula je pokazao prema Obroskom koji je stajao dolje okružen zaprepaštenim ratnicima.

— Ti zato mora da si zloduh. Što da kažem zloduhu. Mogu ti dati hrane, pića i oružja. Mogu ti dati djevojke koje znaju kuhati, koje će ti donositi vodu i drva i cio dan raditi u polju — djevojke sa širokim bokovima. Dat ću ti sve ove stvari ako me ne ubiješ — ako naprosto odeš i ostaviš nas na miru.

— Ne trebaju mi ni tvoja hrana, ni tvoje oružje, ni tvoje žene. Tražim samo jedno od tebe, Rungula, kao cijenu za tvoj život.

— Što, gospodaru?

— Obećaj da nikad više nećeš ratovati protiv bijelih ljudi i da ćeš im pomagati kad budu prolazili kroz tvoju zemlju umjesto da ih ubijaš.

— Obećajem, gospodaru.

— Onda se javi svojim ljudima i reci da otvore vrata ograde i puste zarobljenika u šumu.

Rungula se jakim glasom obrati svojim ljudima, a oni se odmaknu od Obroskog i ostave ga samog. Zatim ratnici odu do ulaza u selo i širom otvore vrata.

Obroski je čuo poglavičin glas s vrha drveta i zaprepašteno gledao što se događa. Pitao se što znače ti čudni postupci ratnika sumnjajući u podvalu. Zašto bi ga pustili kad su ga malo prije pokušavali uhvatiti i zavezati za drvo. Zašto su širom otvorili vrata? Čekao je uvjeren da ga žele namamiti na bijeg s nekakvom namjerom.

Uto se s drveta iznad poglavičine kolibe začuje drugi glas koji mu se obrati na engleskom. — Iziđi iz sela i pođi u šumu. Oni ti sada neće učiniti ništa nažao. Ja ću ti se pridružiti u šumi.

Obroski se zapanjio, ali ga spokojni glas koji mu se obratio na engleskom jeziku ohrabri. Okrene se i pođe niz seosku ulicu prema izlaznim vratima.

Tarzan oslobodi Rungulu, s lakoćom se preko drveta prebaci na drugi kraj kolibe i skoči na zemlju. Zaklonjen kolibama brzo je došao do suprotnog kraja sela, popeo se na ogradu i skočio na drugu stranu. Trenutak kasnije već je bio u šumi i žurio se natrag prema mjestu gdje se nalazio Obroski.

Ovaj nije čuo kad mu se Tarzan približio jer se čovjek-majmun kretao bešumno. Jedan trenutak bio je sasvim sam, a sekundu kasnije čuo je kako netko sasvim blizu njega govori: — Slijedi me!

Obroski se osvrne oko sebe. U tami šume samo je nejasno vidio ljudsku priliku visoku koliko i on. — Tko si ti? — upita je.

— Ja sam Tarzan-majmun.

Obroski je zaprepašteno šutio. Bio je čuo o Tarzanu-majmunu, ali je mislio da je to izmišljeno lice iz bajke, fikcija afričkog folklora. Pitao se nije li to neko suludo stvorenje koje zamišlja da je Tarzan-majmun. Želio je vidjeti lice tog čovjeka i po njemu zaključiti ima li posla s razumnim bićem. Pitao se što taj stranac namjerava učiniti s njim.

Tarzan-majmun žurio je kroz šumu. Okrenuo se i ponovio zapovijed: — Slijedi me!

— Nisam vam još zahvalio što ste me izvukli iz nevolje — reče Obroski dok je slijedio stranca. — Da nije vas, sada bih bio mrtav.

Čovjek-majmun je šutio i išao dalje, a Obroski ga je slijedio. Šutnja mu je postajala sve mučnija. Činilo mu se da potvrđuje njegovu pretpostavku kako ovaj čovjek nije sasvim normalan, da nije kao ostali ljudi. Normalan čovjek koji prvi put sretne stranca u tako uzbudljivim okolnostima osjeća potrebu da postavlja i da odgovara na bezbrojna pitanja.

Njegove pretpostavke nisu bile sasvim netačne jer Tarzan nije bio kao drugi ljudi. Odgojen među divljim životinjama, u sebi je razvio instinkte slične njihovima i imao je svoje vlastite pojmove o moralu i naročita pravila vladanja. Za Tarzana je postojalo vrijeme šutnje i vrijeme razgovora. Noć u džungli, kad divlje zvijeri lutaju okolo, nije vrijeme za brbljanje. Osim toga nije mnogo mario za razgovor sa strancima ako im nije istovremeno mogao promatrati oči i promjenljivi izraz lica, koji su mu često govorili više od riječi.

Tako su oni šuteći prolazili kroz šumu, a Obroski je u stopu slijedio čovjeka-majmuna da ga ne izgubi u tami. Ispred njih rikne lav, a Amerikanac se upita neće li njegov drug promijeniti pravac kretanja ili potražiti zaklon u drveću. Tarzan ne učini ni jedno ni drugo. Nastavio je ići pravcem kojim je krenuo.

S vremena na vrijeme ispred njih bi se začula rika lava koja im se sve više približavala. Obroski, nenaoružan i gotovo gol, osjećao se bespomoćan i uznemiren. Još se više uznemirio kad se iz grla njegova suputnika izvio sablasan krik, neka mješavina lavlje rike i čudovišnog vriska.

Malo kasnije došli su do šumske čistine na obali rijeke. Mjesec je izišao. Njegovo blago svjetlo obasjavalo je krajolik i poigravalo na valovima rijeke, a rijetko drveće i grmlje bacalo je duboke sjene po travnatom proplanku.

Ljepota ovog prizora samo je trenutno privukla njegovu pažnju, a onda ju je iz njegove svijesti izbrisala golema prilika koja se ispred njih pojavila u punom svjetlu afričkog mjeseca.

Veliki lav stajao je usred čistine i promatrao ih. Obroski je vidio kako mu crna griva vijori na noćnom vjetru i kako mu žuto tijelo svjetluca na mjesečini. Kraj njega je ležala lavica koja je ustala i zarežala.

Stranac se okrenuo prema Obroskom. — Ostani gdje jesi. Ne poznajem ovu Sabor. Možda je zla.

Obroski se sav sretan zaustavio. Bilo mu je lakše kad je otkrio da stoji pored drveta. Želio je da ima pušku kako bi mogao spasiti život ovog luđaka koji je bezbrižno išao ususret svojoj propasti.

Začuo je glas čovjeka koji se nazivao Tarzan-majmun, ali nije razumio ni riječi od onog što je čovjek rekao: — Tarmangani yo. Jad-bal-ja tand bundolo. Sabor tand bundolo.

Luđak je govorio velikom lavu. Obroski se bojao za njega gledajući ga kako sve bliže prilazi zvijeri.

Lavica se podigla i počela puziti naprijed. Bježi Sabor! — vikne čovjek.

Lav se okrene i režeći navali na lavicu, a ona se zgurila i pobjegla u stranu. Lav ju je jedan trenutak promatrao i gunđao, a onda se okrenuo i pošao u susret čovjeku. Obroski osjeti kako mu je srce prestalo kucati.

Vidio je kako čovjek rukom gladi glavu golemog mesoždera, a onda se okrene prema njemu i zovne ga. — Možeš mu sad prići da te Jad-bal-ja omiriše i shvati da si mu prijatelj. Poslije toga te više neće napadati — ako mu ja to ne zapovjedim.

Obroski se užasnuo. Htio je pobjeći ili se popeti na drvo kraj kojeg je stajao, ili učiniti bilo što samo da ode što dalje od lava i lavice. Ipak, još više se bojao ostaviti čovjeka koji mu je iskazao prijateljstvo. Ukočen od straha pođe naprijed na zadovoljstvo Tarzana-majmuna koji je povjerovao u njegovu hrabrost.

Jad-bal-ja je promuklo režao. Tarzan mu je nešto rekao pa je prestao. Obroski im pristupi i zaustavi se sasvim blizu lava koji je onjušio njegovo tijelo i noge. Obroski je osjećao njegov vrući dah na svojoj koži.

— Položi mu ruku na glavu — reče Tarzan. — Ne pokazuj da se bojiš.

Amerikanac je učinio što su od njega tražili. Onda je Jad-bal-ja protrljao svoju glavu o tijelo ovog čovjeka. Tarzan je ponovo nešto rekao i lav se okrene, ode k lavici i legne pored nje.

Tek sada je Obroski prvi put vidio svog neobičnog druga u svjetlu punog mjeseca. Viknuo je od zaprepaštenja jer mu se učinilo da gleda sebe u ogledalu.

Tarzan se nasmiješio, a on se rijetko smiješi. — Čudnovato zar ne? — rekao je.

— To je neshvatljivo — reče Obroski.

— Zato sam te spasio od Bansuta — izgledalo mi je kao da hoće mene ubiti.

— Siguran sam da bi me i inače spasio.

Čovjek-majmun slegne ramenima. — Zašto? Ja te ne poznajem.

Tarzan se ispruži na mekoj travi. — Noćas ćemo ovdje spavati.

Obroski baci brz pogled prema lavu i lavici koji su ležali nekoliko metara daleko, a Tarzan je proniknuo u njegove misli.

— Ne brini se zbog njih. Jad-bal-ja će paziti da ti se ništa ne dogodi, ali čuvaj se lavice kad njega nema u blizini. On ju je tek neki dan pronašao. Nije se još sprijateljila sa mnom i vjerojatno to nikad neće učiniti. A sada mi reci što radiš u ovoj zemlji.

Obroski mu ukratko objasni, a Tarzan ga je slušao dok nije dovršio svoju priču,

— Da sam znao da pripadaš ekipi, vjerojatno bih pustio Bansute da te ubiju.

— Zašto? Što imaš protiv nas?

— Vidio sam kako vaš vođa bičuje Crnce.

Obroski je šutio. Shvatio je da je ovaj čovjek koji se nazivao Tarzan-majmun veoma neobičan i da on u ovoj divljoj zemlji može ekipi učiniti mnogo dobra i mnogo zla. Bilo bi dobro imati ga za prijatelja, dok bi njegovo neprijateljstvo, moglo biti fatalno.

On bi mogao upropastiti sve njihove šanse da snime film, kao što bi mogao upropastiti i Ormana.

Obroski nije volio Ormana. Imao je mnogo razloga da ga ne voli. Jedan od njih bila je Naomi Madison. Ali trebalo je misliti i na druge stvari, a ne samo na ličnu mržnju. U pitanju je bio novac koji je kompanija uložila u ovaj pothvat, karijere njegovih kolega, pa čak i sam Orman, jer Orman je bio veliki režiser.

Sve to objasnio je Tarzanu — sve osim svoje mržnje prema Ormanu. — Orman je bio pijan kad je bičevao Crnce, bio je iscrpljen groznicom i silno zabrinut. Oni koji su ga dobro poznavali rekli su da on nikad prije nije bio takav.

Tarzan nije odgovorio, a Obroski je šutio. Ležao je i razmišljao gledajući u puni mjesec. Mislio je o Naomi i pitao se što je on na njoj toliko volio. Bila je sitničava, bezobzirna, ohola, pokvarena. Njen karakter se nije mogao uspoređivati s karakterom Rhonde Terry, a Rhonda je bila jednako lijepa.

Na kraju je zaključio da ga je k Madisonovoj privuklo njezino ime i slava, jer ona osim lijepog lica i savršenog tijela nije imala ništa što bi u čovjeku moglo pobuditi neko plemenitije osjećanje.

Razmišljao je o svojim drugovima iz ekspedicije i pitao se što bi oni pomislili da ga vide kako ovdje leži i spava zajedno s divljim čovjekom i dva divlja afrička lava. S osmijehom na licu zadrijemao je i ubrzo zatim zaspao. Nije vidio kad je lavica ustala i krenula preko čistine dok je za njom veličanstveno koračao Jad-bal-ja prateći je u nesmiljeni lov za plijenom.

strah

Dok je Rhonda Terry stajala držeći svoje oružje iznad glave stražara, ovaj se iznenada okrene i ugleda je. Odmah je shvatio u kakvoj se opasnosti nalazi, pokušavajući ustati, ali se batina već bila spustila na njegovu glavu. On se bez svijesti skotrlja na zemlju ne pustivši ni glasa.

Djevojka se žurno obazre oko sebe. Logor je spavao, nitko se nije micao. Pozove Naomi znakom da je slijedi i brzo pođe do mjesta gdje su na zemlji ležale konjske orme. Pružila je Naomi sedlo i uzde i uzela druge za sebe.

Napola vukući, napola noseći svoj teret, djevojke se došuljaju do zavezanih ponija. Naomi je bila gotovo bespomoćna, i Rhonda je morala osedlati i staviti uzde na oba ponija. Zahvaljivala je svojoj radoznalosti koja ju je svojevremeno potakla da gleda kako to beduini čine.

Naomi je uzjahala, a Rhonda joj pruži uzde svog ponija. — Drži ga — šapne — drži ga čvrsto.

Zatim žurno priđe ostalim ponijima i odveže ih. Svaki čas je pogledavala prema ljudima koji su spavali. Ako se samo jedan od njih probudi, uhvatit će ih. Ali ako joj uspije da provede svoj plan, neće ih moći progoniti. Osjećala je da zbog toga vrijedi riskirati.

Naposljetku je i zadnji poni bio odvezan. Neki su se, osjetivši da su na slobodi, već pokrenuli. U tome je ležala jedna od glavnih opasnosti djevojčina plana, jer bi konji koji se slobodno kreću oko logora morali brzo probuditi takve konjanike kakvi su bili spavači.

Rhonda potrči prema svom poniju i uzjaše ga. — Pokušat ćemo ih rastjerati — šapne. — Ako nam to uspije, sigurne smo, bar što se tiče beduina.

Što su tiše mogle, djevojke su jahale na svojim ponijima tjerajući ispred sebe raspušteno stado što dalje od logora. Rhonda nije mogla vjerovati da ova buka nije probudila spavače.

Poniji su bili privezani na sjevernoj strani logora i zato su ih djevojke potjerale prema sjeveru. Njihova se ekipa nalazila na suprotnoj strani, ali je Rhonda namjeravala zaobići logor kad rastjera konje.

Poniji su se polagano i nevoljko kretali prema crnim sjenama šume s onu stranu male čistine na kojoj su se utaborili — pedeset, osamdeset, sto metara. Bili su već doprli do samog ruba šume kad se iza njih začuje vika. Do njih su doprli ljutiti glasovi mnogih ljudi koji su uzbuđeno galamili i psovali na nerazumljivom jeziku.

Bila je svjetla, zvjezdana noć. Rhonda je znala da ih lako mogu vidjeti. Okrenula se u svom sedlu i vidjela kako trče prema njima. S kaubojskim povikom podbode svog ponija i potjera ga prema onima ispred sebe. Uplašeni, poniji su potrčali kasom.

— Viči, Naomi! Moramo ih uplašiti da potrče.

Madison je vikala što je glasnije mogla, a vriska ljudi koji su im se približavali samo je još više uznemirila ponije. Onda jedan opali iz svoje muškete, i dok je zrno zujalo iznad njihovih glava poniji pojure i zajedno s dvije djevojke nestanu u šumi.

Poni koji je bio na čelu nabasao je na stazu niz koju su sada jurili u galopu. Svaki korak bio je pun opasnosti. Niska grana ili pogrešan korak jednog od ponija značili bi propast, pa ipak nisu pomišljale smanjiti brzinu. Osjećale su možda da je sve drugo bolje nego da opet padnu u ruke starom šeiku.

Tek kad su se glasovi ljudi iza njih izgubili u daljini, Rhonda pritegne uzde i pojaši korakom. — Uspjelo je — veselo je povikala. — Kladim se da stari šeik sad čupa zaliske. Kako se osjećaš — umorno?

Poni, koji je bio na čelu, nabasao je na stazu niz koju su sada jurili u galopu. Niska grana ili pogrešan korak ponija značili bi propast, pa ipak Naomi i Rhonda nisu ni pomišljale da smanje brzinu. Sve je bilo bolje nego da ih ponovo zarobi šeik.

Madisonova nije odgovorila, a onda je Rhonda čula kako jeca. — Što je? — upita je zabrinuto. — Pozlijedila si se?

— Ja... tako se bojim. Nikad u životu nisam bila tako uplašena.

— Budi hrabra, Naomi, i mene je strah, ali plakanje, jadikovanje i škripanje zubima neće nam pomoći. Pobjegle smo im, a prije nekoliko sati to je izgledalo nemoguće. Sada se trebamo samo vratiti ekipi, a vrlo je vjerojatno da ćemo sresti neke od naših momaka koji nas traže.

— Nikad više neću ni jednog od njih vidjeti. Znam da ću umrijeti u ovoj strašnoj zemlji — reče Naomi i opet počne histerično jecati.

Rhorida joj priđe bliže i zagrli je. — Znam da je strašno, draga, ali ne smijemo sustati. Izvući ću te odavde i jednog ćemo dana ležati u pijesku na plaži u Malibuu i smijati se kad se budemo ovoga sjećale.

Jedno vrijeme su obje šutjele. Poniji su lagano išli kroz tamnu šumu. Ispred njih oslobođene životinje slijedile su trag koji ljudsko oko nije moglo vidjeti. Povremeno bi se koja od njih zaustavila, dahćući i naslućujući nešto što djevojke nisu mogle ni čuti ni vidjeti. Onda bi ih Rhonda ponovo potjerala i tako su se dugi sati vukli prema novom danu.

Nakon duge šutnje Naomi prva progovori. — Rhonda, ne shvaćam kako možeš biti tako dobra prema meni. Ja sam s tobom tako podlo postupala. Kao prljava mala mačka. Tek sad to uviđam. Ovi posljednji dani mnogo su za mene značili — otvorile su mi se oči. Nemoj govoriti — jednostavno želim da to znaš i to je sve.

— Razumijem — Rhonda će blago — tome je kriv Hollywood. Svi pokušavamo biti nešto što nismo, a većina nas uspijeva da bude samo ono što ne bi trebalo biti.

Staza pred njima se iznenada proširila, i konji se zaustave. Rhonda ih pokuša potjerati, ali su oni samo tumarali u krugu i nisu htjeli dalje.

Pitala se što se to dogodilo i potjeravši svog ponija dospjela do rijeke koja im je prepriječila put. To nije bila velika rijeka pa Rhonda potjera ponije da je prijeđu, ali se oni nisu dali.

— Što da radimo? — upita Naomi.

— Ne možemo ovdje ostati. Moramo dalje još neko vrijeme. Ako se vratimo, naletjet ćemo na šeika.

— Ali kako da prijeđemo rijeku?

— Ne znam. Ovdje mora biti neki gaz jer ova staza vodi ravno do rijeke. Vidiš kako je obala izgažena. Pokušat ću prijeći.

— Oh, Rhonda, utopit ćemo se!

— Kažu da je to laka smrt. Dođi!... Potjerala je svog ponija niz obalu u vodu. — Ne bismo smjele ostaviti ove ponije ovdje — šeik će ih naći i poći za nama. Ali, ne možemo ih natjerati da uđu u vodu.

Njezin je poni ustuknuo kad je trebalo da uđe u vodu, ali naposljetku ipak zagazi u rijeku. — Dođi bliže, Naomi. Čini mi se da će dva konja zajedno lakše pregaziti rijeku. Ako zagazimo duboko, drži glavu svog ponija upravljenu prema drugoj obali.

Dva ponija su odvažno gazila kroz vodu. Rijeka nije bila ni duboka ni brza pa su se ubrzo osjetili sigurni. Na obali koju su ostavili ostali su poniji gledali za njima.

Kad su se približili suprotnoj obali, Rhonda začuje pljuskanje vode iza sebe. Osvrnuvši se vidjela je da ih i ostali poniji slijede preko rijeke i nasmijala se. — Sad sam nešto naučila. Cijelu smo ih noć tjerale, a da smo ih ostavile na miru, sami bi nas slijedili.

Ubrzo nakon što su prešli preko rijeke svjetlo novog dana otkrilo im je visoravan posutu drvećem i žbunjem. Na sjeverozapadu su se vidjeli obrisi planinskog lanca. Krajolik je bio sasvim različit od onog kroz koji su cijelo vrijeme prolazili.

— Ovo je čaroban kraj ! — usklikne Rhonda.

— Sve mi izgleda čarobno nakon one šume — odgovori Naomi. — Mrzim je.

Iznenada Rhonda pritegne uzde i zastane. — Vidiš li ti ono tamo?

— Ono brdo?

— Shvaćaš li da smo upravo izašle iz šume i prešle rijeku i da se nalazimo na visoravni, da je ono tamo goli stožasti brijeg — vulkanskog porijekla?

— Zar misliš... ?

— Mapa! A tamo, prema sjeverozapadu su planine. Ne vjerujem da je to samo slučaj.

Naomi htjede odgovoriti kad se najednom oba njihova ponija dršćući zaustave. Raširenih nozdrva i naćulenih ušiju zurili su u grmlje S desne strane staze. Obje djevojke gledale su u istom smjeru.

Iznenada jedna je žutosmeđa prilika s jezivom rikom iskočila iz grma. Poniji se zaustave. Rhonda je jahala s Naomine desne strane i bliže lavu. Poniji se više nisu dali zauzdati. Slobodni konji razbježaše se poput uplašenih antilopa.

Naomi je zaprepašteno zurila u lava. Kretao se nevjerojatnom brzinom. Vidjela je kako skače i zabada svoje pandže u sapi Rhondina ponija. Uplašena životinja ritajući se zbacila je Rhondu iz sedla, a onda ga je lav odvukao na oči prestravljene Madisonove.

Naomin poni odnio je djevojku daleko od stravičnog prizora. Osvrnula se i vidjela kako lav stoji sa šapom na lešini konja. Samo pola metra dalje ležalo je nepomično Rhondino tijelo.

Uplašeni poniji jurili su natrag stazom kojom su došli. Naomi nije mogla upravljati prestrašenom životinjom koja ju je brzo nosila za ostalim ponijima. Put što su ga prevalili posljednjih nekoliko sati prelazili su sada u minutama jer su se životinje sada plašile odjeka vlastitih kopita.

Rijeka koju su se bojali prijeći nije im više bila nikakva prepreka. Voda je visoko pljuskala dok su je gazili.

Uplašena, bespomoćna i jadna djevojka se pripila uz svog konja, ali prvi put u životu nije mislila o sebi. Prizor nepokretne prilike koja je ostala ležati tik do užasnog mesoždera nije joj dopuštao da misli o sebi. Njezin užas, bespomoćnost i jad ovaj put su se ticali Rhonde Terry.

Dani su se otezali dok su Orman i West uzaludno tražili u gustoj šumi put koji su izgubili. Prošla su već dva tjedna otkako su otišli iz logora u potragu za djevojkama, kad su sastali lava i »duh« Obroskoga.

Taj događaj potpuno ih je obeshrabrio. Obojica su bili iscrpljeni od nestašice hrane, živci su im popustili od brige nad sudbinom Naomi i Rhonde i zbog svega što su pretrpjeli.

Stajali su jedno vrijeme kraj lešine lava gledajući i osluškujući neće li se prikaza ponovo pojaviti.

— Ne misliš li — reče West — da smo možda toliko izmučeni glađu i brigom da smo samo uobrazili da vidimo... ono što smo mislili da smo vidjeli.

Orman pokaže na mrtvog lava. — Ovo ovdje očito ne uobražavamo. Zar smo obojica u istom trenutku imali isto priviđenje? Ne! Vidjeli smo ono što smo vidjeli. Ne vjerujem u duhove — ili nisam prije vjerovao — ali ako to nije bio Obroskijev duh, onda je bio Obroski, a ti znaš da se Obroski nikad ne bi usudio napasti lava.

West je zamišljeno trljao bradu. — Postoji i drugačije objašnjenje. Obroski je bio najveća kukavica na svijetu. Možda je pobjegao Bansutima i izgubio se u džungli. Ako se to zaista dogodilo, Obroski, koji se boji i svoje vlastite sjene, lako je mogao poludjeti od straha. Možda je sad luđak, a za manijake kažu da su deset puta jači od normalnih ljudi.

— Ne vjerujem da su manijaci jači od drugih — reče Orman. — To je popularna teorija, a popularne su teorije često pogrešne.

Ali je poznato da luđak čini stvari koje normalan čovjek ne bi učinio. Možda imaš pravo možda je Obroski poludio. Samo luđak može skočiti na lava, a Obroski sigurno ne bi meni spasio život da je pri pameti — on nema razloga da me baš naročito voli.

— Što bilo da bilo, učinio nam je višestruku uslugu — ostavio nam je nešto za jelo... West pokaže prema lavljoj lešini.

— Nadam se da nećemo pokvariti želuce — reče Orman. — Izgleda da je šugav.

— Mačje meso mi ne ide previše u tek — prizna West — ali ovog časa pojeo bih i psa — ljubimca.

Kad su se najeli i odrezali nekoliko komada mesa da ih ponesu sa sobom, ustanu i ponovo krenu u svoju, naizgled, uzaludnu potragu. Hrana im je dala novu snagu, ali nije popravila raspoloženje, i oni su se s mukom vukli kroz šumu potišteni kao i prije.

Predveče, West koji je išao naprijed iznenada se zaustavi, vrati se nekoliko koraka i upozori Ormana da ne pravi buku. Ovaj se uporno približi Westu koji mu pokaže dugačku priliku šćućurenu kraj male vatre na obali potoka.

— To je jedan od šeikovih ljudi — reče West.

— To je Eyad. Je li još netko s njim?

— Nije. Što radi on ovdje sam?

— Vidjet ćemo. Spremi se da pucaš ako bilo što pokuša ili ako se još koji beduin odnekud pojavi.

Orman pođe prema usamljenoj prilici spreman da puca, a West ga je u stopu slijedio. Prešli su jedva nekoliko metara kad Eyad podigne glavu i otkrije ih. Zgrabivši svoju pušku skoči, ali ga je Orman već imao na nišanu.

— Baci tu pušku — zapovjedi režiser.

Eyad nije razumio engleski, ali je po odlučnom tonu Amerikančeva glasa pogodio značenje riječi i spustio kundak puške na zemlju.

Orman i West mu priđu. — Gdje je šeik? — upita Orman. — Gdje su gospođica Madison i gospođica Terry?

Eyad je prepoznao imena i upitnu intonaciju. Pokazujući prema sjeveru počne nešto brbljati na svom jeziku. Ni Orman ni West nisu shvaćali što im govori, ali su vidjeli da je veoma uzbuđen. Omršavio je, odjeća mu je u krpama, a lice i tijelo puni rana. Bilo je očito da je Eyad u međuvremenu svašta proživio.

Vidjevši da ga Amerikanci ne razumiju, Eyad pribjegne pantomimi iako je nastavio brbljati na svom jeziku.

— Razumiješ li ti što nam on pokušava reći, Tom — upita West.

— Pokupio sam nekoliko riječi od Atewyja, ali ne mnogo. Izgleda da im se nešto strašno dogodilo — ova je ptičica na smrt uplašena. Razumio sam kad je rekao šeik i djevojke. Govori o šeiku, o ostalim beduinima i o djevojkama. Jednu je djevojku usmrtila neka životinja — prema tome kako je rikao i urlao dok mi je to objašnjavao, pretpostavljam da je to bio lav. Ostalima se dogodila neka druga nesreća i čini mi se strašna.

West je problijedio. — Zna li koja je djevojka ubijena?

— Ne mogu ustanoviti koja — možda su obadvije mrtve.

— To moramo saznati. Moramo ih naći. Može li reći gdje im se to dogodilo?

— Prisilit ću ga da nas onamo odvede — odgovori Orman. — Nema mnogo smisla da idemo večeras — prekasno je. Krenut ćemo ujutro.

Načinili su neki jadni logor i ispekli nekoliko komada lavljeg mesa. Eyad je požudno jeo. Legli su pokušavajući zaspati, ali san im nije sve do kasno u noć dolazio na oči.

Južno od njih, nekoliko kilometara daleko, Stanley Obroski čučao je na drvetu tresući se od hladnoće i straha. Ispod njega lav i lavica žderali su lešinu životinje koju su ulovili. Hijene su neprijatno zavijale u velikom krugu obilazeći oko njih. Obroski spazi jednu od njih kako se ohrabrena glađu prišuljala da se dočepa zalogaja plijena. Veliki lav okrenuvši glavu opazio je lopova i nasrnuo na nj divlje režeći. Hijena uzmakne, ali nije bila dovoljno brza. Snažna pandža odbaci je krvavu i mrtvu prema

njezinom čoporu. Obroski protrne i još se jače pripije uz drvo. Pun mjesec obasjavao je ovaj divljački prizor.

Malo kasnije ljudska prilika se nečujno pojavila na čistini. Lav pogleda čovjeka i zareži, a on mu odgovori istim takvim režanjem. U tom času hijena nasrne na čovjeka, a Obroski se skameni od užasa. Što će biti s njim ako ovaj čovjek pogine? Bojao ga se, doduše, ali manje od ostalih strašnih stanovnika džungle.

Vidio je kako je čovjek odskočio ustranu, a onda se iznenada bacio na zvijer i ščepao je za kožu na šiji, tresnuo njome o zemlju, a onda je zavitlao i bacio na strvinu koju su dva lava žderala. Lavica razjapi svoje čeljusti i pregrize životinji vrat, a onda je odbaci. Ostale su hijene jezivo zavijale.

Tarzan se ogleda oko sebe. — Obroski! — vikne.

— Ovdje sam — odgovori Amerikanac s drveta.

Tarzan se u jednom zamahu popne na drvo. — Vidio sam dvojicu tvojih ljudi danas — Ormana i Westa.

— Gdje su? Što su ti rekli?

— Nisam s njima razgovarao. Nalaze se nekoliko kilometara sjeverno od nas. Mislim da su se izgubili.

— Tko je bio s njima,

— Bili su sami. Tražio sam njihovu ekipu, ali je nisam našao. Još sjevernije vidio sam jednog beduina iz ekipe. Bio je izgubljen i iscrpljen od gladi.

— Ekipa se vjerojatno i raspršila — rekao je Obroski. — Što se moglo dogoditi? Što se dogodilo s djevojkama?

— Sutra ćemo potražiti Ormana — reče Tarzan. — Možda će ti on moći odgovoriti na ova pitanja.

sama

Rhonda Terry ležala je nekoliko časaka na mjestu gdje ju je zbacio uplašeni konj. Lav je prednjom šapom stajao na plijenu što ga je ubio i bijesno režao za životinjom koja je u punom trku nosila Naomi Madison u šumu.

Prvo što je Rhonda Terry ugledala kad se osvijestila i otvorila oči bio je lav, leđima okrenut prema njoj, i odmah se sjetila svega što se dogodilo. Pokušala je ugledati Naomi, ne mičući glavu, jer nije htjela privući pažnju zvijeri. Ali Madisonovoj nije bilo ni traga.

Lav je njuškao po svome plijenu, a zatim se ogledao. Oči mu se zaustave na djevojci i duboko režanje zagrmi u njegovu grlu. Rhonda se sledi od straha. Željela je zatvoriti oči, da zbriše iz svijesti opasnu njušku koja reži, ali se bojala da čak i taj neznatni pokret ne izazove napad zvijeri. Sjetila se da je čula ako zvijeri smatraju čovjeka mrtvim, da ga neće napasti. Plašila se da to možda nije tačno u odnosu na mesoždere.

Bila je toliko uplašena da je samo najvećim naporom savladala želju da skoči na noge i bježi, iako je znala da bi je takav postupak stajao glave. Velika mačka mogla ju je preteći jednim jedinim skokom.

Lav se polako okrenuo i približio se, dok mu je duboko režanje neprestano odzvanjalo grlom. Počeo, ju je njuškati. Osjetila je njegov vrući dah na licu i od mirisa joj pozli.

Činilo se da je zvijer neodlučna i nemirna. Najednom je lav primakao njušku njenom licu i bijesno zarežao, dok su mu oči sijevnule u neposrednoj blizini. Mislila je da je to kraj. Zvijer je

digla šapu i dohvatila joj rame. Okrenuo ju je licem prema zemlji. Čula je kako njuška i reži nad njom. Djevojci se vrijeme dok je on stajao nad njom učinilo kao vječnost. Tada najednom osjeti da je otišao.

Nakon jednog časa u kojem joj se zamaglilo, te je gotovo pala u nesvijest, okom koje nije bilo zastrto ugledala je lava. Vratio se strvini konja i na čas je zastao, a zatim je zahvatio strvinu i odvukao je u žbunje odakle je bio krenuo u napad.

Djevojka se divila silnoj snazi te zvijeri koja je strvinu vukla bez ikakvog napora i nestala u gustišu. Pitala se je li čudom spasena, ili će se lav kada sakrije strvinu konja, vratiti.

Podigla je malo glavu i pogledala unaokolo. Na udaljenosti od šest metara raslo je malo drvo. Ležala je između tog drveta i gustiša u kojem je režao lav.

Počela se oprezno povlačiti prema stablu neprestano motreći gustiš. Centimetar po centimetar prevalila je taj razmak. Metar, dva, dva i pol! Pogledala je natrag i opazila glavu i prednje šape lava kako se pojavljuje iz žbunja.

Nije više bilo mjesta oklijevaju. Skočivši na noge, potrči punom snagom prema stablu. Iza sebe čula je bijesnu riku lava koji je napadao.

Skočila je na jednu od niskih grana i počela se penjati. Strah joj je dao snagu i spretnost koja je znatno premašila njene normalne mogućnosti. Dok se grozničavo penjala od grane na granu, osjetila je kako se drvo potreslo od udarca lavljeg tijela, koje udari u stablo, a isturene kandže velike šape tek što joj nisu dohvatile nogu.

Rhonda Terry nije se prestala penjati dok nije stigla do tačke od koje se dalje nije usuđivala. Uhvativši se za već tanko stablo, pogledala je dolje.

Lav je stajao i gledao u nju. Nekoliko minuta obilazio je oko stabla, a zatim se bijesno zarežavši veličanstveno vratio u gustiš.

Tek se tada djevojka usudila spustiti na deblju i sigurniju granu. Tu je sjedila i dugo drhtala pokušavajući se smiriti.

Rhonda je ležala nekoliko časaka na mjestu kamo ju je zbacio uplašeni konj, a lav je njuškao po svom plijenu, onda se okrenuo. Oči mu se zaustave na djevojci i duboko režanje odjekne prostorom.

Izbjegla je lavu, bar privremeno. Ali što joj donosi budućnost? Sama, nenaoružana, izgubljena u divljini. Na kako tankoj niti je visila i najmanja mrvica njene nade u spas.

Pitala se što se dogodilo s Naomi. Gotovo je željela da nikad nisu ni pokušale bježati. Ako su ih Tom Orman, Bill West i ostali

tražili, bilo je izgleda da ih nađu da su ostale šeikove zarobljenice, ali ovako: tko ih je mogao pronaći.

Sa svog stabla mogla je osmatrati okolinu na sve strane. Drvećem obrasla ravnica pružala se prema sjeverozapadu sve do planinskog lanca. Blizu, u sjeveroistočnom pravcu, dizao se vulkanski brežuljak u obliku stošca, što ga je pokazivala Naomi kad ih je napao lav.

Sva ta obilježja zemljišta, koja su se tako tačno poklapala s opisom zemljopisne karte, potakla su radoznalost i natjerala je da razmišlja i sniva o dolini dijamanata. Najednom se sjetila nečega što joj je Atewy rekao — da su slapovi na podnožju vjerojatno Omwamwi slapovi, prema kojima je pošla ekipa.

Ako je to bila istina, bilo je više izgleda da se sastane s ekipom ukoliko krene prema slapovima i tamo je dočeka, nego da se vrati u šumu gdje bi se zacijelo izgubila.

Bilo joj je smiješno što odjednom vjeruje u lažnu zemljopisnu kartu, ali joj je položaj bio takav da se hvatala svake slamke.

Izgledalo je da bregovi nisu tako daleko, ali ona je znala da udaljenost može biti veoma varljiva. Mislila je da do njih može stići u toku jednog dana, i vjerovala je da može izdržati bez hrane i vode sve dok ne stigne do rijeke.

Sad je svaki tren bio dragocjen, ali nije mogla krenuti sve dok je lav ležao u obližnjem gustišu. Čula ga je kako reži dok je žderao strvinu konja.

Prošao je jedan sat, a tada je ugledala lava koji se pojavio iz svog skrovišta. Nije ni pogledao prema njoj, već je krenuo prema rijeci što su je ona i Naomi prešle prije nekoliko sati.

Djevojka je promatrala zvijer sve dok ova nije nestala u žbunju što je raslo na obali rijeke. Tada se spustila sa stabla i krenula prema brdima.

Bilo je još rano, a teren nije bio odviše težak, te se Rhonda osjećala razmjerno svježom i snažnom usprkos noćnom jahanju i užasu nekoliko posljednjih sati.

Ravnica je bila obrasla drvećem, pa je djevojka koračala tako da je bila u blizini nekog stabla, što je zahtijevalo da povremeno

skreće s pravca i tako je produljivala put. Ali nakon iskustva s lavom nije se usudila udaljiti od stabala.

Često se obazirala, da je lav ne bi iznenadio. Sati su prolazili, a sunce je sjalo sve jače i jače. Rhonda je počela trpjeti glad i žeđ. Korak joj je postajao nesiguran. Činilo joj se da su joj noge otežane olovom. Sve češće i češće zastajala je u hladu kakve krošnje da se odmori. Bregovi su bili — bar se tako činilo — jednako udaljeni kao i ranije. Počele su je salijetati sumnje.

Travom ispred nje preletjela je sjena. Pogledala je gore. Lešinar je kružio. Zgrozila se. — Pitam se — rekla je glasno — nada li se on samo, ili možda već zna?

Ali uporno je nastavljala put. Odlučila je da ne odustane sve dok se ne sruši od iznemoglosti. Pitala se koliko će još izdržati.

Primicala se velikoj sivoj pećini što je ležala nasred puta, ali pećina je ustala i krenula, te ona otkri da je to nosorog. Zvijer je nekoliko časaka suludo trčala naokolo, njuške podignute visoko u zrak, a zatim je napala. Rhonda se uspela na stablo, a velika zvijer protutnjala je poput poludjele parne lokomotive.

Kad je nosorog odjurio visoko uzdignuta, smiješna, mala repa, djevojka se nasmiješila. Opazila je da je zaboravila na iscrpljenost pod dojmom nove opasnosti, kao što bogalji u krevetima zaborave na svoje nedostatke kad gori kuća.

Ova posljednja pustolovina obnovila je nadu da će ipak stići do rijeke, i ona krene s više pouzdanja. Ali vrući i prašni sati što su se izmjenjivali jedan za drugim, i žeđ što ju je spopala pojačanom žestinom, pokolebali su je ponovo i pojačali umor koji joj se uvlačio, kako se činilo, u kosti.

Dugo je koračala udolinom beskrajne ravnice, pa joj je horizont bio ograničen uzvisinama. Dan se primicao kraju. Njena izdužena sjena padala je već daleko iza nje. Nisko sunce bockalo joj je oči kosim zracima.

Poželjela je da sjedne i da se odmori, ali se bojala da nikad više neće ustati. No više od svega željela je vidjeti što leži iza naredne uzvisine. Uvijek nova uzvisina privlači putnika, iako ga iskustvo uči da ne smije očekivati ništa drugo već samo novu uzvisinu.

Uspon je bio strmiji nego što je očekivala i bila joj je potrebna sva snaga i hrabrost da stigne do vrha, kako je pretpostavljala, isušenog korita rijeke ili, možda, nekakve poprečne doline. Ali pogled što se pred njom pružio nagradio ju je za izvanredni napor.

Ispod nje nazirao se rub šume kojom je protjecala široka rijeka, a s desne strane brdo kao da se veoma približilo.

Zaboravivši na zvijer ili divljake, koji bi mogli tu vrebati, djevojka izmučena žeđom potrčala je prema zamamnoj rijeci. Kad se približila obali, ugledala je tuce velikih gromada koje su plutale po površini. Podigla se velika glava široko razjapljena ždrijela, koje je otkrivalo golemu šupljinu, ali Rhonda nije zastala. Potrčala je prema rijeci i bacila se licem u vodu te je pila, dok su vodeni konji hrkanjem i gunđanjem izražavali negodovanje.

Te noći spavala je na drvetu drijemajući, spremna na sve i budeći se od svakog iznenadnog šuma džungle. Iz ravnice dopirala je rika lavova koji su hvatali plijen. Ispod nje izašlo je iz vode veliko krdo vodenih konja i počelo se hraniti na obali, dok je njihovo frktanje i mumljanje odagnalo svaku pomisao na san. U daljini čula je zavijanje šakala i tužne krikove hijena, a bilo je i drugih neobičnih i strašnih zvukova koje nije mogla odgonetati. Noć nije bila ugodna.

Jutro ju je zateklo umornu od nespavanja, napora i gladi Znala je da mora nabaviti hrane, ali nije znala kako. Mislila je da je možda ekipa već stigla do slapova i odlučila je da pođe uz rijeku nadajući se da će zateći svoje zemljake kod slapova. Mala nada, u čije je ostvarenje slabo vjerovala.

Otkrila je dobru stazu što ju je divljač prokrčila, a vodila je usporedo s rijekom. Dok je tako posrtala, dopirala joj je do svijesti stalna mukla tutnjava u daljini. Postajala je sve glasnija što je više napredovala, i ona je znala da se približuje slapovima.

Oko podne stigla je do njih. Bio je to veličanstven prizor što ga njena umorna čula nisu mogla uočiti. Velika rijeka prelijevala se preko ruba divovske klisure. Velo vode i pjene ispunilo je klanac na dnu slapova, a zaglušna tutnjava vode nadaleko se čula.

Veličanstvenost i samoća ovog prizora polako su je se počeli doimati. Osjećala se kao osamljenik, jedini stanovnik zemlje, koji gleda prizor vječnosti koji još niko i nikada nije ugledao.

Ali nije bila sama. Visoko gore, s ruba klanca, na uskoj povlaci, promatralo ju je dlakavo biće kroz mrke obrve. Kimnulo je drugom, isto takvom biću, i pokazalo mu je.

Neko su vrijeme oba promatrala djevojku. Zatim su se počeli spuštati niz obronak. Poput muha lijepili su se za vlažnu pećinu, a kad je strmina prestala, prebacili su se na niska stabla koja su rasla na kamenitom obronku klanca.

Dva golema bića spuštala su se sve niže, dlakavi, snažni i opasni. Brzo su se spuštali pazeći da ih djevojka ne otkrije.

Golemi slapovi, tutnjava i zapjenjena rijeka zbunili su Rhondu Terry i učinili je bespomoćnom. Nije bilo ni traga njenim zemljacima, a sve da su se i bili ulogorili na drugoj obali mogli su isto tako biti i na drugom svijetu. Zapreka što se isprriječila činila joj se nepremostivom.

Osjetila se veoma sitna, sama i umorna. S uzdahom sjela je na zaobljenu stijenu i naslonila se na drugu što je iza nje stršila. Činilo se da ju je napustila preostala snaga. Zatvorila je oči i dvije krupne suze skotrljale su se niz obraze. Možda je zadrijemala. Iznenadio ju je glas koji je nešto govorio blizu nje. U prvi je čas pomislila da sanja pa nije otvorila oči.

— Sama je — rekao je glas. — Odvest ćemo je bogu, to će mu biti drago.

Kao da je to bilo izgovoreno engleski, ili je u najmanju ruku bio engleski akcenat. Ali glas je bio grub, dubok i grlen.

Neobične riječi uvjerile su je da ne sanja. Otvorila je. oči i ustuknula kriknuvši prigušeno od straha. U blizini, kraj nje, stajala su dva gorile, ili ih je ona barem takvim smatrala, sve dok jedan nije otvorio usta i progovorio.

— Dođi s nama. — Mi ćemo te odvesti našem bogu... Zatim je pružio snažnu dlakavu ruku i uhvatio je.

kralj gorila

Rhonda Terry borila se da se otme velikoj zvijeri što ju je držala, ali je bila bespomoćna. Stvor ju je lako podigao i stavio pod mišku.

— Budi mirna — rekao je on — inače ću ti zavrnuti šijom.

— Radije nemoj — opomenuo ga je njegov drug. — Bog će se ljutiti ako mu je ne doneseš živu i netaknutu. Dugo je čekao takvu ženku.

— Što će mu ona? On je već tako star da jedva žvače svoju hranu.

— Možda će je dati Henriku Osmom.

— Taj već ima sedam žena. Mislim da ću je sakriti i sačuvati za sebe.

— Odvest ćeš je našem bogu — rekao je drugi. — Ako ti nećeš, ja ću.

— To ćemo vidjeti — viknu stvorenje koje je držalo djevojku. Bacio ju je na zemlju i režeći krenuo prema svom drugu. Kad su se oni dohvatili iskešenih zubi, Rhonda skoči na noge i pokuša pobjeći.

Sve je to izgledalo kao nakazna i groteskna mora, ali je sve bilo tako stvarno da nije mogla znati sanja li, ili ne.

Kad je skočila na noge, prestali su se svađati i počeli je goniti. Lako su je stigli, i ona je opet bila zarobljena.

— Vidiš što će se dogoditi — reče zvijer koja ju je htjela odvesti bogu — ako budemo gubili vrijeme svađajući se. Neću dopustiti da bude tvoja, osim ako ti je bog bude dao.

Drugi je gunđao i opet uzeo djevojku pod mišku. — U redu — rekao je on — ali Henrik Osmi neće je dobiti. Dosta mi je tog momka. Misli da je veći od boga.

Majmunskom spretnošću obojica su se uspinjali visokim stablima i vrletnim liticama kojima su bili sišli, dok je Rhonda Terry pred vrtoglavim visinama od straha zatvorila oči i pokušala se uvjeriti da sanja.

Ali stvarnost je bila previše očita. Čak je ni sva besmislenost položaja nije mogla uvjeriti u protivno. Znala je da ne sanja i da je zaista u vlasti dvaju velikih gorila koji govore engleski izrazitim otočkim akcentom. Bilo je neshvatljivo, ali je znala da je istina.

Kakvoj su je sudbini nosili u susret? Iz razgovora mogla je naslutiti što je čeka. Ali tko je bio Henrik Osmi i tko je bio bog?

Zvijeri su je nosile uzbrdo uspinjući se sve više, dok nisu stigli na vrh. Ispod njenih nogu — prema jugu — rijeka se rušila preko ruba stvarajući Omwamwi slapove. Prema sjeveru pružala se dolina omeđena planinama; možda dolina dijamanata.

Iznenađenje, koje je dosizalo gotovo do odvratnosti, što ga je osjetila kad je čula kako obje zvijeri govore ljudskim jezikom, čudno je se dojmilo. Iako je razumjela da govore engleski, nije se sjetila da može s njima razgovarati. Ova pustolovina se činila tako nevjerojatnom da je možda sumnjala i u vlastita čula.

Prvi šok bio je ublažen jer je vrh dostignut bez nezgoda. Sad je imala vremena da jedan tren mirno razmišlja i u tom, času joj je sinulo da može razgovarati s onima koji su je uhvatili.

— Tko ste vi? — Upitala je. — Zašto ste me zarobili?

Obojica se iznenada okrenu prema njoj. Činilo joj se da njihova lica izražavaju iznenađenje.

— Ona govori engleski! — viknu jedan.

— Naravno da govorim engleski. Ali recite mi što hoćete od mene? Nemate prava da me vodite sa sobom. Nisam vam ništa učinila. Čekala sam samo na svoje zemljake. Pustite me da idem.

— To će se svidjeti bogu — reče jedan. — Uvijek je govorio: »Kad bi se samo mogao domoći engleske žene, mogao bih učiniti mnogo za našu rasu«.

— Što je to što vi zovete bogom? — pitala je ona.

— To nije stvar, već čovjek — odgovori joj onaj koji ju je nosio uz klanac. — On je vrlo star. Najstarije biće na svijetu i najmudrije. On nas je stvorio. Ali jednog dana će umrijeti, a tada mi nećemo imati boga.

— Henrik Osmi bi htio biti bog — reče drugi.

— Neće dok je Wolsey živ — Wolsey bi bio mnogo bolji bog od njega.

— Henrik Osmi će se pobrinuti da on ne živi.

Rhonda Terry zatvorila je oči i uštinula se. Mora biti san. Henrik Osmi! Thomas Wolsey! Kako su nakazno zvučala ta poznata imena ljudi iz šesnaestog stoljeća u ustima ovih dlakavih gorila.

Obje zvijeri nisu zastale na vrhu klanca, već su smjesta započele silaziti u dolinu. Ni jedan, pa čak ni onaj koji ju je nosio uz strmi klanac nije pokazivao nikakve znake umora, čak nije ni ubrzano disao.

Djevojka je sada koračala, iako ju je jedna od zvijeri držala za ruku i grubo vukla naprijed, čim bi zastala.

— Ne mogu tako brzo hodati — rekla je ona napokon. — Već dugo nisam jela i slaba sam.

Stvorenje ju je bez riječi uzelo pod mišku i nastavilo put u dolinu. Njen je položaj bio težak, bila je slaba i uplašena. Nekoliko je puta izgubila svijest.

Nije znala kako je dugo trajalo to putovanje. Kad je bila pri svijesti, duh joj je bio zaokupljen uzaludnim razmišljanjem o sudbini koja je čeka. Pokušala je sebi predočiti boga tih divljih stvorenja. Kakvo je sažaljenje i kakvu je samilost mogla očekivati od takvog bića, ukoliko je taj bog zaista i postojao i izvan njihove mašte.

Nakon vremena koje se činilo vrlo dugo, djevojka je začula glasove u daljini koji su postajali sve snažniji što su se više približavali. I malo poslije je onaj koji ju je nosio postavi na noge.

Kad se ogledala, opazila je da stoji na podnožju pećine ispred grada koji je bio podignut dijelom na podnožju, a dijelom uklesan u samoj pećini.

Prilaz gradu bio je omeđen velikim poljima bambusa, celera, voća i bobica u kojima su mnoge gorile radile nespretnim, rukom izrađenim alatom.

Kad su ugledali zarobljenicu, ti su radnici napustili polja i sakupili se postavljajući bezbrojna pitanja i razgledavajući djevojku, ali su je njeni čuvari brzo odvukli prema gradu.

I tu su bili okruženi radoznalom svjetinom. Ali nigdje zarobljenica nije naišla na nasilje.

Dio grada koji je bio sagrađen na ravnici, uz podnožje klisure, sastojao se od okruglih bambusovih koliba sa stožastim krovovima, i četvrtastim građevinama sazdanih od suncem pržene opeke i drugog kamenja.

U blizni podnožja pećine uzdizala se trokutna zgrada s tornjevima i bedemima, koja je nekako podsjećala na građevine srednjovjekovne Engleske. A dalje na pećini, na širokom zaravanku, stajala je još jedna veća građevina slična izgleda.

Rhondini otmičari odveli su je ravno do prve zgrade, pred čijim vratima su čučala dva golema gorile naoružani nezgrapnim oružjem nalik bojnim sjekirama. Tu su stali dok su oba gorile ispitali Rhondu i njene otmičare.

Uvijek ponovo djevojka se pokušavala uvjeriti da sanja. Sve njezino iskustvo i sakupljeno znanje govorilo je protiv nevjerojatnih doživljaja u ovih posljednjih nekoliko sati. Nije moglo biti takvih stvari, kao što su gorile koje govore engleski, obrađuju polja i žive u dvorcima od kamena. A ipak su joj sve te nemogućnosti bile pred očima, kao stvaran dokaz postojanja. Slušala je kao u snu dok su njeni vodiči tražili da budu pušteni, kako bi zarobljenicu mogli odvesti kralju. Čula je kako stražar oklijeva, rekavši da kralja ne može smetati jer je zabavljen poslovima svoga savjeta.

Alakovi vodiči vukli su zarobljenu Rhondu prema zgradi a pred vratima koje su čučala dva golema gorile, naoružani oružjem nalik bojnim sjekirama. Tu su se zaustavili dok su oba gorile ispitali Rhondu i njene vodiče ...

— Tada ćemo je odvesti bogu — zaprijeti jedan od njenih otmičara — a kad kralj sazna što si učinio, radit ćeš na polju, umjesto da sjediš ovdje u hladu.

Napokon su dozvali mladog gorilu i poslali ga u dvorac s izvještajem. Vratio se s viješću da kralj želi da mu smjesta dovedu zarobljenicu.

Rhondu su odveli u veliku sobu... Pod je bio pokriven suhom travom. Na povišenju, na jednom kraju dvorane, golemi gorila koračao je gore-dolje, dok je pola tuceta gorila čučalo na tlu u podnožju prijestolja. Svi golemi i dlakavi. U toj sobi nije bilo ni stolaca, ni stolova, a ni klupa. Iz sredine povišanja dizalo se golo deblo s granama bez lišća.

Kad su djevojku doveli u sobu, gorila na povišenju prekinuo jc svoje nemirno koračanje i poče je promatrati. — Gdje si je našao Buckingham? — upita on.

— Nedaleko slapova, gospodaru — odgovorila je zvijer koja ju je uhvatila.

— Što je tamo radila?

— Rekla je da traži svoje prijatelje s kojima se trebala sastati kod slapova.

— Rekla je? Hoćeš reći da ona govori engleski? — upita kralj.

— Da, ja govorim engleski — rekla je Rhonda — I ako ne sanjam, vi ste kralj, zahtijevam da me pošaljete natrag do slapova, tako da se mogu sastati sa svojim zemljacima.

— Da sanjaš. Tko ti je to spomenuo? Ti valjda ne spavaš?

— Ne znam. Koji puta mi se čini da ipak spavam.

— Ne spavaš? — zareži kralj. — A tko ti je utuvio u glavu i sumnju da sam ja kralj. To zvuči kao da je učinio Buckingham!

— Vaše veličanstvo me s nepravom objeđuje — reče Buckingham ukočeno. — Baš sam ja nastojao da ona bude dovedena kralju.

— Dobro što si tako postupio. Cura nam se sviđa. Zadržat ćemo je.

— Ali, veličanstvo — vikne drugi Rhondin pratilac — naša je dužnost da je odvedemo bogu. Doveli smo je najprije ovamo da je vaše veličanstvo vidi. Ali je moramo voditi bogu koji se već godinama nada da će dobiti takvu ženu.

— Što! Zar si ti Craner protiv mene?

— Craner ima pravo — reče jedan od velikih mužjaka koji su čučali na podu. — Ovu ženu treba odvesti bogu. Ne zaboravite, veličanstvo, da već imate sedam žena.

— To je upravo slično vama, Wolsley, — reče kralj zlovoljno. Uvijek ste na strani boga.

— Svi moramo imati na pameti — reče Wolsley — da sve dugujemo bogu. On nas je stvorio. On nas je učinio takvima kakvi jesmo. On nas može i uništiti.

Kralj je brzo koračao gore-dolje po uzvišenom prijestolju. Oči su mu sijevale, a usnice pokazivale zube. Režao je. Najednom se zaustavi kraj debla i počne ga bijesno tresti, kao da ga hoće iščupati iz zida odakle je raslo. Zatim se brzo popne na granu i pogleda dolje. Jedan čas, ali samo jedan čas, tamo zastane. Spretnošću majmuna skočio je na povišenje. Velikim šakama počeo je udarati po dlakavim grudima, a iz golemih pluća izvila se strahovita rika što je potresla zgradu.

— Ja sam kralj — rikne. — Moja riječ je zakon. Odvedite curu u ženske odaje.

Zvijer koju je kralj nazvao Wolsley skočila je na noge, počela udarati po grudima i urlati. — To je svetogrđe — zaviče. — Onaj koji prezire boga mora umrijeti. Takav je zakon. Pokaj se i pošalji djevojku bogu.

— Nikad! — vrištao je kralj. — Ona je moja!

Obje zvijeri udarale su se u prsa i tako glasno rikale da se riječi nisu mogle razumjeti. Ostali mužjaci nemirno su se kretali nakostriješene dlake i iskešenih zubi.

Tada je Wolsley izigrao svoj adut. — Pošalji djevojku bogu, — krikne on — ili ćeš biti isključen iz crkve.

No kralj se već tako raspalio te nije više bio pri zdravom razumu. — Straža! Straža! — vikao je. — Suffolk, pozovi stražu i

odvedi kardinala Wolsleyja u tamnicu! Buckingham, vodi djevojku u ženske odaje ili ti ode glava!

Oba mužjaka još su se udarala u prsa i vrištala jedan na drugoga kad je dlakavi Buckingham odvukao Rhondu iz sobe.

Zvijer ju je vukla uz okrugle kamene stepenice i po hodniku do sobe na kraju drugog kata. Bila je to velika soba u uglu zgrade, a na travnatom podu čučalo je ili ležalo nekoliko odraslih gorila, dok su se mladi svih godina naokolo igrali, ili sisali grudi svojih majki.

Mnoge od tih životinja jele su polako celer, nježne vrhove bambusa ili voća. Ali skamenili su se kad je Buckingham doveo među njih mladu Amerikanku.

— Što ti je to, Buckingham — zarežala je stara ženka.

— Djevojka što smo je uhvatili kod slapova — odgovori Buckingham. — Kralj je zapovjedio, vaše veličanstvo, da je dovedemo ovamo... Zatim se obratio zarobljenici. — To je kraljica Catherine — rekao je on. — Catherine Aragonska.

— Što hoće on od nje? — zapitala je Catherine zlovoljno.

Buckingham je slegnuo širokim ramenima i pogledao svih šest odraslih ženki. — Vaše veličanstvo bi to moglo pogoditi.

— Zar on misli tu žgoljavu stvar bez dlaka uzeti za ženu? — upitala je druga koja je sjedila malo dalje od Catherine.

— Naravno da on to namjerava, Anne Boleyn zareži Catherine. — Inače je ne bi poslao ovamo.

— Zar nema već dovoljno žena? — upita druga.

— O tome odlučuje kralj — reče Buckingham izlazeći iz odaje.

Velike ženke počele su se skupljati oko djevojke. Njuškale su je i pipale njenu odjeću. Oni mlađi dopuzali su i vukli je za suknju. Jedan malo odrasliji uhvati je za gležnjeve i povuče za noge. Kad je pala, plesao je, vikao i kreveljio se po sobi.

Kad je pokušala ustati, nasrne na nju. Udarila ga je po licu misleći da je želi napasti. On je cvileći otrčao do Catherine, a jedna ženka uhvati Rhondu za rame i gurne je tako snažno da je udarila o stijenu.

— Kako se usuđuješ udariti Princa od Walesa! — viknula je zvijer koja je gurnula Rhondu.

Princ od Walesa, Catherine i Anne Boleyn! Budući da nije spavala, bilo joj je jasno da je poludjela. Kako se inače mogla objasniti ova luda lakrdija u kojoj su gorile glumile uloge i govorile ljudskim jezikom. Što bi to drugo moglo biti nego igra mašte ili ludosti.

Sjela je zgrčena kraj zida ondje gdje je pala i prekrila lice rukama.

očaj

Uplašeni poni nosio je Naomi Madison tragom svog čopora, Jedino što je mogla učiniti bilo je da se grčevito drži sedla, u neprestanom strahu da bude zbačena. Ondje gdje je staza skretala na čistinu, konji se najednom zaustave, a onaj, na kom je jahala zaleti se među njih prije nego što ga je uspjela zaustaviti.

Tada je vidjela razlog. Bio je to šeik i njegovi pratioci. Pokušala je okrenuti uzdama konja i pobjeći, ali je njen konj već bio ukliješten između drugih konja i za čas je mali čopor bio opkoljen. Ponovo je bila zarobljena.

Šeik je bio toliko zadovoljan što su mu se konji vratili da se zaboravio ljutiti na podvalu koja ga je bar privremeno lišila konja. Bilo mu je drago da se opet dokopao bar jedne zarobljenice. Mogla im je čitati zemljopisnu kartu i biti inače korisna, ukoliko se ne odluči da je proda.

— Gdje je druga? — upita Atewy.

— Lav ju je ubio — odgovori Naomi.

Atewy slegne ramenima. — Mi ipak imamo tebe i imamo zemljopisnu kartu. Nismo tako loše prošli.

Naomi se sjetila vulkanskog brijega i planina u daljini. — Ako vas odvedem u dolinu dijamanata, hoćete li me vratiti mojim zemljacima? — upita ona.

Atewy je to preveo šeiku. Stari šeik kimnu glavom u znak pristajanja. — Reci joj da ćemo to učiniti ako nas odvede u dolinu dijamanata. Reci joj to. Ali kada nađemo dolinu dijamanata, mogli bismo i zaboraviti naše obećanje. No, to joj nemoj reći.

Atewy se naceri. — Odvedi nas u dolinu dijamanata — reče on Naomi — i sve što poželiš bit će ispunjeno.

Nenaučeni na teškoće probijanja pješice kroz džunglu beduini su se ulogorili čim su stigli do rijeke.

Idućeg dana ušli su u otvorenu ravnicu. Osjetili su znatno olakšanje kad im je Naomi pokazala vulkanski stožac brda i položaj planina na sjeverozapadu, pa su oni sve to usporedili sa zemljopisnom kartom.

No kad su stigli do rijeke ispod slapova, široka i divlja voda činila se nepremostivom a pećine pred njom neosvojive.

Te noći logorovali su na istočnoj obali rijeke, i sve do duboko u noć raspravljali o tome kako da prijeđu na zapadnu stranu jer je zemljopisna karta jasno pokazivala da postoji samo jedan ulaz u dolinu, a taj je bio nekoliko kilometara zapadno.

Ujutro pošli su niz rijeku da potraže mjesto za prijelaz, ali su prošla dva dana prije no što su otkrili mjesto na kojem su se odvažili prijeći. I ovdje su imali najveće teškoće da savladaju rijeku, pa su veći dio dana proveli u bezuspješnim pokušajima, dok im napokon nije uspjelo stići na drugu obalu uz gubitak dvojice ljudi i njihovih konja.

Naomi je bila gotovo paralizirana od straha, ne samo zbog prirodnih opasnosti brzice već i zbog stalne prijetnje krokodila kojima je ova rijeka vrvjela. Mokra do kože skutrila se uz vatru i napokon je gladna i bijedna zaspala od iscrpljenosti.

Sve zalihe hrane koju su beduini nosili sa sobom bile su izgubljene, ili ih je voda upropastila pri prijelazu. Toliko su vremena potrošili da stignu na zapadnu obalu da nisu dospjeli poći u lov prije mraka. No oni su bili navikli na život težak i pun odricanja, a duh im je bio poletan jer su znali da će za koji dan kupiti sa zemlje pregršti dijamanata u čarobnoj dolini, koja je sad već bila na dohvat ruke.

Došavši niz istočnu obalu rijeke izgubili su mnogo vremena u neuspjelim pokušajima da je prijeđu, a osim toga put se otegao i zbog pomanjkanja prohodanih staza. Međutim na zapadnoj obali rijeke našli su širok i dobro utaban put kojim su brzo odmicali.

Sredinom poslijepodneva prvog dana nakon prijelaza rijeke Naomi se obratila Atewyju koji je jahao uz nju.

— Gledaj — rekla je pokazujući naprijed. — To je crveni granitni stup, nacrtan na karti. Odmah istočno je ulaz u dolinu.

Uzbuđeni Atewy prenio je ovu obavijest šeiku i drugima, a široki osmijesi razvukli su njihova inače mrka lica.

— A sada — rekla je Naomi kad sam vas dovela u dolinu, održite obećanje što ste mi ga dali i pošaljite me zemljacima.

— Čekaj malo — odgovori Atewy — još nismo u dolini. Moramo se uvjeriti da je to zaista dolina dijamanata. Moraš s nama još malo ići.

— Ali tako se nismo dogovorili — odgovori djevojka. — Moja je dužnost bila da vas dovedem dovde, a to sam i učinila. Vraćam se da potražim svoje zemljake, dali mi pratnju ili ne.

Okrenula je naglo konja i pojahala putem kojim su upravo došli. Nije znala gdje su joj zemljaci, ali je čula da su otmičari rekli da su slapovi kraj kojih su prošli Omwamwi slapovi, a znala je da je to bio cilj ekipe kad su je oteli beduini prije nedjelju dana. Oni mora da su već sada veoma blizu.

Ali nije joj bilo suđeno da provede ovu svoju namjeru, jer kad je okrenula konja, Atewy je dojahao do nje, uhvatio uzde i s kletvom je udario po licu.

— Ako to još jednom pokušaš, proći ćeš još gore!

Od udarca, beznadnosti i bespomoćnosti djevojka je zaplakala. Činilo joj se da je doprla do dna straha i očaja ne znajući što joj nosi bliska budućnost.

Te noći logorovali su na ulasku u uski kanjon neposredno pored crvene granitne stijene, za koju su vjerovali da označuje ulaz u dolinu dijamanata.

Rano idućeg jutra pošli su uz kanjon vjerujući da će ih taj put dovesti u zemlju basnoslovnog blaga. Visoko iznad njih, divlje oći gledale su ih s mrkih, crnih lica prateći njihovo napredovanje.

dođi sa mnom

Na svjetlu novog dana Tarzan-majmun promatrao je čovjeka koji je bio njemu tako nalik da je čovjek-majmun osjećao nelagodnost što stoji sam kraj sebe, poput bestjelesnog duha koji promatra vlastito tijelo.

Tog jutra kad su odlučili poći u potragu za Ormanom i Westom Tarzan je vidio da će im još trebati vremena dok Obroski bude opet mogao koračati na vlastitim nogama.

Iznenada, kao što to groznica zna, oborila je Amerikanca. Njegovo je buncanje u vrućici probudilo Tarzana, ali je sada Obroski ležao tu bez svijesti.

Gospodar džungle kratko je razmišljao o položaju. Nije htio ostaviti čovjeka sama i prepustiti ga na milost i nemilost džungle, a nije želio ni ostati s njim. Razgovor s Obroskim uvjerio ga je da će bez obzira na svoje uvjerenje, pomoći nedužnim članovima Ormanove grupe.

Nezgoda djevojaka potakla je njegovo viteštvo i on se uobičajenom brzinom odlučio.

Podigao je Obroskog, koji je bio u nesvijesti, na ruke, prebacio preko širokih pleća i krenuo kroz džunglu prema jugu.

Putovao je cijeli dan zastavši jednom na čas zbog vode, a da nije ništa pojeo. Amerikanac je na časove bio bez svijesti, a koji put se opirao i bacao u bunilu. Ili bi, kad se vratio k svijesti, zamolio čovjeka-majmuna da stane i da mu dopusti da se odmori. Ali Tarzan se nije obazirao na njegove molbe već je nastavio put prema jugu.

Predvečer stigli su do sela izvan područja Bansuta. Bilo je to selo poglavice Mpugu, za koga je Tarzan znao da je prijatelj bijelaca i da prema njemu ima obaveza jer mu je jednom spasio život.

Obroski je bio bez svijesti kad su stigli u selo, pa ga je Tarzan smjestio u kolibu koju mu je Mpugu stavio na raspolaganje.

— Kad ozdravi, odvedi ga u Jinji — rekao je Tarzan Mpuguu — zatraži od upravitelja da ga odvede na obalu.

Čovjek-majmun ostao je u selu samo toliko da napuni prazni želudac, zatim je ponovo, kroz mrak koji se spuštao, krenuo prema sjeveru, dok je daleko u gradu kralja gorila Rhonda Terry ležala na suhoj travi koja je pokrivala odaju kraljevskih žena i snivala o strašnoj sudbini koja je čeka.

Već je prošlo nedjelju dana otkako je bila bačena u ovu odaju s njenim divljim stanovnicima. Mnogo je o njima odonda naučila, ali nije saznala tajnu njihova roda. Većina nije bila nimalo ljubezna, iako joj ni jedna nije ništa ozbiljnije učinila nažao. Samo joj je jedna obraćala pažnju, a od nje, i iz razgovora što je čula, saznala je samo neke pojedinosti.

Šest odraslih ženki bile su žene kralja Henrika Osmog. Nosile su historijska imena žena engleskog kralja mnogoženca. Bile su to Catherine Aragonska, Anne Boleyn, Jane Seymour, Anne od Clevesa, Catherine Howard i Catherine Parr.

Catherine Parr, najmlađa bila je najmanje neprijateljski raspoložena. Možda zato što su je druge zlostavljale, pa ih je mrzila.

Rhonda joj je pričala da je u dalekoj zemlji bio neki kralj koji je živio prije četiri stotine godina i koji se zvao Henrik Osmi. Imao je šest žena koje su nosile ista imena kao i one, a takva je istovetnost bila, kako se čini izvan granica mogućeg. Nevjerojatno je da je njihov kralj u ovoj zabačenoj dolini našao šest žena koje je želio oženiti i koje su nosile istovetna imena.

— Mi se nismo tako zvale prije no što smo postale kraljeve žene — objasnila je Catherine Parr. — Imena smo dobile kad smo vjerovali u boga i dobro mu služili.

— Je li vam kralj dao ta imena? — Nije on, već bog!

— Kako izgleda vaš bog? — upita Rhonda.

— Veoma je star. Nitko ne zna koliko mu je godina. Uvijek je bio ovdje u Engleskoj. On je bog Engleske. On sve zna i vrlo je moćan.

— Jesi li ga ikad vidjela?

— Nisam. Već mnogo godina nije izašao iz svog dvorca. On i kralj se sada svađaju. Zato kralj nije bio ovdje otkako si ti došla. Bog je zaprijetio da će ga ubiti ako uzme još jednu ženu.

— Zašto? — upita Rhonda.

— Bog kaže da Henrik Osmi smije imati samo šest žena. — Za više njih nema imena.

— To mi se ne čini vrlo razumnim — dobaci djevojka.

— Nije nam dopušteno da raspravljamo o razlozima boga. On nas je stvorio i on sve zna. Moramo vjerovati jer će nas on inače uništiti.

— Gdje živi vaš bog?

— U velikom dvorcu na litici iznad grada. Dvorac zovu »Zlatna vrata«, kroz njih ulazimo u nebo kada umremo, ako smo vjerovali u boga i dobro mu služili.

— Kako izgleda dvorac iznutra? — upita Rhonda. — Onaj božji dvorac.

— Nikad nisam tamo bila. Samo kralj i nekoliko njegovih velikaša, kardinala, nadbiskupi i svećenici, jedini su ušli kroz »Zlatna vrata« i opet izašli. Duše umrlih ulaze, ali se, naravno, nikad ne vraćaju. A povremeno bog pošalje po nekog mladića ili djevojku. Nitko ne zna što se s njima događa, ali se oni nikad ne vraćaju. Govori se... i ona je počela oklijevati.

— Što se govori?... Rhonda je bila zbunjena tajnom što je okruživala tog neobičnog boga koji je bio čuvar ulaza u nebo.

— Govore se strašne stvari, ali ja se ne usuđujem ni da ih šapnem. Ne smijem ni misliti na njih. Bog može čitati naše misli.

Nemoj me više ništa pitati. Tebe je poslao đavo da me odvučeš u propast... I to je bilo sve što je Rhonda mogla saznati od Catherine Parr.

Idućeg jutra mladu Amerikanku probudilo je strašno režanje i urlanje, koje se čulo ne samo izvana već i u palači.

Ženke gorila koje su bile s njom zatvorene postale su nemirne. Režale su gurajući se oko prozora da bi vidjele što se događa.

Rhonda je stala iza njih i pogledala preko njihovih leđa. Vidjela je dlakave zvijeri kako se tuku i bore kod vrata što vode kroz vanjski bedem, kako trče kroz dvorište i kako se tuku na ulazu u dvoranu. Borili su se toljagama i ratnim sjekirama, šapama i zubima.

— Oslobodili su Wolsleyja iz tamnice čula je gdje kaže Jane Seymour — i on vodi stranku boga protiv kralja.

Chaterine Aragonska čučnula je na suhu travu i stala guliti bananu. — Henrik i bog se uvijek svađaju — rekla je mrko. — I od toga nikad ne bude ništa. Svaki put kad Henrik hoće novu ženu, oni se svađaju.

— Ali sam opazila da on uvijek dobije svoju ženu — rekla je Chaterine Howard.

— Prije je Wolsley bio na njegovoj strani, ovog će puta možda, biti drugačije. Čula sam da bog hoće ovu ženku bez dlaka za sebe. Ako je dobije, bit će to posljednji put što ju je itko vidio. Ja nemam ništa protiv boga... I Chaterine Aragonska iskesi svoje zube na Amerikanku, a zatim se opet posveti banani.

Metež bitke dopirao je s donjeg kata, dok ga nisu jasno čuli i na hodniku ispred zatvorenih vrata svojih odaja. Vrata se najednom otvore i nekoliko mužjaka provali u sobu.

— Gdje je ona bez dlaka? — upita mužjak na čelu. — Ah, evo je, tu je!

On prijeđe sobu i uhvati Rhondu grubo za ruku.

— Dođi sa mnom — zapovjedi. — Bog je poslao po tebe.

Rhonda je ugledala dlakave zvijeri koje su se tukle i borile toljagama, ratnim sjekirama i zubima nedaleko vrata što su vodila kroz vanjski bedem.

Beduini su se uspinjali tijesnim kanjonom prema vrhu klanca što je vodio u dolinu dijamanata. Opake i okrutne oči promatrale su ih odozgo. Šeik se veselo obazirao naokolo. U mašti je vidio golema blaga koja će ga učiniti bogatijim nego što je on to u svojim najdivnijim snovima mogao i pretpostaviti. Atewy je jahao uz Naomi Madison kako bi je spriječio da pobjegne.

Napokon stignu do strmog zida, što ga nijedan konj nije mogao prijeći. Okomite stijene kamenitog kanjona približile su se jedna drugoj.

— Konji ne mogu dalje — objavi šeik. — Eyade, ti ćeš čuvati konje. Mi ostali nastavit ćemo put pješice.

— A što ćemo s djevojkom? — upita Atewy.

— Povedi je da ne pobjegne Eyadu dok on čuva konje — odgovori šeik. — Ne želim je izgubiti.

Penjali su se kamenitim obronkom i vukli sa sobom Naomi Madison. Na vrhu su naišli na zaravanak. Kamena prepreka nije bila visoka, ali dovoljno da spriječi prolaz konjima.

Eyad je sjedeći u sedlu mogao vidjeti preko zapreke kako njegovi drugovi napreduju dalje u kanjonu, koji se sada širio omeđen blažim padinama na kojima je raslo drveće, kao i na vrhu.

Tek su malo napredovali, kad Eyad opazi crnu, dlakavu ljudsku priliku koja se pojavila iz bambusova gustiša što se pružao ispred i iza šeikovih ljudi. Zatim se još nekoliko takvih

bića pojavi iza onog prvog. Svi su nosili toljage ili sjekire s dugim drškama.

Eyad vikne da opomene svoje drugove. Ovi naglo stanu, ali u isto vrijeme gomila dlakavih bića nasrne sa zidova kanjona.

Režeći i urlajući zvijeri se bace na ljude. Kremenjače su planule ispunjajući kanjon gromoglasnom tutnjavom koja je pojačala opći metež.

Neki od gorila bili su pogođeni. Neki su pali. Ali dragi, razjareni ranama do strašne srdžbe, napali su još žešće. Istrgli su oružje iz ruku beduina i bacili ga u stranu. Zgrabivši ljude u svoje snažne ruke, oštrim su ih zubima grizli, dok su ih drugi udarali toljagama i ratnim sjekirama.

Vrišteći i psujući, beduini su pomišljali samo na bijeg. Eyad je drhtao od straha kad je vidio u kakav su krkljanac upali njegovi drugovi. Zatim je opazio velikog mužjaka kako je svojim ručetinama zgrabio djevojku i pojurio uza zid kanjona prema pošumljenom vrhu. A dva snažna gorile spuštali su se kanjonom prema njemu. Tada je Eyad okrenuo konja i podbo ga ostrugama. Dok je jurio niz kanjon buka borbe postajala je sve tiša i tiša. Napokon nije više ništa čuo.

Kad je Evad nestao u donjem dijelu kanjona, Buckingham je Naomi Madison odnio u šumu iznad neobičnog grada kralja gorila.

Buckingham je bio zbunjen. Mislio je da je ova ženka, koja je imala kožu bez dlaka, bila ona ista što je uhvatio prije nekoliko dana ispod velikih slapova koje je on znao kao Viktorija slapove. Baš toga jutra vidio je kad ju je Wolsley odnio u dvorac boga.

Zastao je ispod vrha, na mjestu s kojega je vidio svoj grad. Bio je u nedoumici. Silno je želio ovu ženku zadržati za sebe, ali je znao da je i kralj i bog žele. Stao je i češao glavu, kujući plan pomoću kojega bi je mogao zadržati, a da se pri tom ne izloži srdžbi dviju tako moćnih osoba.

Naomi, koja ja visila pod njegovom miškom, bila se sledila od straha. Već su beduini bili strašni, a tek ova divlja zvijer. Pitala se kada i kako će je ubiti.

Najednom je on stavi na noge i pogleda je. — Kako si pobjegla bogu? -— upitni on.

Naomi je zinula od čuda i raširila oči. Spopade je užasan strah, veći od tjelesnog užasa što ga je pobuđivala ova zvijer. Bojala se da je poludjela. Stajala je buljeći izbezumljenim očima u gorilu. Zatim je iznenada obuze očajan i divlji smijeh.

— Što se smiješ? — zareži Bučkingahm.

— Tebi — vikala je ona. — Misliš da me možeš prevariti, ali nećeš. Znam da samo sanjam. Začas ću se probuditi i vidjeti sunce kako sija kroz prozor svoje spavaće sobe. Ugledat ću stablo naranče i lopoča u mome predvorju. Vidjet ću Hollywood sa crvenim krovovima i zelenim stablima.

— Ne znam o čemu govoriš — rekao je Bučkingahm. — Ti ne spavaš. Ti si budna. Pogledaj dolje i vidjet ćeš London i Temzu.

Naomi pogleda u pravcu u kojem je on pokazivao. Vidjela je čudan grad na obali male rijeke. Uštinula se. Boljelo je, ali se nije probudila. Polako je shvaćala da ne sanja i da su strašne situacije kroz koje je prošla ipak bile stvarnost.

— Tko ste? Što ste vi? — upita ona.

— Odgovori na moje pitanje — zapovjedi Buckingham.

— Kako si pobjegla bogu?

— Ne znam o čemu govorite. Beduini su me uhvatili. Jednom sam im pobjegla, ali su me ponovo zarobili.

— Ali prije nekoliko dana sam te ja uhvatio?

— Nikad vas prije nisam vidjela.

Buckingham se opet počeše po glavi. — Ima li vas dvije? — upita on. — Siguran sam da sam ulovio tebe, ili jednu nalik tebi prije više od nedjelju dana kraj slapova.

Naomi najednom shvati. — Uhvatili ste djevojku poput mene? — upita ona.

— Jest.

— Je li nosila crvenu maramu oko vrata?

— Jest.

— Gdje je ona sada?

— Ako ti nisi ona, tada je ona s bogom u njegovu dvorcu tamo dolje... Nagnuo se iznad grebena i pokazao na kameni dvorac, duboko dolje na zaravanku. Obratio joj se ponovo, kad mu se nova misao rodila u glavi. — Ako ti nisi ona reče — tada bog posjeduje onu drugu, a ja mogu zadržati tebe.

— Ne, ne! — vrisnula je djevojka. — Pustite me. Pustite me. Pustite me da se vratim svojim zemljacima.

Buckingham je uhvati i stavi pod svoju moćnu mišku. — Ni bog, ni Henrik Osmi, neće te nikad vidjeti — zareži on. — Odvest ću te daleko gdje te nitko neće naći. Neće mi ukrasti tebe, kao što su mi ukrali onu drugu. Odvest ću te na mjesto koje samo ja znam i gdje ima vode i hrane. Sazidao sam skrovište između drveća. Tamo ćemo biti sigurni i od boga i od kralja.

Naomi se borila i udarala ga, ali on nije na nju obraćao pažnju. Krenuo je na jug, prema nižem dijelu doline.

varalica

Gospodar džungle se probudio i protegao. Svitao je novi dan. Prošle noći putovao je daleko od Mpuguova sela prije no što je legao da otpočine. Sada je osvježen krenuo prema sjeveru. Možda će nešto uhvatiti putem i jesti, a možda će putovati gladan, sve je ovisilo o sreći. Tarzan je bez naprezanja mogao prevaljivati velike udaljenosti a da nije jeo. Nije on bio rob navike, kao što su to civilizirani ljudi.

Prošao je malen dio puta, kad osjeti miris čovjeka — Tarmangana — bijela čovjeka. I prije no što ih je vidio, prepoznao ih je po mirisu.

Zastao je na drvetu i pogledao dolje. Bila su trojica. Dva bijelca i jedan beduin. Noć prije logorovali su bez hrane, kojoj Tarzan nije vidio ni traga. Ljudi su izgledali umorni, gotovo iscrpljeni. Nedaleko stajala je antilopa, ali izgladnjeli ljudi to nisu znali. Tarzan je to znao jer je Usha, vjetar, donosio miris antilope do njegovih nozdrva.

Shvativši da su ona trojica gladni, a bojeći se da ne uplaše životinju prije no što je ubije, Tarzan ih je obišao i tiho se stao prebacivati s grane na granu.

Antilopa je pasla nježne travke na maloj čistini. Brstila je malo, a zatim je digla glavu gledajući i osluškujući, uvijek na oprezu. Ali nije bila dovoljno oprezna da otkrije prisutnost lovca koji joj se približavao.

Antilopa najednom potrči. Čula je, ali je bilo kasno. Grabežljiva zvijer baci se na nju iz krošnje.

Četiri stotine metara dalje Orman je ustao. — Mogli bismo i poći, Bili — reče.

— Zar ne možemo ovom lopovu objasniti da želimo da nas vodi do onog mjesta gdje je posljednji put vidio djevojku.

— Pokušao sam. Čuo si da sam mu zaprijetio da ću ga ubiti ako to ne učini, ali on ili ne može, ili ne razumije.

— Ako ubrzo ne nabavimo nešto za jelo, nećemo nikada nikoga naći. Ako... započeta rečenica zamre mu u grlu.

Neobičan urlik odjeknuo je iz neprohodne tajanstvene džungle sledivši krv u žilama ove trojice.

— Duh! — reče Orman šaptom.

Nehotičan drhtaj prođe Westovim tijelom. — Znaš da su to sve gluposti, Tom — reče.

— Znam — prizna Orman — ali...

— Možda to uopće nije bio Obroski. Mora da je bila neka životinja nastavi West.

— Gledaj! — kriknu Orman pokazujući iza Westa.

Kad se snimatelj okrenuo, ugledao je gotovo golog bijelog čovjeka kako im se približava noseći na širokom ramenu tijelo ubijene antilope.

— Obroski! — kriknu West.

Tarzan je vidio da obojica zapanjeno bulje u njega, začuo je Westov povik i sjetio se neobične sličnosti između sebe i Obroskog. Ako mu je iskra smiješka i sijevnula u sivim očima, ona je nestala kad se zaustavio pred dvojicom bijelaca i bacio im tijelo antilope pod noge.

— Mislio sam da ste možda gladni — rekao je on. — Tako djelujete.

— Obroski! — promuca Orman. — Jesi li to zaista ti? Prišao je bliže Tarzanu i dotaknuo mu rame.

— Zar ste mislili da sam duh? — upita Tarzan-majmun.

Orman se nasmije zbunjenim smijehom koji je bio kao nekakvo izvinjenje. — Ja... ovaj, mi smo mislili da si mrtav. Jako smo se iznenadili kad smo te vidjeli. Pa način na koji si ubio onog lava prije nekoliko dana. Je li da si ti ubio tog lava?

— Čini se da sam ga ja ubio — odgovori Tarzan-majmun.

— Naravno. Ali to sve nije bilo u tvome stilu. Nismo znali da ti to možeš učiniti.

— Možda ima niz stvari u vezi sa mnom koje vi ne znate. Ali ostavimo to. Došao sam da saznam što vi znate o djevojkama. Jesu li na sigurnom mjestu? I što je s ostalim članovima ekipe?

— Djevojke su ukrali beduini prije skoro dvije nedjelje. Bili i ja smo ih tražili. Ne znam gdje su ostali članovi ekipe. Rekao sam Patu da ih pokuša sve prebaciti do Omwamwi slapova i da me tamo čeka, ako se ja prije ne javim. Uhvatili smo ovog beduina. To je Eyad. Možda ga se sjećaš. Ne razumijemo što nam on govori. Ali po onom što smo shvatili jednu od djevojaka ubila je divlja životinja, a nešto se strašno dogodilo onoj drugoj djevojci i ostalim beduinima.

Tarzan se obrati Eyadu i na Eyadovo najveće iznenađenje počne ga ispitivati na njegovu vlastitom jeziku, dok su Orman i West začuđeno slušali. Razgovarali su brzo nekoliko minuta. Tada je Tarzan dodao Eyadu strijelu, a ovaj je čučeći poravnao malu površinu tla dlanom i počeo vrškom strijele nešto crtati.

— Što to crta? — upita West. — Što kaže?

— Crta mi kartu da pokaže mjesto gdje su se sukobili beduini i gorile.

— Gorile? Što je rekao o djevojkama?

— Jednu od njih ubio je lav prije nedjelju ili više dana, a kad je posljednji put vidio drugu, upravo ju je odnosio veliki gorila.

— Koja je mrtva? — upita West. — Je li to rekao?

Tarzan je ispitivao Eyada, a tada se okrene Amerikancu. — Ne zna. Kaže da ih nikada, nije mogao razlikovati.

Eyad je završio crtanje po pijesku i pokazivao je Tarzanu pojedine tačke. Orman i West također su proučavali taj grubi crtež.

Režiser se nasmije. — Ovaj te lopov vara, Obroski, — reče on. — To je kopija lažne karte koju smo nosili sa sobom kao rekvizit za snimanje.

Tarzan brzo ispita Eyada. Zatim se opet obrati Ormanu.

— Mislim da govori istinu — reče on. — Ali i onako ću to brzo saznati. Poći ću u tu dolinu i pogledati. Vi i West krenite za mnom prema slapovima. Eyad će vas voditi. Antilopa će vam biti dovoljna za hranu dok stignete tamo. — Tarzan se okrene i nestane u krošnjama.

Sva trojica buljila su jedan čas u tu tačku. Napokon Orman strese glavom. — Ni u kome se za čitavog svog života nisam toliko prevario — reče on. — Pogrešno sam ocijenio Obroskog. Svi smo ga krivo ocijenili. U cijelom svom životu nisam doživio tolike promjene u jednom jedinom čovjeku.

— Čak mu se i glas promijenio — reče West.

— Potajno je svakako bio momak i po — reče Orman.

— Nisam imao ni pojma da znade jezik ovih beduina.

— Čini mi se da je spomenuo da postoje nekoliko činjenica koje ti o njemu ne znaš.

— Da mi njegova romantika i izvrsna građa tijela nije tako poznata, zakleo bih se da taj čovjek nije uopće Obroski.

— Ni govora — reče West. — Prepoznao bih ga između milijuna.

čovjek i zvijer

Veliki gorila nosio je Naomi Madison prema jugu po šumom obraslom hrptu planine. Kad su prelazili otvorene površine on ih je pretrčavao ogledavajući se često kao da se boji progona.

Djevojčin prvi strah nestao je i bio je zamijenjen čudnom ravnodušnošću koju ona nije mogla shvatiti. Kao da je na njen živčani sistem djelovala nekakva droga što je uništila strah, ali je sve druge osobine ostavila netaknute. Možda je toliko pretrpjela da joj više nije bilo stalo ni do čega.

Činjenica da je s tom divljom zvijeri mogla razgovarati engleski stavljala je čitavu pustolovinu u nestvarno svjetlo, a možda je i to pridonijelo duševnom stanju u koje je zapala. Poslije toga sve je bilo moguće, sve se moglo dogoditi.

Neugodni položaj u kojem ju je gorila nosio postajao je sve nepodnošljiviji. A glad ju je toliko mučila da su sve opasnosti nestale.

— Pustite me da hodam — reče ona.

Buckingham zareži i spusti je na zemlju. — Nemoj pokušavati pobjeći — opomenu je on.

Nastavili su put kroz šumu prema jugu, a zvijer je koji put stala da se ogleda i prisluškuje. Kretao se prema vjetru, pa je njegovo čulo mirisa bilo neupotrebljivo za opasnosti koje bi mu dolazile s leđa.

Za vrijeme jednog takvog zastajkivanja Naomi opazi voće što je raslo na stablu. — Gladna sam — reče ona. — Može li se ovo voće jesti?

— Može — odgovori on i dopusti joj da ga ubere.

Naomi se — očekujući da će ih beduini progoniti — svaki čas osvrtala puna očekivanja. Čak i odvratna pojava Atewyja bila bi joj u ovoj situaciji dobro došla. Ali progoniteljima nije bilo ni traga. Na rubu šume pojavila se zdepasta pojava mužjaka gorile.

Stigli su gotovo do kraja doline i prelazili preko čistine na kojoj nije bilo drveća. Na tom mjestu brdo se rušilo u nizu strmih pećina sve do podnožja doline, a gorila je opet zastao da pogleda unatrag.

Djevojka se, nadajući se da će ih progoniti beduini, stalno obazirala puna očekivanja. Čak i odvratna pojava Atewyja bila bi joj pod ovakvim okolnostima dobro došla. Do sada nije bilo ni traga progoniteljima, ali iznenada pojavi se na rubu šume, koju su upravo napustili, neka prikaza. Bila je to zdepasta pojava još jednog gorile.

Zarežavši, Buckingham digne djevojku i potrči gegajući se u kasu. Kada su sa čistine ušli u šumu, on naglo skrene prema pećinama, a kad je stigao do ruba prebaci djevojku na leđa i stavi njene ruke oko svoga vrata da se pridrži.

Naomi Madison pogledala je samo jednom u provaliju, zatim je zatvorila oči i zaželjela da ima snage da se drži za to dlakavo biće koje se spuštalo po samom rubu provalije,

Nije znala za što se pridržavao jer nije otvorila oči sve dok joj nije silom rastavio ruke i spustio je na zemlju.

— Vratit ću se po tebe kad otresem Suffolka s našeg traga — reče gorila i ode.

Naomi se našla u maloj, prirodnoj spilji. Tanki mlaz vode curio je iz skrivenog vrela, stvarao malo jezerce ispred spilje i tekao preko ruba po samoj pećini. Dio spilje bio je ipak suh, na tlu nije bilo ničega. Sam goli kamen.

Djevojka se primakne rubu i pogleda dolje. Ustuknula je u vrtoglavici pred velikom dubinom. Zatim je ponovo pokušala i pogledala gore. Nigdje nije bilo ni traga kakvoj izbočini za koju bi se mogla prihvatiti. Čudila se kako je teški gorila — noseći nju — uspio stići do spilje.

Dok je ispitivala svoj položaj, Buckingham se brzo popeo na vrh pećine i nastavio dalje put prema jugu. Kretao se polako i nije trajalo dugo, pa ga je zvijer što mu je bila na tragu stigla.

Biće koje ga je slijedilo upita ga: — Gdje je ženka bez dlaka?

— Me znam. Pobjegla mi je. Upravo je tražim.

— A zašto si bježao od mene, Buckingham?

— Nisam znao da si to ti, Suffolk. Mislio sam da je netko od Wolseyjevih ljudi koji namjeravaju da mi otmu ženku, kako je ja ne bih odveo kralju,

Soffolk zareži. — Radije je ulovimo. Kralj nije dobre volje. Što misliš, kako je pobjegla bogu?

— Ona nije pobjegla bogu, to je druga ženka, one su vrlo nalik jedna na drugu... Obojica su se kretali šumom tražeći Naomi.

Dva dana i dvije noći djevojka je provela sama u kamenoj špilji. Nije se mogla ni popeti ni spustiti po okomitoj stijeni. Ako se zvijer ne vrati, osuđena je da umre od gladi. Znala je to, a ipak se nadala da se zvijer neće vratiti.

Spustila se treća noć. Naomi je patila od gladi. Srećom ju je tanki mlaz vode, što je curio niz pećinu, spasio da ne trpi i žeđ. Slušala je strašne zvuke noćnog života prašume, ali se nije bojala. Spilja je imala bar tu prednost. Da je bilo hrane, mogla je ovdje živjeti u sigurnosti. Ali hrane nije bilo.

Prošli su prvi grčevi gladi. Nije više patila. Znala je da sve više slabi. Bilo joj je čudno da ona, Naomi Madison, umire od gladi, i to sama. U cijelom svijetu jedino biće koje ju je moglo oteti smrti, jedino biće koje je znalo gdje se ona nalazi, bio je veliki divlji gorila. I to se dogodilo njoj koja je imala na milijune obožavatelja i čiji je svaki boravak i svaki čin bio zabilježen u stotinama novina i magazina. Osjećala se vrlo malom i vrlo beznačajnom. Ovdje nije bilo mjesta drskoj sebičnosti.

U dugim časovima imala je više prilike nego ikad da ispita samu sebe, a ono što je otkrila nije bilo naročito laskavo. Opazila je da se već u posljednjih dvije nedjelje mnogo izmijenila. Mnogo je naučila od ostalih članova ekipe, ali najviše od Rhonde Terry. Znala je da bi sada bila potpuno druga žena, samo ako za to bude imala prilike. Nije željela živjeti uz cijenu koju će morati platiti. Nadala se da će umrijeti prije nego što se gorila vrati i zatraži svoju nagradu.

Nemirno je spavala treće noći. Kamena pećina, koja joj je-bila krevet, mučila je njeno tijelo. Jutarnje sunce, što je zasjalo u otvorima spilje, obnovilo je nade, iako joj je razum govorio da nade nema.

Pila je a zatim je oprala ruke i lice. Sjela je i pogledala na dolinu dijamanata. Morala bi je mrziti jer je pobudila gramzivost koja ju je i dovela u ovu pećinu. Ali nije mogla, dolina je bila previše lijepa.

Najednom joj pažnju privuče nekakvo struganje izvan spilje i iznad nje. Pažljivo je osluškivala. Djevojka se stisla uz unutarnji zid dršćući.

Zvijer zastane i zagleda se u tamnu spilju. — Dođi ovamo — zapovjedi on. — Vidim te. Požuri, nemamo previše vremena. Možda su me slijedili. Suffolk me dao nadzirati dva dana. Nije vjerovao da si pobjegla. Naslućivao je da sam te sakrio. Dođi! Požuri!

— Idi i ostavi me — molila je ona. — Radije bih ostala ovdje.

Nije odmah odgovorio, već je zastao i pošao prema njoj. Uhvativši je surovo za ruku dovuče je do izlaza iz spilje. — Dakle, nisam dovoljno dobar za tebe? — zareži on. — Zar ti ne znaš da sam ja vojvoda od Buckinghama? Penji se na leđa i drži se dobro.

On je prebaci na leđa a ona se uhvati za njegov vrat. Htjela se je baciti preko ruba pećine, ali nije imala dovoljno hrabrosti. Držala se dlakave zvijeri protiv svoje volje, dok se ova penjala po samoj pećini prema vrhu. Nije se usuđivala pogledati dolje.

Popevši se na vrh, spusti je na zemlju, te krene prema jugu i nižem dijelu doline vukući je za sobom.

Bila je slaba i često se spoticala. On bi je grubo povukao i osovio na noge režeći na nju i služeći se neobičnim kletvama.

— Ne mogu dalje — rekla je ona. — Slaba sam, već dva dana nisam jela.

— Ti me samo pokušavaš zadržati kako bi nas Suffolk dostigao. Ti bi radije pripala kralju, ali nećeš! On samo čeka nekakvu ispriku da mi domogne glave, ali je neće dobiti. Ti i ja

nećemo nikada u London. Izaći ćemo iz doline i pronaći mjesto ispod slapova.

Ona je posrnula i pala. Zvijer se naljutila. Udario ju je dok je ležala na zemlji. Zatim ju je uhvatio za kosu i počeo vući.

Ali nije daleko stigao. Učinio je samo nekoliko koraka, kad se naglo zaustavi. Divljim urlikom i iskešenih moćnih žutih zuba ispod uzdignutih usnica stajao je nasuprot prikazi koja je pala iz krošnje ravno na njihov put.

I djevojka je to vidjela, a oči joj se raširе.

— Stanley! — viknu ona. — O Stanley, spasi me, spasi me!

Bio je to stravičan krik izgubljene žene, ali čim je viknula, znala je da se ne može nadati pomoći od kukavice Obroskog. Nestalo je borbenosti, a užas njena položaja izgledao je najednom mnogo bolniji zbog lažne nade u spas.

Gorila ispusti njenu kosu i baci je na zemlju. Ležala je previše slaba da ustane i gledala veliku zvijer kraj sebe i preplanulog bijelog diva.

— Nosi se, Bolgani! — zapovjedi Tarzan jezikom čovjekolikih majmuna. — Ova ženka je moja. Idi, ili ću te ubiti.

Buckingham nije razumio jezik ovog stranca, ali je shvatio prijetnju. — Nosi se! — viknu on engleski. — Nosi se, ili ću te ubiti! ... Tako je zvijer govorila Englezu engleski, a Englez zvijeri na njenom jeziku.

Nije lako začuditi Tarzana. Ali kad je čuo kako Bolgani, gorila, govori engleski, najprije je posumnjao u svoj sluh, a zatim u svoj razum. Ali ma kakve bile namjere jednog ili drugog, nije se mogao sakriti očiti bijes mužjaka gorile koji je prijeteći prilazio lupajući se u prsa i uzvikujući prijetnje.

Naomi Madison promatrala ih je očiju raširenih od strave. Vidjela je čovjeka kojega je smatrala Stanleyjem Obroskim kako se zgrčio očekujući napad. Čudila se kako da se nije okrenuo i pobjegao. Jer to bi svi oni koji su ga poznavali, uključujući i nju, očekivali od Obroskog.

Gorila je najednom napao, ali je čovjek i dalje stajao na svom mjestu. Velike dlakave kandže pružile su se da ga uhvate, ali im

on izbjegne brzim panterskim pokretom. Zastavši, on jurne ispod ispružene dlakave ruke, i prije no što se zvijer mogla okrenuti, skoči joj na leđa. Bronzana ruka stegne široku šiju dlakavog Buckinghama. U luđačkom bijesu zvijer se okrene isturivši kandže u uzaludnom naporu da se riješi protivnika.

Osjećao je kako se čelični stisak čovjeka-majmuna steže i shvatio je da se bori s mišićima koji su bili mnogo snažniji no što je očekivao. Bacio se na zemlju pokušavajući zdrobiti neprijatelja golemom težinom, ali je Tarzan osujetio pad svojom nogom i dijelom se izvukao ispod ogromnog tijela,

Buckingham je osjetio kako mu se snažne čeljusti stežu oko šije u blizini žile kucavice i čuo divlje režanje koje se miješalo s njegovim. To je čula i Naomi Madison, a novi užas je obuzme. Sad je znala zašto Stanley Obroski nije pobjegao — poludio je. Strah i patnje pretvorile su ga u luđaka.

Zgrozila se od te pomisli i zgrčila se u sebi kad je vidjela kako bijeli snažni zubi prodiru u crnu kožu gorile te začula zvjerske urlike koji su se izvijali iz tih lijepih usta.

Obje zvijeri valjale su se jedna preko druge po zemlji, dok su se urlici gorile miješali s režanjem čovjeka. Djevojka je, podigavši se na ruke, razrogačenih očiju od straha to promatrala.

Znala je da ta borba može završiti samo na jedan način. Iako se činilo da je čovjek imao malu prednost u početku, divovska snaga velikog mužjaka morala je na kraju pobijediti. Tada je vidjela kako je sijevnuo nož, na kojem su bljesnule zrake izlazećeg sunca. Vidjela je kako se nož zabio u slabine velikog mužjaka. Čula je njegov samrtni krik boli i bijesa. Udvostručio je napore da se riješi nametnika koji mu se pripio uz leđa.

Ali uvijek iznova nož se zabijao. Najednom je divljačka borba mužjaka oslabila, i zatim prestala. Grčevitim se drhtajem velika gomila smiri te ostane ležati nepomično.

Čovjek je skočio na noge. Nije se obazirao na djevojku. Na licu mu zaigra divlje režanje zvijeri. Naomi je bila uplašena. Pokušala je otpuzati i sakriti se, ali je bila preslaba. Stavio je nogu na tijelo mrtvog gorile, zabacio glavu, a zatim se s usana oteo krik, od kojeg joj se naježila koža. Bio je to jedini krik

majmuna-mužjaka. Kad se jeka stišala u daljini, čovjek se obrati njoj.

S lica mu je nestao divlji izraz. Pogled mu je bio pažljiv i ozbiljan. Tražila je luđački izraz u njegovim očima, ali one su djelovale staloženo i normalno.

— Jesi li ozlijeđena? — upita on.

— Nisam — odgovori Naomi i pokuša ustati, ali nije imala snage.

Prišao joj je i podigao je na noge. Bio je tako snažan. Osjećaj sigurnosti prožme Naomi i uzbudi je. Rukama je zagrlila njegov vrat i stala jecati.

— O Stanley, Stanley — jecala je ona... Pokušala je reći još nešto, ali jecaji joj nisu dali.

Obroski je Tarzanu pričao mnogo o članovima ekipe. Znao je njihova imena, i većinu ih je upoznao još dok je pazio na kretanje ekipe. Znao je za flert između Obroskog i Naomi Madison, pa je iz djevojčina vladanja zaključio da je ona Naomi. Njemu je odgovaralo da ga ovi ljudi drže za Obroskog, jer je okrutni teški život što ga je provodio u džungli zahtijevao i da se pokatkad malo zabavi.

Podigao ju je na ruke. — Zašto si tako slaba? — upita on. — Jeli to od gladi?

Ona potvrdi jedva čujno i sakrije glavu na njegovo rame. Još uvijek ga se malo bojala. Istina je da se nije vladao kao luđak, ali što je drugo moglo biti povod njegovoj neobičnoj hrabrosti i snazi, koje su ga otkako ga je vidjela posljednji put toliko promijenile.

Znala je da je mišićav, ali mu nikad nije pripisivala tako nadljudsku snagu kakvu je pokazao dok se borio s gorilom. Osim toga znala je da je kukavica, ali ovaj čovjek nije bio kukavica.

Nosio ju je komadić puta, a zatim je položi na hrpu meke trave. — Donijet ću ti nešto za jelo — rekao je.

Vidjela ga je kako se lako vinuo u krošnje i nestao, a nju opet uhvati strah. Kakva razlika! Ona skupi obrve od iznenadne

pomisli. Zašto se sada osjeća tako sigurnom uz Stanlyja Obroskog? Nikad nije u njemu razmišljala kao o zaštitniku. Svatko ga je smatrao kukavicom. Ma kakva se promjena s njim dogodila, bila je dovoljno duboka da se nametne njenoj pod-svijesti i da stvori ovaj novi osjećaj povjerenja.

Bio je odsutan kratko vrijeme, a zatim se vratio noseći orahe i voće. Došao je i čučnuo kraj nje. — Jedi pomalo — opomenuo je on. — Uskoro ću nabaviti mesa. To će ti vratiti snagu.

Dok je jela, promatrala ga je, — Promijenio si se, Stanley — rekla je.

— Jesam.

— Ovako mi se više sviđaš. Ne mogu shvatiti da si tu strašnu zvijer ubio sam. Bilo je divno.

— Kakva je to bila životinja? — upita on. — Govorila je engleski.

— Za mene je to tajna. Tvrdio je da je Englez i da je vojvoda od Buckinghama. Onoga što ga je uhodio, zvao je Suffolk. Velik broj takvih gorila napao nas je u isti čas kad me je ovaj oteo beduinima. Žive u gradu koji zovu London. Pokazao mi ga je. Rhonda je tamo zarobljenica u dvorcu na litici, malo iznad glavnog dijela grada. Rekao je da je s bogom u njegovu dvorcu.

— Mislio sam da je Rhondu ubio lav — reče Tarzan.

— To sam i ja mislila, dok mi ovaj stvor nije rekao drugačije. Jadna mala. Možda bi bilo bolje da ju je lav ubio. Zamisli biti u vlasti ovih strašnih polu-ljudi, polu-zvijeri.

— Gdje je taj grad? — upita Tarzan.

— Ovdje. Kad dođeš do podnožja pećine, vidi se jasno s vrha.

Čovjek je ustao i opet podigao djevojku na ruke.

— Kamo ćeš — upita ona.

— Odvest ću te Ormanu i Westu. Oni bi morali stići do slapova prije noći.

— Oni su živi?

— Tražili su vas, pa su se izgubili. Bili su gladni, ali inače je s njima sve u redu. Radovat će se kad te vide.

— A tada ćemo otići iz ove strašne zemlje? — upita ona.

— Najprije moramo saznati što se dogodilo s drugima i naći Rhondu.

— Nju je nemoguće spasiti — vikne djevojka. — Trebao bi vidjeti kako se ovi đavoli bore. Čak su i beduini s puškama bili prema njima nemoćni. Nema nikakvih izgleda da se jadna Rhonda spasi, čak ako je još i živa, u što ja sumnjam.

— Moramo pokušati, a osim toga htio bih vidjeti ovaj grad gorila — London.

— Hoćeš reći da ćeš poći tamo?

— Kako bih ga inače mogao vidjeti?

— Stanley, molim te, ne idi tamo!

— Došao sam ovamo po tebe.

— Tada prepusti Billu Westu da traži Rhondu. — Misliš li da bi je on mogao naći?

— Mislim da je nitko ne može naći!

— Možda ne može — reče on ali ću bar vidjeti grad i možda naučiti nešto o ovim gorilama koji govore engleski. To je tajna koju vrijedi riješiti.

Stigli su na južni kraj doline, gdje se pećine ruše gotovo do površine rijeke. Ovdje iznad slapova struja nije bila tako brza i Tarzan zađe u vodu noseći djevojku na rukama.

— Kamo ideš? — vikne ona uplašeno.

— Moramo prijeći rijeku, a lakše ju je prijeći ovdje nego ispod slapova. Tamo je struja mnogo jača i ima vodenih konja i krokodila. Uhvati se za moja pleća i drži se čvrsto.

On skoči i zapliva na suprotnu obalu, dok ga se djevojka u očaju grčevito držala. Suprotna obala izgledala je daleko. Čula je tutnjavu slapova. Činilo se da ih struja nosi prema slapovima.

Ali najednom osjeti da joj snažni zamasi plivača stvaraju osjećaj sigurnosti. Činilo se da mu se ne žuri, i da ga sve to ne uzbuđuje, pa se i ona opustila kao da je dio njegove sigurnosti prešao i na nju. No ipak je uzdahnula s olakšanjem kad su osjetili tlo pod nogama.

Tarzan i Naomi stigli su u južni kraj doline gdje se pećine ruše gotovo do obala rijeka. Ovdje — iznad vodopada — struja nije bila tako brza i Tarzan zađe u vodu noseći djevojku na rukama.

Njen strah pri prijelazu rijeke nije bio ništa prema onome kakav je osjetila pri silasku niz stijene klanca do podnožja slapa. Zamrla je u strahu, bez glasa.

Čovjek je silazio spretno kao majmun. Njenu težinu kao da nije ni osjećao. Gdje je Stanley Obroski stekao toliku spretnost koja je mogla postidjeti divokozu i majmuna?

Kad su bili na pola puta upozori je na tri prilike kraj podnožja pećine. — Tu su Orman, West i beduin — reče on, ali se ona nije usudila pogledati dolje.

Ona trojica promatrala su prizor sa čuđenjem. U likovima koji su silazili prepoznali su Obroskoga, ali nisu bili sigurni je li to Naomi ili Rhonda.

Orman i West potrče im u susret kad su se primicali podnožju pećine. Suze su Ormanu zamaglile oči kad je uzeo Naomi u naručaj. I Westu je bilo drago da je vidi, ali se ražalostio kad je vidio da to nije Rhonda.

— Jadna djevojka — promuca on kad su se vraćali prema svom malom logoru. — Jadna Rhonda. Kakva strašna smrt!

— Ali ona nije mrtva — reče Naomi.

— Nije mrtva. Kako znaš?

— Bolje bi bilo da je mrtva, Bill, — reče Naomi i tada ispriča sve što je znala o Rhondinoj sudbini.

Kad je završila, Tarzan ustane. — Ostalo vam je dovoljno mesa od antilope, dok nešto ne ubijete?

— Jeste — odgovori Orman.

— Tada ja idem — reče čovjek-majmun.

— Kamo? — upita režiser.

— Da nađem Rhondu.

West skoči na noge. — Idem s tobom, Stanley.

— Čovječe, tako ti boga, pa ne možeš je sada spasiti. Nakon onoga što smo saznali od Eyada o tim zvijerima i Naomina iskustva, valjda ti je jasno da nemaš izgleda... Orman je govorio vrlo ozbiljno.

— Moja je dužnost da je nađem a ne Stanleyjeva. — reče West — Ja idem.

— Radije ostani ovdje — posavjetova ga Tarzan. — Nemaš zaista nikakvih izgleda.

— Zašto ne bi moji izgledi bili kao i tvoji? — upita West.

— Možda je tako, ali ti bi me zadržavao... Tarzan se okrene i pođe prema podnožju pećine.

Naomi Madison promatrala ga je poluzatvorenih očiju. — Zbogom Stanley — vikne ona.

— Zbogom! — odgovori čovjek-majmun i nastavi put. Vidjeli su ga kako je uhvatio lijanu što je visila i popeo se do narednog prihvatilišta. Tropska noć sakrije ga prije nego što je stigao do vrha.

West je stajao šutke, ošamućen tugom, i promatrao — Idem s njim — reče napokon i pođe prema pećini.

— Ni danju se ne bi mogao popeti gore, a pogotovu ne noću — opomenu ga Orman.

— Ne budi lud, Bili — posavjetova ga Naomi. — Znamo što osjećaš, ali nema smisla straćiti beskorisno još jedan život. — Čak se i Stanley nikada više neće vratiti... Počela je jecati.

— Tada neću ni ja reče West — ali ipak idem.

bog ubojica

Po vrhu klanca čovjek-majmun kretao se bešumno kroz noć. Čuo je poznate zvukove i njuh mu je osjetio poznate mirise po kojima je znao da velike mačke prolaze ovom čudnom dolinom gorila.

Prešao je rijeku više uzvodno od mjesta gdje je prešao s Naomi i držao se podnožja doline tražeći tajanstveni grad. Nije imao plana jer nije znao što ga čeka. Morao je najprije da izvidi situaciju a onda će već nešto isplanirati.

Kretao se brzo, često kasom, kojim, je brzo savladavao veliku udaljenost. Najednom opazi pred sobom prigušena svjetla. To mora da je grad! Ostavi rijeku i krene direktno prema svjetlima, presjekavši zavoj rijeke koja mu se opet isprriječila na putu, upravo prije no što je stigao do tamne gromade mnogih građevina.

Grad je bio okružen bedemima, možda protiv lavova, pomisli on. No to nije Tarzana zabrinjavalo. Već je on i ranije prelazio preko zidova. Kad je stigao do bedema, opazi da nije visok, možda tri i pol metra, ali su naoštreni kolci virili u malim razmacima upravo ispod vrha, kao dobra obrana protiv velikih mačaka.

Čovjek-majmun slijedio je bedem sve do pećine gdje se on spajao sa strmom kamenom liticom klanca. Osluškivao je i njuškao zrak svojim osjetljivim nozdrvama pokušavajući otkriti kakva je situacija s druge strane bedema.

Kad je utvrdio da s druge strane nema živa stvora, skočio je na kolce. Rukama prihvati dva kolca, a zatim se polako uspne

sve dok mu se bokovi nisu izjednačili s rukama koje su bile pripijene uz tijelo. Nagnuvši se naprijed, spuštao je svoje tijelo, dok nije leglo na kolce na vrhu bedema.

Sad je mogao pogledati u usku ulicu s druge strane bedema. Znakovi života nisu se vidjeli ni u jednom pravcu dokle mu je oko sezalo. Bila je to samo tamna, sjenovita napuštena uličica. Samo jedan tren bio mu je potreban da privuče tijelo na vrh bedema i skoči na zemlju u grad gorila.

S uzvisine bedema ugledao je svjetla u blizini, iznad razine središta grada, koja su otkrivala obrise velikih građevina. To mora da je dvorac boga, zaključi on, o kojemu je Naomi Madison govorila.

Ako je bio u pravu, to će mu biti cilj jer je pretpostavljao da je tamo zatvorena djevojka. Šuljao se dalje uz pećinu po uskoj vijugavoj ulici koja je išla uz podnožje brda, osim kad je obilazila zgrade što su bile tik uz pećinu.

Nadao se da neće sresti stanovnike, jer je uličica bila previše tijesna da bi mogao izbjeći susret. A bila je tako krivudava da bi ga neprijatelj dohvatio prije no što bi stigao da se sakrije u tamnu vežu, ili na vrh krova. Poslije je zaključio da je krov najsigurnije skrovište, do kojeg je najlakše doprijeti jer su mnoge zgrade bile niske.

U drugom dijelu grada čuo je glasove i vidio prigušeni sjaj svjetla i najednom se nad čudnim gradom prolomilo udaranje bubnjeva.

Malo kasnije Tarzan stigne do stepenica isklesanih u živom kamenu. Vodile su gore i nestajale u mraku, ali su uglavnom vodile u smjeru zgrade do koje je htio doprijeti. Zastavši samo da osluhne, Tarzan nastavi uspon.

Uspeo se tek nekoliko stepenica, kad je na zaokretu ugledao grad što se pružao ispod njega. Nedaleko od podnožja pećine dizali su se tornjevi i bedemi građevine, koja je djelovala kao srednjovjekovni dvorac. Mutno svjetlo što ga je vidio da izbija iz drugog dijela grada, dopiralo je do njega iza vanjskih zidina. Odande su se čuli i zvuci bubnjeva. Sve to podsjetilo ga je na

drugi jedan dan i drugačiji prizor. Sad mu je sve to živo iskrslo pred očima.

Vidio je dlakave prikaze velikih majmuna Kerčakova plemena. Vidio je zemljani bubanj oko kojega su majmuni stvorili veliki krug. Ženke i mladunčad sjedili su na njegovu vanjskom rubu, dok su upravo pred njima sjedili stari mužjaci. Pred bubnjem sjedile su tri stare ženke, od kojih je svaka imala u ruci čvorastu granu dugu četrdesetak centimetara.

Polako i nježno one su udarale po površini bubnja koja je ječila, upravo kad su prve nježne zrake izlazećeg mjeseca posrebrile vrhove stabala. A kad je svjetlo u polukrugu postalo jače, ženke su povećale snagu i brzinu, dok divlji i ritmički udarci nisu ispunili cijelu džunglu na kilometre daleko.

Kad je jeka bubnjeva dosegla gotovo zaglušnu snagu, Kerčak je skočio na otvoreni prostor između ženki koje su čučale i bubnjarica. Stojeći uspravno, zabacio je glavu i gledajući ravno u mjesec počeo udarati po grudima velikim dlakavim šapama ispustivši strašan urlik.

Zatim se Kerčak čučeći i bešumno počeo šuljati oko otvorena kruga, okrenuvši glavu od mrtva tijela što je ležalo pred oltarom bubnjeva, ali u prolazu nije skidao svoje plamteće opake oči s lešine.

Još jedan mužjak skočio je u krug i ponovivši strašan urlik svoga kralja, pošao krišom njegovim tragom. Jedan za drugim slijedili su u kratkim razmacima, sve dok džungla niie odzvanjala neprestanim urlicima krvožednih glasova. To je bio izazov neprijateljima i poziv u lov.

Kako se jasno sve to sad vratilo u sjećanje čovjeka-majmuna kad je čuo udaranje bubnjeva u ovom dalekom gradu.

Penjući se dalje stepenicama mogao je vidjeti preko bedema u unutarnje dvorište palače. Spazio je nekoliko gorila koji su plesali uz udarce bubnjeva. Prizor je bio osvijetljen bakljama, a dok ga je on promatrao, zapaljena je vatra kraj plesača. Suho drvo odmah plane i plamen lizne visoko osvijetlivši prizor u dvorištu palače jasno kao dan obasjavši pećinu i stepenice

kojima se Tarzan uspinjao. Zatim se isto tako brzo i ugasi, kao što je i planuo.

Tarzan se žurio uz kamene stepenice što su zavijale i krivudale uz pećinu nadajući se da ga nijedno oko nije ugledalo za vrijeme kratkotrajnog osvjetljivanja pećine. Nije bilo znakova da je otkriven i on se počeo približavati mrkoj gromadi što se nadvila iznad njega. No čudni lik, koji ga je promatrao s vrha bedema, nije dao od sebe znaka po kojem bi Tarzan mogao zaključiti da je primijećen. On se hihoćući okrenuo i nestao u otvoru tornja.

Došavši na vrh stepenica, Tarzan se našao na širokoj terasi koju je tvorio prednji dio litice na kojoj je dvorac bio sagrađen.

Mrka zgrada dizala se pred njim bez bedema ili jarka i prijeteći se nazirala u tami.

Jedini otvor na razini litice bila su široka dvokrilna vrata, kojih je jedna strana bila malo odškrinuta. Možda je ovaj laki pristup morao opomenuti gospodara džungle. Možda je on i pobudio sumnju — prirodnu sumnju divljači prema stupici — ali on je došao s namjerom da uđe u zgradu, pa nije mogao propustiti tako dobrii priliku.

Oprezno se primicao vratima. Iza njih bila je tama. Gurnuo je velika vrata i ona su se bez šuma otvorila. Bilo mu je drago da šarke nisu zacviljele. Načas je zastao na ulazu i prisluškivao. Do njega je dopirao miris gorila, neobičan i sličan mirisu ljudi. To ga je zbunjivalo i zabrinjavalo, ali s druge strane vrata nije čuo ni vidio znaka života.

Kad su mu se oči priučile na polumrak, opazio je da se nalazi u polukružnom predvorju. Na začelnom zidu bilo je nekoliko vrata. Približivši se lijevim vratima, pokuša ih otvoriti, ali su bila zaključana. Isto tako nije mogao otvoriti ni slijedeća. Treća se vrata međutim otvore kad ih je gurnuo i ukažu se silazne stepenice.

Pomno je slušao ali nije čuo ništa. Tada pokuša otvoriti četvrta vrata. I ona su bila zaključana. Isto tako bila su i peta i šesta. Budući da su to bila posljednja vrata, on se ponovo vrati

trećim vratima, pa se prošavši kroz njih počne spuštati stepenicama pipajući u tami.

Svuda je bilo tiho. Otkako je ušao u zgradu ni jedan mu zvuk nije dopro do ušiju po kome bi mogao zaključiti da je još netko prisutan. A ipak je znao da tu ima živih bića. To su mu pokazale njegove osjetljive nozdrve i neobičan i tajanstven nagon prašumske zvijeri.

Na dnu stepenica rukom napipa vrata. Popipa i nađe zasun. Podigne ga, gurne vrata i ona se otvore. Tada mu u nosnice udari snažan miris žene. Je li je našao? Je li našao onu koju je tražio?

Prostorija je bila potpuno tamna. Tarzan uđe, no kad je pustio vrata, začuje kako su se za njim zatvorila tihim škljocanjem. Osjeti da je uhvaćen. Skočio je prema vratima pokušavajući ih otvoriti, ali su prsti napipali samo glatku površinu.

U tišini je stajao i čekao. Začuo je ubrzano disanje u neposrednoj blizini. U njegovim nozdrvama bio je snažan miris žene. Nagađao je da to ona diše. Brzina disanja ukazivala je na strah. Oprezno se primaknu.

Bio je sasvim blizu, kad ga iznenada zaustavi zvuk neposredno ispred njega. Zvučalo je kao škripa zarđalih šarki. Tada se pojavi svjetlo koje otkri cijelu sliku.

Upravo ispred njega, na hrpi slame, sjedila je bijela žena. Iza nje bila su vrata od željeznih šipki, kroz koja je ugledao drugu prostoriju. Na suprotnoj strani te druge prostorije bila su vrata u kojima je stajao neobičan stvor držeći u ruci zapaljenu baklju. Tarzan nije mogao razabirati je li to čovjek ili gorila.

Prilazio je rešetkastim vratima tiho se cerekajući. Žena je okrenula glavu od Tarzana i s užasom promatrala to biće. Sad je bacila kratak pogled na Tarzana. Opazio je da je veoma nalik Naomi i da je vrlo lijepa.

Kad ga je ugledala, osvijetljena titravim svjetlom baklje, ostala je bez daha od čuđenja. — Stanley Obroski! — viknu ona. — Jeste li i vi zarobljenik?

— Čini se da jesam — odgovori Tarzan.

— Što radite ovdje? Kako su vas uhvatili? Mislila sam da ste mrtav!

— Došao sam da vas odvedem — odgovori on.

— Vi! — U njenom glasu bilo je nevjerice.

Biće u drugoj sobi prišlo je rešetkama i zastalo, tiho se cerekajući. Tarzan ga pogleda. Bilo je to lice čovjeka, ali koža je bila crna kao u gorila. Načerena usta pokazivala su oštre očnjake. Tvrda crna dlaka pokrivala je one dijelove tijela koji su se nazirali ispod otvorene košulje i bedrene pregače. Koža tijela, ruku i nogu bila je crna s velikim bijelim mrljama. Bose noge bile su noge čovjeka. Ruke su bile crne, dlakave i smežurane, s dugim svinutim kandžama. Oči su bile upale, kao u starca.

— Vi se, dakle, poznajete? — reče on. — Zanimljivo! I došao si da je spasiš, je li? Mislio sam da si došao k meni u posjetu., Nije, naravno, baš pristojno da stranac dolazi noću, bez poziva — i to kradomice.

— Igrom slučaja saznao sam za tvoj dolazak. Za to moram zahvaliti Henriku, Da on nije započeo ples, ne bih to doznao, pa bi mi bilo uskraćeno zadovoljstvo da te primim.

— Gledao sam sa svoje palače u Henrikovo dvorište kad je njegova vatra planula i osvijetlila svete stepenice. A na njima si bio ti.

Glas tog bića bio je vrlo blag, a izgovor mu je bio izgovor obrazovanog Engleza. Nesklad između govora i izgleda činio ga je još odbojnijim i strašnijim.

— Da, došao sam po ovu djevojku — reče Tarzan.

A sada si i ti zarobljenik ... Stvorenje se cerekalo.

— Što hoćeš od nas? upita Tarzan. — Mi nismo neprijatelji. Nismo ti ništa učinili.

— Što ja hoću od vas? To je duga priča. Ali možda biste je vi mogli razumjeti i cijeniti je. Zvijeri, kojima sam ovdje okružen, ne razumiju je. Prije nego što poslužite mom posljednjem cilju, zadržat ću vas neko vrijeme zbog potrebe da razgovaram s razumnim ljudskim bićima.

— Već dugo, vrlo, vrlo dugo nisam vidio ljude. Naravno da ih zato ne mrzim manje, ali moram priznati da će mi vaše društvo biti ugodno, barem kratko vrijeme. Vi oboje vrlo dobro izgledate. To mi je veoma drago, a osim toga to povećava vašu vrijednost za ono za što vas ja namjeravam upotrijebiti. Za konačnu svrhu — vi me razumijete. Neobično mi je drago da je djevojka tako lijepa. Uvijek sam imao slabost prema plavušama. Da me ne zanimaju drugačija istraživanja, i kad bi to bilo moguće, ne bih ništa više volio nego da odredim biološke i psihološke razloge dubokoj privlačnosti što je plave ženke imaju za mužjake sviju rasa.

Iz džepa svoje košulje izvuče dvije grubo sačinjene cigare i jednu pruži Tarzanu kroz rešetke. — Ne biste li zapušili, gospodine... ah... mislim da vas je mlada gospođa nazvala Obroski. čini mi se da je to poljsko prezime. Ali ne nalikujete Poljaku. Vi izgledate veoma engleski — isto tako engleski kao i ja.

— Ja ne pušim — reče Tarzan — a zatim doda začuđeno — engleski kao i vi?

— Ne znate što gubite... duhan osvježava umorne živce.

— Moji živci nisu nikada umorni.

— Sretni čovječe! A to je sreća i za mene. Ne mogu sebi zaželiti ništa bolje od kombinacije mladosti sa zdravim tijelom i zdravim živčanim sistemom, a da ne govorim o vašoj nesumnjivoj muškoj ljepoti. Ja ću se potpuno regenerirati.

— Ne znam o čemu govorite — reče Tarzan.

— Naravno da ne znate. Zašto bih očekivao da vi razumijete nešto što samo ja znam na cijelom svijetu. No drugom prilikom to ću vam vrlo rado objasniti. Sada moram otići gore i pogledati u kraljevo dvorište. Nalazim da Henrika Osmog moram držati na oku. U posljednje vrijeme veoma se loše vlada. On, Suffolk i Howard. Ostavit ću vam ovu zapaljenu baklju. Bit će vam tako mnogo ugodnije. Želim da se zabavite što bolje možete prije no vas ja... dakle, do viđenja. Osjećajte se kao kod kuće... On se okrene i pođe prema vratima na drugoj strani prostorije cerekajući se na odlasku.

Tarzan odmah priđe rešetkama koje su dijelile obje odaje.

Vrati se ovamo! — zapovjedi on. — Pusti nas iz ove rupe, ili nam reci zašto nas držiš ovdje i što namjeravaš s nama.

Stvar se iznenada okrene izobličena izraza od podmuklog rezanja. — Ti se usuđuješ meni zapovijedati l — viknu.

— Zašto ne? — upita Tarzan. — Tko si ti?

Stvar priđe korak bliže rešetkama i udari svoje dlakave grudi rožnatim dlanom. Ja sam bog! — vikne.

opasne prijetnje

Kad je biće koje je sebe nazivalo bogom otišlo iz druge sobe zatvorivši vrata, Tarzan se obrati djevojci koja je sjedila na podu ćelije.

— Vidio sam mnogo neobičnih stvari u svom životu, ali ovo je nevjerojatno. Koji put mi se čini da sanjam.

— To sam i ja najprije pomislila — odgovori djevojka. — Ali ovo nije san, ovo je strašna i opasna stvarnost.

— Uključujete li u to i boga — zapita on.

— Da, čak i bog je stvarnost. To biće je bog ovih gorila. Oni ga se svi boje, a većina ga obožava. Kažu da ih je on stvorio. Ja to ne razumijem. To je poput strašne more.

— Što on namjerava s nama učiniti?

— Ne znam. Ali je to sigurno nešto užasno — odgovori ona. — Dolje u gradu nagađaju svašta, ali čak i oni to ne znaju. Dovodi ovamo mlade gorile, koje nitko više nikada ne vidi.

— Kako dugo ste ovdje?

— U dvorcu boga sam od jučer. Ali u palači Henrika Osmog bila sam više od nedjelju dana. Ne zvuče li vam ta imena besmisleno kad su primijenjena na ove zvijeri.

— Mislio sam da mi više ništa ne može izgledati neobično kada sam jutros sastao Buckinghama i čuo ga kako govori engleski — a on je ipak gorila.

— Sastali ste Buckinghama? On je mene uhvatio i doveo u grad. Zar je i vas uhvatio?

— Nije. Uhvatio je Naomi Madison.

— Naomi! Što je s njom?

— Ona je s Ormanom, Westom i jednim beduinom kod slapova. Došao sam ovamo da vas nađem i da vas odvedem. Ali čini se da sam nekako pobrkao stvari, kad su i mene uhvatili.

— Kako je Naomi pobjegla Buckinghamu? — upita djevojka.

— Ubio sam ga!

— Vi ste ubili Buckinghama? — gledala ga je razrogačenih očiju s nevjericom.

Po njihovu držanju, kad se govorilo o Obroskom, Tarzan je shvatio da prijatelji Obroskog nisu imali visoko mišljenje o njegovoj hrabrosti, pa ga je još više zabavljalo da ga drugi zabunom drže za poznatu kukavicu.

Djevojka ga je nekoliko časaka promatrala ispod spuštenih vjeđa, kao da je pokušavala da mu pročita misli i otkrije domet njegova razmetanja. Zatim je stresla glavom.

— Ti nisi zao momak, Stanley — rekla je ona. Ali nemoj svojoj tetki Rhondi pričati ružne priče.

Jedan od Tarzanovih rijetkih smiješaka pokaže njegove snažne zube. — Nitko vas ne može prevariti, je li? — upita on zadivljeno.

— Moram priznati da onaj tko hoće Rhondu Terry uhvatiti na spavanju, mora vrlo rano ustati. Ali ono što ne mogu razumjeli je vaša maska — odjeća, odakle vam to i čemu služi? Bit će da vam je hladno?

— Morate pitati Rungulu, poglavicu Bansuta — odgovori Tarzan.

— Što on ima s time?

— Prisvojio je garderobu Obroskog.

— Počinjem shvaćati. Ali ako su vas uhvatili Bansuti, kako ste pobjegli?

— Da vam i kažem, ne biste mi vjerovali. Vi ne vjerujete da sam ubio Buckinghama.

— Kako bih i mogla, osim ako ste mu se prišuljali dok je spavao. Nema tog čovjeka koji bi ubio tako velikog gorilu, Stanley, osim puškom. Tako je, vi ste ga ubili iz puške.

— A zatim sam bacio pušku? — zapita Tarzan.

— To ne zvuči vjerojatno? Ja mislim, Stanley, da ste vi običan podli lažov.

— Hvala vam.

— Nemojte se ljutiti. Vi ste mi dragi, i uvijek ste to bili. Ali ja sam previše dobro upoznala život da bih vjerovala u čuda. A pretpostavka da ste vi ubili Buckinghama golim rukama ne bi bila daleko od čuda.

Tarzan se okrene i počne pregledavati sobu. Upaljena baklja u susjednoj prostoriji bacala je drhtavo, prigušeno svjetlo. Otkrio je da je soba četvrtasta i da su zidovi od grubo klesana kamena. Strop je bio od dasaka poduprtih velikim gredama. Stražnji dio prostorije bio je tako mračan da nije mogao vidjeti strop na tom mjestu. Posljednja greda bacala je tamnu sjenu na strop. Činilo mu se da je otkrio struju što je od vrata s rešetkama vodila u daleki dio prostorije ukazujući na neki otvor. Nije ga mogao naći, pa je napustio tu misao.

Kad je završio pregled, sjeo je na slamu k Rhondi. — Kažete da ste ovdje nedjelju dana — upita on.

— U gradu, ne baš ovdje — odgovori ona. — Zašto?

— Mislio sam da vas tada moraju hraniti.

— Da. Hrane me celerom, bambusovim pupoljcima, voćem i orasima. Dosta jednolično.

— Nisam mislio na to čime vas hrane, već kako? Kada i kako vam donose hrana? Hoću reći, otkako ste u ovoj sobi.

— Kad su me juče doveli ovamo, dali su mi dovoljno hrane za taj dan. Danas ujutro donijeli su mi hrane za današnji dan. Donose je u susjednu sobu i gurnu među rešetke. Nema tanjura. Gurnu hranu kroz rešetke po podu svojim golim zamazanim šapama. Sve osim vode. Vodu donesu u onoj tikvi što stoji tamo u uglu.

— Ne otvaraju li tada vrata i ne ulaze li u sobu?

— Ne.

— Šteta.

— Zašto?

— Kad bi otvorili vrata, imali bismo priliku da pobjegnemo — objasni Tarzan.

— Nema takve prilike. Hranu donosi veliki gorila. Zaboravila sam — nasmija se ona. — Vi biste ga slomili na dva dijela i bacili ga u kantu za smeće, kao što ste to učinili s Buckinghamom.

Tarzan se nasmije. — Uvijek zaboravim da sam kukavica. Morate me podsjetiti na to ako nam zaprijeti kakva opasnost.

— Mislim, Stanley, da vas na to neću trebati podsjećati... Opet ga je pomno promatrala. — Ali nešto ste se promijenili — zaključi ona. — Ne znam kako to da protumačim, ali kao da ste sigurniji u sebe. A i dobro ste se držali kad ste razgovarali s bogom. Što vi mislite, je li ono što ste proživjeli posljednjih nekoliko nedjelja djelovalo na vaš um.

Daljnji razgovor prekinuo je dolazak boga. Dovukao je stolac pred rešetke i sjeo.

— Henrik je glupan — objavi on. — On pokušava zaluditi svoje sljedbenike kako bi ih mogao nagovoriti da napadnu nebo i ubiju boga. Henrik hoće biti bog. Ali dao im je da previše piju, pa ih sada većina spava u dvorištu palače uključujući i samog Henrika. Noćas mi neće dodijavati, pa sam zato pomislio da dođem ovamo i obavim ovu ugodnu posjetu. Neće više biti mnogo prilike jer vi ćete morati poslužiti svrsi prije no što se nešto dogodi što bi me moglo spriječiti. Ne mogu ništa staviti na kocku.

— Kakva je to neobična svrha kojoj mi treba da poslužimo — upita Rhonda.

— Potpuno je naučna. Ali to je duga priča i ja moram početi iz početka — objasni bog.

— Početak — ponovi on sjetno. — Kako je to davno. Bilo je to dok sam bio đak u Oxfordu kad sam prvi put naslutio tinjanje svjetla, koje je poslije planulo. Čekajte da vidim, mora da je to

bilo 1855. Ne, mora da je bilo ranije, jer sam 1855. diplomirao. Tako je. Rođen sam 1833, a diplomirao sam s dvadeset i dvije godine.

— Lamarcova i Darwinova ispitivanja uvijek su me privlačila. Oni su bili na pravom putu, ali nisu pošli dovoljno daleko. Nedugo poslije moje diplome putovao sam po Austriji, kad u Brnu sastadoh svećenika koji je radio na sličnim problemima. Zvao se Mendel. izmijenili smo ideje. Bio je to jedini čovjek na svijetu koji me mogao shvatiti, ali me nije mogao slijediti na čitavom putu. Pomogao mi je. Ali je bez sumnje on imao više koristi nego ja. Iako o njemu nisam nikad više ništa čuo, sve dok nisam otišao iz Engleske.

— 1857. godine osjetio sam da sam gotovo riješio tajnu nasljeđivanja i te sam godine objavio monografiju o tom pitanju. Objasnit ću vam srž svojih otkrića na najjednostavniji mogući način, tako da ćete moći shvatiti svrhu kojoj ćete poslužiti.

— Postoje ukratko dvije vrste ćelija koje nasljeđujemo od naših roditelja. Ćelije tijela i ćelije začetka. Te ćelije sazdane su od hromosoma, koji sadrže gene, i to posebni gen za svaku fizičku i duševnu osobinu. Dijeleći se, množeći se, mijenjajući se i rastući ćelije tijela određuju kakva ćemo biti vrsta individue. Ćelije začetka, koje se u stvari uopće ne mijenjaju sve od našeg začeća, određuju kakve će osebine naslijediti naši potomci od naših roditelja i od nas samih.

— Otkrio sam da se nasljednost može kontrolirati prenošenjem ovih gena s jedne individue na drugu. Shvatio sam da geni nikad ne umiru. Oni su neuništivi. Oni su osnova sveg života na zemlji i obećanje besmrtnosti.

— U sve sam to bio uvjeren, ali nisam mogao vršiti eksperimente. Učenjaci su me prezirali, javnost mi se smijala, a vlasti su zaprijetile da će me zatvoriti u ludnicu. Crkva me je htjela raspeti na križ.

— Skrivao sam se i nastavio istraživanja u tajnosti. Došao sam do gena od živih bića — mlađih muškaraca i žena, koje sam pod raznim izgovorima namamio u svoj laboratorij. Drogirao bih

ih i vadio iz njih ćelije začetka. U to vrijeme još nisam bio otkrio, ili bolje reći nisam bio usavršio tehniku vađenja ćelija tijela.

— 1858. uspjelo mi je podmićivanjem dobiti pristup u neke grobove Westminsterske opatije. Iz tijela bivših kraljeva, kraljica i velikaša i njihovih žena izvadio sam besmrtne gene.

Otmica Henrika Osmog uništila me je. Čovjek koga nisam podmitio otkrio me je na poslu. Nije me predao vlastima, ali me je počeo ucjenjivati. Zbog njega sam morao ili financijski propasti, ili odsjediti dugu kaznu u zatvoru.

— Moji kolege učenjaci su me prezirali. Vlasti su me htjele kazniti. Vidio sam da ću kao nagradu za svoj rad za dobro čovječanstva primiti samo nezahvalnost i progon. Počeo sam mrziti ljude sa svom njihovom pobožnošću, licemjerstvom i neznanjem. Još ih danas mrzim.

— Pobjegao sam iz Engleske. Planovi su bili skovani. Došao sam u Afriku i upotrijebio vodiča bijelca da me odvede u područje gorila. Doveo me je ovamo. Ubio sam ga, da se ne bi saznalo gdje se nalazim.

— Bilo je tu stotine, što više tisuće gorila. Trovao sam njihovu hranu. Gađao sam ih otrovnim strijelama. Ali služio sam se otrovom koji ih je samo omamio. Tada sam izvadio ćelije začetka i stavio na njihovo mjesto ljudske ćelije koje sam donio sa sobom iz Engleske u tekućini koja je pospješivala množenje.

Činilo se da je neobično biće gorilo nutarnjim žarom dok je govorio o svojoj omiljenoj temi. Čovjek i djevojka koji su ga slušali gotovo su zaboravili na nesklad između njegova kulturnog engleskog govora i opake i odbojne spoljašnosti. Mnogo opakije i odbojnije od spoljašnosti gorila. Jer on nije bio ni zvijer ni čovjek, već neki grozni mješanac, rođen u prokletom sjedinjenju. Ali ih je um koji se krio u toj odbojnoj vanjštini opčarao.

— Godinama sam ih promatrao — nastavi on — sa sve većim razočaranjem. Iz generacije u generaciju nisam mogao opaziti nikakve vanjske znakove da su ćelije ljudskog začetka izvršile ma i najmanji utjecaj na majmune. Zatim sam počeo

među njima primjećivati znakove veće inteligencije. Više su se svađali, bili su gramzljiviji i osvetoljubiviji. Osjećao sam da se približavam svom cilju,

— Uhvatio sam neke mlade gorile i počeo ih vježbati. Ubrzo čuo sam ih kako između sebe ponavljaju engleske riječi koje su čuli od mene. Nisu, naravno, znali njihovo značenje, ali to nije bilo ni važno. Otkrili su mi istinu. Moji gorile naslijedili su um i govorne organe svojih ljudskih pređa.

— Još uvijek je tajna koju nisam riješio zašto su naslijedili baš te osobine, a ne neke druge. Ali dokazao sam i ispravnost svoje teorije. Dao sam se na posao da odgojim štićenike. Nije bilo teško. Ove prve poslao sam ostalima kao misionare i učitelje.

— Učeći, gorile su dolazile k meni po daljnje pouke. Između ostalih stvari naučio sam ih poljoprivredi, arhitekturi i građevinarstvu. Pod mojim rukovodstvom sagradili su ovaj grad, što sam ga ja nazvao London, na rijeci koju sam prozvao Temza. Mi Englezi nosimo uvijek sa sobom Englesku, ma kamo pošli.

— Dao sam im zakone, postao sam njihov bog, a dao sam im i kraljevsku porodicu i plemstvo. Sve duguju meni, a sada se neki od njih bune protiv mene i hoće me uništiti. Postali su ambiciozni, izdajnički, okrutni.

— A vi? — upita djevojka. — Vi niste čovjek. Vi ste napola gorila. Kako ste vi ikada mogli biti Englez?

— Ja sam ipak Englez — odgovori taj stvor. — Nekoć sam čak bio i vrlo pristao Englez. Ali me je nagrizla starost. Osjećao sam da mi ponestaje snage. Grob je zjapio preda mnom. Nisam htio umrijeti jer sam osjećao da sam tek počeo saznavati tajne života.

— Tražio sam načina da produljim vlastiti život i da sebi vratim mladost. Napokon sam uspio. Otkrio sam kako treba odvajati ćelije tijela i prenositi ih od jednog bića na drugo. Upotrebljavao sam mlade gorile obih spolova i prenosio njihove snažne mlade ćelije na svoje tijelo.

— Uspio sam u toliko što sam zaustavio razaranje starosti i vratio sebi mladost. Ali kad su se ćelije gorile množile u meni

počeo sam poprimati tjelesne osobine gorila. Koža mi je pocrnjela, dlake su počele rasti na svim dijelovima tijela, ruke su se promijenile, a i zubi. Jednog dana postat ću pravi pravcati gorila. Ili bolje reći bio bih to postao da sretne okolnosti nisu vas dovele k meni.

— Ne razumijem — reče Rhonda.

— Razumjet ćete. S ćelijama vašeg tijela i tijela ovog mladića neću samo sebi osigurati mladost već ću opet poprimiti ljudski oblik. Oči su mu plamtjele luđačkim sjajem.

Djevojka se stresla. — To je strašno! — krikne.

Stvor se cerekao. — Služit ćete plemenitoj svrsi! Mnogo plemenitijoj nego da ste samo izvršili svoju biološku funkciju za koju ste bili rođeni.

— Ne morate nas ubiti! — viknu ona. — Uzimate ćelije začeća od gorila, a da ih ne ubijate. Kad uzmete naše, pustit ćete nas da odemo!

Stvor ustane i priđe rešetkama. Njegovi žuti očnjaci bili su iskešeni u zlobnom cerenju. — Vi još ne znate sve — reče on. U njegovim blistavim očima plane luđačko svjetlo. — Nisam vam rekao sve što sam naučio o pomlađivanju. Nove ćelije tijela su moćne, ali djeluju polako. Utvrdio sam da se brzina preobražaja povećava kad se meso i žlijezde mladosti pojedu.

— Ostavit ću vas sada da razmislite o velikoj usluzi koju ćete učiniti znanosti — reče i pođe natraške prema vratima druge odaje. — Ali vratit ću se! Poslije ću vas pojesti. Pojest ću vas oboje. Najprije ću pojesti mužjaka. A zatim, moja ljepotice, pojest ću tebe. Ali prije nego što te pojedem, da, ali prije nego što te pojedem...

Cerekajući izašao je natraške kroz vrata i zatvorio ih za sobom.

u stupici

Čini se da je zastor pao — reče djevojka.

— Zastor?

— Da, to je kraj predstave.

Tarzan se nasmijao. — Pretpostavljam da želite reći da za nas nema nade, da smo osuđeni na propast.

— Tako se čini, i mene je strah. Zar vas nije strah?

— Očito bi me trebalo biti.

Promatrala ga je ispod uzdignutih obrva. — Ne razumijem vas, Stanley. Čini se da vas sada nije strah, a prije ste se bojali svačega. Zar vas zaista nije strah, ili se samo pretvarate? Nije li to glumac u vama, vi me razumijete.

— Možda osjećam da će se dogoditi ono što treba da se dogodi, i da mi neće pomoći bude li me strah. Strah nas nikada neće odavde izvesti žive, a ja nemam namjeru ovdje ostati i umrijeti, ako tome mogu doskočiti.

— Ne vidim kako bismo mogli izaći odavde — reče Rhonda.

— Već smo gotovo na slobodi.

— Kako to mislite?

— Ta još smo živi — nasmije se on. — A to je vrlo mnogo. Da smo mrtvi, bili bismo izgubljeni sto posto, dok ćemo se — ovako živi spasiti s devedeset posto vjerojatnoće.

Rhonda se nasmije. — Nisam znala da ste takav optimist — izjavi ona.

Tarzan je brzo pregledao sobu i sada je objašnjavao Rhondi što treba da učine da bi se nekako izvukli iz ove prostorije. Pošto je otkrio da odnekle nailazi svježi zrak, zaključio je da mora postojati i nekakav otvor. Samo — kako ga pronaći?

— Možda imam razloga da budem optimist. Osjećate li ovu struju zraka na podu.

Ona ga brzo pogleda. U njenom pogledu bilo je smetenosti kad ga je upitno pogledala. — Možda će biti bolje da legnete i pokušate spavati — predloži ona. — Vi ste premoren.

Sad je bio red na njemu da je pogleda. — Kako vi to mislite? — upita on. — Zar izgledam iscrpljen?

— Ne, ali ja sam... ja, sam mislila da je napor možda za vas bio prevelik.

— Kakav napor?

— Kakav napor? — viknu ona. — Stanley Obroski, ležite smjesta ovamo i dopustite da vam istrljam glavu. Možda ćete tako moći spavati.

— Nisam pospan. Zar vi ne želite izaći odavde?

— Naravno da želim. Ali ne možemo.

— Možda ne, ali možemo pokušati. Pitao sam vas osjećate ti struju zraka u podu?

— Naravno da je osjećam. Ali kakve to ima veze? Nije mi hladno.

— Možda to nema veze ni sa čim — prizna Tarzan. — Ali pruža mogućnosti.

— Kakve mogućnosti?

— Izlaz! Svježi zrak ulazi iz druge odaje kroz rešetke na vratima. On mora negdje i izlaziti. Struja je tako snažna da otvor mora biti dosta velik. Vidite li u ovoj sobi nekakav veliki otvor kroz koji bi zrak mogao izlaziti?

Djevojka ustane. Počela je shvaćati smisao Tarzanovih primjedbi. — Ne — reče ona. — Ne vidim nikakav otvor.

— Ne vidim ga ni ja. Ali on je negdje, i mi znamo da je on na mjestu koje mi ne možemo vidjeti... Govorio je šapatom.

— Da, to je istina.

— A jedini dio sobe, što ga mi ne vidimo jasno jest na stropu u onom dalekom zasjenjenom kutu. Osim toga osjetio sam da struja vuče onamo.

Otišao je u dio prostorije o kojem je govorio i pogledao u tamu. Djevojka je stala do njega gledajući također gore.

— Vidite li nešto? — upita ona jedva čujnim glasom,

— Vrlo je tamno — odgovori on. — Ali mi se čini da nešto vidim. Malu mrlju, koja je tamnija od okoline, kao da je tu nekakvo udubljenje.

— Vaše su oči bolje od mojih — reče ona. — Ja ne vidim ništa.

U daljini se začuje sablasno i zlobno hihotanje. Dolazilo je odnekuda, no činilo se da dolazi sa stropa ravno iznad njih.

Rhonda nehotice stavi ruku na Tarzanovu. — Imate pravo — reče ona. Nada nama je otvor. To cerekanje čuje se odozgora.

— Ne smijemo nipošto govoriti glasnije, samo šaptom — opomenu je on.

Činilo se da je otvor na stropu, ukoliko je uopće postojao, upravo u kutu prostorije. Tarzan vrlo pomno ispita zidove pipajući svaki pedalj do visine do koje je mogao doseći. No nije našao ništa što bi mu omogućilo da se popne. Tada je ispruženom rukom skočio u zrak. Osjetio je rub otvora na stropu.

— Tu je — šapnu on.

— Što nam to pomaže. Ne možemo ga doseći.

— Možemo pokušati — reče on i stane uza zid u kutu prostorije. — Popnite se na moja ramena — uputi je on, Pridržavajte se rukama za zid.

Rhonda se popne na njegova široka ramena. Uhvativši je za noge, da učvrsti njen položaj, on se polako pridigne, sve dok se nije uspravio.

— Pipajte oprezno u svim pravcima — šapne on. Procijenite širinu otvora i potražite nekakav oslonac.

Neko je vrijeme djevojka šutjela. Po premještanju njene težine s jedne strane na drugu, i po napinjanju mišića na nogama, naslućivao je da ona ispituje otvor u svim smjerovima dokle je mogla doseći.

Najednom ona reče: — Spustite me dolje!

Spustio ju je na pod. — Što ste otkrili?

— Otvor je širok sedamdeset centimetara na metar. Čini se da se proteže preko ruba zida. Jasno sam osjetila ivicu. Kad bih mogla doseći donde, mogla bih i dalje ispitivati.

— Pokušat ćemo opet — reče Tarzan. — Stavite ruke meni na ramena. — Stajali su jedno nasuprot drugome. — Stavite sada desnu nogu na moju lijevu ruku. Tako! A sada postavite lijevu nogu u moju desnu ruku. Ukočite sada noge i tijelo, a rukama se oduprite o zid. Ja ću vas opet podići, možda ovog puta pola metra više nego prije.

— U redu — šapne ona. — Dižite me!

Dizao ju je polako do pune dužine ruku. Jedan ju je čas držao tako, a zatim nestane njezine težine najprije s jedne, a zatim s druge strane.

Čekao je slušajući. Slijedila je duga minuta šutnje. Zatim iznad sebe začuje začuđeni — Ah!

Tarzan nije ni šušnuo, ni postavljao pitanja. Čekao je. Čuo ju je kako diše i znao je da ništa naročito ozbiljno nije bilo povod njenom uskliku. Najednom začuje odozgo tihi šapat:

— Bacite mi svoje uže!

Dohvatio je travnato uže, koje mu je bilo smotano oko ramena, i baci petlju gore u mrak prema djevojci. Prvi put promaši i uže padne. No drugi put Rhonda ga uhvati. Čuo ju je kako u mraku nešto petlja s užetom.

— Pokušajte — šapne ona najednom.

Uhvatio je uže iznad svoje glave i podigao noge sa tla, tako da je ono nosilo svu njegovu težinu. Držalo je ne pomaknuvši se, pa se on počne penjati. Osjetio je kako je djevojka pružila ruku i dotakla ga. Zatim je podigla nogu do ruba na kojem je stajala. Čas kasnije stajao je kraj nje.

— Što ste pronašli? — upita on naprežući oči u mraku.

— Našla sam drvenu gredu. Udarila sam o nju glavom.

Sad je shvatio zašto je uzviknula i pruživši ruku osjeti debelu gredu iznad ramena. Uže je bilo smotano oko nje. Rub na kojem su stajali bio je očito vrh zida donje prostorije. Rov što je vodio gore bio je, kao što je djevojka rekla, velik metar na sedamdeset

centimetara. Greda je dijelila njegovu dulju os na dva dijela, te ostavljala na svakoj strani dovoljno prostora da se čovjek provuče.

Tarzan se provuče i popne na samu gredu. Nad njim se rov dizao, dokle je mogao doseći, bez uporišta za nogu ili ruku.

Tarzan i Rhonda smišljali su kako da se izvuku iz ove čudne prostorije. Vremena nije bilo mnogo i Tarzan je odlučio da ponovo pokušaju ispitati strop pomoću njegova užeta.

Nagnuo se dolje, prema djevojci. — Dajte mi ruku! — reče on i podigne je na gredu. — Moramo još dalje vršiti ispitivanje — šapne on. — Podići ću vas, kao što sam to i ranije činio.

— Nadam se da ćete na ovoj gredi moći držati ravnotežu — reče ona, ali nije oklijevala da stane na njegovu ruku.

— I ja se nadam — odgovori on kratko.

Jedan čas pipala je naokolo, a zatim je šapnula. — Pustite me dolje.

Spustio ju je do sebe, držeći je tako da ne izgubi ravnotežu i ne padne.

— Dakle?

— Našla sam još jednu gredu. Ali njen vrh je upravo izvan mog dohvata. Napipala sam dno grede i dio svake strane. Nedostajalo mi je nekoliko centimetara da dosegnem sam vrh. Što ćemo učiniti? To je poput more. Naprežemo se ovdje u tami, neka strašna prijetnja vreba da nas uhvati, a ne možeš dohvatiti jedinu nadu u spas.

Tarzan zastane i odveže uže koje je još bilo svezano za gredu na kojoj su stajali.

— Tarmangani imaju mnogo ludih poslovica — primijeti on. — Jedna od njih kaže da postoji više načina da se mački odere koža.

— Tko su Tarmangani? — upita ona.

Tarzan se nasmije pouzdavajući se u mrak što ga je skrivao. Na čas je zaboravio da zapravo glumi ulogu. — To je neko smiješno pleme — odgovori on.

— Ima takva poslovica i u Americi, čula sam svog djeda koji se njome znao poslužiti. Neobično je da bi nekakvo afričko pleme imalo istu poslovicu.

Nije joj rekao da na njegovu materinjem jeziku, a to je bio prvi jezik što ga je naučio, jezik čovjekolikih majmuna, Tarmangani znači jednog, ili sve bijelce.

Sakupio je uže i držeći jednu njegovu stranu baci smotani dio u mrak iznad sebe. Ono se vrati. Opet ga je smotao i bacio — i opet s istim uspjehom. Još dva puta je promašio, a tada uže

ostane napeto, dok je njegov drugi dio pao iz mraka i mlatarao kraj njih omotavši se gore oko grede. Napravivši omču na jednom dijelu užeta, drugi dio provuče kroz nju i zatim napne uže, tako da je omča došla pod samu gornju gredu.

— Mislite li da se možete popeti? — upita on djevojku.

— Ne znam ali pokušat ću.

— Mogli biste pasti. Ja ću vas ponijeti. On je za čas baci sebi na leđa i prije no što je ona shvatila što joj je predložio. — Držite se čvrsto! — opomenu je, a zatim se popne po užetu poput majmuna.

Došavši na vrh on uhvati gredu povuče sebe i djevojku gore. Zatim su ponavljali to isto, tražeći i nalazeći novu gredu iznad one na kojoj su stajali.

Kad se Tarzan privukao na treću gredu, opazi upravo ispred sebe otvor kroz koji je sijala zvijezda. Riješili su se mraka. Slabo svjetlo malo oblačne noći otkrije mu dio ravna krova okružena ogradom, a kad je Tarzan dalje ispitivao okolinu, utvrdi da su se popeli na jedan od malih tornjeva koji su okruživali dvorac.

Upravb se spremao da s tornja stane na krov, kad začuje sablasno hihotanje, koje im je već bilo tako dobro poznato, pa se povuče natrag u udubinu. Tiho i nepokretno stajalo je njih dvoje čekajući i osluškujući.

Cerekanje se ponovilo, no ovog puta bliže, a oštre Tarzanove uši začuju približavanje bosih nogu. No još su mu nešto otkrile uši. Biće koje je koračalo nije bilo samo, bio je još netko s njim.

Najednom se pojave polako šetajući. Jedan od njih, kao što je to Tarzan naslutio, bilo je biće koje se nazivalo bogom, a drugi je veliki gorila.

Kad su došli nasuprot bjeguncima, stanu i naslone se na ogradu gledajući grad.

— Henrik se nije noćas smio napiti, Craner. — nabaci biće koje se zvalo bog. — Sutra ga čeka težak dan.

— Kako to, moj gospodaru, bože? — upita drugi.

— Zar si zaboravio da je sutra godišnjica dovršenja svetih stepenica u nebo?

— Stvarno! Tako je, a Henrik se po njima mora popeti na rukama, da se pokloni svome bogu.

— Henrik je postao star i previše debeo. Sunce će biti vruće. Ali to krši ponos kraljeva i uči običan puk pokornosti.

— Ne daj nikome da zaboravi da si gospodar, naš bog, oče! — reče Craner pobožno.

— A kakvo sam iznenađenje spremio Henriku kad stigne na vrh stepenica. Tamo ću biti ja, a kraj mojih nogu klečat će Engleskinja što sam je njemu oteo. Craner, ti si poslao po nju?

— Jesam gospodaru, poslao sam jednog od nižih svećenika da je dovede. Moraju stići svakog časa. Ali gospodaru, misliš li da je mudro izazivati dalje Henrika. Znaš da su mnogi velikaši na njegovoj strani i da kuju zavjeru protiv tebe.

Strašno hihotanje provali s usana čovjeka gorile. — Zaboravljaš da sam ja bog! — reče on. — Nemoj, Craner, nikada zaboraviti tu činjenicu. Henrik to zaboravlja, a njegovo slabo pamćenje bit će uzrok njegovoj propasti. — Stvorenje se ispravi do pune visine. Gadno režanje zamijeni prijašnji hihot. — Svi vi zaboravljate — viknu on — da sam vas ja stvorio. Ja vas mogu uništiti! Najprije ću Henrika učiniti ludim od srdžbe, a zatim ću ga zdrobiti. Takve bogove vole ljudi. To je jedina vrsta božanstva koju oni razumiju. Budući su ljubomorni, okrutni i osvetoljubivi, moraju imati ljubomornog i osvetoljubivog boga. Mogao sam vam dati samo ljudski um. Zato moram biti bog, koga će takvi umovi cijeniti. Sutra će Henrik naučiti da me potpuno cijeni.

— Kako to mislite, gospodaru?

Bog gorila opet je hihotao. — Kad stigne na vrh stepenica, uništiti ću ga, razorit ću ga.

— Ubit ćete kralja? Ali gospodaru, Princ od Walesa je premlad da bude kralj.

— Neće on biti kralj. Dosta mi je kraljeva. Preskočit ćemo Edwarda VI i Mary. To je prednost kad je bog na vašoj strani,

Craner. Preskočit ćemo jedanaest godina i tako te spasiti da ne budeš spaljen na lomači. Naredni vladar Engleske bit će kraljica Elizabeta.

— Henrik ima mnogo kćeri, gospodaru, između kojih se može birati — reče Craner.

— Neću izabrati ni jednu. Upravo me spopalo nadahnuće, Craner.

— Odakle, moj gospodaru, bože!

— Samo od sebe, naravno, glupane. To je savršeno. To je idealno... Hihotao je od zadovoljstva. — Imenovat ću ovu englesku djevojku kraljicom Engleske. Ona će biti kraljica Elizabeta. Bit će poslušna. Učinit će što joj ja budem kazao. A služit će i mojim ostalim ciljevima. Ili gotovo svim ostalim. Naravno da je neću moći pojesti, Craner. Ne možeš pojesti svoju kraljicu i imati je.

— Dolazi onaj svećenik, gospodaru! — prekine ga Craner.

— Sam je — vikne bog. — Nije doveo djevojku.

Stari gorila došepa do obojice. Izgledao je uzbuđen.

— Gdje je djevojka? — upita bog.

— Nije je bilo, gospodaru. Nestala je, a s njom i onaj čovjek.

— Nestala? Pa to je nemoguće!

— Soba je prazna.

— A vrata? Jesu li otključana?

— Nisu gospodaru! I jedna i druga su zaključana — odgovori svećenik.

Bog gorila najednom zašuti. Nekoliko je časaka ostao zamišljen, a zatim se veoma tihim glasom obrati svojim pratiocima.

Tarzan i djevojka promatrali su ih iz svog skrovišta u tornju. Tarzan je bio nestrpljiv. Želio je da oni odu, kako bi pronašao nekakav put za bijeg iz dvorca. Da je bio sam, oborio bi se na njih oslonivši se na svoju snagu i spretnost. Ali nije se mogao nadati da će na taj način omogućiti i bijeg djevojke, jer nisu poznavali put iz dvorca, ni broj gorila koje je bog mogao u slučaju potrebe pozvati u pomoć.

Vidio je kako se svećenik okrenuo i brzo otišao. Ostala dvojica odu nekoliko koraka od tornja, tako da su u njega gledali, naslone se na ogradu i nastave razgovor. Ali sada Tarzan nije mogao čuti o čemu govore. Položaj ove dvojice bio je takav da bjegunci nisu mogli napustiti toranj, a da ih ne vide.

Tarzan je postao sumnjičav. Neobična osjetljivost progonjene zvijeri opominjala ga je na neposrednu opasnost. Ali on nije znao s koje strane dolazi, niti u kakvom je obliku treba očekivati.

Najednom opazi mužjaka gorilu koji je došao u njegov vidokrug. Zvijer je nosila kolac. Za njim je došao još jedan isto tako naoružan, a za njim još jedan i još jedan i još jedan, dok nije oko dvadesetak velikih majmuna bilo sakupljeno na krovu dvorca.

Sakupili su se oko Cranera i boga. Bog im je nešto govorio. Tada se njih dvadesetak primaknu tornju i stanu u polukrug oko otvora.

I Rhonda Terry i gospodar džungle pomislili su da su naslutili njihovo skrovište, ako ne i pronašli, ali nisu bili sigurni. Trebalo je čekati. To je bilo sve što su mogli učiniti. Mjesto se međutim moglo lako obraniti. Mogli su ostati ovdje i čekati sretniju okolnost, koja će im dati bolju priliku za bijeg no što je bila ova.

Činilo se da gorile na krovu samo čekaju. I kao da ne namjeravaju da pretraže unutrašnjost tornja. Možda su oni ovdje, pomisli Tarzan, iz nekih drugih razloga, a ne zbog nas. Možda-se sakupljaju da dočekaju kralja kad ovaj bude došao da pogine.

Kraj ograde stajao je bog s mužjakom koji se zvao Craner. Sablasno hihotanje boga gorila bilo je jedini zvuk koji je narušivao noćnu tišinu. Tarzan se pitao zašto se to stvorenje toliko Cereka.

Nagla struja zraka iz rova donese oblak oštra dima i val vrućine. Tarzan je osjetio kako ga je djevojka primila za ruku. Sada je znao zašto su gorile tako mirno čekale pred ulazom u toranj. Sada je znao zašto se njihov bog cerekao.

opći pokolj

Tarzanu je bilo jasno da neće dugo moći podnositi dim koji je gušio i zasljepljivao. Iznenadni napad na gorile ugrozio bi život njegove pratilice, a ne bi im omogućio bijeg. Da je bio sam, bilo bi to drugačije, no ovako se činilo da nema drugog, izlaza već da mirno izađu i da se predaju.

On je znao da mu bog sprema smrt, a smrt, ili možda još nešto gore, za djevojku. Što god, prema tome, poduzme moglo bi je samo upropastiti. Tarzan koji je rijetko oklijevao u donošenju odluka bio je očito u škripcu.

On ukratko izloži Rhondi svoje sumnje. — Mislim da ću ih napasti. Dobit ću barem nekakvu zadovoljštinu.

— Jedino što ćete postići Stanley bit će to da će vas ubiti. Možda bi bilo bolje da niste ni došli. Bilo je to hrabro. Ali vi ste svojim dolaskom ugrozili sebe. Ne mogu više... Dim — koji je gušio prekine njene riječi.

— Ne možemo ovo dalje izdržati — promrmlja Tarzan. — Izlazim. Slijedite me i nastojte da pobjegnete.

Sagnuvši se, Tarzan iskoči iz tornja. Divlje režanje provali iz dubine njegovih grudi. Djevojka koja ga je slijedila čula je to i zgrozila se. U čovjeku koji je bio s njom vidjela je samo Stanleyja Obroskog, kukavicu, i mislila je da mu se uslijed beznadnosti situacije pomutio mozak.

Gorile su skočile na Tarzana da ga uhvate. — Uhvatite ga! — vikao je bog gorila. — Ali nemojte ga ubiti!

Tarzan skoči na najbližu zvijer. Njegov nož sinu u svjetlu baklja što su ih neke zvijeri nosile. Zario se duboko u grudi koju

je slučaj nanio na put gospodaru džungle. Zvijer zaurla i želeći uhvatiti Tarzana — sruši se podno njegovih nogu.

Ali drugi nasrnu na tamnoputog diva, a tada jedan za drugim osjete čelik brze oštrice. Bog gorila bio je izvan sebe od bijesa i uzbuđenja. — Uhvatite ga! Uhvatite ga! — vrištao je.

— Nemojte ga ubiti. On je moj!

Za vrijeme meteža Rhonda je tražila priliku da se spase. Provukla se iza zvijeri koje su se borile da pronađe stepenice što vode s krova. Sva pažnja bila je usredotočena na borbu koja se vodila pred tornjem. Nitko nije primijetio djevojku. Došla je do vratiju u drugom tornju. Pred sobom je vidjela stepenice. Bile su osvijetljene upaljenim bakljama.

Trkom je počela silaziti. Ispod nje sukljao je dim i zastirao joj vidik. Nagađala je da je to očito dim od vatre što je bila zapaljena da istjera Obroskog i nju iz tornja, a koja se sad proširila i na ostale dijelove dvorca.

Na zavoju stepenica ona uleti ravno u naručaj gorile koji je brzao gore. Iza njega uspinjala su se još dvojica. Prvi je uhvati i gurne drugoj dvojici. — Sigurno je pokušala pobjeći — reče onaj koji ju je uhvatio. — Dovedi je bogu... I zatim on brzo potrči uz stepenice.

Tri gorile pale su pod Tarzanovim nožem, ali četvrti ga uhvati za zaglavak i udari drškom pijuka. Tarzan ga napadne. Zvijer vrisne i pokuša se osloboditi. Tada priđe jedan od njegovih drugova i udari Tarzana snažno po sljepoočici drškom ratne sjekire.

Gospodar džungle padne bez svijesti na krov usred pobjedničkih krikova neprijatelja. Bog potrči naprijed.

— Nemojte ga ubiti! — vikao je.

— Mrtav je, gospodaru — reče jedan gorila.

Bog je drhtao od srdžbe i razočaranja i upravo je htio progovoriti kad se kroz mnoštvo progura gorila koji je uhvatio Rhondu.

— Dvorac je u plamenu, gospodaru! — viknu on ... Vatra što je bila zapaljena da dimom istjera zarobljenike zahvatila je suhu

travu na podu ćelije i sad su pod i grede u plamenu. Prvi kat dvorca pretvorio se u zapaljenu peć. — Ako nećete da izgorite gospodaru, morate odmah pobjeći.

Oni koji su ga čuli brzo se ogledaju. Gusti dim sukljao je iz tornja odakle su došli Tarzan i Rhonda. Dim je također sukljao iz obližnjih tornjeva. Dizao se i iza ograde izbijajući vjerojatno iz prozora s nižih katova.

Nastao je opći nemir. Gorile su nesigurno trčale ovamo i onamo. Sve zvijeri boje se vatre, a instinkt zvijeri gospodario je ovim izobličenim stvorovima. Kad su shvatili da će im možda biti onemogućen svaki uzmak, najednom ih uhvati panika.

Vrišteći i urlajući potrče da se spasu, ostavljajući svoje zarobljenike i svog boga. Neki potrče u smrt niz zapaljena stepeništa, a drugi skoče preko ograde u možda manje strašnu, ali zato isto tako sigurnu smrt.

Njihovi prodorni vriskovi i urlici nadglasavali su tutanj plamena i zapovijedi što ih je izdavao njihov bog, koji je potpuno izgubio glavu kad je vidio da su ga napustili sljedbenici, te je zajedno s njima bezglavo pokušavao da se spasi.

Srećom za Rhondu, dvojica gorila kojima je bila prepuštena nisu poslušali danu zapovijed svog druga da je odvedu pred boga, već su se umjesto toga okrenuli i potrčali niz stepenice, prije nego što im uzmak odsiječe plamen što je nadirao iz dvorca.

Probijajući se kroz zasljepljujući dim, njihova dlakava tijela oprži iznenadno izbijanje plamena, a poludjele zvijeri zaborave svog zarobljenika i na sve od straha pred razbuktalim plamenom. Nisu stali ni onda kad su se dočepali dvorišta, već su trčali dalje, sve dok nisu otvorili vanjska vrata i pobjegli glavom bez obzira što dalje od dvorca.

Rhonda, gotovo isto tako uplašena, nije izgubila glavu, već je iskoristila priliku da pobjegne. Slijedeći gorile, izbila je na liticu na kojoj je dvorac bio sagrađen. Plameni koji su se dizali osvjetljavali su taj prizor i ona iza sebe opazi strmu pećinu, koja se činila nedostupnom. Ispod nje ležao je grad u tami, osim

nekoliko upaljenih baklja koje su slabim sjajem probijale tamu noći.

S desne strane ugledala je stepenice što vode iz dvorca u grad. Bio je to jedini mogući put. Ako joj uspije stići do grada, u njegove uske vijugave ulice, možda bi se mogla neopažena provući preko zida i izbiti u dolinu.

Rijeka bi je odvela i do ruba klanca, na podnožju kojeg je znala da su logorovali Orman, West i Naomi. Zgrozila se pri pomisli na silazak po toj strmoj pećini, ali je znala da bi i mnogo više stavila na kocku samo da izbjegne strahotama doline dijamanata.

Trčeći brzo uz rub do početka stepenica, ona se počne spuštati prema gradu. Trčala je brzo — izlažući se padu — u živoj želji da pobjegne. Iza nje buktao je i urlao plamen što je proždirao dvorac. Odsjaj, plamena poigravao se s njenom sjenom i osvjetljavao stepenice. A zatim, na njen užas, čopor gorila naleti uz stepenice prema dvorcu osuđenom na propast.

Stala je, ali se nije mogla vratiti. Nije bilo uzmaka ni lijevo, ni desno. Njena je jedina nada bila da će je oni možda u uzbuđenju previdjeti. Tada je ugleda vođa.

— Djevojka! — zaurla. — Ona bez dlaka! Uhvatite je: Odvedite je kralju!

Dlakave ruke je uhvate. Predaju je onima iza sebe. — Odvedite je kralju... I dalje su je prebacivali i gurali onima iza sebe. — Odvedite je kralju! Odvedite je kralju!... I tako je, izmučenu, odvedu niz stepenice u grad i u kraljevu palaču.

Ponovo je bila sa ženkama Henrikova harema. One su je gurale i režale na nju. Nisu bile oduševljene njenim povratkom. Chaterine Aragonska bila je najsurovija. Bila bi razderala djevojku, da se nije umiješala Catherine Parr.

— Ostavite je opomenu ih ona. — Jer Henrik će nas sve prebiti, a neke od nas izgubit će i glave. On jedva čeka ispriku da vama skine glavu, Catherine — reče ona staroj kraljici.

Napokon su je ostavile na miru. Skutrivši se u uglu, imala je prilike da razmišlja, prvi put otkako je slijedila Tarzana iz tornja.

Rhonda je trčala niz stepenice prema gradu. Iza nje plamen je proždirao dvorac. Na njeno zaprepaštenje čopor gorila naleti uz stepenice prema dvorcu. Stala je ali se nije mogla vratiti. Tada je ugleda vođa i naredi da je uhvate...

Mislila je na čovjeka koji je stavio svoj život na kocku da nju spasi. Činilo se nevjerojatnim da su baš svi pogrešno ocijenili Stanleyja Obroskog. Snaga i hrabrost bile su sastavni dio njega, te je nevjerojatno kako da to nije nikad nitko otkrio. Gledala ga je sada drugim očima, koje su otkrivale osobine kojima se žene najviše dive kod muškaraca i koje su izazvale nježnost. I ona je zajecala.

Gdje je on sada? Je li pobjegao? Jesu li ga ponovo uhvatili? Je li bio žrtva plamena što ga je vidjela na prozorima velikog dvorca na litici? Je li on umro?

Najednom je sjela potpuno se uspravivši, a šake joj se stisnu, dok joj se nokti nisu zabili u meso. Preplavila ju je nova istina. Taj čovjek, koga je još juče gledala samo s prezirom, potaknuo je u njenim grudima osjećaj što ga još nikad nije osjetila ni prema jednom muškarcu. Je li to bila ljubav? Je li voljela Stanleyja Obroskog?

Stresla je glavom kao da se hoće riješiti opsjene. Nije moglo biti to. Ono što je osjećala morala je biti zahvalnost i tuga i ništa više. Ali misao je ustrajala. U ovom času najvećeg očaja nije ge u njenim mislima pojavio ni jedan drugi muškarac. Napokon je iscrpljena umorom i uzbuđenjem zapala u nemiran san.

Dok je spavala dvorac na litici je dogorijevao, kao veličanstvena pogrebna lomača onih koji nisu uspjeli pobjeći.

kroz dim i plamen

Dok se uplašeni čopor nastojao spasiti skačući u smrt s krova dvorca, sam bog pojurio je do tajnih stepenica što su vodile u dvorište.

Craner i neki svećenici znali su također za to stepenište, pa su i oni potrčali onamo. Neki članovi kraljeve garde, poludjeli od straha, pošli su za njima, a kad su ugledali ulaz stepeništa pobili su se kako bi najprije sebi osigurali spas.

Bog gorila pokušao je sebi prokrčiti put kroz ovo klupko koje se tuklo i urlalo. Bio je slabiji od ostalih pa su ga laktovima izgurali u stranu. Vrišteći zapovijedi i kletve, na koje se nitko nije obazirao, udarao je šapama i grebao kandžama uzaludno se pokušavajući dohvatiti ulaza, ali je uvijek bio ponovo odbačen.

Od straha i srdžbe najednom je poludio. S pjenom na ustima i blebećući poput luđaka, bacio se na leđa velikom mužjaku, čija su se ramena ispriječila na putu. Počeo je udarati gorilu po glavi i ramenima, ali uplašena zvijer nije na nj obraćala pažnju, sve dok on nije svoje očnjake zabio duboko u gorilin vrat. Tada se s krikom strave gorila oborio na svog boga. Moćnim šapama ga je stresao, a zatim ga je dignuvši, visoko iznad glave odbacio. Bog gorila pao je na krov i ostao tamo ležati u nesvijesti.

Pobješnjele zvijeri borile su se i natezale na ulazu u stepenište, te su jedna drugu gnjele i gurale dok nisu začepile ulaz. Oni koji su ostali van počeli su trčati do drugih stepenica, ali je već bilo kasno. Dim i plamen sukljali su iz svakog tornja i otvora. Bili su uhvaćeni.

Pojedinačno ili udvoje, uz strašne urlike, bacali su se s ruba, dok na krovu nisu ostali samo bog gorila i njegov bivši zarobljenik.

Plamen je sukljao kroz uske pukotine tornjeva i pretvarao ih u goleme baklje koje su osvjetljavale površinu klisure i bacale sablasno svjetlo na dolinu i grad. Vatra je načela sjevernu stranu krova dvorca, a oslobođeni plinovi izbacivali su dim i plamen visoko u nebo. Velika noseća greda stropa je izgorjela, pa se dio krova srušio u užareni pakao zasuvši grad iskrama. Plamen je polako puzao do Tarzana i boga gorila.

Pred dvorcem su stepenice i litica bile krcate čoporom koji je došao da gleda opću propast. Šutjeli su. Negdje u tom paklu bio je i njihov bog. Nisu znali ništa o besmrtnosti jer ih on tome nije učio. Vjerovali su da je njihov bog mrtav, i bilo ih je strah. Međutim pristaše kralja bili su radosni. Naslućivali su da će vlast boga prijeći na kralja i tako će je oni lakše prigrabiti više.

Jedno tijelo na krovu se pomaknu. Oči se otvore. Trajalo je jedan čas prije no što su živnule. Čovjek sjedne. Bio je to Tarzan. Skoči na noge. Oko njega svuda naokolo buktao je plamen. Vrućina je bila strašna, gotovo nepodnosiva.

Ugledao je tijelo boga kako leži kraj njega. Vidio je da se pokreće. Tada je čudni stvor naglo sjeo i ogledao se. Vidio je Tarzana. Vidio je plamen koji je lizao i praskao na sve strane, plešući ples smrti — njegove smrti.

Tarzan se ogleda i ode. Dio krova uz pećinu bio je još slobodan od plamena, pa on krene prema ogradi.

Bog gorila ga je slijedio. — Mi smo izgubljeni — reče on. — Onemogućen nam je uzmak.

Tarzan slegne ramenima i pogleda preko ruba ograde niz zid dvorca. Sedam metara niže bio je krov zgrade, visoke samo jedan kat. Bilo je previše visoko da skoči. Plamen je sukljao iz prozora i na toj strani, ali ne u tolikoj mjeri kao na drugoj strani.

Tarzan iskuša otpornost kamena nazupčane ograde. Bio je čvrst. Kamenje je bilo učvršćeno dobrom žbukom. On odmota svoje uže i sveže ga oko kamena.

Bog gorila ga je pratio i promatrao. — Ti ćeš pobjeći! — vikne on. — Spasi i mene.

Zato da me kasnije ubiješ i pojedeš — odgovori Tarzan.

— Ne, ne! Neću ti učiniti ništa nažao. Za ime božje spasi me!

— Mislio sam da si bog, pa se spasi sam.

— Ne možeš me ostaviti. Ja sam Englez! Krv nije voda. Nećeš dopustiti da Englez umre kad ga možeš spasiti.

— I ja sam Englez — odgovori Tarzan. — Ali ti si me namjeravao ubiti i pojesti.

— To mi moraš oprostiti. Bio sam lud od želje da vratim sebi ljudski lik, a ti si bio možda jedina mogućnost koja mi se pružila. Spasi me i dat ću ti blago, veće no što čovjek u najluđoj gramzljivosti može i zamisliti.

— Imam sve što mi treba — odgovori Tarzan.

— Ti ne znaš što govoriš. Mogu te odvesti do dijamanata. Možeš ih sakupljati rukom.

— Nije mi do tvojih dijamanata, ali ću te spasiti pod jednim uvjetom.

— Koji je to uvjet?

— Da mi pomogneš spasiti djevojku i izvesti je iz doline, ako je još živa.

— Obećavam. Ali požuri. Uskoro će biti prekasno. Tarzan je središte konopca ovio oko kamena, a krajevi su visili slobodno, nekoliko pedalja iznad krova donje zgrade. Pazio je da konopac visi između prozora gdje ga plamen neće moći dohvatiti.

— Ja idem prvi — reče on — da budem siguran da nećeš pobjeći i zaboraviti svoje obećanje.

— Ti mi ne vjeruješ! — klikne bog gorila.

— Naravno da ne!

Tarzan prebaci tijelo preko ograde i viseći na jednoj ruci uhvati oba dijela konopca drugom rukom.

Bog gorila se strese. — To ne bih nikada mogao učiniti — vikne on. — Pao bih. To je strašno... I on pokrije oči rukama.

— Popni se preko ograde i sjedni mi na leđa — uputi ga Tarzan. — Dođi, pomoći ću ti i on pruži prema njemu moćnu ruku.

— Hoće li konopac podnijeti obojicu?

— Ne znam. Požuri, ili ću poći bez tebe. Vrućina postaje sve žešća.

Bog gorila se dršćući popne preko ograde. Tarzan ga prihvati i prebaci na leđa. Bog gorila se u smrtnom strahu ovije oko Tarzanove šije.

Polako i oprezno spuštao se Tarzan. Nije sumnjao u otpornost konopca kad se radilo o težini, ali se bojao da ga oštri rubovi kamena ne presijeku.

Vrućina je postala nepodnosiva. Plamen je sukljao iz otvora sa svih strana. Oštri dim, koji ih je gušio, obavio ih je. Dok se još trenutak ranije njihov silazak činio razmjerno sigurnim, bio je sad pun opasnosti koje su njihovu pustolovinu činile više nego dvojbenom. Kao da je demon vatre otkrio njihovu želju da pobjegnu, pa je sazvao sve svoje snage da to spriječe, i onda njihova imena pribroji listi žrtava.

Odlučnom upornošću Tarzan je nastavio da se spušta. Napadaji kašlja i gušenja izmjenjivali su se s prodornim krikovima Tarzanova pratioca. Tarzan je imao zatvorene oči i pokušao da ne diše u gustom dimu što ih je okruživao.

Činilo se da će mu pluća pući, kad na svoje olakšanje osjeti da su mu noge dodirnule čvrsto tlo. Istog časa baci se na lice i počne duboko disati. Dim što se dizao zajedno s vrućinom dovodio je i svježi zrak na krov na kojem su obojica ležali. Disali su punim plućima taj zrak.

Tarzan je samo časak tako ležao. Zatim se baci na leđa i počne brzo vući jedan kraj užeta, dok nije drugi kraj povukao uz kamen oko kojeg je bio omotan. Uže padne na krov.

Ovaj krov bio je samo tri metra iznad zemlje. Poslužívši se opet konopcem, trajalo je samo nekoliko časaka, dok su se obojica našli u razmjernoj sigurnosti između dvorca i pećine.

— Dođi — reče Tarzan — poći ćemo sada pred dvorac i utvrditi je li djevojka pobjegla.

— Moramo biti oprezni — opomenu ga bog gorila. — Ova vatra privukla je svjetinu iz grada. Imam mnogo neprijatelja u kraljevoj palači, koji bi bili vrlo zadovoljni kad bi nas obojicu uhvatili. Tada bi nas ubili, a djevojka bi bila izgubljena, ako već nije mrtva.

— Što predlažeš? — Tarzan je bio sumnjičav. Osjećao je stupicu i dvoličnost u svemu što je ovaj čovjek predlagao.

— Vatra još nije zahvatila ovo donje krilo — objasni gorila. — Tu se nalazi ulaz u rov što vodi u stan vjernog svećenika koji stanuje u spilji na podnožju pećine u istoj razini s gradom. Ako. stignemo do tog svećenika, bit ćemo sigurni. On će nas sakriti i učiniti sve što mu zapovjedim.

Tarzan je oklijevao da uđe u nepoznate zatvorene prostorije, ali je čuo dio razgovora između boga gorila i Cranera, pa je znao da je ova tvrdnja ako ne potpuno, a ono bar djelomično istinita. Njegovi bi neprijatelji u palači zaista bili sretni da ga uhvate ili unište.

— U redu — pristane Tarzan. — Ali svezat ću ovaj konopac oko tvog vrata, da mi ne pobjegneš. Neka te podsjeća da imam i nož kojim sam ubio nekoliko tvojih gorila. Nož i ja bit ćemo uvijek u tvojoj blizini.

Bog gorila nije odgovorio. Dopustio je da bude vezan, zatim priđe zgradi do lukavo skrivenih preklopnih vrata na vrhu rova koji se spuštao u tamu.

Po ljestvama se silazilo dolje i Tarzan pusti svog pratioca da prvi siđe u mrkli mrak rova. Nakon kratkog spuštanja stignu do vodoravna hodnika što je završavao drugim okomitim rovom. Rovovi i hodnici smjenjivali su se dok bog gorila napokon ne objavi da su stigli do podnožja pećine.

Nastavili su put hodnikom, dok im teška drvena vrata ne zapriječiše prolaz. Bog gorila slušao je pažljivo jedan tren, uha naslonjena na daske vratiju. Napokon skine zasun i tiho od-

škrine vrata. Kroz pukotinu Tarzan je ugledao spilju u kamenu, osvijetljenu čađavom bakljom.

— Nema ga! reče bog gorila kad je otvorio vrata i ušao — Bit će da je otišao s ostalima da promatra vatru.

Tarzan se ogleda po unutrašnjosti. Vidio je od dima pocrnjelu spilju i pod pokriven prljavom slamom. Nasuprot otvoru kroz koji su ušli bio je drugi, koji je vjerojatno vodio napolje i bio zatvoren teškim drvenim vratima. Uz vrata bio je samo jedan mali prozor. Vreće sašivene od životinjskih koža visile su s klinova koji su bili zabijeni u zid. U velikom kotlu na tlu bilo je vode.

— Moramo čekati da se vrati — reče bog gorila. — U međuvremenu hajdemo jesti.

Pošao je do vreća što su visile na zidu i pretražio ih. Našao je celer, vrhove bambusa, voće i orahe. Izabrao je ono što je želio i sjeo na pod. — Uzmi i ti! — ponudi on Tarzana mahnuvši rukom prema vrećama.

— Jeo sam — reče Tarzan i sjedne kraj boga gorile, gdje je mogao paziti na vrata i na njega.

Njegov je pratilac nekoliko časaka šutke jeo. Zatim pogleda Tarzana. — Rekao si da nećeš dijamante... Govorio je s nevjericom u glasu. — Zašto si tada došao ovamo?

— Nisam došao zbog dijamanata.

Bog gorila se cerekao. — Moji su ljudi ubili neke kad su htjeli ući u dolinu. Kod jednog nađena je zemljopisna karta doline dijamanata. Zar vas čudi što sam pretpostavljao da ste došli zbog dijamanata.

— Ne znam ništa o karti. Kako smo mogli imati kartu ove doline koja je do našeg dolaska bila potpuno nepoznata bijelim ljudima.

— Imali ste kartu.

— Tko ju je mogao izraditi?

— Ja.

— Ti! Kako smo mogli imati kartu koju si ti izradio? Zar si se vraćao u Englesku?

— Nisam. Ali sam izradio zemljopisnu kartu.

— Došao si ovamo jer si mrzio ljude, i što si želio pobjeći. Nije vjerojatno da si izradio kartu kako bi domamio ljude ovamo, a sve ako si je i izradio, kako je stigla u Ameriku, ili Englesku, ili bilo kuda gdje su je moji zemljaci mogli nabaviti? — upita Tarzan.

— Reći ću ti. Volio sam djevojku. Nije je zanimao bijedan učenjak koji pred sobom nije imao financijsku karijeru. Željela je bogatstvo i sjaj. Htjela je bogata muža.

— Kad sam došao u ovu dolinu i pronašao dijamante, mislio sam na nju. Ne mogu reći da sam je još volio, ali sam je želio. Želio sam joj se osvetiti za sve patnje što mi ih je nanijela. Vjerovao sam da bi se temeljito osvetio da sam je doveo ovamo i zadržao ovdje doživotno. Dao bih joj bogatstva — više bogatstva nego što ga ima bilo koje biće na zemlji. Ali s njim ne bi mogla ništa kupiti... — cerekao se misleći na taj plan.

— Izradio sam kartu i napisao joj pismo. Pisao sam joj što da učini, gdje da se iskrca, i kako da sakupi safari. Tada sam čekao. Čekao sam sedamdeset i četiri godine, ali nije došla.

— Učinio sam znatne napore da joj dostavim pismo. Morao sam otići daleko odavle, pronaći meni naklonjeno selo i pismonošu koji će pismo odnijeti do mora. Nikad nisam saznao je li pismo stiglo do obale. Možda je taj pismonoša ubijen. Mnogo štošta se moglo dogoditi. Često sam se pitao što se dogodilo, sa zemljopisnom kartom. Sad se vratila k meni — nakon sedamdeset i četiri godine... ponovo se zacerekao. — I dovela mi je drugu djevojku, mnogo ljepšu djevojku. Moja bi bila — čekaj da izračunam — stara devedeset i četiri godine. Krezuba, stara baba. Ali mi se čini da neću dobiti ni jednu, ni drugu.

Ispred vrata začuje se šum, Tarzan skoči na noge. Vrata se otvore i na njima se pokaže stari gorila. Kad je ugledao Tarzana, iskesio je zube i stao.

— U redu je, oče — reče bog gorila. — Uđi i zatvori vrata.

— Gospodaru! — vikne stari gorila, zatvori vrata i baci se na koljena. — Mislili smo da si poginuo u plamenu. Hvala budi nebu da si se spasio.

— Blagoslovljen bio, sine moj — odgovori bog gorila. A sada mi reci što se dogodilo u gradu?

— Dvorac je razoren.

— To znam. Ali što se dogodilo kralju? Misli li i on da sam mrtav?

— Svi to misle. I mnogi ga proklinju. Henriku je drago. Kažu da će sebe proglasiti bogom.

— Znaš li nešto o sudbini djevojke koju je Wolsley spasio iz Henrikovih pandža i doveo je k meni u dvorac? Je li poginula u plamenu? — upita bog gorila.

— Spasila se, gospodaru, vidio sam je.

— Gdje je ona? — upita Tarzan.

— Spasili su je kraljevi ljudi i odveli u njegov dvorac.

— To je njezin kraj — najavi bog gorila. — Jer ako bude Henrik želio da je uzme za ženu, što će on sigurno i učiniti, Catherine Aragonska rastrgat će je na komade.

— Moramo je smjesta spasiti — reče Tarzan.

Bog gorila slegne ramenima. — Sumnjam da je to moguće.

— Rekao si da je to već jednom netko učinio. Mislim da si ga nazvao Wolsley.

— Ali Wolsley je imao snažne sljedbenike.

— Nisu bili snažniji od tvojih — reče mirno Tarzan, ali pri tome malo trzne konopac koji je bio obavijen oko vrata boga i dodirne oštricu svog noža.

— Kako ja to mogu učiniti? — upita bog gorila. — Henrik ima mnogo vojnika. Ljudi misle da sam ja mrtav, i sada će se kralja bojati više nego ikada.

— Ti imaš mnogo vjernih sljedbenika, zar ne? — upita Tarzan.

— Da!

— Tada pošalji ovog svećenika da ih skupi. Javi im neka se skupe pred ovom spiljom, naoružani onim do čega mogu doći.

Bogu gorila, kojeg je Tarzan zarobio, nije preostalo ništa drugo nego da zapovjedi svom svećeniku Tobinu da bez pogovora sluša Tarzanova naređenja.

Svećenik je u čudu promatrao svog boga i stranca koji je s bogom razgovarao s tako malo strahopoštovanja i koji je držao kraj konopca, svezana oko vrata bogu. S užasom je čak spazio kako taj stranac trza konopcem.

— Idi, oče Tobin — reče bog gorila — i skupi vjernike.

— Pazi da ne bude izdaje — sikne Tarzan. — Vaš bog mi je obećao da će mi pomoći spasiti djevojku. Vidiš li ovaj konopac na njegovu vratu? Vidiš li nož za mojim pojasom?

— Ako obojica ne učinite sve što je u vašoj moći da mi pomognete, vaš će bog umrijeti... U ovu tvrdnju Tarzanovu nije se moglo sumnjati.

— Idi, oče Tobin reče bog gorila.

— I požuri — doda Tarzan.

— Idem, gospodaru — viknu svećenik. — Ali vas teška srca ostavljam u pandžama ovog bića.

— Njemu se neće ništa dogoditi ako ti izvršiš svoj zadatak — uvjeri ga Tarzan.

Svećenik opet klekne, prekriži se i ode. Kad su se vrata zatvorila, Tarzan se obrati svom pratiocu — Kako je moguće — upita on — da si uspio prenijeti dar govora, a možda i razmišljanja na ove zvijeri? A ipak oni nisu poprimili ni jednu vanjsku oznaku čovjeka.

— Tome nisam ja kriv — odgovori bog gorila — već instinkt tih zvijeri, koji je jači od novopriučenih sposobnosti razmišljanja. Prenoseći ljudske embrionalne ćelije iz generacije u generaciju, što oni i sad čine, nije neobično da se rađaju djeca koja imaju fizičke osobine čovjeka. Ali usprkos mom nastojanju, ti su izrodi beziznimno bili ubijani već pri porodu.

— U malom broju slučajeva u kojima su ostali pošteđeni izrasli su u čudovišta koja nisu ni ljudi ni zvijeri. Bića nalik čovjeku, s najgorim osobinama ljudi i zvijeri. Neki od njih bili su istjerani iz grada, ili su pobjegli. Zna se da postoji takvo pleme koje živi u spiljama na krajnjem rubu doline.

— Znam dva primjera gdje su križanci bili po obliku i po rastu savršeni ljudi, ali su imali mozak gorila. Većina ih, međutim, izgleda nakazno.

— Jedan od takvih slučajeva bila je i vrlo lijepa djevojka, bar je bila takva kad sam je ja posljednji put vidio, ali je imala ćud divlje lavice. Drugo je bio mladić koji je izgledao i držao se kao plemić, s blagom ćudi Džeka Trboseka.

— Dakle, mladiću — nastavi bog gorila — što namjeravaš učiniti kad se moji sljedbenici skupe ovdje.

— Pod našim vodstvom oni će jurišati na kraljev dvorac i oduzeti mu djevojku.

smrt u zoru

Rhonda Terry se naglo probudi. Čula je viku, režanje, krikove i urlike, koji kao da su dolazili iz blizine. Vidjela je da su Henrikove ženke nemirne. Neke su tiho režale, kao uznemirene, uplašene zvijeri. Ali nisu je probudili ti zvuci, već oni što su snažno i prijeteći dopirali kroz prozore odaja.

Rhonda ustane i priđe prozoru. Kad je Catherine Aragonska spazi, iskesi očnjake uz zlobno režanje.

— Nju hoće — zareži kraljica.

U svjetlu baklja Rhonda opazi kroz prozor skup dlakavih stvorenja koja su se borila na život i smrt. Dah joj zastane i ona pritisnu ruku na srce, jer je između njih ugledala Stanleyja Obroskog kako se probija prema ulazu u palaču.

Najprije joj se učini da se on sam bori protiv čopora zvijeri, ali brzo utvrdi da su mu mnoge bile saveznici. Vidjela je boga gorila u blizini Obroskog. Vidjela je čak i konopac od trave oko njegova vrata. Jedina joj je briga bila sigurnost Obroskog.

Oko sebe je čula glasove koji su urlali od bijesa. Tada je shvatila riječi kraljice. — Ona je kriva svim nevoljama — govorila je kraljica. Da je ona mrtva, imali bismo mir.

Onda je ubijte — reče Anne od Clevesa.

— Ubijte je! — vikala je Anne Boleyn.

Djevojka se okrenula i ugledala divlje zvijeri koje su se primicale. Velike dlakave zvijeri koje su je mogle rastrgati na komade. Nesklad između njihova ljudskog govora i zvjerskog izgleda najednom se činio strašnijim i nakaznijim nego ikad ranije.

Jedna se odvoji, stane ispred Rhonde i okrene se prema ostalima. Bila je to Catherine Parr. — Ostavite je — reče.

— Nije ona kriva što je ovdje.

— Ubijte obje! Ubijte i Parrovu! — vrištala je Catherine Howard.

Ostale se slože. — Ubijte obje! — Howardova skoči na Parrovu, i uz bijesne strahotne urlike obje su pokušale velikim žutim očnjacima dohvatiti jedna drugoj grlo. Druge navale na Rhondu Terry.

Nije se moglo pobjeći. Bile su između nje i vratiju. Prozori su bili zagrađeni rešetkama. Oči su joj uzalud tražile nešto čime bi ih mogla odbiti. Povlačila se, ali je znala da nema nade.

Tada se vrata najednom otvore, i tri velika mužjaka uđu u odaje. Njegovo veličanstvo kralj! — vikne jedan, a ženke zašute i napuste Rhondu. Samo one dvije, koje su se borile na tlu, nisu ga čule.

Veliki mužjak gorila, Henrik Osmi, upadne u sobu. — Tišina! — zaurla, i prišavši onima koje su se borile na podu počne ih udarati nogom i ćuškati, dok se nisu rastavile. — Gdje je ljepotica bez dlaka? — upita on, a zatim mu oči padnu na Rhondu koja je stajala gotovo zakrivena velikim tjelesima Henrikovih ženki.

— Dođi! — zapovjedi on. — Bog je došao po tebe, ali te neće dobiti. Ti pripadaš meni.

— Daj mu je! — vikne Catherine Aragonska. — Ona je uzrok svim nevoljama.

— Šuti, ženo — vikne kralj — ili ćeš u tamnicu ili na stratišle.

On uhvati Rhondu i prebaci je preko ramena, kao da uopće nema težine, te brzo priđe vratima. — Suffolk i Howard, zadržite ih kako bih ja imao vremena da pobjegnem.

— Dopustite nam da pođemo s vama, gospodaru! — zamoli jedan.

— Ne. Ostanite ovdje, sve dok ne budete imali za mene kakve novosti, a tada me slijedite u sjeverni dio doline do ka-

njona, gdje izvire istočni krak Temze... Rekavši to, okrene se i požuri hodnikom.

Na donjem kraju hodnika skrene u malu sobu, priđe ormaru i otvori tajna vrata. — Nikad nas neće ovamo slijediti moja ljepotice! — reče on, — To sam naučio od boga, ali on ne zna da sam to sagradio.

Poput velikog majmuna spusti se po stupu koji je vodio dolje u mrak, i kada su stigli do dna, Rhonda opazi da prolaze podzemnim hodnikom. Bio je vrlo dug i veoma mračan. Kralj gorila kretao se polako, napredujući po opipu, ali napokon izbiju na otvoreni prostor.

Stavio je Rhondu na tlo i po zvuku što ga je čula shvatila je da on pomiče nekakav teški predmet. Tada osjeti svjež noćni zrak i ugleda zvijezde nad sobom. Čas kasnije stajali su na obali rijeke, na podnožju niske stijene, dok je Henrik stavljao veliki plosnati kamen na tamni otvor hodnika što su ga upravo napustili.

Započe strašno putovanje. Slijedeći rijeku brzali su kroz noć prema gornjem dijelu doline. Velika zvijer nije je više nosila, već ju je vukla držeći je za zaglavak. Činilo se da je nervozan i uplašen jer je povremeno zastajkivao da onjuši zrak i osluškuje. Kretao se gotovo bešumno i jedan ili dva puta je opomene da šuti.

Nakon izvjesnog vremena prijeđu rijeku prema istoku, gdje je voda, iako brza, dosizala samo do koljena. Tada nastave put u sjeveroistočnom smjeru. Nije bilo znaka da ih progone, ali je ipak kraljev nemir rastao. Rhonda se najednom dosjeti razlogu. Sa sjevera čuli su silnu riku lava.

Kralj gorila zareži duboko u grudima i ubrza korak. Tračak zore pojavi se na istočnom obzorju. Hladna magla sakrila je dolinu. Rhonda je bila vrlo umorna. Svaki ju je mišić bolio i tražio odmor, ali ju je njen otmičar neumorno vukao dalje.

Noćnom tišinom jeknu rika lava, od kojeg se stresla zemlja. Bio je mnogo bliže nego malo prije. Činilo se da je veoma blizu. Gorila prijeđe u gegavi kas. Zora se rađala. Nazirali su se predmeti u blizini.

Rhonda ugleda lava, koji je stajao pred njima, malo ulijevo. Ugledao ga je i kralj gorila, pa skrene prema istoku i rubu šume, koji je bio oko trideset metara daleko.

Lav im se približavao lakim njišućim hodom. Ali i on promijeni smjer i prijeđe u kas, s očitom namjerom da ih stigne prije no se dohvate šume.

Rhonda opazi kako mu se mlohavi trbuh klati s jedne strane na drugu u ritmu koraka. Čudno kako takve sitnice opažamo u časovima opasnosti. Lav je bio mršav i gladan. Neprestano je rikao kao da je pokušavao da sam sebe natjera u srdžbu. Počeo je trčati.

Sad je postalo jasno da se nikad neće dočepati stabla. Gorila je stao režati. Lav je sada dolazio ravno k njima. Gorila je oklijevao. Zatim je digao djevojku svojim moćnim šapama i bacio je pred lava, okrenuvši se u istom času i potrčavši što su ga noge nosile u pravcu odakle su došli. Njegov plijen postala je žrtva kojom je namjeravao sebi spasiti život.

Ali pravio je račun ne poznavajući dovoljno psihologiju lava; Rhonda je pala licem na zemlju. Znala je da je lav udaljen samo nekoliko metara i da dolazi prema njoj, te da mu ne može pobjeći. Ali se sjetila svojih iskustava s lavom: ostala je nepomično ležati. Otkad je pala nije pomakla ni jedan mišić.

Biće koje trči privlači divlju zvijer. Opazili ste to kod vlastitog psa, koji je potomak zvijeri. Ako plijen bježi, on ga mora progoniti jer je bespomoćni rob zakona prirode, koji je milijun godina stariji od prvog psa.

Međutim, ako je to Henrik Osmi ikada znao, zacijelo je zaboravio, inače bi natjerao djevojku da trči, a on bi legao i ostao potpuno nepomičan. Ali on to nije učinio i dogodilo se ono što je bilo neizbježivo. Lav se nije obazirao na nepomično tijelo djevojke, već je slijedio gorilu koji je pokušavao pobjeći.

Rhonda je osjetila kako je lav brzo prošao kraj nje, a zatim je podigla glavu i pogledala. Gorila se kretao mnogo brže nego što je ona to smatrala mogućim, ali ipak ne dovoljno brzo. Za čas će ga lav dostići. To će se dogoditi dovoljno daleko od Rhonde, i lav će neko vrijeme biti zabavljen komadanjem svog plijena. Činilo

se nevjerojatnim da se veliki majmun oboružan moćnim čeljustima i snažnim očnjacima — neće divlje boriti za svoj život.

Djevojka skoči na noge i ne ogledavši se potrči prema stablu. Prešla je tek nekoliko metara kad začuje strašnu riku, urlanje i krikove, po kojima je znala da je lav stigao gorilu, i da su se obje zvijeri već počele boriti. Dok je ta buka trajala, znala je da je lav neće primijetiti.

Kad je bez daha stigla do stabla, zastala je i ogledala se. Lav je vukao gorilu, velike ralje sklopile su se nad njegovom glavom. Jedan jaki trzaj i majmun je omlohavio. Tako je poginuo Henrik Osmi.

Mesožder se nije ni okrenuo da pogleda u smjeru djevojke, već se odmah nagnuo nad tijelo svoje žrtve i počeo se hraniti. Bio je vrlo gladan.

Djevojka se tiho ušuljala u šumu. Nekoliko koraka dovede je do obale rijeke. Bio je to istočni korak Temze, obrastao stablima na jednoj i drugoj obali. U želji da zametne svoj trag pred lavom, ukoliko bi je slijedio, uđe u vodu i otpliva na drugu obalu.

Prvi put, u posljednjih nekoliko dana, javila se nada u spas. Bila je slobodna. Znala je gdje su joj prijatelji, a znala je također da će ih slijedeći rijeku do klisure koja je tvorila Omwamwi slapove susresti. Nije znala kakve opasnosti vrebaju na putu, ali se činilo da su one neznatne prema onima kojima je već izbjegla. Stabla što su rasla uz obalu rijeke pružit će joj zaštitu, a prije nego prođe ovaj dan, ona će stići do klisure. Sam silazak niz klisuru savladat će kad dođe vrijeme.

Bila je umorna, ali nije stala da se odmori. Nije se smjela odmarati sve dok nije bila izvan opasnosti. Pošla je prema jugu. Sunce se diglo iznad planina što su uokviravale dolinu s istoka. Godila joj je toplina koja je razbijala hladnu, vlažnu, noćnu maglu.

Najednom rijeka skrene U velikom luku na istok, pa iako je znala da će slijedeći zavoje rijeke znatno povećavati udaljenost do klisure, nije imala drugog izbora. Nije se usuđivala napustiti razmjernu sigurnost šume, i rijeku kao sigurna vodiča, koji će je dovesti do slapova.

Gotovo obamrla od umora teška je koraka išla vukući bolno jednu nogu za drugom. Njena se iscrpljenost očitovala umanjenim reakcijama. Bile su mlitave i polagane. Čula su joj otupila. Ili nije čula neobičan zvuk, ili ga nije bila u stanju protumačiti, kao nešto što zaslužuje pomno ispitivanje. To ju je upropastilo.

Kad je postala svjesna opasnosti, bilo je prekasno. Nakazna prilika, pola čovjek, pola gorila, skoči sa stabla ravno pred nju. Prikaza je imala lice čovjeka, a uši i tijelo majmuna.

Djevojka se okrene i potrči prema rijeci u namjeri da se spasi plivanjem. Ali kad se okrenula, još se jedna takva strašna prilika spusti sa stabla. Zatim obje režeći i urlajući skoče na nju i zgrabe je. Svaki je uhvati za jednu ruku. Jedan ju je vukao na jednu, drugi na drugu stranu vrišteći i blebećući.

Činilo joj se da će joj iščupati ruke iz ramena. Napustila je svaku nadu, kad iznenada bijeli, goli čovjek, skoči s grane. U ruci je nosio toljagu kojom je udario najprije jednog, a zatim drugog napadača, dok je nisu pustili. Ali na svoj užas čula je da i njen spasilac vrišti i blebeće.

Čovjek je sada uhvati i stane, režeći poput divlje životinje, dok je nekoliko ljudi-zvijeri skočilo iz krošnje i opkolilo je. Čovjek koji ju je držao bio je pristao i dobro građen. Koža mu je bila preplanula. Gusta plava kosa padala mu je na ramena poput lavlje grive.

Bića koja su ih okruživala bili su mješanci svih stupnjeva nakaznosti. No činilo se da je i on mješanac, jer se glasao istim glasovima. Ta bio je s njima zajedno skriven u krošnji. No činilo se da ga se drugi boje, možda jer je držao toljagu. Iako su željeli prići i oteti djevojku, držali su se daleko izvan dohvata toljage.

Čovjek je krenuo sa svojom zarobljenicom da što prije izađe iz kruga što ih je opkoljavao. Tada se uz ciku prisutnih prolomi divlji krik zvijeri.

Čim se spustila na tlo, potrčala je prema njima. Njeno lice, iako je izražavalo divlji bijes, bilo je lijepo. Mlado tijelo bilo je bez greške. Ali očito joj je narav bila drugačija.

Kad se približila zvijerima koje su okruživale Rhondu i čovjeka — ove se povuku načinivši joj mjesta, iako su režale i kesile zube. Nije im obratila pažnju, već je prilazila ravno Rhondi.

Čovjek je vrištao ali je uzmicao. Zatim je bacio Rhondu na leđa, okrenuo se i pobjegao. Trčao je vrlo brzo usprkos težini svoje zarobljenice. Za njim je trčala lijepa divlja ženka psujući i vrišteći.

divlja djevojka

Straža je ustukla pred mnoštvom vjernika koji su navalili na vrata kraljeve palače na zapovijed svog boga. Bogu se to svidjelo. On je htio kazniti Henrika, ali se nikada prije nije usudio napasti palaču. Sad je pobijedio. A pobjednici su često velikodušni, naročito prema onima koji su im omogućili pobjedu.

On je namjeravao prekršiti svoje obećanje dano Tarzanu i osvetiti se za uvredu koja je nanijeta njegovu božanstvu, ali je sada odlučio da čovjeka i djevojku pusti na slobodu.

Tarzana nije bilo brige za političku stranu noćne avanture. Mislio je samo na Rhondu. — Moramo naći djevojku! — rekao je on bogu gorila u času kad su uspjeli ući u palaču. — Gdje bi mogla biti?

— Vjerojatno je s drugim ženama. Dođi sa mnom. One su na gornjem katu.

Na vrhu stepenica čekali su Howard i Suffolk da izvrše zapovijed svog kralja. Ali kad su ugledali boga kako im prilazi, i kako su predvorje i stepenice bile pune njegovih sljedbenika, podsjetili su se da je kralj pobjegao. Howard i Suffolk se predomisle i dočekaju boga klečeći. Uvjeravali su ga da su Henrika istjerali iz palače i ispravo se spremali da svim snagama napadnu neprijatelje boga. A bog je znao da oni lažu.

— Gdje je ženka bez dlaka? — upita bog gorila.

— Henrik ju je odveo sa sobom.

— Kamo je pošao?

— Ne znam. Otrčao je do kraja hodnika i nestao.

— Netko to sigurno zna — prosikće Tarzan.

— Možda zna Catherine Aragonska — napomene Howard.

— Gdje je ona? — upita Tarzan.

Poveli su ih do vratiju harema. Suffolk otvori širom vrata. — Gospodin bog! — najavi on.

Nemirne i uplašene ženke očekivale su da će ih svjetina izvući i linčovati. Kad su ugledale boga one padnu pred njim ničice na zemlju.

— Smiluj nam se, gospodaru, bože! — vikne Catherine Aragonska.— Ja sam tvoja vjerna službenica !

— Tada mi reci gdje je Henrik?

— Pobjegao je sa ženkom bez dlaka — odgovori stara kraljica.

— Kamo?

Bijes ljubomorne ženke uputio je Catherine Aragonsku kako da se osveti. — Dođi sa mnom — rekla je.

Slijedili su je niz hodnik do odaje i sve do ormara. Tu je ona otvorila tajna vrata. — Ovaj rov vodi u tunel koji ispod grada prolazi do obale rijeke iza bedema. On i ženka bez dlaka pošli su ovim putem.

Oštri njuh Tarzana otkrije slab miris bijele djevojke. Znao je da ju je kralj gorila odnio u tamni otvor. Možda su i sada bili tu dolje. Možda se kralj još skrivao od svojih neprijatelja, dok mu ne bude osiguran povratak. Ili možda postoji hodnik koji vodi ispod grada, kao što je to rekla stara ženka, pa je gorila odnio zarobljenicu u nekakvo skrovište u planine što su okruživale dolinu.

No u svakom slučaju Tarzan je dalje morao ići sam. Nije se mogao pouzdati u ni jedno od ovih bića da će mu pomoći u progonu i hvatanju kralja. Već je skinuo konopac s vrata boga gorila. Bio je sada smotan na njegovu ramenu. O boku visio mu je lovački nož. Tarzan-majmun bio je spreman na sve.

Bez riječi on se po stupu spusti u tamnu provaliju. Bog gorila uzdahne s olakšanjem kad je nestao.

Slijedeći trag onih koje je tražio, Tarzan prijeđe tunel što vodi s dna rova do obale rijeke. Odgurne veliki kamen s ulaza i izađe u noć. Stajao je uspravno osluškujući i njušeći zrak. Struja zraka, jedva primjetljivo, puhala je prema kraju doline. U njoj nije bilo ni traga mirisu što ga je tražio. Sve ga je upozoravalo da kralj nije krenuo prema jugu. Možda je pošao na istok zapad, ili sjever. Na istoku tekla je duboka i brza rijeka tako da je preostao samo sjever i zapad.

Tarzan se sagne do zemlje. Njuhom i opipom pronađe trag koji je vodio na sjever. Ili bolje rečeno na sjeveroistok, između rijeke i pećine. On krene po tome tragu. Kako je često morao da se zaustavlja da bi provjerio trag, nije se kretao tako brzo kao kralj gorila.

Izgubio je vremena prelazeći rijeku jer je prošao kraj mjesta gdje je trag skretao naglo u desno, u rijeku. Morao se vratiti i pažljivo ispitivati dok nije ponovo otkrio trag. Da je vjetar bio povoljan, tj. da se kralj gorila kretao protiv vjetra Tarzan bi ga slijedio trčeći.

Prisilno zadržavanje nije ga uznemirilo, kao što bi to uznemirilo običnog čovjeka, jer je strpljenje zvijeri u lovu neizmjerno. Tarzan je znao da će stići svog protivnika, i da je djevojka dovoljno zaštićena dok su u pokretu.

Kad je prešao rijeku svanuo je dan. Daleko ispred sebe čuo je riku lava koji je lovio, a najednom se s rikom pomiješa režanje i vrisak još jedne zvijeri. Bio je to gorila. Tarzan je znao da je Numa napao gorilu. Nagađao je da je to kralj gorila. Ali što je s djevojkom? Nije čuo da bi se ljudski vriskovi miješali s majmunskim. Potrčao je.

S male uzvisine ugledao je Numu koji je trgao svoj plijen. Nije mu bi o teško otkriti da je lav žderao gorilu. Djevojke nigdje nije bilo.

Tarzan obiđe mesoždera. Nije imao namjere da se sukobi s kraljem životinja. To bi ga zacijelo zadržalo, a možda i stajalo glave.

Prošao je kraj lava u znatnoj udaljenosti uz vjetar. A kad ga je zvijer nanjušila, nije se ni digla sa svog plijena.

Iza lava, blizu ruba šume, Tarzan opet nađe djevojčin trag. Slijedio ga je dalje uz rijeku. Tu je skretao prema jugu, protiv vjetra. Sada se kretao uz vjetar i mogao je lako slijediti njen miris. Produžio je kasom dalje. Odjednom drugačiji se mirisi pomiješaju s mirisom djevojke. Bio je to neobičan miris, mješavina Manganija i Tarmanganija — čovjekolikih majmuna i bijelaca, mužjaka i ženki.

Tarzan je požurio. Neobičan instinkt što ga je posjedovao kao i druge prašumske zvijeri upozorio ga je na opasnost. Djevojka je bila u opasnosti, a možda i on. Brzo i nečujno kretao se rubom šume što je rasla uz rijeku.

U njegovim nozdrvama neobičan miris postajao je sve jači. U daljini, pred sobom, začuje bijesno kriještanje. Sada kad se kretao prelazeći sa stabla na stablo, bio je u svom elementu. I odmah osjeti snagu i sigurnost što mu je drveće uvijek ulijevalo. Ovdje je, kao nigdje drugdje, on doista gospodar džungle.

Začuje bijesni glas ženke koja je psovala. Bio je to gotovo ljudski glas, ali zvjerski prizvuk bio je jasan. Razabirao je riječi izgovorene jezikom čovjekolikih majmuna. Ali to bijesno čavrljanje nije razumio.

Došao je gotovo do njih i čas kasnije ugledao je gomilu nakaznih bića, pola ljudi, pola gorile. Goli, bijeli čovjek upravo je nestao među drvećem noseći preko ramena djevojku koju je tražio. Njega je progonila bijela djevojka, duge plave kose, koja se vijorila. Bila je gola, kao i druga bića koja su vrišteći i blebećući trčala za njom.

Čovjek koji je nosio Rhondu Terry brzo je odmicao plavokosom đavolu. Oboje su se kretali brže od ostalih bića koja su također potrčala, ali su ubrzo odustala.

Prebacujući se s drveta na drvo, Tarzan se polako primicao neobičnom paru, koji je bio toliko zabavljen jurnjavom da nisu ni jednom pogledali u krošnje.

Prestigao je djevojku koja je još uvijek trčala. Ali veliki napor oduzeo joj je snagu i sad je sve više gubila na brzini. I čovjek joj je odmakao. Bili su već prilično udaljeni.

Tarzan je ispred sebe ugledao predio golog zemljišta, iza kojeg se dizala kamena pećina. Šume više nije bilo, pa se spustio na zemlju i nastavio da goni. Protivnik je povećao razmak, pa iako je Tarzan postepeno smanjivao udaljenost što ih je dijelila, shvatio je da će onaj stići prije njega do pećine. Iza sebe, posve blizu, čuo je djevojku kako dašće.

Čim je vidio prvi put golog čovjeka, ženu i neobične nakaze koje su zaostale u šumi, Tarzan se sjetio priče što mu ju je ispričao bog gorila o mješancima koji su izbjegli smrt i sada su živjeli u ovom dijelu doline. To su, dakle, bili strašni rezultati tih neobičnih pokusa starog biologa.

Ali Tarzan sada nije imao vremena da razmišlja o rezultatima tih pokusa. Sve njegove sposobnosti bile su podređene časovitoj svrsi da prestigne biće koje je nosilo Rhondu Terry. Tarzan se divio brzini tog čovjeka, opterećenog zarobljenicom.

Pećine su sad bile blizu. Njihovo podnožje bilo je zakrčeno gomilama kamenja koje je u toku vremena palo odozgo. Same pećine bile su zapravo niz nepravilnih i izlomljenih litica, a površina im je bila ispresijecana otvorima mnogobrojnih špilja.

Kad je čovjek stigao do podnožja pećina, skakao je s kamena na kamen, poput divokoze. Tarzan ga je slijedio, ali polaganije jer nije bio vičan takvom terenu. Za njima je trčala divlja ženka.

Penjući se s litice na liticu, on je Rhondu Terry nosio sve više. Visoko na pećini čovjek surovo gurne Rhondu u nekakvu spilju, pa se okrene da dočeka progonitelja.

Tarzan-majmun skrene odmah udesno i potrči liticom koja se uspinjala. Namjeravao je da stigne na liticu na kojoj je stajao onaj čovjek, a da se pri tom ne mora penjati ravno prema svom protivniku. Čovjek je otkrio njegovu namjeru, pa potrči po svojoj litici da ga zaobiđe. Ali se uspinjala i ona djevojka.

— Natrag! — vikne čovjek jezikom čovjekolikih majmuna. — Natrag, ili ću te ubiti!

— Rhonda! — vikne Tarzan.

Djevojka proviri iz spilje i dopuže na liticu. — Stanley! — viknu ona začuđeno.

Slijedeći trag onih koji su odveli bijelu djevojku, Tarzan je odgurnuo veliki kamen s ulaza i izašao u noć osluškujući i njušeći zrak. Oštri Tarzanov njuh otkrio je slabi miris bijele djevojke i on krene prema rijeci, gdje se trag ponovo izgubio.

— Penji se uz pećinu — naredi joj Tarzan — slijedi ovu liticu. Zadržat ću ga dok ne stigneš na vrh. A tada kreni prema jugu u niži dio doline.

— Pokušat ću — odgovori Rhonda, pa se stane penjati s litice na liticu.

Djevojka koja se penjala odozdo opazi je i vikne čovjeku. — Kreeeg-ah! — vrisne ona. — Ženka će pobjeći!

Čovjek pusti Tarzana i počne slijediti Rhondu. Tarzan ga nije direktno slijedio, već se popeo na višu liticu krećući se u dijagonali prema Rhondi.

Potaknuta strahom, Rhonda se penjala mnogo brže nego što je ona ikad smatrala da može. U normalnoj situaciji plašile bi je tijesne litice i mala uporišta. No sada nije vodila računa ni o kakvim opasnostima, već je samo nastojala da se dohvati vrha pećine prije no što je neobični bijeli čovjek uhvati.

I tako je spajanjem njene brzine i Tarzanove strategije, ovaj uspio prestići njena progonitelja prije no što je divlji čovjek stigao Rhondu.

Kad je čovjek shvatio da mu je presiječen put, okrenuo se prema Tarzanu zaurlavši divljački, a lijepo lice poprimilo je zvjerski izgled.

Litica je bila uska. Tarzanu je bilo jasno da se ne mogu boriti, a da se ne sruše u provaliju. U borbi kotrljali bi se s litice na liticu, dok jedan, ili obojica ne bi bili teško ranjeni, ili ubijeni.

Brz pogled pokazao mu je da se divlja djevojka sve više približava. Ispod i iza nje stizali su i nakazni mješanci koji su se ponovo pridružili potjeri. Kad bi Tarzan i preživio dvoboj, te nakaze bi ga dohvatile još prije no što bi borba bila završena.

Razum mu je govorio da treba izbjeći taj suvišan sukob, u kojem će vjerojatno izgubiti život. Ovi su mu zaključci sijevnuli mozgom brzinom kamere koja jednu sliku osvjetljava za drugom. Tada odluku više nije mogao donijeti on. Čovjek-zvijer je napao. Napao je zvjerski urlajući.

Djevojka, koja se još uvijek uspinjala, dovikivala je riječi podrške, a mješanci su vriskali i blebetali. Rhonda se okrenula

kad je čula divlje glasove i pogledala dolje. Otvorenih usta i s rukom na srcu promatrala je užasnuta i zbunjena prizor pod sobom.

Tarzan je — zgrčivši se — dočekao napad. Čovjek-zvijer borio se bez umijeća, ali s velikom snagom i divljaštvom. Ma kako tanak bio sloj civilizacije što ga je Tarzan stekao u dodiru s ljudima, sad je nestao. Zvijer je stajala nasuprot zvijeri.

Duboko režanje izbije iz grla gospodara džungle. Razvukao je usnice i iskesio bijele snažne zube, primitivno oružje prvog čovjeka.

Sudarili su se poput bikova i kao podivljale pantere nastojali su da jedan drugome zagrizu u vrat. Stješnjeni u čeličnom zagrljaju, jedan su čas teturali liticom, a zatim se sunovratili preko ruba.

U taj čas Rhondu Terry napustio je posljednji tračak nade. Popela se na pećinu do mjesta gdje više nije mogla otkriti nikakvo uporište. Čovjek koga je držala za Stanleya Obroskog, i čije su novootkrivene vrijednosti postale jedini izvor bilo kakvih nada u spas, bio je vjerojatno mrtav. Jer ako ga pad nije ubio, ubit će ga mješanci koji su nadirali prema njemu. Žalost zbog vlastite nesreće bila je potisnuta tugom što ju je osjećala zbog zle sudbine tog čovjeka. Njen osjećaj prezira promijenio se u divljenje, a ovo je preraslo u uzbuđenje koje je jedva mogla sebi objasniti. Bilo je to nešto jače od prijateljstva, možda je to bila ljubav. Nije željela da ga vidi kako umire. Ali kao općinjena, gledala je u dubinu.

Tarzan nije još mislio umrijeti. Po divljaštvu i snazi bio je ravan svom protivniku, ali u hrabrosti i pameti bio je nadmoćniji. Zahvaljujući njegovu razboru, obojica su pali na liticu koja je bila samo metar niže. I kao što je on upravljao padom, tako je upravljao i načinom na koji su pali. Čovjek-zvijer bio je dolje, a Tarzan nad njim.

Kao što je Tarzan i želio, protivnik je pri padu udario potiljkom o kamen, a Tarzanovo koljeno prignječilo mu je trbuh; tako da nije samo pao u nesvijest već je i zrak bio istjeran iz pluća, pa neće duže vremena biti sposoban da se bori.

Tek što su udarili o liticu, a Tarzan je već bio na nogama. Vidio je kako se nakaze brzo uspinju, kako divlja djevojka pruža ruku da ga dohvati, i u tom času njegov je plan bio gotov.

Djevojka je stajala na donjoj litici i pružala ruku da dohvati njegov nožni zglob i da ga povuče. Tarzan zastane i uhvati je za kose, zatim je prebaci na svoja leđa dok je ona vrištala i vikala.

Udarala je i grebla, čak je pokušavala da ga i ugrize. Ali on ju je držao, sve dok je nije odnio na višu liticu. Tu ju je bacio na tlo i omotao konopcem. Divlje se borila, ali ju je Tarzan ipak savladao.

Nakaze koje su se uspinjale bile su ih gotovo stigle kad je Tarzan svezao konopac. Zatim je potrčao uzbrdo s litice na liticu, vukući djevojku. Na taj način bio je izvan njena dohvata, a ona mu nije mogla smetati.

Najviša litica, s koje je Rhonda raskolačenih očiju pratila prizore promjenljive borbe bila je i najšira. Uz nju je zjapio otvor spilje. Iznad nje dizala se pećina nepristupačna do vrha.

Do ove litice Tarzan je dovukao divlju djevojku, koja je sada bila začudo tiha. Tu su on i Rhonda bili stjerani u kut, naslonjeni leđima na kamen i nisu nikamo mogli pobjeći.

Djevojka je stala nasuprot Tarzanu i nije se više namjeravala boriti. Divlje režanje je prestalo. Smiješila se Tarzanu i bila je veoma lijepa. No njegova pažnja bila je sad usmjerena na čopor koji je režao, i čiji su se vođe brzo uspinjali prema Tarzanu.

— Natrag! — vikne Tarzan — ili ću ubiti vašu ženku!

To je bio plan koji je mislio da ih zadrži. Htio je djevojku iskoristiti. Bio je to dobar plan. Ali kao mnogi dobri planovi, i ovaj nije upalio.

— Neće se oni zaustaviti — reče djevojka. — Nije njima stalo do mog života. Oteo si me. Pripadam tebi. Pobit će nas sve i pojesti ako budu mogli. Udri ih kamenjem, a onda ću ti pokazati kako im možemo pobjeći.

I ona zgrabi kamen i baci ga na najbliže stvorenje. Kamen ga udari u glavu i ono natraške padne na nižu liticu. Djevojka se smijala urlajući psovke i pogrde.

Tarzan je brzo uočio efikasnost takve obrane, pa je nakupio kamenja i počeo gađati nakaze koje su se sve više približavale. Tada se i Rhonda pridružila i svi troje sasuli su kišu kamenja koje je neprijatelja prisililo da se uvuče u spilje.

— Sad nas neko vrijeme neće pojesti — nasmije se djevojka.

— Vi jedete ljudsko meso? — upita Tarzan,

— Ni Malbijat, a ni ja ga ne jedemo — odgovori ona. — Ali oni ga jedu. Oni jedu sve.

— Tko je Malbijat?

— Moj mužjak. Borio si se s njim i oteo si me njemu. Sad sam tvoja. Borit ću se za tebe. Nitko te neće imati... Obratila se Rhondi režeći, i bila bi je napala da je Tarzan nije spriječio.

— Ostavi je — upozori je Tarzan.

— Nećeš imati druge ženke osim mene — reče divlja djevojka.

— Ona nije moja — objasni joj Tarzan. — Ne smiješ joj ništa učiniti nažao.

Djevojka je i dalje poprijeko gledala Rhondu, ali je prestala da je napada. — Ja ću paziti — reče ona. — Kako joj je ime?

— Rhonda.

— A kako je tvoje?

— Možeš me zvati Stanley — reče Tarzan. Čudni obrat događaja zabavljao je Tarzana, ali ga nije smeo. Shvatio je da je jedino njihova nada za bijeg ova mala, čudna, lijepa divljakinja i nije sebi dopuštao da je izaziva.

— Stanley — ponovi ona zapinjući malo kod te čudne riječi. — Ja se zovem Balza.

Tarzan pomisli da joj ime dobro pristaje, jer je to na jeziku čovjekolikih majmuna značilo »zlatna djevojka«. Imena majmuna uvijek su opisna. Njegovo ime značilo je »bijela koža«. Malbijat je značilo »žuta glava«.

Balza zastane za čas i digne kamen, te ga baci u glavu koja je oprezno izvirila iz otvora spilje. Pogodila je i veselo se nasmijala.

— Nećemo im dopustiti da se približe do noći — reče ona. — A zatim ćemo otići. Noću nas neće slijediti. Boje se tame. Da sad pođemo, krenuli bi za nama, a toliko ih je da bi nas zacijelo ubili.

Djevojka je zainteresirala Tarzana. Sjećajući se što je bog gorila rekao o ovim mješancima, pretpostavljao je da ima tijelo savršeno, a mozak gorile. Ali je opazio da je ponovila njegovo ime, a to nijedan gorila ne bi mogao.

— Govoriš li engleski — upita je on na engleskom.

Pogledala ga je iznenađena. — Da — odgovorila je — ali nisam znala da ti govoriš.

— Gdje si naučila engleski?

— U Londonu, prije no što su me prognali.

— Zašto su te prognali?

— Jer nisam bila poput njih. Majka me je godinama skrivala, ali su me napokon ipak otkrili. Ubili bi me da sam ostala.

— Je li Malbijat isti kao ti?

— Ne. Maibijat je kao i drugi. On ne može naučiti ni jednu englesku riječ Ti mi se mnogo više sviđaš. Nadam se da si ubio Malbijata.

— Nisam. Vidim ga kako se vuče po litici na kojoj je ležao. Djevojka pogleda, a zatim dohvati kamen i baci ga na nesretnog Malbijata. Kamen promaši i Malbijat otpuzi u zaklon.

— Ako me se opet dohvati, prebit će me.

— Mislim da će te ubiti — reče Tarzan.

— Neće. Nema ni jedne poput mene. Druge su ružne — ja sam lijepa. On me neće nikad ubiti, ali bi me ženke ubile — i ona pokaže glavom na Rhondu.

Amerikanka je bila iznenađena i pažljiv slušalac ovog dijela razgovora što se vodio na engleskom jeziku, ali nije rekla ni riječi.

— Ja te ne želim ubiti — reče ona. — Ne znam zašto mi ne bismo bile prijateljice.

Balza je pogleda začuđeno, a zatim je pažljivo promotri.

— Govori li ona istinu? — upita Tarzana.

Tarzan kimnu glavom: — govori!

— Tada smo prijateljice — reče Balza Rhondi. Njene su odluke bile jednako nagle u pitanjima ljubavi, prijateljstva i umorstva.

Satima su stražarili na litici, ali je samo povremeno trebalo opominjati nakaze da se drže na pristojnoj udaljenosti.

Napokon se dugi dan primicao kraju. Svi su bili gladni i žedni i jedva sa čekali da napuste tvrdu i neudobnu liticu na kojoj su od jutra bili izloženi vrelom afričkom suncu.

Mala divljakinja zabavljala je i kratila vrijeme Tarzanu i Rhondi. Bila je potpuno nepokvarena i bez ikakvih obzira i takta. Rekla je i činila ono što je htjela, što je bilo dražesno, ali često i vrlo neugodno.

Kad se sunce spuštalo za planine na zapadu na drugoj strani doline, ona je ustala. — Dođite — rekla je — sad možemo poći. Neće nas slijediti jer će uskoro biti tamno.

Povela ih je u unutrašnjost spilje. Spilja je bila tijesna, ali ravna. Djevojka ih je vodila do stražnjeg ruba spilje sve do otvora koji je nastao a pećini. Sumračno nebo naziralo se iznad tog otvora, a u svjetlu se ukazala i hrapava površina zidna otvora sve do izlaza koji je bio nekoliko metara udaljen.

Tarzan u času shvati položaj. Vidio je da će se moći popeti odupirući se leđima o jednu, a nogama o drugu stranu otvora. Također je zapazio da hrapava površina stijene može ozlijediti djevojčina leđa.

— Ja idem prvi — reče on. — Čekajte ovdje, dobacit ću vam uže. Čudno je, Balza da tvoji nisu došli na vrh pećine i napali nas odozgo. Mogli su se spustiti ovim otvorom i iznenaditi nas.

— Previše su glupi. Oni imaju samo toliko mozga da nas mogu slijediti. Nikad se ne bi sjetili da nas zaobiđu i napadnu s druge strane.

Kad se sunce počelo spuštati iza planine na drugoj strani doline, Balza je pozvala Tarzana i Rhondu u unutrašnjost spilje gdje je uskoro Tarzan uspio pronaći otvor.

— To je sreća za nas a i za njih — dobaci Tarzan i počne se penjati.

Kad je stigao na vrh spustio jc uže i začas digao obje djevojke. Našli su se u uskoj kotlini čije je tlo bilo pokriveno sirovim kristaliziranim šljunkom, koji je odražavao svjetlo dana što se gasio i pretvarao kotlinu u izvor blagog svjetla.

Kad su joj oči ugledale taj prizor, Rhonda krikne od iznenađenja i nevjerice: — Dijamanti! Dolina dijamanata!

Stala je i nakupila nešto tog kamenja u ruku. Balza je pogleda u čudu. Dragulji joj nisu značili ništa. Lukaviji Tarzan podigne samo nekoliko većih komada.

— Mogu li neke ponijeti? — upita Rhonda.

— Zašto ne? — reče Tarzan. — Uzmi koliko možeš nositi.

— Svi ćemo biti bogati! — klikne Rhonda. — Možemo dovesti čitavu ekipu i napuniti kamione ovim draguljima. Pa ovdje ih ima na tone.

— A znaš li što će se tada dogoditi? — upita Tarzan.

— Znam. Imat ću vilu na Rivijeri, kuću u Beverly Hillsu, farmu vrijednu sto i pedeset tisuća dolara u Malibu, gradilište na Palm Beachu i neboder u New Yorku...

— Nećeš imati više nego što si i do sada imala — prekine je Tarzan. — Jer ako te dijamante odneseš u civilizaciju, zasitit ćeš tržište, a dijamanti će biti jeftini kao staklo. Ako si mudra, uzet ćeš samo nekoliko za sebe i svoje prijatelje, a zatim nećeš nikome reći kako se može stići u dolinu dijamanata.

Rhonda razmisli jedan čas, a zatim reče. — Imaš pravo. Od ovog časa, što se mene tiče, nema više doline dijamanata.

Za vrijeme kratkog sumraka Balza ih povede u dolinu što dalje od spiljskih nastamba mješanaca. Cijele noći putovali su prema klancu i Omwamwi slapovima.

Put je bio iznenađenje svima, jer Balza nikad nije bila toliko daleko od svog spiljskog sela. Ova činjenica i mrak zadržavali su ih, tako da je već skoro svitalo kad su stigli do klanca.

Veći dio puta. Tarzan je nosio Rhondu koja je bila iscrpljena onim što je proživjela, te su tako ipak mogli napredovati. A Balza je bila neumorna koračajući u stopu za svojim mužjakom. Ona je sada Tarzana smatrala svojim. Nije govorila jer ju je iskustvo poučilo da mora biti tiha ako želi noć u divljini provesti živa. Svako čulo usredotočeno je na samoodržanje. Ali tko zna što je prolazilo malim divljim mozgom dok je ljepotica slijedila svog novog gospodara i učitelja u potpuno tuđi, nepoznati svijet.

Prizor koji se vidio s vrha klanca djelovao je na Rhondu u ranu zoru tužno i odbojno. Podnožje je bilo prekriveno maglom. Samo je zaglušni šum slapova, koji se poput glasova sablasnih gorostasa dizao kao iz groba, stvarao osjećaj bezdanih dubina. Činilo joj se da gleda dolje u drugi svijet, svijet u koji nikada neće stići živa.

Rhonda se još neobično jasno sjećala kako ju je golemi gorila nosio uz ovaj vrtoglavi ponor. Znala je da sama nikad ne bi mogla sići. Znala je da je Stanley Obroski neće moći nositi. Privikla se već da čini mnoge stvari koje mu još prije nekoliko nedjelja ne bi nitko rekao da može učiniti, ali ovaj spust bilo je nešto što ni jedan čovjek nije kadar ostvariti. Čak je sumnjala da se i on sam može spustiti.

Dok su joj takve misli brzo prolazile glavom, čovjek je prebaci preko širokih ramena i počne se spuštati. Rhonda je ostala bez daha, ali je stisla zube i nije vikala. Očito istom snagom, kao i mužjak gorile, ali mnogo spretnije, spuštao se u strahoviti ponor pronalazeći uporište za noge i ruke nepogrešivom tačnošću. Za njima je silazila divlja Balza, sigurna u sebe, poput bilo kojeg majmuna.

Ono što je bilo nemoguće napokon se ostvarilo. Svi troje stajali su sigurno u podnožju brda. Sunce se diglo i magla je polako nestajala. Nova nada obuzme Rhondu i snaga joj prožme tijelo.

— Pusti me, Stanley, — reče ona. — Vjerujem da sada mogu i sama hodati. Osjećam se jača.

On je spusti na zemlju. — Nije više daleko do logora gdje sam ostavio Ormana i druge — reče on.

Rhonda pogleda Balzu i nakašlje se. — Svi smo mi iz Hollywooda — reče ona — ali ipak zar ne misliš da bi Balzi trebalo dati nekakvu suknju prije no što je dovedemo u logor.

Tarzan se nasmije. — Jadna Balza! Uskoro će morati zagristi u zelenu jabuku kad dolazi u dodir s civiliziranim ljudima. Ostavi joj njenu prirodnu jednostavnost, dokle je god to moguće.

— Predložila sam to zbog nje branila se Rhonda.

— Nju to neće smetati — uvjeri je Tarzan. — Suknja bi joj mnogo više smetala.

Rhonda slegne ramenima i reče: — O.K., Tom i Bili su ionako već prije mnogo godina zaboravili da crvene.

Prešli su kratak put niz rijeku, kad se Tarzan zaustavi i pokaže rukom. — Ovdje je bio njihov logor — reče on. — Ali su otišli.

— Što im se moglo dogoditi? Zar nisu rekli da će te čekati?

Tarzan je stajao, slušao i njuškao zrak. — Oni su niže dolje, niz rijeku, najavi odjednom. — I nisu sami. Mnogo je ljudi s njima.

Nastavili su put još kilometar i pol, kad najednom ugledaju mnogo šatora i kamiona.

— Ekipa! — viknu Rhonda. — Pat se probio!

Kad su se približili logoru, netko ih opazi i počne vikati. Nastala je opća gužva. Svi su ih htjeli dočekati. Svi su ljubili Rhondu, a Naomi Madison poljubila je Tarzana. Režeći, Balza skoči na nju. Tarzan uhvati divlju djevojku oko pasa i zadrži je, dok je Naomi uplašena ustuknula.

— Okanite se Stanleyja! — opomenu ih Rhonda sa smiješkom. — Mlada gospođa ga je posvojila.

Tarzan Uhvati Balzu za ramena i okrene je prema sebi. To su moji ljudi — reče on. — Njihovi običaji nisu poput tvojih. Ako se budeš s njima svađala, otjerat ću te! Ove ženke su tvoji prijatelji.

Svi su gledali Balzu s neprikrivenim divljenjem. Orman okom režisera koji otkriva zvijezdu. Pat O'Grady, okom asistenta režisera, što je opet potpuno drugačije.

— Balza — nastavi Tarzan. — Poći ćeš s ovim ženkama i učinit ćeš što ti kažu. Pokrit će tvoje lijepo tijelo neudobnim haljinama, ali moraš ih nositi. Za mjesec dana pušit ćeš cigarete i piti koktele. Tada ćeš biti civilizirana. Sada si samo divljakinja. Idi s njima, i budi nesretna.

Svi su se smijali osim Balze. Nije znala što to znači. Ali joj je to rekao njen gospodar i ona ga je poslušala. Pošla je s Rhcmdom i Naomi u njihov šator.

Tarzan je razgovarao s Ormanom, Westom i O'Gradyjem. Svi su ga smatrali Stanleyjem Obroskim, a on ih nije pokušao razuvjeriti. Rekli su mu da je Bill West proveo cijelu prošlu noć, pokušavajući se popeti uz klanac. Popeo se dovoljno visoko da je vidio logorske vatre ekipe i farove nekih kamiona. Ali je bio prisiljen da napusti pokušaj da stigne do vrha. Vratio se i poveo druge do glavnog logora.

Orman je s oduševljenjem želio da nastavi snimati film. Vratila mu se njegova zvijezda, glavna uloga i svi važniji članovi glumačke ekipe. Odlučio je da glavnu mušku ulogu igra sam, a Pat O'Gradyju povjerio je ulogu majora Whitea. Sam je napisao ulogu za Balzu. — Oborit će ih od prve — prorokovao je on.

zbogom, afriko

Dva tjedna Orman je snimao scenu za scenom na prekrasnoj pozadini raskošne rijeke i veličanstvenih slapova, Tarzan ode na dva dana i vrati se s prijateljskim plemenom urođenika, kako bi zamijenili one koji su dezertirali. Vodio je snimatelja do lavova, slonova i svih vrsta divljači što ih je bilo u tom kraju. Svi su se divili znanju, hrabrosti i snazi Stanleyja Obroskog.

Tada ih je zadesio udarac. Stigao je čovjek s telegramom za Ormana. Poslala ga je kompanija. Naredili su mu da se odmah vrati u Hollywood s ekipom i tehnikom.

Svi osim Ormana bili su presretni — Hollywood! — vikne Naomi Madison. — Sjeti se, Stanley! Nisi li lud za Hollywo-odom?

— Možda je to prava riječ — odgovori on.

Ekipa je plesala i pjevala, poput djece, a Tarzan ih je promatrao i čudio se. Pitao se kakb izgleda taj Hollywood kad toliko privlači ove žene i muškarce. Mislio je da će jednog dana i sam poći da vidi Hollywood.

Prokrčenim stazama povratak se odvijao lako i brzo. Tarzan je ekipu pratio kroz zemlju Bansuta, uvjeravajući ih da neće imati neprilika. — Uredio sam to s Rungulom, prije no što sam napustio njegovo selo — objasni im on.

Izgovarajući se da želi prije njih stići u Jinju, požuri u selo, gdje je ostavio Obroskog. Mpugu ga dočeka izdužena lica. — Bijeli čovjek umro je prije sedam dana — objavi poglavica.

— Odnijeli smo njegovo tijelo u Jinju, neka se zna da ga nismo ubili.

Tarzan uzdahne. Ali ništa se više nije moglo učiniti. Bio je poduzeo onda sve što je mogao.

Dva dana kasnije stajali su na maloj uzvisini — gospodar džungle i Jad-bal-ja, Zlatni lav, i promatrali dugu kolonu kamiona koji su se kretali prema Jinji.

Pat O'Grady koračao je kao zalaznica. Uz njega bila je Balza. Hodali su zagrljeni, a Balza je pušila cigaretu.

hello, hollywood!

Prošla je jedna godina.

Visok preplanuo čovjek izašao je iz ekspresa na željezničkoj stanici u Los Angelesu. Veličanstveno ležerna otmjenost njegova stasa, skromno ali ponosno držanje, snažni mišići i dostojanstvo lica, sve je to upozoravalo da je rođen u zviježđu lava, kao da je bio utjelovljenje Nume.

Velika gomila ljudi gurala se oko vlaka. Kordon dobroćudnih policajaca zadržavao ih je i čuvao prazan prostor za ugledne putnike i za slavnu zvijezdu koju su svi čekali s velikim nestrpljenjem.

Kamere su zujale za mjesne novine, za korporacije i za filmske novosti. Radoznali reporteri, specijalni dopisnici i obožavateljice gurali su se u prvi red.

Gomila je napokon ugledala zvijezdu i urlik dobrodošlice zabruji mikrofonima koje je na »strateška« mjesta postavio Freeman Lang.

Na vratima vlaka pojavi se djevojka zelene kose. Njen agent išao je pred njom, dok su neposredno iza nje stupale tri sekretarice, a za njima dvorkinja koja je vodila gorilu.

On je odmah bio okružen reporterima. Freeman probije sebi put do zvijezde. — Ne biste rekli bar jednu riječ svim vašim prijateljima kroz eter? — upita je on uhvativši je za ruku. — Molim vas odmah, ovdje!

Ona priđe mikrofonu. — Pozdrav svima! Željela bih da ste svi ovdje. Ovo je predivno. Tako sam sretna, što sam opet u Hollywoodu.

Freeman Lang preuzme mikrofon. — Gospođe i gospodo — objavi on. — Upravo ste čuli glas najljepše i najslavnije djevojčice. Trebali biste vidjeti svijet što se skupio na stanici da je dočeka na povratku u Hollywood. Vidio sam mnogo ovakvih povrataka, ali časnu vam riječ dajem, ljudi, nikad još nisam vidio ništa slično. Cijeli Los Angeles izašao je da pozdravi filmsku zvijezdu — slavnu Balzu.

U očima preplanulog stranca pojavi se nešto poput smiješka. Napokon mu je uspjelo da se probije kroz gomilu do ulice gdje je pozvao taksi i zatražio da ga odveze u hotel.

Kad se prijavljivao u hotelu, neki mladić naslonjen na pisaći stol potajno je zapisao njegovo ime, John Clayton, London. I kad je Clayton krenuo za dječakom prema liftu, mladić ga je promatrao i zapazio visinu stasa, širinu ramena i slobodni, a ipak mačji hod.

Kroz prozore svoje sobe Clayton je gledao na holivudski bulevar, na beskrajni niz automobila koji su nečujno klizili s istoka na zapad. Nazreo je tanka stabalca na malim travnjacima gdje ih nagurane trgovine još nisu istisle, pa je uzdahnuo.

Vidio je mnogo ljudi koji su se vozili u automobilima, ili pješačili po asfaltnim nogostupima i gomile bezbrojnih kupaca kako se guraju po tijesnim trgovinama, pa se osjetio osamljeniji nego ikada prije u svom životu.

Osjetio se pritiješnjen između hotelske sobe, pa se spustio liftom u predvorje namjeravajući odšetati do brežuljaka što ih je vidio da se protežu u blizini, na sjeveru.

U predvorju nagovori ga mlad čovjek: — Niste li vi gospodin Clayton? — upita on.

Clayton jedan čas pažljivo promotri stranca, prije no što je odgovorio. — Jesam, ali ja vas ne poznajem.

— Vi ste možda zaboravili, ali mi smo se sastali u Londonu.

Clayton strese glavom. — Ja nikada ne zaboravljam.

Mladić slegne ramenima i nasmiješi se. — Oprostite, ali ja sam vas ipak prepoznao. Jeste li došli poslom?... Nije se ni zbunio ni postidio.

— Došao sam da vidim Hollywood — odgovori Clayton. — Toliko sam slušao o njemu pa sam zaželio da ga vidim.

— Pretpostavljam da ovdje imate mnogo prijatelja?

— Nitko me ovdje ne poznaje.

— Možda vam mogu biti na usluzi? — predloži mladić. — Ovdje sam starosjedilac. Već dvije godine sam tu. Nemam posla, pa ću vam rado biti vodič. Zovem se Recce.

Clayton je jedan čas razmišljao. Došao je da vidi Holly-Wood. Bilo bi dobro imati vodiča. A vodič bi mogao biti i ovaj mladić, kao i bilo tko drugi. — To je ljubazno od vas — reče on.

— Hajdemo tada na ručak. Pretpostavijam da želite vidjeti neke slavne ljude s filma. Svi to žele.

— Naravno — prizna Clayton. — Oni su najzanimljiviji stanovnici Hollywooda.

— Odlično! Hajdemo u »Brown Derbi«, tamo ćete ih vidjeti.

Kad su napustili taksi pred »Brown Derbyjem«, Clayton ugleda mnoštvo ljudi koje je stajalo sa svake strane ulaza. To ga je podsjetilo na gomilu što ju je vidio na željezničkoj stanici koja je dočekivala slavnu Balzu.

— Očito očekuju vrlo uglednu ličnost — reče on Reecu.

— Ovi tipovi su ovdje svaki dan — odgovori mladić.

»Brown Derby« bio je krcat. Dobro obučeni muškarci i otmjene djevojke. Bilo je nečeg neobičnog u načinu odijevanja, ukrasima i frizurama, kao da je svatko pokušavao da nadmaši drugog samo da bi na sebe privukao pažnju. Bilo je mnogo brbljanja i dozivanja između stolova. — Kako ste? Izvrsno izgledate! Kako ste? Vidimo se večeras u premijernom kinu!

Reece je Claytonu pokazivao slavne ljude. Neka imena stranac je poznavao, ali svi su tako jednako izgledali i tako jednako govorili, a da nisu ništa rekli, da je to Claytonu uskoro dodijalo. Bio je sretan kad su pojeli. Platio je i oni su izašli.

— Što namjeravate večeras? — upita Recce.

— Nemam nikakav program.

— Kako bi bilo da odemo na premijeru Balzina posljednjeg filma »Nježna ramena«. Imam kartu, a poznajem čovjeka koji

može i za vas jednu nabaviti. Možda će vas stajati dvadeset i pet dolara. I on pogleda upitno Claytona.

— Je li to nešto što treba vidjeti ako želim upoznati Hollywood?

— Bezuvjetno.

More svjetla blistalo je na pročelju premijernog kina i na nebu iznad njega. Dvadeset tisuća ljudi miljelo je, guralo se bulevarom, ispunivši ulicu od bloka kuća do bloka kuća. Zbijena gomila ljudstva zakočila je sav promet. Policajci su se odupirali i znojili. Autobusi su stali. Clayton i Reece išli su pješice od hotela »Roosevelt« kroz zbijeno mnoštvo.

Kad su se približili kinematografu, Clayton je čuo zvučnike koji su najavljivali dolazak zvijezda. One su ostavile svoja kola nekoliko blokova dalje i gurale se kroz gomilu u predvorje kina.

Predvorje je bilo prepuno gledalaca i lovaca na autograme. Neki su donijeli i stolce. Mnogi su sjedili ili stajali ovdje od jutra, kako bi sebi osigurali najbolja mjesta.

Kad je Clayton ušao u predvorje kina, Freemanov glas razlijegao se bulevarom sa zvučnika. — Zvijezde nastupaju sada u gustom nizu sa svih strana! Naomi Madison upravo izlazi iz automobila. S njom je njezin novi muž, princ Mudini. A sada dolazi najslađa djevojčica i upravo ulazi u predvorje. Sama Balza! Pokušat ću je nagovoriti da vam nešto kaže. Hej, dragana, dođi ovamo! Kako sjajno večeras izgledaš. Reci barem riječ svim tvojim prijateljima. Evo ovdje, molim draga!

Tuce napasnika pružilo je olovke i bilježnice prema Balzi, ali ih je ona smirila najzavodljivijim smiješkom i približila se mikrofonu.

— Pozdrav svima! — procvrkuta. — Željela bih da ste svi ovdje. Divno je tu. Tako sam sretna da sam se vratila u Hollywood.

Clayton se tajanstveno smiješio, a gomila na ulici gromoglasno je pljeskala, dok se Freeman okrenuo da pozdravi novu zvijezdu. — Evo ga dolazi... Ne može proći kroz svjetinu. Boga mi, ljudi, ovo je nevjerojatna gomila ljudi. Vidjeli smo mnogo premijera, ali tako nešto još nismo doživjeli. Policija ih ne može zadržati. Guraju se evo ovdje oko mog mikrofona. Jest, evo ga dolazi. Jimmie! Dođi ovamo! Ljudi te hoće čuti. To je Jimmie Stone, drugi pomoćnik producenta, čiji super-film »Nježna ramena« ima danas premijeru.

— Pozdravljam sve. Želio bih da ste i vi ovdje. Divno je.

— Hajdemo unutra — predloži Clayton.

— Dakle, Clayton, kako vam se svidio film? — upita Reece.

Akrobati u predigri bili su odlični — odgovori Englez.

Reece je izgledao malo ožalošćen. Najednom se razvedrio. — Reći ću vam što ćemo učiniti. Pozvat ću još neke ljude, pa ćemo se malo zabaviti.

— U ovo doba noći?

— Još je rano. Evo Billy Broukea. Hej, Billy! Da te upoznam s gospodinom Claytonom, moj stari prijatelj iz Londona. Gospodin Clayton, ovo je Billy Brouke. Hajdemo se malo zabaviti, Billy.

— Slažem se. Hajdemo mojim kolima. Stoje iza ugla.

U pokrajnoj ulici, kraj Ulice Franklin, sjednu u sportski dvosjed. Brouk je vozio nekoliko blokova po Ulici Franklin, a zatim je skrenuo u tijesnu ulicu što se u zavojima uspinjala na brdo.

Clayton je bio zbunjen. — Možda vašim prijateljima neće biti drago ako im dovedete stranca — napomene on.

Reece se smijao! — Ne brinite. Njima će biti jednako drago kad vide vas, kao što će im biti da vide nas.

Billy Brouke se nasmijao. — Mislim da hoće — doda on.

Stigli su do kraja ulice. — Do vraga! — promrmlja Brouke i okrene kola. Skrenuo je u drugu ulicu i vozio njom nekoliko blokova. Zatim skrene u ulicu Franklin.

— Jeste li zaboravili gdje vaši prijatelji stanuju? — upita Clayton.

U pokrajnoj ulici, inače tihe četvrti, opaze sjajno osvijetljenu kuću pred kojom je bilo parkirano nekoliko automobila. Iz otvorenog prozora orio se smijeh i zvuk muzike preko radija.

— Čini mi se da je to pravo mjesto — reče Reece.

— Jest — reče Brouke i stane kraj pločnika.

Filipinac otvori vrata kad su pozvonili. Reece upadne u stan, a ostali za njim. Čovjek i djevojka sjedili su na stepenicama što su vodile u gornji kat. Pokušavah su se strastveno ljubiti, a da ne razliju piće iz koktel-čaša što su ih držali u ruci. Uspjeli su se poljubiti i nisu obraćali pažnju pridošlicama.

Desno od predvorja nalazila se velika dnevna soba u kojoj je nekoliko parova plesalo. Ostali su bili ispruženi na stolcima i divanima. Svi su pili. Bilo je mnogo smijeha.

— Zabava uspijeva — tumačio je Brouke kad ih je poveo u dnevnu sobu. Pozdravljam sve — viknu on. — Gdje je piće? Hajdemo! — i on krenu prema stražnjoj strani kuće hodajući plesnim korakom.

Čovjek srednjih godina, prosijed na sljepoočicama, ustane s divana i priđe Reeceu. Izgledao je zbunjeno. — Nisam siguran... — započne on, ali ga Brouke prekine.

— U redu, stari! — vikne on — oprosti što sam zakasnio. — Rukuj se s gospodinom Reeceom i s gospodinom Claytonom iz Londona. — Da nešto popijemo? — i ne čekajući odgovor, on krene u kuhinju. Reece i domaćin pođu za njim, ali je Clayton oklijevao. Nije u ponašanju prosijedog čovjeka koga je smatrao kućedomaćinom, otkrio nikakvo bučno oduševljenje njihovim posjetom.

Priđe mu visoka blondina, njišući malo bokovima. — Nisam li vas već negdje srela gospodine ...

— Clayton — pomogne joj on.

— Da malo zaplešemo? — upita ona. — Moj prijatelj je sustao — prizna kad su zaplesali — pa su ga morali strpati u krevet.

Neprestano je govorila, ali je Clayton stigao da je upita poznaje li Rhondu Terry.

— Poznajem li Rhondu Terry! Naravno da je poznajem. Sada je na Samoa otočju. Igra glavnu ulogu u novom filmu svog muža.

— Svog muža? Je li ona udata?

— Udala se za Toma Ormana, režisera. Zar je poznajete.

— Upoznao sam je jednom.

Bila je slomljena poslije smrti Stanleyja Obroskog, ali se napokon trgla i udala za Toma. Obroski se proslavio u Africi. Ljudi još uvijek govore o tome kako je ubijao lavove i gorile s jednom rukom svezanom na leđa.

Clayton se uljudno smiješio.

Poslije plesa odvuče ga na divan na kome su sjedila dva čovjeka. — Abe — rekla je ona jednom — ovo je čovjek za tebe. Ovo je gospodin Potkin, gospodin Clayton. Abe Potkin, čuli ste za njega. A ovo je gospodin Puant. Dan Puant, slavni scenarist.

Promatrali smo gospodina — odgovori Potkin.

— Radije ga uhvatite — savjetovala ih je djevojka. — Nećete naći boljeg Tarzana.

— Nije baš pravi tip, ali možda odgovara. Primijetio sam ga — reče Potkin. — Što ti misliš Dan?

Nije baš onakav kakvim sam ja zamišljao Tarzana, ali može proći.

— Naravno da u licu ne izgleda kao Tarzan, ali je visok, a to je ono što trebam odgovori Potkin.

— Nije poznat. Nikad nitko nije čuo za njega, a ti si rekao da hoćeš neko slavno ime — dokazivao je Potkin.

— Upotrijebit ćemo onu svjetlu plavušu Eru Dessent da igra uz njega. Ona je vrlo privlačna i slavna.

— Imam ideju — vikne Puant. — Napisat ću scenarij za Dessentovu i nekog pristalog mladića, uvest ću još jednu

žensku ulogu i nekog glavnog, sa slavnim imenom. Claytona možemo upotrijebiti u totalima, s majmunima kao pozadinom.

— Krasna ideja, Dan. Ubaci mnogo seksa i trokut, te scenu u plesnoj dvorani ili kabaretu, i to veliku scenu s jazz orkestrom. Hoćemo nešto novo.

— To je u redu, pa prema tome možemo upotrijebiti ovog momka — reče Puant. — Nije važno tko igra Tarzana.

— Što mislite o tome gospodine Clayton? — upita Potkin s umiljatim smiješkom.

U taj čas Reece i Brouke upadnu iz kuhinje, svaki s bocom u ruci. Pratio ih je domaćin negodujući.

— Neka svatko nešto popije! — vikne Brouke. — Zabava je zamrzla.

Obilazili su sobu, punili čaše čistim viskijem ili džinom. Koji put bi ih i pomiješali i zastali da i sami nešto popiju. Napokon nestanu u predvorju tražeći prazne čaše.

— Dakle? — upita Potkin kad je upadica prošla. — Što o tome mislite?

Clayton ga upitno pogleda. — Što mislim, o čemu?

— Snimat ću film iz džungle — objašnjavao je Potkin.— Imam ugovor za film o Tarzanu i trebam Tarzana. Sutra ću vas odvesti na pokusno snimanje.

— Mislite da bih ja mogao igrati ulogu Tarzana-majmuna — upita Clayton, a laki smiješak prijeđe mu preko usana.

— Niste baš ono što želim, ali možete proći. Vidjeli ste da gospodin Puant može napisati lijepu priču o Tarzanu, iako nemamo uopće Tarzana. A osim toga, to vam je odskočna daska. Morali biste mi platiti za takvu priliku. Ali reći ću vam što ću učiniti. Sviđate mi se, gospodine Clayton. Dat ću vam pedeset dolara na tjedan i postarat ću se da vas sva reklama koju ćete imati ništa neće stajati. Dođite ujutro u studio. Načinit ću pokusni snimak. Što mislite?

Clayton ustane. — Razmislit ću — reče on i krene iz sobe.

Mlada žena, lijepa izgleda, utrči iz predvorja. Brouke ju je slijedio. — Ostavi me, gade ! — vikala je.

Sijedi domaćin slijedio je Broukea. — Ostavite moju ženu na miru — vikao je i gubite se odavde!

Brouke gurne čovjeka te ovaj posrćući padne na stolac kraj zida. Zatim uhvati ženu, digne je na ruke i potrči s njom u predvorje.

Clayton je zapanjen gledao. Okrenuo se i opazio djevojku Maya kraj sebe. — Vaš prijatelj postaje pomalo grub — reče ona.

— On nije moj prijatelj — odgovori Clayton. — Upoznao sam ga večeras. Pozvao me na ovu zabavu koju je priredio njegov znanac.

Djevojka se nasmije. — Njegov znanac — oponašala je ona Claytona. — Joe nikad nije vidio ni njega ni vas. — Vi — nastavi ona — nećete valjda tvrditi da niste znali da upadate u nepoznatu kuću.

Clayton začuđeno pogleda. — Zašto nas nisu izbacili? Zašto ne zovu policiju?

— Pa da policija nađe kuhinju punu pića. Prestani se šaliti, mali!

S gornjeg kata dopre ženski krik. Domaćin je teturajući ustao. — Bože, moja žena — vikne on.

Clayton skoči u predvorje i jurne uz stepenice. Čuo je krikove koji su dopirali iza zatvorenih vrata. Bila su zaključana. On upre ramenom i vrata se treskom otvore.

U sobi se žena borila u zagrljaju pijanog Broukea. Clayton uhvati čovjeka za vrat i odvuče ga. Brouke vrisne od boli i srdžbe. Zatim se okomi na Claytona, ali je bio bespomoćan u snažnom zahvatu divovskih mišića.

Policijska sirena začuje se iz daljine. To je čini se otrijeznilo Broukea — Pusti me, prokleti glupane! — vikne on. Dolazi policija!

Clayton odnese čovjeka, koji se koprcao, do početka stepenica i baci ga dolje. Zatim se vrati u sobu. Žena je još ležala na podu. On je digne.

— Jeste li ozlijeđeni? — upita on.

— Ne, samo uplašena. Pokušao me je prisiliti da mu kažem gdje držim svoj nakit.

Policijska sirena čula se već mnogo bliže, — Radije idite, Joe je strašno ljut. Dat će vas uhapsiti svu trojicu.

Clayton pogleda kroz prozor, pred kojim su se pred kućom u svjetlu uličnih svjetiljki vidjele grane velikog hrasta. Stavio je nogu na prag prozora i skočio u mrak. Žena vrisnu.

Ujutro Clayton nađe Reecea gdje ga čeka u predvorju hotela. — Jučer je zabava bila odlična? — upita mladić.

— Mislio sam da ste u zatvoru — reče Clayton.

Ni govora. Brouke ima posjetnicu neke velike zvijerke. Znam da ćete raditi za Abe Potkina. Igrat ćete Tarzana.

— Tko vam je to rekao?

— U stupcu Louelle Parson piše u »Examineru«.

— Neću.

— Lukavi ste. Ali dat ću vam dobar savjet ako mislite raditi na filmu. »Prominent film« traži ljude za uloge u novom filmu o Tarzanu, i...

Prišao im je teklić. — Telefon vas zove, gospodine Clayton reče on.

Clayton priđe aparatu i digne slušalicu. — Ovdje Clayton!

— Ovdje je ured za angažiranje glumaca »Prominent filma«. Možete li doći odmah na razgovor?

— Razmislit ću — odgovori Clayton i prekine vezu.

— »Prominent film« me sada zvao — reče on Reeceu. — Žele da dođem na razgovor.

— Radije pođite. Ako vas »Prominent film« angažira, uspjeli ste.

— Moglo bi biti zanimljivo.

— Mogli biste, mislim, igrati Tarzana.

— Možda.

— Opasna uloga. Ne bih je baš previše želio.

— Mislim da ću ih ipak posjetiti... On krene prema ulici.

— Reci stari — reče Reece — možeš li mi posuditi deset, do subote.

Režiser za izbor glumaca prihvati Claytona. — Ja vas prihvaćam. Odvest ću vas gospodinu Goldenu, on je producent. Jeste li imali iskustva?

— Kao Tarzan?

Režiser se nasmije: — Hoću reći, na filmu.

— Nisam.

— Mislim da će vam to ići od ruke. Ne morate biti Barrymore da igrate Tarzana. Dođite, hajdemo u ured gospodina Goldena.

Morali su pričekati nekoliko časaka u predsoblju, a tada ih je uvela sekretarica.

— Zdravo, Ben! — pozdravi režiser Goldena. — Mislim da sam našao čovjeka. Ovo je gospodin Clayton, a ovo je gospodin Golden.

— Za što?

— Za Tarzana.

— Hmmmmm!

Goldenove oči kritički su promatrale jedan čas Claytona. Tada je producent mahnuo dlanom kao da ih otpušta. Stresao je glavom. — Nije on taj tip — odbrusi on — nije uopće taj tip.

Kad je Clayton s režiserom izlazio iz sobe sjena smiješka preleti njegovim usnama.

— Znate što — reče režiser — možda se nađe neka manja uloga za vas. Neću vas zaboraviti. Ako što pronađem, javit ću vam se telefonom. Zbogom!

Kad je Clayton čitao poslijepodnevne novine, vidio je glavni naslov na vrhu stranice s kazališnim vijestima. CYRIL WAYNE IGRAT CE TARZANA. ZNAMENITOG PJEVAČA ANGAŽIRAO JE »PROMINENT FILM« ZA GLAVNU ULOGU U NOVOM FILMU.

Prošlo je tjedan dana i Clayton se spremao da napusti Kaliforniju i vrati se kući. U njegovoj sobi zazvoni telefon. Bio je to režiser »Prominent filma«. — Imam ulogu za vas u filmu o Tarzanu najavi on. — Budite sutra u sedam sati i trideset minuta u studiju.

Clayton razmisli jedan čas. — U redu — odgovori. — Sutra u sedam i trideset.

Osjetio je da bi to moglo biti zanimljivo iskustvo koje će upotpuniti njegov boravak u Hollywoodu.

— Hej vi! — vikne asistent režisera — kako vam je ime?

— Clayton!

— Vi ste taj koji igra bijelog lovca što ga Tarzan spasava od lava.

Cyril Wayne umotan u platnenu odjeću i tijela obojena smeđom šminkom promatrao je Claytona i šaptao nešto režiseru, koji se sad također okrenuo i pogledao.

— Gle! — vikne režiser. — Taj će ti uništiti film. Koji je glupan njega izabrao.

— Ne možeš li to izbjeći trikom? — upita Wayne.

— Naravno. Dat ćemo ga sasvim kratko. Nećemo uopće pokazivati njegovo lice. Počnimo i načinimo pokus s tom scenom. Hej vi, dođite ovamo. Kako vam je ime?

— Clayton!

— Slušajte, Clayton. U prvom kadru vi kroz džunglu dolazite ravno na kameru. Ukočeni ste od straha i neprestano se obazirete. Sasvim ste iscrpljeni. Posrćete, kao da ćete pasti. Izgubljeni ste u džungli, razumijete li me. Progoni vas lav. Urezat ćemo lava u montaži. I tada, u posljednjoj sceni, lav je neposredno iza vas, a lav će tada biti stvarno u kadru s vama, ali ne morate se bojati, neće vam ništa učiniti. On je potpuno pitom i blag. Vi viknete. Izvučete nož. Koljena vam drhću. Tarzan vas čuje i dolazi prebacujući se s grane na granu. Hej, je li tu

zamjenik Cyrilov koji će se prebaciti s grane na granu?... prekine on sam sebe da to upita svog asistenta. Kad je utvrdio da je zamjenik prisutan — nastavi: — Lav napada. Tarzan skoči između vas i lava. Tu ćemo vas snimiti iz bliza. Budite leđima okrenuti kameri. Zatim Tarzan skoči na lava i ubije ga. Eddic, ima li krotitelj lavova koji će zamijeniti Cyrila u toj sceni ubijanja istu šminku kao Cyril? Jučer je bijedno izgledao prilikom napada.

— Sve je u redu, šefe — odgovori asistent.

— Tada je sve u redu. Pažnja svi! — vikne režiser. — Idemo, Clayton, i zapamtite. Lav vas slijedi i vi ste ukočeni od straha.

Pokus je uspio i prvi snimci svidjeli su se režiseru. Tada je došla velika scena u kojoj su bili Clayton, Wayne i lav. Lav je bio velik i lijep. Clayton mu se divio. Krotitelj ih je sve opomenuo da u slučaju da bilo što krene naopako, svi budu potpuno nepomični, a pod nikakvim izgovorom nitko ne smije dirnuti Lea.

Kamere su zujale. Clayton je posrtao i napola pao. Gledao je uplašeno preko leđa i viknuo od straha. Cyril Wyne skočio je s grane niskog stabla upravo kad se lav pojavio iz džungle iza Claytona. A tada je nešto krenulo naopako.

Lav je ružno riknuo i skupio se za skok. Wayne, koji je osjetio opasnost i izgubio glavu, potrči kraj Claytona. Lav napadne. On bi prošao kraj Claytona, koji je ležao potpuno nepomično i nastavio loviti Waynea koji je trčao, ali se tada nešto dogodi.

Clayton, koji je prije svih drugih shvatio opasnost koja je prijetila glumcu, skoči lavu na leđa. Snažna ruka obavije lavlji vrat. Zvijer se okrene i pokuša udariti čovjeka koji mu se pripio za leđa, ali strašne kandže promaše cilj. Clayton učvrsti noge iza upalih slabina mesoždera. Lav se baci na pod i stane se valjati u ludom bijesu.

S njegovom bijesnom rikom miješali su se isto tako zvjerski krikovi čovjeka. Lav je skočio i ispravio se na stražnjim nogama. Nož, što su ga dali Claytonu, sijevne u zraku. Jedanput, dvaput,

triput, zabije se duboko u slabine pobješnjele zvijeri. Tada Leo padne na pod, grčevito se strese i smiri.

Clayton skoči, stavi nogu na žrtvu i digne lice prema nebu. Zatim se trgne, i neprimjetni smiješak preleti njegovim usnama.

Uzbuđeni čovjek upadne na scenu. Bio je to Benny Golden, producent.

— Zaboga! — vikne on. — Ubili ste našeg najboljeg lava. Bio je vrijedan deset tisuća dolara, kao ništa. Otpušteni ste!

Portir u hotelu »Roosevelt« pogleda. — Ostavljate nas gospodin Clayton? — zapita uljudno. — Nadam se da ste se u Hollywoodu dobro zabavili.

— Vrlo dobro odgovori Clayton. — Ali molim vas, da li biste mi mogli dati jedno obavještenje.

— Naravno. O čemu je riječ?

— Koji je najkraći put u Afriku.

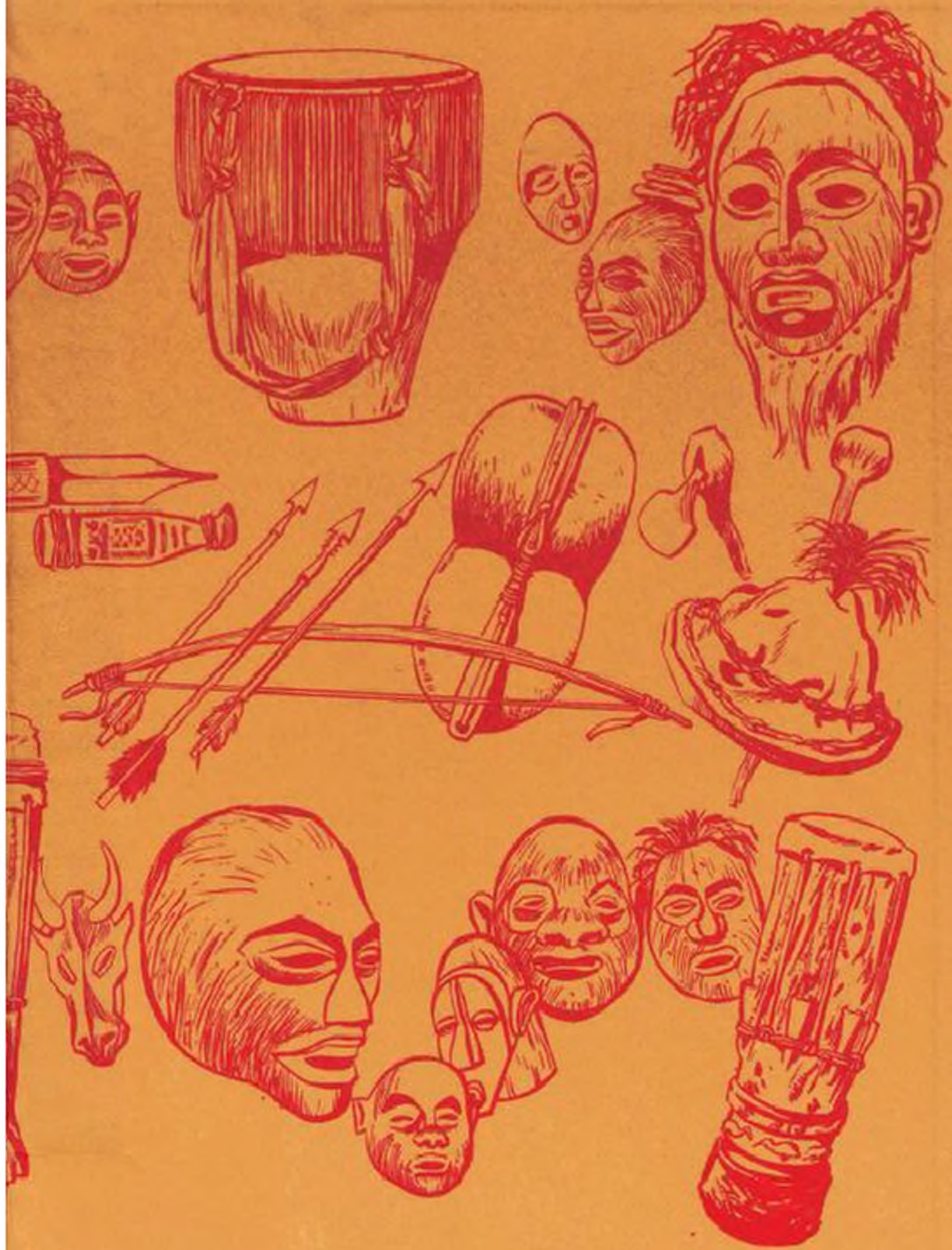
S A D R Ž A J

Izdavač
EPOHA
Izdavačko, grafičko I knjižarsko poduzeće
Zagreb, Dolac 8

Za izdavača
LJUBO GRUBOR

Tisak
Vjesnik
Zagreb, Odranska bb.

Zadnje korice nisu originalne

Ekipa filmadžija kreće na opasan put kako bi u izvornom ambijentu, u srcu Afrike, snimili avanturistički film.

Na putu kroz džunglu napada ih sve što grize i ujeda - od komaraca, lavova, ljudoždera, pa do tajantstvenog plemena ljudi-gorila koji žive u dolini dijamanata sa svojim živim bogom...

Naravno, tu je Tarzan da ih vadi iz opasnih situacija...

